

BERNAMEYA PERWERDEYA PIŞTGIRÎ JI BO KESÊN XWEDÎ KÊMASIYA BIHÎSTINÊ

Wezareta Perwerdeya Neteweyî
Rêveberiya Giştî ya Xizmetên Perwerdeya Taybet û Rêberiyê

Wergera tam a orjînalê tirkî; hemû tablo hatine parastin.

JI BO KESÊN XWEDÎ KÊMASIYA BIHÎSTINÊ

BERNAMEYA PERWERDEYA PIŞTGIRÎ

XWEDÎ

SÊN

BERNAMEYA PERWERDEYA PI TG R

A. Destpêk 5

1. Bernameyên Perwerdeya Piştgirî Çi ne? 5
2. Armancên Bernameyên Perwerdeya Piştgirî 6
3. Perspektîfa Bernameyên Perwerdeya Piştgirî 6
4. Pêkhatiya Bernameyên Perwerdeya Piştgirî 10
5. Nêzikatiya Fêrbûn-Fêrkirinê 12 ya Bernameyên Perwerdeya Piştgirî

B. Ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê 15 Bernameya Perwerdeya Piştgirî

1. Armanca Giştî ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî 15 ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê
2. Pêkhatiya Bernameya Perwerdeya Piştgirî 16 ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê
3. Pêvajoya Fêrkirin-Fêrbûnê ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî 18 ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê
4. Pîvan û Nirxandin di Bernameya Perwerdeya Piştgirî 24 ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê de
5. Xalên Ku Divê Di Sepandina Bernameya Perwerdeya Piştgirî 31 ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê de Bêr Berçavgirtin
6. Armanc û Tevgerên Armanckirî 33

Pêvek 158

A. Destpêk

1. Bernameyên Perwerdeya Piştgirî Çi ne?

Di xala 14. ya Biryarnameya Bihêza Qanûnê ya Der barê Perwerdeya Taybet bi hejmara 573 ku di sala 1997an de derketiye de; "Ji bo pêkanîna armancên bernameyên perwerdeyê yê ku kesên hewcedarê perwerdeya taybet di hawîrdorên perwerdeyê yê her cure û her astê de didomînin, piştgiriya perwerdeya taybet tê dayîn. Bi vê armancê derfetên perwerdeya kesane û bi kom tîm peyda kirin. Ji bo kesên hewcedarê perwerdeya taybet ên di temenê perwerdeya mecbûrî de yê ku ne di rewşê de ne ku dê biçin saziyeke perwerdeyê, bêtir ku li asta bandorbûna ji kêmasiyê were nêrîn, bernameyên perwerdeyê yê ji bo pêşxistina jêhatîbûnên bingeîn ên jiyane û berpêkirina hewcedariyên fêrbûnê tîm sepandin." hukmê wê cih digire. Bi vê xalê bingeha xizmetên perwerdeya piştgirî hatiye danîn. Armanca bernameyên perwerdeya piştgirî ew e; bêtir sînorê temen alîkariya kesan bike ku jiyana xwe serbixwe bidomînin, di warên geşedanê û jêhatîbûnên akademîk de piştgiriya bide wan û ji bo rehabilitasyona kesên hewcedar hem ji malbatan re hem jî ji kesan re xizmetê pêşkêş bike. Gelek guhertinên ku di warê perwerdeya taybet de çêbûne, hewcedariya ji nû ve amadekirina bernameyên perwerdeya piştgirî yê ku niha tîm sepandin derxistine holê. Di vê çarçoveyê de, dema ku bernameyên perwerdeya piştgirî bi beşdariya berfireh a akademîsyen, pispor

û mamosteyan, bi awayê kes-navendî û ji bo ku rê nîşanî mamoste bide, ligel rêbaz û teknîkên nû, di ronahiya pêşketinê di warê perwerdeya taybet de ji nû ve hatin amadekirin, ev pêvajoyên hatin şopandin: Bernameyên fêrkirinê yên welatên cuda yên ku di van salên dawî de bi hincetên hevşêwe hatine nûkirin û rojanekirin hatin lêkolînkirin, Xebatên akademîk ên li ser perwerdeya taybet û bernameyên perwerdeya piştgirî hatin vekolîn, Di serî de Destûra me be jî, qanûnên têkildar hatin lêkolînkirin,

Bi mamoste û pisporên ku li navendên perwerdeya taybet û rehabilitasyonê dixebitin û li navendên rêberî û lêkolînê wezîfedar in, civînên koma armanc hatin lidarxistin ku tê de ramanên wan ên der barê naverok û sepandinên bernameyên perwerdeya piştgirî hatin wergirtin, Ji bo avakirin, amadekirin û nixandina pêvajoya bernameyên perwerdeya piştgirî, çar xebatgehên cuda yên bi navîni çar rojî yên ku hemû kesên têkildar tê de beşdar bûn hatin lidarxistin. Di rêça van hemû xebatan de hemû raman, pêşniyar, rexne û hêvî ji aliyê koman xebatê yên ku ji karmendên pispor ên yekîneyên têkildar ên Wezareta Perwerdeya Neteweyî, mamoste û akademîsyenan pêk tên ve hatin nixandin. Di rêça diyarkirinê çêkirî de bernameyên perwerdeya piştgirî hatin ji nû ve nixandin, rojanekirin û nûkirin.

2. Armancên Bernameyên Perwerdeya Piştgirî

Armancên giştî yên Bernameyên Perwerdeya Piştgirî ku li ser bingeha “Armancên Giştî yên Perwerdeya Neteweyî ya Tirk” û “Prensîbên Bingeîn ên Perwerdeya Neteweyî ya Tirk” ên ku di xala 2. ya Qanûna Bingeîn a Perwerdeya Neteweyî bi hejmara 1739 de hatine diyarkirin û “Prensîbên Bingeîn ên Perwerdeya Taybet” a ku di Biryarnameya Bihêza Qanûnê ya Der barê Perwerdeya Taybet bi hejmara 573 de cih digire hatine amadekirin ev in: 1. Bi berçavgirtina pêvajoyên geşedana kesane yên kesên xwedî hewcedariya taybet, piştgirîkirina geşedana wan a tendurist di warên ziman û ragihandinê, xwelênêrîn û jiyana rojane, laşî, hişmendî, civakî û hestiyarî de 2. Bidestxistina jêhatîbûnên akademîk ên bingeîn ên ku kesên xwedî hewcedariya taybet dê di jiyana xwe ya rojane de hewce bibînin û piştgirîkirina wan da ku bibin kesên serbixwe yên ku van jêhatîbûnan bi awayekî bibandor bi kar tînin 3. Piştgirîkirin bi pêşxistina şiyaniyên bidestxistî yên kesên xwedî hewcedariya taybet ên ku nixên neteweyî û manewî pejirandine, bi awayekî ku têkilî û yekbûna wan bi civakê re peyda bike 4. Piştgirîkirin û pêşxistina heta dawiya jiyane ya kesên ku dikarin bi mirovan re têkiliyê deynin, xwe li rêzikên civakî biguncînin, ji bo beşdarbûna jiyana civakî hewl bidin û jiyana xwe bi awayekî serbixwe bidomînin

3. Perspektîfa Bernameyên Perwerdeya Piştgirî

Armanca bingeîn a pergala me ya perwerdeyê ew e ku zanîn, jêhatîbûn û tevgerên bi nîrx û şiyaniyên me re yekbûyî bide kesê. Dema ku hewl tê dayîn zanîn, jêhatîbûn û tevger bi bernameyên fêrkirinê

bên dayîn, nîrx û şiyaniyên me jî yekîtiya di navbera van zanîn, jêhatîbûn û tevgeran de ava dikin. Nîrx mîrateya xwerû ne ku ji çavkaniyên neteweyî û manewî yên civakê gihîştine roja me û dê ji sibehan re bên veguhastin. Şiyani jî veguhastina vê mîrateyê ya bo jiyane ne. Bi vî alî ve nîrx û şiyani bi awayekî ji hev nayên veqetandin ligel zanîn, jêhatîbûn û tevgerên ku bi pêvajoyên fêrbûn û fêrkirinê tên dayîn bi hev re tên destgirtin û perspektîfa bernameyê pêk tînin.

a. Nîrxên Me

Nîrx; raman, armanc, prensîbên exlaqî yên bingeîn an jî baweriyên hevpar in ku ji aliyê piraniya endamên komeke civakî an civakekê ve rast û pêwîst tên qebûlkirin da ku hebûn, yekîti, xebitîn û

berdewamiya wê were peydakirin û domandin. Nirx diyardeyên yekîtiyê in ku ji aliyê civak an kesan ve tên pejirandin. Di heman demê de nirx ew pîvan in ku tê bawerkirin hewcedariyên civakî yên civakê bi cih tînin û ji bo qenciya kesan in. Yek ji armancên bingeîn ên perwerdeya nirxan jî ew e ku peyda bike kes kesayetiyeke tendurist, hevgirtî û hevseng pêş bixin. Nirx di şêwedayîna helwest û tevgerên mirov de xwedî roleke girîng in. Pergala perwerdeyê ne tenê avahiyek e ku ji aliyê akademîk ve serkeftî ye û hin zanîn, jêhatîbûn û tevgerên diyarkirî dide. Perwerdekirina kesên ku nirxên bingeîn pejirandine erka bingeîn a pergala perwerdeyê ye; divê çalakiyên perwerde-fêrkirinê bikaribin bandorê li nirx, adet û tevgerên nîfşê nû bikin. Pergala perwerdeyê fonksiyona xwe ya di çarçoveya dayîna nirxan de bi bernameyeke perwerdeyê ya ku bernameyên fêrkirinê jî digire nav xwe bi cih tîne. Bernameya perwerdeyê; bi berçavgirtina hemû hêmanên pergala perwerdeyê wek bernameyên fêrkirinê, hawîrdorên fêrbûn-fêrkirinê, alav û amûrên perwerdeyê, çalakiyên derveyî dersê û qanûnan tê avakirin. Di bernameyên perwerdeya piştgirî de, pêşxistina deh nirxên rehî yên ku Wezareta Perwerdeya Neteweyî ji bo bernameyên perwerdeyê pêşbînî kirine hatiye armanckirin. Ev nirx ev in; dad, hevaltî, dilsozî, xwekontrolkirin, sebir, rêz, hezkirin, berpirsiyarî, welatparêzî û alîkarîxwazî. Nirxên navborî dê di pêvajoyên fêrbûn-fêrkirinê de hem bi serê xwe, hem bi nirxên jêrîn ên pê ve girêdayî re, hem jî bi nirxên rehî yên din re bi hev re bîr destgirtin. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê de pêşxistina van deh nirxên rehî û nirxên jêrîn ên pê ve girêdayî hatiye armanckirin.

Di bernameyên perwerdeya piştgirî de jî bi vê têgihiştinê nirxên me ne wek bernameyeke cuda an warê fêrbûnê, yekîne, mijar, beş û hwd. hatine dîtin. Berevajî wê, nirxên me yên ku armanca dawî û giyanê tevahiya pêvajoya perwerdeyê ne, di her yekê ji bernameyên perwerdeya piştgirî de cih girtine.

b. Şiyani

Pergala me ya perwerdeyê armanc dike ku kesên bi kesayetiyeke xwedî zanîn, jêhatîbûn û tevgerên di şiyaniyan de yekbûyî perwerde bike. Şiyani ku pêta jêhatîbûnan e û kes dê hem di asta neteweyî hem jî ya navneteweyî de di jiyana xwe ya kesane, civakî, akademîk û karî de hewce bibînin, di Çarçoveya Bijarteyên Tirkiyeyê (TYÇ) de hatine diyarkirin. Di TYÇ de heşt şiyaniyên bingeîn hatine diyarkirin: ragihandin bi zimanê zikmakî, ragihandin bi zimanên biyanî, şiyaniya matematîkî û şiyaniyên bingeîn ên di zanist/teknolojiyê de, şiyaniya dijîtal, fêrbûna fêrbûnê, şiyaniyên têkildarî civakî û hemwelatîbûnê, însiyatîfgirtin û pêşengerî, hişyariya çandî û derbirîn. Di çarçoveya perwerdeya taybet de şiyaniyên ragihandinê bi zimanên biyanî di bernameyên perwerdeya piştgirî de nehatine destgirtin. Şiyaniyên ku di bernameyên perwerdeya piştgirî de tên destgirtin, di TYÇ de wiha tên pênasekirin: Şiyaniyên ku di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê de tên destgirtin ligel pênaseyên wan li jêr hatine ravekirin: 1) Ragihandin bi zimanê zikmakî: Derbirîn û şirovekirina têgeh, raman, dîtin, hest û diyardeyan hem bi devkî hem jî bi nivîskî (guhdarîkirin, axaftin, xwendin û nivîsandin); di her cure çarçoveya civakî û çandî de wek perwerde û fêrkirin, cihê kar, mal û şahiyê, bi awayekî guncaw û afirîner têkiliya zimanî danîn e. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê de, di beşa têgehê a Modula Piştgiriya Fêrbûnê de bidestxistina têgehên bingeîn ji aliyê kesên xwedî kêmasiya bihîstinê ve tê armanckirin. Di Modulên Perwerdeya Ziman û Ragihandina Civakî de cih ji şiyaniya ragihandinê bi zimanê zikmakî re hatiye dayîn. Di Modula Xwendin û Nivîsandinê de jî tê armanckirin ku kesên xwedî kêmasiya bihîstinê di jêhatîbûnên xwendin-nivîsandina zû, xwendin û nivîsandina pêşî, rêziman, têgihiştina xwendinê, têgihiştina guhdarîkirinê û derbirîna nivîskî de serkeftî bibin. Di vê modulê de cih ji şiyaniya ragihandinê bi zimanê zikmakî re; di beşên rêziman, têgihiştina xwendinê, têgihiştina guhdarîkirinê û derbirîna nivîskî de hatiye dayîn. 2) Şiyaniya matematîkî û şiyaniyên

bingehîn ên di zanist/teknolojiyê de: Şiyaniya matematîkî, pêşxistin û sepandina şêwazeke ramana matematîkî ye ji bo çareserkirina rêzeke pirsgerêkan ên ku di jiyana rojane de rastî mirov tên. Giranî li ser pêvajoyê, çalakî û zanîna ku li ser jêhatîbûneke aritmetîkî ya xurt hatiye avakirin tê danîn. Şiyaniya matematîkî, jêhatîbûn û daxwaza bikaranîna modên matematîkî yê ramanê (ramana mantiqî û cihî) û pêşkêşkirinê (formul, model, avakirin, grafîk û tablo) di dereceyên cuda de digire nav xwe. Şiyaniya di zanistê de, behsa jêhatîbûn û daxwaza sûdwergirtina ji hebûna zanîne û ji metodolojiyê ya ji bo ravekirina dinyaya xwezayî dike, bi armanca pênasîkirina pirsan û hilberandina encamên li ser bingeha delîlan. Şiyaniya di teknolojiyê de, wek sepandina zanîna û metodolojiyê di çarçoveya berpêkirina daxwaz û hewcedariyên mirovî yê têgihiştî tê dîtin. Zanist

û şiyaniya di teknolojiyê de, hêza têgihiştina guhertinên ku ji çalakiyên mirovî tên û berpîrsiyariyên her kesî wek hemwelatî digire nav xwe. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê de, di Modula Matematîka Zû de; tê armanckirin ku kesên xwedî kêmasiya bihîstinê jêhatîbûnên bingehîn ên matematîkê fêr bibin û asta amadebûna wan a ji bo jêhatîbûnên matematîkê yê pêşketî bilind bibe. Di Modula Matematîkê de jî tê armanckirin ku kesên xwedî kêmasiya bihîstinê di serdema dibistanê de jêhatîbûnên herî bingehîn ên matematîkê fêr bibin û di jêhatîbûnên matematîkê yê pêşketî de serkeftî bibin. Bi van modulan pêşxistina şiyaniyên matematîkî yê kesên xwedî kêmasiya bihîstinê tê armanckirin. Piştgirîkirina şiyaniyên bingehîn ên di zanist/teknolojiyê de jî di Modulên Matematîk û Xwendin û Nivîsandinê de tê armanckirin. 3) Şiyaniya dijîtal: Bikaranîna ewle û rexneyî ya teknolojiyên zanîne û ragihandinê ji bo kar, jiyana rojane û ragihandinê digire nav xwe. Şiyaniya navborî, bi jêhatîbûnên bingehîn ên wek bikaranîna kompîtûran ji bo gihîştina zanîne û nirxandin, hilanîn, hilberandin, pêşkêşkirin û danûstandina zanîne û herwiha beşdarbûna toran ên hevpar û danîna ragihandinê bi rêya înternetê tê piştgirîkirin. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê de, di beşa ragihandina alternatîf a Modula Perwerdeya Ziman de piştgirîkirina şiyaniya dijîtal tê armanckirin. 4) Fêrbûna fêrbûnê: Ew şiyaniya ye ku kes li pey fêrbûnê bikeve û di vî warî de bi îsrar be, da ku bikaribe çalakiya xwe ya fêrbûnê bi awayekî kesane an bi kom ve, bi awayekî ku rêveberiya bibandor a dem û zanîne jî bigire nav xwe, birêk bixe. Ev şiyaniya, bi naskirina derfetên heyî, hişyarbûna kes a ji hewcedarî û pêvajoyên xwe yê fêrbûnê û şiyana serederîkirina bi zehmetiyan re ji bo çalakiyeke fêrbûnê ya serkeftî digire nav xwe. Ew wateya lêgerîna piştgiriya rêberiyê û sûdwergirtina jê jî dide, bi qasî bidestxistin, hilanîn û li xwe adaptekirina zanîna û jêhatîbûnên nû. Fêrbûna fêrbûnê, fêrbûniyan dide tevgerê da ku ji bo bikaranîn û sepandina zanîna û jêhatîbûnan di çarçoveyên cuda de wek mal, cihê kar, hawîrdora perwerde û fêrkirine, xwe bispêrin fêrbûn û ezmûnên jiyane yê berê. Di Modula Ragihandina Civakî ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê de, bi beşa jêhatîbûnên xwerêvebirinê piştgirîkirina şiyaniya fêrbûna fêrbûnê tê armanckirin. 5) Şiyaniyên têkildarî civakî û hemwelatîbûnê: Ev şiyaniya şiyaniyên kesane, di navbera kesên de û di navbera çandan de digirin nav xwe û hemû şêwazên tevgerê jî digirin nav xwe yê ku peyda dikin kes bi taybetmendiyên wisa bîna xemilandin ku derfetê bidin wan beşdarî jiyana civak û xebatê ya cudabûyî bi awayekî bibandor û avaker bibin û dema pêwîst pevçûnan çareser bikin. Şiyaniya têkildarî hemwelatîbûnê

jî kesan, li ser bingeha zanîna der barê têgeh û pêkhatiyên civakî û siyasî û biryardariya beşdariya demokratîk û çalak, ji bo beşdarbûna wan a bi temamî ya jiyana medenî dixemilîne. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê de bi Modula Ragihandina Civakî tê armanckirin ku kesên xwedî kêmasiya bihîstinê jêhatîbûnên ragihandina civakî pêk bînin. Şiyaniyên civakî di hemû beşên vê modulê de tên piştgirîkirin. Piştgirîkirina şiyaniyên têkildarî hemwelatîbûnê jî bi mijar û metnên ku dê ji xwendekaran re bîna dayîn di beşên xwendin û nivîsandina pêşî, têgihiştina xwendinê, derbirîna nivîskî, têgihiştina guhdarîkirinê û rêzimanê yê di Modula Xwendin û Nivîsandinê de tê armanckirin. 6) Hişyariya çandî û derbirîn: Nirxdayîna girîngiya

derbirîna afirîner a dîtin, ezmûn û hestên e bi bikaranîna amûrên ragihandina girseyî yên cuda, tê de mûzîk, hunerên dikê, wêje û hunerên dîtbarî. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê de, di Modulên Perwerdeya Ziman û Ragihandina Civakî de piştgirîkirina şiyaniyên derbirînê tê armanckirin. Herwiha ev şiyaniyê dê bi mijar û metnên ku dê ji xwendekaran re bîr dayîn di beşên têgihîştina xwendinê, derbirîna nivîskî, têgihîştina guhdarîkirinê û rêzimanê yên di Modula Xwendin û Nivîsandinê de bikaribe were piştgirîkirin. 7) Însiyatîfgirtin û pêşengî: Jêhatîbûna kes a veguhastina ramanên xwe bo tevgerê tîne ziman. Ligel afirînerî, nûjenî û riskgirtinê, şiyana plansazkirinê û rêveberiya projeyê ji bo gihîştina armancan jî digire nav xwe. Ev şiyaniyê, bingehekê pêk tîne da ku kes ne tenê li mal û di civakê de, lê ji çarçove û mercên karên xwe jî hişyar bibin û derfetên kar bigirin. Di heman demê de zanîn û jêhatîbûnên xweser ên ku kesên dest bi çalakiyên civakî û bazirganî dikin an tevkariyê didin wan hewce dibînin jî digire nav xwe. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê de, di Modula Ragihandina Civakî de piştgirîkirina însiyatîfgirtin û pêşengiyê tê armanckirin.

4. Pêkhateya Bernameyên Perwerdeya Piştgirî

Di bernameyên perwerdeya piştgirî de nêzîkatiya modular hatiye pejirandin. Modul, bi wateya peyvê, tê wateya parçeyê dabeşbar ê tevahiyekê. Bi gotineke din, yekîneyeke biçûk e ku di nav xwe de yekîtiya wateyê heye. Di vê çarçoveyê de modul, materyaleke nivîskî ye û pênase, armanc, çalakiyên ku divê ji bo gihîştina van armancan bîr kirin û amûrên pîvanê yên modula têkildar digire nav xwe. Bernameyên perwerdeya piştgirî bi berçavgirtina hewcedariyên kesên di koma kêmasiya têkildar de hatine avakirin. Ev modul; ji jiyana fêrkirinê pêk tên ku li ser bingeha fêrkirina kesane ne, destpêk û dawiya wan

heye, di nav xwe de yekîtiyê nîşan didin û di çarçoveyê de sistematîk de hatine rêkxistin. Modulên piştgirî bi awayekî hatine amadekirin ku derfetê bidin amadekirin û sepandina bernameya perwerdeya kesane kirî, di nav xwe de xwedî yekîtiyê ne û bi awayekî fonksiyonel hev temam dikin. Armancên ku di modulan de cih digirin ji zanîn, jêhatîbûn û helwestên ku dê ji kesê re bîr dayîn pêk tên. Modul, ligel ku ji sepînerê re rêber in, standardekê jî tînin perwerdeya ku navendên perwerdeya taybet û rehabilitasyonê dê bîrînin û pêvajoya pîvan-nirxandinê jî hêsan dikin. Bi modulan, di plansazkirina fêrkirinê de bi qasî ku pêkan be fêrkirina kesane bingeheke tê girtin. Dema ku armancên bernameyên perwerdeyê yên modular tên diyarkirin, taybetmendiyên kes, civak û warê mijarê tên berçavgirtin. Amadekirina bernameyê ku li asta kesên xwedî hewcedariya taybet guncaw e, hewcedariya civakê bi cih tîne û mijarên wê li gorî pêşketinê zanistî û teknolojîk tên rojane kirin, wek prensîb hatiye pejirandin. Bernameyên perwerdeya piştgirî ji modulên cuda yên ku dê gihîştina armancên armanckirî peyda bikin û ji beşên ji bo van modulan pêk tên. Di her modulekê de cih ji ravekirinê taybet re hatiye dayîn, bi berçavgirtina armancên ku tê hêvîkirin kes bigihîjin wan, tevgerên armanckirî û rewşa bijarteya kesên di sepandinê de ji bo gihîştina armancan. Ravekirin; dikarin di aliyên jêrîn ên bernameyê de wek taybetmendiya armancê, fêrbûnê pêşmerc, rêbaza fêrkirinê, materyal û pîvanê bin. Modul di nav xwe de ji beşan pêk tên. Beşên ku di nav modulan de cih digirin li gorî taybetmendiya waran wek nêzîkatiya rasterê û sarmalî hatine destgirtin. Di vê wateyê de bernameyên perwerdeya piştgirî rasterê ne, ji ber ku di nav hin modulan de beş hene ku pêşketina qonaxî û fêrbûnê pêşmerc mecbûrî ne. Yanî berî ku armancek pêk were nayê derbasî armanca din. Hin modul jî wek nêzîkatiya naverokê taybetmendiya sarmalî hildigirin. Ji ber ku beşên di nav modulan de carinan ji aliyê berfirehiyê ve fireh dibin û dikarin di demê cuda de bîr dubare kirin. Wek encam modulên perwerdeya piştgirî; ji beşan pêk hatine ku ji bo kesê ne, li dora armancên bi zelalî diyarkirî hatine avakirin, di nav xwe de xwedî yekîtiyê ne û derfetê didin nirxandina performansê kesane. Herwiha her yek ji modulên perwerdeya piştgirî yên ku ji bo fêrbûna kesane ne, jêhatîbûn

û/an zanîneke diyar digire nav xwe. Modulên perwerdeya piştgirî yê hatine amadekirin xwedî taybetmendiyeke ne ku eleqe, daxwaz û şiyana kesê berçav digirin, têgihiştineke cuda didin sepandinên perwerdeyê û derfetê didin derbasbûna di navbera modulan de. Modul di dirêjahiya pêvajoya fêrkirinê de derfeta nixandina domdar didin mamosteyan. Nixandina bi çareserkerina diyarde an pirsgerêkan ku ji hawîrdora rasteqîn hatine hîlbijartin hatine avakirin.

Kod Di bernameyên perwerdeya piştgirî de di kodkirina beş, armanc û tevgerên armanckirî de ev sîstematîk hatiye şopandin. 1 1.1 1.1.1 1.1.1.1 Hejmara Modulê Hejmara Beşê Hejmara Armanckê Hejmara Tevgera Armanckirî 2 2.1 2.1.1 2.1.1.1 Hejmara Modulê Hejmara Beşê Hejmara Armanckê Hejmara Tevgera Armanckirî

5. Nêzikatiya Fêrbûn-Fêrkirinê ya Bernameyên Perwerdeya Piştgirî

Bernameyên perwerdeya piştgirî li gorî sêwiranên bernameyê yê fêrbûyî-navendî hatine amadekirin. Sêwiranên bernameyê yê fêrbûyî-navendî xwe dispêrin felsefeya perwerdeyê ya pêşketîparêz û pragmatîst. Di sêwiranên bernameyê yê fêrbûyî-navendî de hewcedariyên kes berê tên diyarkirin û bername di vê rêçê de tê amadekirin. Naveroka bernameyê ji eleqeyên hevpar pêk tê û fêrbûn, parçeyek ji jiyana kes e. Sêwiranên bernameyê yê fêrbûyî-navendî dikarin kes- û jiyana-navendî bin. Di sêwiranên fêrbûyî-navendî de eleqe û hewcedariyên kes girîng in. Ji vî alî ve her du jî dişibin hev. Lêbelê di sêwiranên fêrbûyî-navendî de hewcedarî berê tê diyarkirin, di sêwiranên jiyana-navendî de hewcedariyên fêrbûyî di jiyana dibistanê û jiyana civakî de ji aliyê mamoste ve tên diyarkirin. Di vê wateyê de dema ku bernameyên perwerdeya piştgirî hatin amadekirin fêrbûyî-navendî hatin amadekirin lê ji mamosteyên ku bernameyan disepînin hate pêşniyarkirin ku sepandinên jiyana-navendî jî bingeh bigirin. Di vê wateyê de helwest û biryarên anî yê mamoste û amadehiya wî ya di sepandinên bernameyê de gelekî girîng in. Di bernameyên fêrbûyî- û jiyana-navendî de dema ku pêvajoya fêrbûn û fêrkirinê tê plansazkirin, divê asta performansê kes, taybetmendî û şewazên wî yê fêrbûnê bên berçavgirtin. Berçavgirtina hewcedariyên perwerdeyî yê heyî û pêşerojê yê kes û cihdayîna tevgerên ji bo zanîn, jêhatîbûn û helwestên ku hewcedariyên perwerdeyî yê dê bên diyarkirin hewce dikin, bûye xala navendî ya bernameyên perwerdeya piştgirî.

Bernameyên fêrkirinê yê modular, bi awayekî hatine amadekirin ku rêbaz, stratejî û teknîkên fêrkirinê yê di sepandinê de pêşniyarkirî, nixandinên performansê kes, û fêrbûna heta dawîya jiyana ya li ser bingeha fêrbûna çalak a kes-navendî piştgirî bikin. Herwiha hevkarîya malbat û mamoste ku hêmanên piştgirî û rênişander in di jiyana kes de, ji bo vê bernameyê gelekî girîng e. Ji bo hemû kesên hewcedarê perwerdeya taybet, li gorî taybetmendiyan kesane, performans û hewcedariyên wan, li ser bingeha bernameyên perwerdeya piştgirî divê “Bernameya Perwerdeya Kesanekirî (BPK)” were amadekirin û sepandin. Di diyarkirina armancên ku dê di BPK de cih bigirin, di rêxistina pêvajoya fêrbûn-fêrkirinê de û di nixandina serkeftinê de, amadebûn, taybetmendiyan hişmendî, civakî û laşî yê wî kesî dikarin cuda bibin. Ji ber vê yekê dema ku pêvajoya fêrbûn-fêrkirinê tê plansazkirin, divê cudahiyan kesane yê kesan (performansên heyî, astên amadebûnê, şewaz û hewcedariyên fêrbûnê, cudahiyan civakî-çandî û hwd.) bên berçavgirtin. Di rêça van ravekirinan de divê BPK ya ji bo kes û plana dersê ya li ser bingeha BPK were amadekirin. Di rûpela paşê de “Formata Amadekirina Plana Dersê” hatiye dayîn.

Formata Amadekirina Plana Dersê

Beş 1

Navê Modulê:

Navê Beşê:

Beş 2

Armanç:

Tevgera Armanckirî:

Rêbaz û Di rêza pêşî de rêbaz û teknîkên fêrkirinê yên di modulan de pêşniyarkirî Teknîkên Fêrkirinê: bingeheke girtin.

Teknolojî û Materyalên Fêrkirinê:

Berî destpêkirina dersê divê rêzbûna rûniştinê, cihê alav û amûrên ku dê bên bikaranîn Sazkirinê Hawîrdorê: û hawîrdora ku dê danîştinê fêrkirin, giştîkirin û şopandinê tê de bên sepandin bên ravekirin.

Beş 3

Dema ku fêrkirinê plansazkirinê divê cureya tevgera ku dê were fêrkirin, şopên hişyarîpeydaker, alav û amûr, şewaza pêşkêşkirina ceribandîna, hawîrdor, sazkirinê Pêvajoya Fêrkirinê- fêrkirinê (sazkirina fêrkirinê yek-bi-yek an bi kom), şop, Fêrbûnê: heneken ên ku dê piştî tevgerê bên pêşkêşkirin bên diyarkirin, sîstema tomarkirinê were diyarkirin û ji van hemûyan pê ve divê di planê de cihê qonaxên fêrbûnê re were dayîn.

Beş 4

Pîvan û Nêzîkatiya pîvan û nirxandinê ya di modulan de pêşniyarkirî bingeheke girtin, Nirxandin: tê sepandin û encamên sepandinê tên nirxandin.

B. Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê

1. Armanca Giştî ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê

Bi vê bernameyê ji bo kesên xwedî kêmasiya bihîstinê ev hatine armanckirin; 1. Peydakirina bikaranîna bihîstina wan a heyf di asta herî baş de bi alavê bihîstinê, împlanta koklear an amûrên din ên alîkarê bihîstinê 2. Piştgirîkirina geşedana jêhatîbûnê ziman û ragihandinê bi şopandina pêpelûkên geşedana asayî 3. Peydakirina bikaranîna têgihiştina bihîstinê û jêhatîbûnê hişmendî bi awayekî têkilîdar 4. Piştgirîkirina jêhatîbûnê xwendin-nivîsandinê yên asta pêşketî, bi destpêkirina ji jêhatîbûnê xwendin-nivîsandina zû 5. Piştgirîkirina jêhatîbûnê matematîkê yên asta pêşketî, bi destpêkirina ji jêhatîbûnê matematîka zû 6. Piştgirîkirina bikaranîna bibandor a jêhatîbûnê ragihandin, têgihiştina bihîstinê û hişmendî piştî bidestxistina zimên 7. Peydakirina bikaranîna xwebaweriyê di dema ragihandinê de di hawîrdorên cuda, stratejiyên telafîker di tengasiyên ragihandinê de û rêbazên serederîkirinê bi faktorên hawîrdorî yên ku ragihandinê xera dikin.

2. Pêkhatiya Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê

Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê ji heft modulan pêk tê. Ev modul di şemaya jêrîn de hatine nîşandan

Modul û Beşên Bernameyê

Modul	Beşên Modulê
PERWERDEYA BIHÎSTINÊ	Ferqkirina Dengî, Cudakirina Dengî, Naskirina Dengî, Têgihiştina Bihîstinî
PERWERDEYA ZIMAN	Serdema Ragihandina Beriya Peyvê, Ziman û Ragihandin di Serdema Peyvê de, Ragihandina Alternatîf Armanc Ravekirin Tevgerên Armanckirî
RAGIHANDINA CIVAKÎ	Têkiliyên Di Navbera Kesan de, Jêhatîbûnên Xwerêvebirinê Armanc Ravekirin Tevgerên Armanckirî
PIŞTGIRIYA FÊRBÛNÊ	Bala Bihîstinî û Bîr, Bala Dîtbarî û Bîr, Têgeh Armanc Ravekirin Tevgerên Armanckirî
XWENDIN Î NIVÎSANDIN	Xwendin-nivîsandina Zû, Xwendin û Nivîsandina Pêşî, Rêziman, Têgihiştina Xwendinê, Têgihiştina Guhdarîkirinê, Derbirîna Nivîskî Ravekirinên Giştî yên li ser Modulê
MATEMATÎKA ZÛ Bi modula matematîka zû tê armanckirin ku kesên xwedî kêmasiya bihîstinê di serdema beriya dibistanê de jêhatîbûnên herî bingeîn ên matematîkê	Taybetmendiye Tîştan û Amadekariya Pîvanê, Têkiliyên Cihî, Hejmar, Têkiliya Parçe-Tevahî, Kombendî û Kêmkirina Zû, Geometrî, Pîvan, Dane
MATEMATÎK	Hejmar û Kiryar, Geometrî, Pîvan, Pêvajokirina Daneyan Ravekirinên Giştî yên Der barê Modulê

Modul, Beş û Saetên Dersê

Modul	Beşên Modulê	Tevahî
Perwerdeya Bihîstinê 1. Ferqkirina Dengî 50 saetên dersê 2. Cudakirina Dengî 50 saetên dersê 3. Naskirina Dengî 50 saetên dersê 4. Têgihiştina Bihîstinî 50 saetên dersê		Bi giştî: 200 saetên dersê
Perwerdeya Ziman	1. Serdema Ragihandina Beriya Peyvê 100 saetên dersê 2. Ziman û Ragihandin di Serdema Peyvê de 100 saetên dersê 3. Ragihandina Alternatîf 100 saetên dersê	Bi giştî: 300 saetên dersê
Ragihandina Civakî	1. Têkiliyên Navbera Kesan 45 saetên dersê 2. Jêhatîbûnên Xwerêvebirinê 45 saetên dersê	Bi giştî: 90 saetên dersê
Piştigiriya Fêrbûnê	1. Bala Bihîstinî û Bîr 50 saetên dersê 2. Bala Dîtbarî û Bîr 50 saetên dersê 3. Têgeh 50 saetên dersê	Bi giştî: 150 saetên dersê
Xwendin û Nivîsandin	1. Xwendin-nivîsandina Zû 50 saetên dersê 2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî 70 saetên dersê 3. Rêziman 30 saetên dersê 4. Têgihiştina Xwendinê 50 saetên dersê 5. Têgihiştina Guhdarîkirinê 50 saetên dersê 6. Derbirîna Nivîskî 50 saetên dersê	Bi giştî: 300 saetên dersê

Modul	Beşên Modulê	Tevahî
Matematîka Zû	1. Taybetmendiyên Tiştan û Amadekariya Pîvanê 30 saetên dersê 2. Têkiliyên Cihî 30 saetên dersê 3. Hejmar 30 saetên dersê 4. Têkiliya Parçe-Tevahî 20 saetên dersê 5. Kombendî û Kêmkirina Zû 50 saetên dersê 6. Geometrî 20 saetên dersê 7. Pîvan 10 saetên dersê 8. Dane 10 saetên dersê	Bi giştî: 200 saetên dersê
Matematîk	1. Hejmar û Kiryar 70 saetên dersê 2. Geometrî 30 saetên dersê 3. Pîvan 30 saetên dersê 4. Pêvajokirina Daneyan 20 saetên dersê	Bi giştî: 150 saetên dersê

7 Modul Bi giştî 1390 saetên dersê

NOTE: Li gorî bendika 3. ya xala 31. ya Rêzîknameya Saziyên Perwerdeya Taybet a Wezareta Perwerdeya Neteweyî, bi şertê ku carekê be, dubarekirina modulê dikare bê pêşniyarkirin.

3. Pêvajoya Fêrkirin-Fêrbûnê ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê

Taybetmendiya sepandinê yê hin ji rêbaz, teknîk û stratejiyên fêrkirinê yê ku dikarin ji bo pêkanîna tevgerên armanckirî yê di bernameyê de bên bikaranîn li jêr hatine ravekirin. Rêbaza Fêrkirina Rasterast: Armanca bingeîn a rêbazê ew e ku bi paşvekişandina qonaxî ya şopan di naveroka ku tê fêrkirin de, kes serbixwe bike. Bi nixandîna domdar ên di van qonaxan de tên kirin, mamoste biryar dide ka wê şopan kêmtir bike an zêde bike, an wê mijarê ji nû ve pêşkêş bike an na. Di vê rêbaza fêrkirinê de dema ku dest bi fêrkirinê tê kirin, di destpêkê de hemû berpirsiyarî li ser mamoste ye lê ku fêrkirin pêş dikeve berpirsiyarî ji mamoste derbasî kes dibe. Di demên ku berpirsiyarî ya mamoste ye de, mamoste naverokê bi gavên biçûk pêşkêş dike. Di demên ku berpirsiyarî ya kes e de jî, kes naveroka ku mamoste pêşkêş kiriye bi tenê disepîne, mamoste bi şop, serrastkirin û vegeandina piştgiriya dide kes. Divê bal bê kişandin ku berpirsiyarî ji mamoste bo kes bi qonaxî û hêdî hêdî derbas bibe. Rêbaza Fêrkirina Rasterast di pênc qonaxên fêrkirinê de tê sepandin. Ev li jêr hatine rêzkirin. Di qonaxa ji nû ve nixandina rojane de, mamoste berî ku dest bi dersê bike erkên kesan kontrol dike, jêhatîbûnên têkildar ên di paşerojê de hatine fêrkirin û pêşmercan ji nû ve dinirxîne. Di qonaxa modelbûnê de, berpirsiyariya fêrkirinê bi temamî li ser mamoste ye. Eger jêhatîbûnek be ku dê ji kes re bê dayîn, mamoste model dibe ka jêhatîbûn çawa tê sepandin. Eger têgeh be, nimûneyên têgehê nîşan dide. Eger zanînekê pêşkêş dike, zanînekê rave dike. Di qonaxa sepandina bi rêberî de, berpirsiyariya fêrbûnê bi qonaxî ji mamoste derbasî kes dibe. Ji bo vê pêwîst e kes rahênanên ku tê de şop bi qonaxî bi rêberiya mamoste tên paşvekişandin bike. Di qonaxên sepandinê bi rêberî û modelbûnê de girîng e ku ji sepandinê kesan û bersivên wan re vegeandin bên dayîn an serrastkirin bên sepandin. Di qonaxa sepandina serbixwe de, berpirsiyarî bi temamî derbasî kes dibe. Ji kesan re rahênanên nû tên dayîn ku hewce dikin zanîn, jêhatîbûn an têgeha ku fêr bûne bi awayekî serbixwe bi kar bînin. Di vê qonaxê de divê jêhatîbûna ku ji kes tê xwestin pêk bîne, di heman zehmetiyê de be bi jêhatîbûna ku bi modelbûnê hatiye pêşkêşkirin û bi sepandinê bi rêberî hatiye rahênan. Ji ber vê yekê divê materyala ku dê pê bê xebitîn jî heman taybetmendiyan hilgire.

Di qonaxa ji nû ve nixandina hefteyî û mehane de jî pêwîst e zanîn, jêhatîbûn û têgehên hatine fêrkirin gelek caran ji nû ve bên nixandin. Ji mamosteyan tê pêşniyarkirin ku xebatên hefteya û meha berê ji nû ve binirxînin. Stratejiya Dubarekirina Kumulatîf: Tê wateya dubarekirina hêmanên bi rêz tên pêşkêşkirin, ligel hêmanên berê. Mînak, dema ku çîrokek tê gotin pêşî beşa yekem tê xwendin û tê gotin, paşê beşa duyem tê xwendin û tê gotin. Paşê beşa yekem û duyem bi hev re tên gotin. Heman sepandin heya ku çîrok xilas bibe tê domandin. Zêdekirina Rahênanê: Zêdekirina derfetên bersivdanê ji kes re, ji bo başbûna bi wateya akademîk gelekî girîng e. Bi rêya dubarekirinê, mayînde û herikbar kirina serkeftî ya zanînan nû yê bidestxistî, di gelek waran akademîk de rasterast bi hejmara ceribandina ve girêdayî ye. Zêdekirina rahênanan dikare bi awayên cuda bê kirin. Xwendina dubarekirî ya metnekê, xwendina dengê hatiye fêrkirin di nav pêkhatiyên cuda de an zêdekirina hejmara metnê tên xwendin, rêyên zêdekirina rahênanê ne. Rêbaza Pirheftî: Rêbazek e ku tê sepandin da ku piştgiriya bide fêrbûna tîp/deng û peyvên ku kesên di asta pêşketî de zehmetiya xwendin-nivîsandinê di jî di fêrbûnê de zehmetiyê dikişînin an tevlihev dikin. Xwe dispêre bi hev re bi tevgerxistina hestên dîtbarî, bihîstinî, destlêdanî û tevgerê. Bi taybetî di fêrkirina tîp an peyvên gelek tevlihevkirî de tê bikaranîn. Di vê rêbazê de kes tîpa/peyva ku mamoste dibêje dibihîze, dubare dike, dema dubare dike dibihîze, bi tiliyên xwe li ser tîpê/peyvê diçe, tevgerên masûlkeyên xwe hîs dike, hesta destlêdanê distîne, destên xwe dişopîne û dema van dike tîpê/peyvê jî deng dide û xwe dibihîze. Bi vî awayî tê armanckirin ku kes zanîna der barê tîpa tevlihevkirî bi zanîna ji gelek çavkaniyan tê kod bike û ji ber vê yekê bibîranîna wê hêsan bibe. Fêrkirineke gelek avakirî û gelek

dubarekirin û pratîk hewce dike. Model Xwendin/Nivîsandin - Xwendin/Nivîsandina Dubarekirî - Serrastkirina Çewtiya Xwendin/Nivîsandinê: Ev teknîk çawa dikarin ji hev cuda bînin sepandin, bi hev re jî dikarin bînin sepandin. Di bikaranîna van teknîkên ku wek teknîkên li ser bingeha jêhatîbûnê tên komkirin de, li gorî jêhatîbûna armanckirî modela tê bûn (mînak, xwendina metnê ji kes re). Jêhatîbûna armanckirî bi dubarekirinê tê sepandin (mînak, dubare xwendina metnê bi kes) û paşê di dema van sepandinan de çewtiyên kes tên diyarkirin û an di cî de an piştî ku jêhatîbûn diqede serrastkirina çewtiyê tê sepandin (mînak, xwendina peyvên di metnê de bi çewtî hatine xwendin ji aliyê mamoste ve, paşê bi kes xwendin). Di dema serrastkirina çewtiyê de ji nû ve ji kes re modela tê bûn û tê hêvîkirin ku jêhatîbûnê pêk bîne. Xweşopandin: Xweşopandin diyarkirin û tomarkirina wê ye ka tevgerê diyar bi çî qas caran an bi çî qas demê çêdibe. Xweşopandin du hemanên wê hene. Ev xwenirxandin û xwetomarkirin in. Xwenirxandin diyarkirina wê ye ka tevgerê bi çî qas

caran an bi çî qas demê çêdibe. Xwetomarkirin jî tomarkirina performansa kesê bi xwe ye bi bikaranîna amûrê tomarkirinê. Wek amûrên tomarkirinê dikarin çarçoveyên tomarkirinê yên ku qonaxên erkê digirin nav xwe an çarçoveyên tomarkirinê yên ku taybetmendiyên armanckirî yên di berhemê de digirin nav xwe bînin bikaranîn. Di xweşopandinê de, tevgerên ku dê bînin şopandin bi bingehekê dikarin li duyan bînin veqetandin: domandina balê li ser erkê û şopandina performansê. Armanca domandina balê li ser erkê zêdekirina dema bala kes û berbi erkê birêkirina kes e. Şopandina performansê, dikare ji bo şopandina berhemê û pêvajoya cureyên cuda yên kes bînin sepandin. Berhem dikare di aliyê herikbarî an rastiyê de bînin şopandin. Pêvajoya jî dikare wek qonaxên pêkanîna jêhatîbûnekê an qonaxên sepandina pêpelûkên erkê bînin şopandin. Diyarkirina Armançê: Diyarkirina armançê dikare xizmeta du armancan bike: pêşxistina jêhatîbûnên heyî yên kes an zêdekirina herikbariya wan. Dema armançê tê danîn divê kiryarên jêrîn bînin sepandin. 1. Danîna performansa heyî ya kes: Divê performansa kes a der barê jêhatîbûna ku dê bînin pêşxistin bînin danîn. Performansa kes çawa dikare bi xebatên ku berê kiriye bînin danîn, herwiha dikare rasterast jî bînin diyarkirin. 2. Diyarkirina armancan: Dema armançê tên diyarkirin divê zêdebûn bi giştî di navbera %10 û %30 de bînin hesibandin. Eger kêmkirina çewtiyê tê armanckirin divê heman rêje bînin pejirandin. Di heman demê de dema ku ji bo gihîştina armançê tê danîn jî di diyarkirina van rêjeyan de rol dilîze. 3. Plansazkirin ji bo pêkanîna armançê: Di vî qonaxê de tê plansazkirin ku ji bo pêkhatina armançê bi kîjan materyalan, bi çî qas caran û kengî wê bînin xebitîn. 4. Sepandina planê: Plana amadekirî tê sepandin û tê temaşekirin ka di sepandinê de an di armançê hatine danîn de pirsgerêkek heye an na. Eger pêwîst be dikare guhertin bînin kirin. 5. Şopandin û veğerandin: Bi navberên diyar performansa kes tê şopandin û der barê pêşketina wî de veğerandin tê dayîn. Dema veğerandinê tên dayîn, ji bo şênbarkirina pêşketinê dikarin grafîkên stûnî bînin hîlbijartin. Sohbata Plankirî: Di sohbata plankirî ya ku teknîkeke fêrkirinê ya teoriya têkiliya civakî ye de, divê mamoste berî her tiştî mijara sohbetê hîlbijêre, kes an têxe nav gengeşiyê an jî ji kes re zanînen berê yên der barê mijara navborî peyda bike. Di dema vî sohbetê de divê mamoste dema pêwîst ji bo jêhatîbûnê an têgehên fêrkirina rasterast bike. Divê mamoste kesê teşwîq bike ku ziman û derbirînen xwe pêş bixin û piştigiriyê bide axaftina kesê di çarçoveya mijara hîlbijartî de. Fêrkirina Li Ser Bingeha Çalakîyê: Rêbazeke fêrkirinê ye ku fêrkirin di hawîrdorên xwezayî de tê rêkxistin lê heneken ên beriya tevgerê û piştî wê yên der barê jêhatîbûna armanckirî ya ku dê bînin fêrkirin tên pêşkêşkirin, û bi berçavgirtina eleqeyên kes

tê armanckirin ku armançê di nav rûtinê rojane û lîstikên plankirî de pêk werin. Dema fêrkirina li ser bingeha çalakîyê tê rêkxistin, divê bal bînin dayîn hîlbijartina çalakîyan bi berçavgirtina eleqeyên kes, fêrkirina armançê kesane yên kes bi bicihkirina wan di nav rûtinê an çalakîyên plankirî de, fêrkirina jêhatîbûnê armanckirî yên fonksiyonel û giştîkirinbar, û bikaranîna heneken ên beriya tevgerê û piştî wê yên ku bi hawîrdorê tevgerê re di têkiliyeke xwezayî û wateyar de ne. Lîstikên Bi Nivîsê Dewlemendkirî: Rêyeke girîng di zêdekirina jêhatîbûnê hişyariya nivîsê de, bikaranîna

lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî bi navbeynkariya mezinan e. Lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî, ew lîstik in ku tê de derfet ji kesan re tîn pêşkêşkirin ku têgihîştina taybetmendî û fonksiyona zimanê nivîskî hêsan bikin û peyda bikin ku wek xwendewar tevbigerin. Lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî, wek pirtûkên çîrokê yê bi wêne û nivîs, çarçoveyeke dewlemend ji bo hişyarkirina zimanê nivîskî pêk tînin. Ligel vê, hawîrdorên lîstikê yê ji aliyê nivîsê ve dewlemendkirî jî derfetên pêşkêş dikin ku têgihîştina taybetmendî û fonksiyona zimanê nivîskî ji kesan re hêsan bikin. Di dema van lîstikan de kes mînak bide xistinê girîng ên wek nîşandana aliyê xwendinê yê nivîsê der barê taybetmendiyên zimanê nivîskî, û bi têgihîştina awayê bikaranîna lîsteyeke kirîne hişyarbûna ji fonksiyona nivîsê bi dest dixin. Ji bo lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî, dikarin hêmanên nivîsê li her cure lîstika ku li taybetmendiyên temen û geşedana kesan tîn zêdekirin. Ya girîng ew e ku mamoste di dema lîstikê de bala xwe bide nivîsê û ji bo armancên hişyariya nivîsê yê berê diyarkirî ji kes re bibe model û rêberiyê bike. Mînak lîstika Şîrînîfiroşê. Armanca giştî ya vê lîstikê ew e ku bi rêz rolên garson û mişteriyê bînin lîstin, yê ku mişterî ye ji pirtûkçeya menüyê siparîş bide û yê ku garson e siparîşa hatiye dayîn bîne. Di vê lîstikê de; amûrên metbexê yê lîstikê, maketên xwarin û vexwarinê yê wek kek, pasta, qutiya şîr, û menuya bi wêne û nivîs tînin bikaranîn. Di dema lîstikê de, di pêvajoya xwendina menuya bi wêne-nivîs de bala kes tê kişandin ser nivîsan û di vê navberê de fêrkirina jêhatîbûnê hişyariya nivîsê yê armanckirî tê kirin. Di nav lîstikê de dikare fêrkirina jêhatîbûnê hişyariya nivîsê yê wek nîşandana aliyê xwendina nivîsê ji çepê bo rastê, nîşandana peyvekê di nav nivîsê de bê kirin. Bi vî awayî tê peyda kirin ku kes di dema lîstikê de rol û rûtînên xwendin-nivîsandina zû di nav lîstikê de prove bikin. Xwendina Pirtûkê ya Têkilîdar: Bi armanca piştgirîkirina jêhatîbûnê ziman û xwendin-nivîsandina zû, xwendina pirtûkeke bi wêne ji aliyê dê û bavê ve bi zarokê xwe re an xwendina pirtûkê ji aliyê mamoste ve ji kesên xwe re di polê de, sepandinê xwendinê ne ku bi awayekî berbelav tînin pêşniyarkirin. Têgeha xwendina pirtûkê ya têkilîdar, ji bo wesfandina têkiliya ku di navbera mezin û kes an kesan de derdikeve holê dema li pirtûkekê tê nêrîn an pirtûkê xwendin, tê bikaranîn. Di dayîna jêhatîbûnê hişyariya nivîsê, hişyariya dengnasî, têgihîştina guhdarîkirinê

yê ku warên fêrbûnê yê girîng ên jêhatîbûnê xwendin-nivîsandina zû ne, zanîna peyvan û zanîna tîpan de, û herwiha di pêşxistina jêhatîbûnê ziman û ragihandinê de, sepandinê xwendina pirtûkê ya têkilîdar rêbazeke bibandor e. Lênerîna Pirtûka Wênedar: Li gorî tevgera armanckirî, bi nîşandana wêneyên pirtûkê ji kes re û bi pirsîna pirsan da ku axaftina kes li ser wêneyan bê peyda kirin tê sepandin. Dema ev sepandin tê kirin divê dema pêwîst model bê bûn û ji kes bertek bê xwestin. Eger pêşxistina tevgerên armanckirî yê wek gotina bûyeran, texmînkirin, mantiqmeşandin tê armanckirin, divê pêşî li ser wêneyan bi gengeşîkirinê ji van tevgerên armanckirî re model bê bûn. Di danişînê paşê de divê bi dayîna şopan bi wêneyan texmînkirin, mantiqmeşandina kes û hwd. bê peyda kirin. Rêxerên Şematîk: Rêxerên şematîk amûr in ku naverok û têkiliya di naverokê de dîtbarî dikin. Di vê dîtbarîkirinê de li gorî pêkhatiya naverokê şema tînin bikaranîn. Bi vî awayî kodkirina têkiliyên di naverokê de di çarçoveya şemayên diyar de tê holê. Naveroka ku dê bê fêrkirin dikare zanîn, jêhatîbûn, têgeh, rastî û prensîb bin. Amûra herî baş di pêşkêşkirina zanînan bi komkirinê de rêxerên şematîk in. Rêxerên şematîk dikarin beriya fêrkirinê, di dema wê de û piştî wê bînin bikaranîn. Armanca bikaranîna beriya fêrkirinê, nîşandana rêza rêxistinî ya zanîna ku dê bê pêşkêşkirin e. Dikare ji bo avakirina zanîna pêşîn an çalakirina zanîna berê bê bikaranîn. Di dema fêrkirinê de bi armanca komkirina zanînan, di dawiya fêrkirinê de jî bi armanca nirxandina wê ka kes zanîn û têkiliyên wan fêr bûye an na û bi armanca kurtkirina zanînê tê bikaranîn. Rêxerên şematîk li gorî cureyên naveroka ku dê bê pêşkêşkirin cureyên wan hene. Cureyên naverokê; dikarin rêzêkirin, pênasêkirin, sedem-encam, berhevdan, pirsgirêk-çareserî, kronolojî bin. Mirov dikare bigihîje nimûneyên cuda yê rêxerên şematîk bi nivîsandina peyva “graphic organizer” di motorên lêgerînê

yên li ser tora giştî de. Fêkirina Derbirîna Nivîskî ya Li Ser Bingeha Stratejiyê: Pêvajoya nivîsandinê di pênc qonaxên bingehîn de tê temamkirin. Ev qonax; plansazkirin, avakirina reşnivîsê, serrastkirin, kontrolkirin û parvekirinê digirin nav xwe. Di qonaxa plansazkirinê de bi dayîna hîlbijartinan ji kesan tê xwestin ku mijarekê hîlbijêrin, diyar bikin ka bi çi armancê wê binivîsin û girseya xwendevanan diyar bikin. Tê xwestin ku bi alîkariya bahoza mêjî tiştên der barê mijara hîlbijartî dizanin rêz bikin û li gorî rêza nivîsandinê birêk bixin. Di vê qonaxê de stratejiyên diyarkirina armancê ji bo nivîsandinê, diyarkirina girseya xwendevanan, çalakkirina zanînen pêşîn ên der barê mijarê û komkirina wan tên bikaranîn. Di qonaxa avakirina reşnivîsê de, ji kesan tê xwestin ku ramanên di qonaxa plansazkirinê de hatine hilberandin û rêzê binivîsin. Di vê qonaxê de stratejiya veguhastina reşnivîsê bo forma nivîskî tê bikaranîn. Di qonaxa serrastkirinê de, ji kesan tê xwestin ku bi bikaranîna stratejiyên ji nû ve nixandîne vekolin ka tiştên nivîsandine li armancên nivîsandinê û li xwendevanan guncaw in an na û serrastkirinên pêwîst bikin. Di qonaxa kontrolkirinê

de jî ji kesan tê xwestin ku hevokên xwe ji aliyê hîlbijartina peyvan, nîşanên xalbendiyê, rêzikên nivîsandinê û pêkhateyên hevokan ve kontrol bikin û birêk bixin. Di dawiyê de jî kes tiştên nivîsandine bi hevalên xwe yên di polê de parve dikin û ji metnên nivîsandine pirtûkekê ava dikin. Piştî ku mamoste cureya metnê diyar dike, divê bi ramana bi dengê bilind ji stratejiyên ku di van qonaxan de bi kar tên re bibe model, stratejiyan bi rêberî û serbixwe bide sepandin. Divê her qonaxeke fêkirinê herî kêrmasî be caran bê sepandin. Fêkirina Stratejiyên Têgihiştina Xwendinê: Beriya fêkirina stratejiyê divê pêkhateya metnê ji kesan re bê fêkirin. Her cureyeke metnê pêkhateyeke xweser heye. Dema ev pêkhate bi kesan bê ferqkirin, dê têgihiştina yekîneyên zanîne yên di metnê de ji kesan re hêsanir be. Di fêkirina pêkhateya metnê de dikarin şema bîr bikaranîn. Di fêkirina stratejiyê de stratejiyên beriya xwendinê, di dema xwendinê de û piştî xwendinê tên sepandin. Armanca stratejiyên beriya xwendinê, bi bingehî avakirina zanîna pêşîn a der barê metna ku dê bê xwendin û handana kes berbi xwendinê ye. Wek nimûne ji stratejiyên beriya xwendinê dikarin axaftina der barê sernav û wêneyan, pirsîna pirsan, texmînkirina der barê naveroka metnê bîr dayîn. Armanca stratejiyên di dema xwendinê de têgihiştina yekîneyên zanîne yên di metnê de, têgihiştina metnê bi danîna tîkiliyê di navbera van yekîneyan de û danîna tîkiliyê di navbera zanîna heyî û zanînen di metnê de dema metnê xwendin e. Di dema xwendinê de dikarin stratejiyên wek xêzkirina bîr yekîneyên zanîne û bicihkirina wan di şemayê de, gotina cihê hatiye xwendin û texmînkirin bîr bikaranîn. Piştî xwendinê jî stratejî bi armanca têgihiştina tevahiya metnê bi yekkirinê û ji nû ve nixandina cihên nehatine têgihiştin tên sepandin. Hin ji stratejiyên piştî xwendinê kurtkirina tiştên hatine xwendin, gotina metnê û bersivdana pirsan in. Bi cureya metnê ya hîlbijartî di çend metnan de ji awayê sepandina van stratejiyan re model tê bîr, paşê bi dayîna metnan ji kes re sepandinên bi rêberî tên kirin û piştgirî tê dayîn ku kes stratejiyê bisepîne, di dawiyê de jî bi kirina sepandinên serbixwe sepandinên stratejiyê yên kes û geşedana têgihiştinê tên temaşekirin. Jêhatîbûna têgihiştina metnê ne jêhatîbûnek e ku di dersekê de bê pêkanîn. Ji ber vê yekê divê wek li jor hatiye pêşniyarkirin heta ku kes di têgihiştina metnê de serbixwe bibe sepandin bîr domandin. Eger di fêkirina têgihiştinê de bi hîlbijartina cureyeke metnê fêkirina stratejiyê, heta ku kes di sepandina stratejiyan de serbixwe bibe bê sepandin, divê bê kontrolkirin ka kes jêhatîbûna têgihiştinê li cureyên metnê yên din giştî dike an na. Bi gelemperî dema fêkirina stratejiyê bi cureyeke metnê tê xebitîn, kes dikare bi sepandina stratejiyê li cureyên metnê yên din jî metnê fêm bike. Ji bo peydakirina vê giştîkirinê divê fikra kes der barê pêkhateya her cureyeke metnê hebe. Ji ber vê yekê bi hîlbijartina cureyeke metnê fêkirina pêkhateya metnê û stratejiyê tê kirin. Di cureyên metnê yên din de tenê bi nasandina pêkhateya metnê, bîr ku fêkirina stratejiyê bê kirin, performans têgihiştinê dikare bê diyarkirin. Lêbelê ji bo hin kesan dema cureya metnê tê guhertin, ligel nasandina pêkhateya metnê dibe ku pêwîst be carekê an çend caran ji stratejiyê re model bê bîr.

Fêkirina Çareserkirina Pirsgirêka Matematîkê ya Li Ser Bingeha Pêvajoyê: Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê mamoste bi ramana bi dengê bilind û bi cihdayîna diyalogên têkilîdar ji çareserkirina pirsgirêkê re bibe model. Ji bo ku bikaribe ji rewşa pirsgirêkê ya heyî serkeve, divê ne tenê tiştê ku divê bike, di heman demê de awayê ku divê bike jî ji kes re bê modelkirin. Der barê awayê çareserkirina pirsgirêka matematîkê, çar pêpelûkên herî bingehîn ev in; pêpelûkên têgihiştina pirsgirêkê, plansazkirin, sepandina planê û kontrolkirinê. Dema ev pêpelûkên tîn dayîn, divê beriya çareserkirina pirsgirêkê bê peydakirin ku kes pirsgirêkê bi hevokên xwe derbibirre. Dema pirsgirêkê tê çareserkirin, divê bê peydakirin ku kes ji bo têgehîkirina pirsgirêkê wê bi şema an bi xêzkerinên xwe dîtbarî bike. Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê di qonaxên xwendina pirsgirêkê bi dengê bilind, ravekirina wê bi hevokên xwe, veguhastina wê bo dîtbariyekê, texmînkirin, kirina kiryarê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesan re model bê bûn.

4. Pîvan û Nirxandin di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê de

Kesên hewcedarê perwerdeya taybet, di pêvajoya fêrbûnê de, dema teknîkên fêrbûnê yên cuda û pirjimar bîr bîrên xwe û sepandinên ku xîtabî zêdetir ji hestekê dikin bîr meşandin, hêsanîr fêr dibin. Ji her kesekî ku ji kêmasiyê bandor bûye, cureya bandorbûna ji kêmasiyê, derece, dema çêbûna kêmasiyê, xizmetên hatine peydakirin û taybetmendiyên kesane ji hev cuda dibin. Bi girêdayî vê, astên fêrbûnê jî gelekî ji hev cuda ne. Ji ber vê yekê pêwîst e li gorî taybetmendiyên kesane yên her kesî BPK bê amadekirin. BPK belgeyeke nivîskî ye ku hatiye pêşxistin da ku hewcedariyên perwerdeyî yên kesê ji kêmasiyê bandorbûyî di hawîrdorên perwerdeyê yên guncaw de bi xizmetên piştgirî yên pêwîst bîr berpêkin. Divê BPK ji bo her kesekî ku hatiye diyarkirin ji kêmasiyê bandor bûye bê pêşxistin. Beriya destpêkirina perwerdeya taybet, pêşxistina BPK pêwîst e ji bo ku xizmeta perwerdeya taybet a ku dê bê dayîn li gorî hewcedariyên kes bê rêxistin. Divê BPK; asta performansa heyî ya kesê ji kêmasiyê bandorbûyî, armancên ku tê hêvîkirin di dawîya salê/dawîya semesterê de di kes de pêk werin, xizmetên perwerdeyê û dema van xizmetan bigire nav xwe. Herwiha divê xizmetên derbasbûnê yên ku dê di navbera hawîrdor an astên perwerdeyê de ji bo kes bîr peydakirin û pîvandina pêşketinan jî bigire nav xwe. Dema BPK tê amadekirin, ji bo diyarkirina hewcedariyên kes pêwîst e nirxandin di destpêka pêvajoya fêrkirinê de, di pêvajoya fêrkirinê de, di dawîya wê de û di dawîya salê de bîr kirin. Di vê pêvajoyê de bi taybetî girîng e ku di destpêkê de nirxandinên qerase û berfireh bi awayekî ku performansa rasteqîn a kes nîşan bidin bîr kirin. Pîvan û nirxandin

dema sepandin tîn meşandin, divê wek prensîba bingehîn pêvajoyên nirxandina şêwedayînî (nirxandina pêvajoyê) û nirxandina kurtkirî (nirxandina giştî ya dawîya salê) bîr şopandin, rêbazên berhevkirina daneyan ên cuda û amûrên pîvanê bîr bîrên xwe. Sepandinên pîvan û nirxandinê yên Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê; ji qonaxên diyarkirina hewcedariyên kes, nirxandina beriya fêrkirinê (pêşîn), nirxandina dawîya fêrkirinê (dawîn) û şopandina geşedanê, nirxandina dawîya salê pêk tîn. Pêvajoya sepandina van qonaxên nirxandinê li jêr hatiye ravekirin.

1. Diyarkirina Hewcedariyên Kes

Bi armanca diyarkirina hewcedariyên kesan nirxandina qerase tê kirin. Li navenda rêberî û lêkolînê (RAM) di encama nirxandina qerase de tê diyarkirin ka kes dê kîjan ji modul û beşên di modulan de yên bernameya perwerdeya piştgirî ya têkildar bistîne. Di heman demê de divê li navenda perwerdeya taybet û rehabîltasyonê jî nirxandinên qerase yên ji bo modul û beşên ji aliyê RAMê ve hatine diyarkirin bîr kirin û hewcedariyên kes bi awayekî berfirehtir bîr diyarkirin. Di

encama nîrxandina qerase de divê warên hewcedariyê yên kes bîn diyarkirin û armanc û tevgerên armanckirî (armancên kurt û dirêjdemî) bîn danîn. Bi vî awayî BPK ya kes tê amadekirin. Di nîrxandina qerase de dema hewcedarî tên diyarkirin û li gorî pêşîkê tên rêzêkirin, divê temenê kesan, asta polê, taybetmendiyên kesane, taybetmendiyên fêrbûnê û fonksiyonelbûna jêhatîbûnan di jiyana rojane û ya dibistanê de bîn berçavgirtin. Ji bo nîrxandinên qerase yên kesan divê pêvajoya berhevkirina daneyan li navenda perwerdeya taybet û rehabetmendiyê di sê aliyan de bê meşandin. I) Kirina hevpeyvînê: Ji bo hevpeyvînan divê zêdetir ji çavkaniyeke daneyan bê bikaranîn. Ev in: a) Malbata kes b) Mamosteyên wî yên li dibistanê (mamosteyê beriya dibistanê, mamosteyê polê, mamosteyê rêber û hwd.) c) Kes bi xwe Eger wê bi kes re hevpeyvîn bê kirin, temenê kes û asta performansê girîng in. Hevpeyvîna bi kes re, ji aliyê piştgirîkirin û dewlemendkirina hevpeyvînan bi malbat û mamosteyên kes re hatine kirin ve dê wateyar be. II) Kirina temaşekirinê: Di vê qonaxê de bi taybetî divê mamoste/pispor bi xwe temaşekirinê bike. Dema temaşekirinê tê kirin, li gorî kes û hawîrdora ku dê tê de temaşekirinê bê kirin, avakirî

an temaşekirina xwezayî divê bê tercîhkirin. Divê encamên temaşekirinê bi hevpeyvînan hatine kirin re bîn girêdan. III) Sepandina lîsteyên kontrolê û mifteyên nîrxandina dereceyî (rubrîk): Piştî hevpeyvîn û temaşekirina divê bi bikaranîna lîsteyên kontrolê û mifteyên nîrxandina dereceyî kes yek bi yek bîn pîvandîn.

2. Nîrxandina Beriya Fêrkirinê (Pêşîn)

Nîrxandina beriya fêrkirinê (pêşîn), nîrxandina berfireh e ku dê bi armanca diyarkirina wê bê kirin ka kes berî destpêkirina fêrkirina armanc û tevgerên armanckirî yên ku di encama nîrxandina qerase de ji bo BPK ya wî hatine hilbijartin, di kîjan pêpelûkê (astê) de ye. Di nîrxandinên beriya fêrkirinê de ji bo her kesekî sepanandinê yek bi yek tên meşandin û dane tên berhevkirin. Di vê qonaxê de dikarin Testa Li Gorî Pîvanê (ÖBT), (bnr. forma nimûne Pêvek 1), Lîsteya Kontrolê ya ku jêhatîbûnên li pêpelûkên biçûk veqetandî tê de hene (bnr. forma nimûne Pêvek 2), Mifteya Nîrxandina Dereceyî (bnr. forma nimûne Pêvek 3) bîn bikaranîn. Divê daneyên ji amûrên pîvanê yên hatine bikaranîn bidestxistî li Forma Tomarkirina Performansê bîn tomarkirin (Pêvek 4).

3. Nîrxandina Dawiya Fêrkirinê (Dawîn) û Şopandina Geşedanê

Nîrxandina dawiya fêrkirinê; nîrxandin e ku piştî temamkirina fêrkirina tevgerên armanckirî yên têkildar bi armanca dîtina wê tê kirin ka kes tevger heta çî radeyê bi dest xistiye an fêr kiriye. Di vê qonaxê de divê amûrên nîrxandina berfireh ên beriya fêrkirinê bîn bikaranîn. Divê daneyên ku di dawiya fêrkirinê de ji amûrên pîvanê hatine bidestxistin ji nû ve li Forma Tomarkirina Performansê (Pêvek 4) bîn nîşankirin. Di pêvajoya fêrkirinê ya kesan de, yanî dema hewl tê dayîn tevgerên armanckirî yên têkildar bîn dayîn, ligel fêrkirinê meşandina hevdem a sepanandinê pîvan û nîrxandinê jî ji aliyê bibandorî û berhemdariya fêrkirinê ve girîng e. Ji ber vê yekê divê ji bo şopandina geşedana kes di dema fêrkirinê de û di dawiya danîşînan de nîrxandin bîn kirin û encamên nîrxandinê li grafîkê an li çarçoveyên tomarkirinê bîn tomarkirin. Herwiha divê bi nêrîna li berhemên kes pêşketina kes bê şopandin û eger bertekên hevîkirî ne di asta xwestî de bin, divê di rêbaza hatiye bikaranîn, di alav û amûran, di hawîrdorê, di hejmara rahênanan û hwd. de rêxistinên fêrkirinê yên pêwîst bîn kirin. Herwiha divê çarçoveyên tomarkirinê, grafîk, berhemên kes (pelên xebatê, erk û hwd.) di nav semesterê de bi navberên diyar bîn vekolîn û bibandorî û berhemdariya fêrkirinê bê nîrxandin. Di encama vê de divê portfolyoya kes bê avakirin. Portfolyo dosyayeke geşedana kesane ye. Cureyeke nîrxandinê ye ku di dirêjahiya salekê de tomarên performansê kes û xebatên wî di rêça armancekê de bi awayekî plankirî û birêkûpêk tên girtin, nimûne ji xebatan

tê de hene, û bi hêsanî tê şopandin ka kes di çî geşedanekê de ye. Armanca bingeîn a nirxandina bi portfolyoyan, diyarkirina wê ye ka kes çawa geşedanekê dişopîne, bi nirxandina pêvajoyê û encama fêrbûna kes bi hev re. Dosyayên geşedana kesane yên ku di encama berhevkirina sistematîk a xebatên kes hatine avakirin, derfetê didin ku şîyan û astên cuda yên kes, aliyên wî yên xurt, serkeftinên wî û geşedana wî ya di nav pêvajoyekê de bi temamî bên nirxandin. Li gorî armancên ku em ê di pêvajoya perwerde û fêrkirinê de bisepînin, portfolyo cuda dibin. Cureyên portfolyoyê; dikarin wek portfolyoya xebatê, portfolyoya vîtrînê û portfolyoya nirxandinê bên polînkirin. Ji van, portfolyoya nirxandinê hemû tomarên ku mamoste ji bo nirxandina kes hewce dibîne digire nav xwe. Ev cure portfolyo, di rêça armancên di bernameyên fêrkirinê de hatine diyarkirin, geşedana kes nîşan didin. Di van cure portfolyoyan de armanc ew e ku her xebateke tê danîn nav dosyayê bê nirxandin û serkeftina kes bê nirxandin. Ev portfolyo, dikarin ji bo nirxandina diyarkirina astê bên bikaranîn û nimûne û xebatên herî baş digirin nav xwe ku nîşan didin piraniya armanc û tevgerên di bernameya fêrkirinê de hatine bidestxistin. Ji ber vê yekê girîng e ku di nav portfolyoyan de berhemên li ser geşedan û aliyên herî xurt ên kesan bên danîn û şîroveyên kes û mamoste der barê berhemên bên nivîsandin. Di vê çarçoveyê de divê portfolyoyên kesan; grafîkên ku di pêvajoya nirxandinê de hatine bidestxistin, formên tomarkirinê, vîdyo, tomarên dengî û berhemên ku jêhatîbûnên cuda yên ku kes tê de herî xurt e nîşan didin bigirin nav xwe. Di sepandinên portfolyoyê de; girtina berhemên kes, bernameya perwerdeya kesane kirî, Forma Kurte ya Şopandina Geşedana BPK (Pêvek 5), nimûneyên amûra pîvanê, formên tomarkirina performansê, çarçoveyên tomarkirinê û nimûneyên tomarên vîdyo û dengî yên ku xebatên kes nîşan didin, dê derfetê bide şopandina çêtir a pêvajoyê. Di nirxandina van cure portfolyoyan de nêzîkatiyeke tevayî (holîstîk) tê pejirandin. Divê di mijara parvekirina portfolyoyan de bal bê dayîn prensîbên etîkê, divê portfolyo bi kes an saziyên ji bilî malbat, mamoste û RAMa kes re neyên parvekirin.

4. Nirxandina Dawiya Salê

Pêpelûkên ku dê di vê nirxandinê de bên şopandin li jêr hatine diyarkirin: a) Hemû nîşanderên performansê kes (berhemên kes, temaşekirinên mamoste, hevpeyvîn, çarçoveyên tomarkirinê, grafîk, Forma Tomarkirina Performansê ya ku performansê kes di beşekê an modulekê de nîşan dide) bi nêrîneke tevayî tên vekolîn. b) Di encama vê vekolînê de performansê kesan derbasî Forma Kurte ya Şopandina Geşedana BPK (Pêvek 5) dibe.

c) Naveroka portfolyoyê tê temamkirin. d) Lîsteya Kontrolê ya Portfolyoyê (Pêvek 6) ku naveroka portfolyoyê nîşan dide tê dagirtin. e) Mifteya Nirxandina Dereceyî ya Portfolyoyê (Pêvek 7) ligel dosyaya kes ji RAMê re tê şandin. Divê dosyaya portfolyoyê ji sê beşan pêk were. Divê di her beşê de belgeyên jêrîn hebin. Beşa Yekem: Lîsteya Kontrolê ya Portfolyoyê, Mifteya Nirxandina Dereceyî ya Portfolyoyê (her du jî dê du heb bên danîn, yek ji aliyê navenda perwerdeya taybet û rehabîlîtasyonê ve wê bê dagirtin, ya din wê vala bê hiştin û li RAMê bê dagirtin.), BPK, Forma Kurte ya Şopandina Geşedana BPK (2 heb dê bên danîn, bi awayekî ku yek li RAMê bimîne), Formên Tomarkirina Performansê yên ku nirxandina pêşîn û nirxandina dawîn ji aliyê mamosteyan ve tê de hatine tomarkirin Beşa Duyem: Nimûneyên amûrên pîvanê yên hatine bikaranîn, nimûneyên formên tomarkirinê yên di şopandina geşedanê de hatine bikaranîn û nimûneyên grafîkan, nimûneyên tomarên dengî û vîdyo yên ku performansê kes nîşan didin Beşa Sêyem: Divê xebatên ku kes di pêvajoya fêrkirinê de kirine; nimûneyên erkan, nimûneyên pelên xebatê, nimûneyên vîdyo û tomarên dengî yên ku xebatên kes nîşan didin û hwd. tê de cih bigirin.

Nirxandina Dawiya Salê ya RAMê

Pêvajoya şopandinê ya RAMê; bi nirxandina geşedana kes di çarçoveya armanc û tevgerên armanckirî yên di BPK de hatine pênasakirin û bi vekolîna zanîn û daneyên ku di portfolyoya wî de hatine pêşkêşkirin tê pêkanîn. Pêpelûkên ku di nirxandina RAMê de bi rêzê de bîr şopandin; a) Bi vekolîna portfolyoya kesê tê kontrolkirin ka belgeyên ku di Lîsteya Kontrolê ya Portfolyoyê de hatine diyarkirin hene an na. Ev formê tê dagirtin û ji bo arşivkirinê tê wergirtin. b) BPK ya kes, Forma Kurte ya Şopandina Geşedana BPK, çarçoveyên tomarkirinê û grafîkên ku performansa kesê nîşan didin tînin vekolîn. c) Performansa kesê tê nirxandin. d) Bi vekolîna BPK ya kes, çarçoveyên tomarkirinê, grafîk û eger hebin tomarên vîdyo û dengî yên ku performansa kesê nîşan didin, Mifteya Nirxandina Dereceyî ya Portfolyoyê (Pêvek 7) ya ku di dosyayê de bi du kopyan heye tê dagirtin. e) Ravekirinên derbarê aliyên xurt ên portfolyoyê û yên ku divê bîr pêşxistin tînin nivîsandin. Bi awayekî tê rêxistin ku yek li navenda perwerdeya taybet û rehabilitasyonê û ya din li RAMê bimîne.

f) Di encama nirxandin û vekolînê hatine kirin de, li gorî geşedana kesê perwerde ji nû ve tê plansazkirin. RAM, kopyayeke Forma Kurte ya Şopandina Geşedana BPK, Mifteya Nirxandina Dereceyî ya Portfolyoyê û Lîsteya Kontrolê ya Portfolyoyê ya ku di portfolyoya kesê de heye werdigire û arşiv dike.

Amûrên Pîvanê û Formên Tomarkirinê di Çarçoveya Bernameya Perwerdeya Piştigirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê de

Amûrên pîvanê yên li jêr cih digirin dikarin bi armanca nirxandina performansa kesê bîr bikaranîn. Amûrên Pîvanê Bi armanca diyarkirina performansa kesê beriya fêrkirinê, di dema wê de û di dawiyê wê de tînin bikaranîn. Formên Hevpeyvînê: Amûrên pîvanê yên nîv-avakirî ne ku bi taybetî di pêvajoya nirxandina qeraxê de di hevpeyvînê bi malbatan, bi mamosteyên kesê li dibistanê û bi wî bi xwe re tînin kirin de tînin bikaranîn. Formên Temaşekirinê: Amûrên pîvanê ne ku di pêvajoya temaşekirina kesê a yek bi yek de di nirxandina qeraxê, nirxandina pêşîn, nirxandina di pêvajoya fêrkirinê de û nirxandina dawîn de tînin bikaranîn. Formên temaşekirinê bêtir formên nîv-avakirî ne. Testa Li Gorî Pîvanê (ÖBT): Amûra pîvanê ye ku bi rêya temaşekirina rasterast tê bikaranîn, bi armanca diyarkirina wê ka kes xwedî taybetmendiyên berê diyarkirî ne an na û ka divê ji kesê re di kîjan mijaran de fêrkirin bê kirin. ÖBT; li gorî armanc û tevgerên armanckirî yên di bernameya fêrkirinê de tê amadekirin. Nîşan dide ka dê ji ku derê dest bi fêrkirinê bê kirin û zanîna peyda dike derbarê wê ka kes di dema fêrkirinê de geşedaneke tomar kiriye an na, û ka armanc piştî fêrkirinê pêk hatine an na. Di ÖBTyê de, performansa kesê bi piranî bi pîvaneke berê diyarkirî re tê berhevdan. ÖBT testên çêkirina mamoste ne û armancên fêrkirinê zelaltir û taybetir dikin. Sînorên naveroka fêrkirinê xêz dikin. Lîsteya Kontrolê: Amûra pîvanê ye ku di pêvajoyên cuda de bi piranî di dema temaşekirina tevgerên armanckirî yên kesê de tê bikaranîn û bertekên du kategorîyên de tînin nîşankirin, bi awayekî ku dema kesê tevgerê dike (+), dema nake (-) be. Mifteya Nirxandina Dereceyî (Rubric): Amûr in ku bi armanca pîvandina performansa kesê di rêça armancekê diyar de, pîvanên cuda û asta performansê ya derbarê her pîvanekê de hatine pênasakirin. Ev amûr hewce dike ku berê bê diyarkirin ka di kîjan rewşê de dê kîjan nirxê dayîn. Du cure mifteyên nirxandinê hene, wek analîtîk û tevayî.

Mifteyên nirxandinê yên tevayî di gihîştina hukmeke giştî derbarê performansa kesê de, mifteyên nirxandinê yên analîtîk jî di nirxandina performansê ya bi awayekî berfireh de tînin bikaranîn. Pîvana Derecekirinê: Pîvanên derecekirinê amûrên pîvanê ne ku performansa derbarê taybetmendiya tê pîvandin bi astên cuda pênasê dikin û nîşan didin ka pîvan heta çî radeyê derfetê peyda dike. Pîvanên derecekirinê du formên wan hene. Yek ji van pîvanên helwestê ne ku kategoriyên bertekê yên wek “bi tevahî beşdar im”, “beşdar im” digirin nav xwe. Ya din jî pîvanên derecekirina performansê ne ku derfetê didin nirxandekaran da ku performansa kesê li gorî pîvanekê diyar wek

“lawaz”, “navîn”, “baş”, “gelekî baş” polîn bikin. Mifteya Nirxandina Dereceyî ya Portfolyoyê: Ji bo vekolîna bes bûna portfolyoya kes li RAMê û pêşkêşkirina rêberiyê ji navenda perwerdeya taybet û rehabîlîtasyonê re hatiye pêşxistin.

Formên Tomarkirinê Forma Tomarkirina Performansê: Formek e ku encamên nirxandina pêşîn û dawîn ên her tevgerêke armanckirî tê de tên nîşankirin. Zanîna dide der barê rewşa pêkanîna armanc û tevgerên armanckirî yên kes ên di beşa têkildar de. Lîsteya Kontrolê ya Portfolyoyê: Lîsteyeke kontrolê ye ku naveroka portfolyoyê nîşan dide. BPK: Bernameya perwerdeyê ya kesane ye ku hewcedarî, armanc û tevgerên armanckirî yên kes digire nav xwe. Forma Kurte ya Şopandina Geşedana BPK: Di vê formê de stûnên hejmarên tevgerên armanckirî yên ku kes li gorî encama nirxandina pêşîn pêk aniye, hejmarên tevgerên armanckirî yên ku fêrkirina wan hatiye armanckirin, tevgerên armanckirî yên hatine xebitîn, tevgerên armanckirî yên ku her çend hatibin armanckirin jî negihîştine, sedema negihîştinê û pêşniyar hene. Divê di stûna “tevgerên armanckirî yên hatine xebitîn” de cih ji hejmarên tevgerên armanckirî yên di nav semesterê de hatine fêrkirin re, di stûna “tevgerên armanckirî yên ku her çend hatibin armanckirin jî negihîştine” de ji hejmarên tevgerên armanckirî yên nehatine fêrkirin re, di stûna “sedema negihîştinê” de ji ravekirinên berfireh ên wek nebesbûna demê, nebesbûna amadehiyê, neamadebûnê re, di stûna “pêşniyar” de jî ji pêşniyarên ji bo her beşekê re (guncawbûna beşê ji bo kes, guncawbûna tevgerên armanckirî ji bo kes, ji nû ve xebitîna yên negihîştî ji tevgerên armanckirî û hwd.) bê dayîn.

5. Xalên Ku Divê Di Sepandina Bernameya Perwerdeya Piştgirî ji bo Kesên Xwedî Kêmasiya Bihîstinê de Bê Berçavgirtin

Divê di destpêka her danîşîneke perwerdeyê de bê kontrolkirin ka alavê bihîstinê, împlantên bihîstinê û amûrên guhdarîkirinê yên alîkar ên ku kes bi kar tîne dixebitin an na. Di rewşeke gumanbar de divê zanîna pêwîst der barê nirxandina bihîstina kes û amûrên bikartîne ji kes/malbatê re bê dayîn. Divê li gorî hewcedariya kes, bi hevdemî ji zêdetir modulekê ya di bernameya perwerdeya piştgirî de armanc bîr hilbijartin û avakirina bernameya perwerdeyê bê berçavgirtin. Divê piştgirîdana armancên di navbera modulan de ji hev re bê berçavgirtin. Bi berçavgirtina performans û taybetmendiyan geşedanî yên kes, dikarin ji beşên di nav modulê de bi hevdemî armancên cuda bîr hilbijartin. Dema di gihîştina armancên di nav beşê de hatine diyarkirin zehmetî tê kişandin, divê faktorên wek rêbaz, materyal, hawîrdora perwerdeyê û hwd. yên ji bo çalakiyê hatine diyarkirin bîr nirxandin û guhertinên pêwîst bîr kirin. Ji bo ku di kes de guhertineke tevgerî ya mayînde çêbibe, divê hemû armanc û nimûneyên sepandinê bi kesên ku ji lîsteya kes berpirsiyar in re bîr parvekirin. Divê ev sepandin di her hawîrdora ku kes lê ye de (mal, park, kreş, dibistan û hwd.) bi cureyan cuda bîr pêkanîn. Di avakirina materyalên nas û nenas ên di armancan de hatine diyarkirin (tişt, wêne, kelûpelên malê, lîstok, pirtûk û hwd.) divê hawîrdora ku kes tê de ye bê berçavgirtin û hevkarî bi kesên ji lîsteya wî berpirsiyar re bê peydakirin. Di navbera modulên di bernameyê de qonaxbûn û pêşmerca hev bûn ne mijar e. Dema dest bi sepandinê bernameya perwerdeya piştgirî tê kirin, divê performansê kes ji bo her modulekê bê berçavgirtin. Ji bo ku der barê xebatên ku dê di rêça plana perwerdeyê ya kes de bîr kirin û taybetmendiyan kes de raman bîr guhertin, divê hevkarî bi beşên têkildar ên nexweşxaneyan, navendên rêberî û lêkolînê, karmendên dibistana ku kes diçe (mamoste û rêveber) û saziyên din ên têkildar û pisporan re bê kirin.

Ji bo ku armancên di modulên bernameyê de pêk werin, divê di dema hilbijartina materyal, teknîk û rêbazên ku dê di pêvajoya fêrbûn û fêrkirinê de bîr bikaranîn de, taybetmendiyan wek warê eleqeya kes, temen, dorhêla ku tê de dijî, çand û hwd. bîr berçavgirtin. Divê di dawiya pêvajoya perwerdeya piştgirî ya kes de, di rapora geşedanê ya ku ji aliyê saziya diçiyê ve tê amadekirin, pêşniyarên ku dê derbasbûna bidestxistinê kes bo jiyana rojane û mayîndebûna wan peyda bikin,

ligel navenda rêberî û lêkolînê ya girêdayî, ji malbata kes re, ji saziya ku di statuya wesiyê qanûnî yê kesê di bin parastina dewletê de ye bi qanûna hejmar 2828 re, û eger hebe ji xizmeta rêberiyê ya dibistana diçiyê re bîn ragihandin. Perwerdeya piştgirî dikare di navbera her temenî (0-99) de bê dayîn.

1. Navê Modulê	PERWERDEYA BIHÎSTINÊ
1. Armanca Modulê	Tê armanckirin ku jêhatîbûnên ferqkirin, cudakirin, naskirina dengî û têgihiştina bihîstinî yên kesên xwedî kêmasiya bihîstinê bîn pêşxistin.
1. Beşên Modulê	Ferqkirina Dengî, Cudakirina Dengî, Naskirina Dengî, Têgihiştina Bihîstinî

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.1. Ferqkirina Dengî	1.1.1. Ji dengên cuda yên tî dayîn re bertek dide.	1.1.1.1. Ji dengên nav malê yên tî dayîn re bertek dide. 1.1.1.2. Ji dengên li dorhêlê tî bihîstin re bertek dide. 1.1.1.3. Ji dengên axaftinê yên tî dayîn re bertek dide. 1.1.1.4. Ji melodyên tî dayîn re bertek dide.	Ji bo tevgera armanckirî 1.1.1.1. wek dengên nav malê; dengên derî, telefon, mûzîk, makîne û gêsûyê dikarin wek nimûne bî dayîn. Tê hêvîkirin ku kes bi nêrîn/nîşandanê ji van dengên re bertek bide. Ji bo tevgera armanckirî 1.1.1.2. wek dengên li dorhêlê tî bihîstin; dengên wesayît, ajal û xwezayê dikarin wek nimûne bî dayîn. Tê hêvîkirin ku kes bi nêrîn/ nîşandanê ji van dengên re bertek bide. Ji bo tevgera armanckirî 1.1.1.4. wek melodyan; lorîn, zûgotinok, stranên pitik an zarokan dikarin wek nimûne bî dayîn. Tê hêvîkirin ku kes bi nêrîn/nîşandanê ji van melodyan re bertek bide.
Beş 1.1. Ferqkirina Dengî	1.1.2. Li çavkaniya dengê tî dayîn digere.	1.1.2.1. Li çavkaniya dengên nav malê yên tî dayîn digere. 1.1.2.2. Li çavkaniya dengên derveyî malê yên tî dayîn digere. 1.1.2.3. Li çavkaniya dengên axaftinê yên tî dayîn digere. 1.1.2.4. Li çavkaniya melodyên tî dayîn digere.	Ji bo tevgerên armanckirî yên armanca 1.1.2. tevgera gerînê; dema deng tî dayîn çavlêxistin, nêrîn, zivirandina serî û tevgerên hwd. in. Di kesan de dema dengê tî bihîstin, li gorî serdema geşedanê tevgera bi tevgerê li çavkaniya dengî gerîn/dîtin tî temaşekirin. Mînak di pitikan de bi tevgerên çavan, li dora 1 saliya bi meşîn-zivirîn û tevgerên hwd. dikarin bîn temaşekirin.
Beş 1.1. Ferqkirina Dengî	1.2.1. Taybetmendiya dengî ya di navbera du dengên guhdarî dike de cuda dike.	1.2.1.1. Ji dengên guhdarî dike yê devkî û yê ne devkî dibêje. 1.2.1.2. Ji dengên guhdarî dike yê nizm û yê bilind dibêje. 1.2.1.3. Ji dengên guhdarî dike yê dirêj û yê kurt dibêje. 1.2.1.4. Ji dengên guhdarî dike yê zirav û yê stûr dibêje.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên armanca 1.2.1. divê gotina kes bê hêvîkirin. Lêbelê di kesê ku ne xwedî jêhatîbûnên gotinê ye de divê tevgera nîşandanê bê xebitîn. Ji bo tevgera armanckirî 1.2.1.1. tî xwestin ku ji dengên guhdarî dike yên devkî (dengên axaftinê, dengên teqlîdî û hwd.) û dengên ne devkî (dengê gêsûyê, dengê wesayîtê û hwd.) cuda bike. Ji bo tevgerên armanckirî 1.2.1.2. û 1.2.1.4. Tê xwestin ku ji dengên guhdarî dike yên nizm, bilind, dirêj, kurt, zirav û stûr cuda bike. Wek materyal dikare amûrên bidengî yên wek dahol, zeng, kastanyet û hwd. an dengên axaftinê bi kar bîne.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.2. Cudakirina Dengî	1.2.2. Çavkaniya dengê guhdarî dike dibîne.	1.2.2.1. Çavkaniya dengên nav malê yên di nav odeyê de tî dayîn dibêje. 1.2.2.2. Çavkaniya dengên nav malê yên li derveyî odeyê tî dayîn dibêje. 1.2.2.3. Çavkaniya dengên li dorhêlê tî bihîstin ên di nav odeyê de tî dayîn dibêje. 1.2.2.4. Çavkaniya dengên li dorhêlê tî bihîstin ên li derveyî odeyê tî dayîn dibêje.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên armanca 1.2.2. divê gotina kes bê hêvîkirin. Lêbelê di kesê ku ne xwedî jêhatîbûnên gotinê ye de divê tevgera nîşandanê bê xebitîn. Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên armanca 1.2.2. wek tişt/materyal dikarin listokên bidengî, amûrên mûzîkê, amûrên malê û hwd. bîn bikaranîn. Di fêrkirina tevgerên armanckirî 1.2.2.1., 1.2.2.2, 1.2.2.3. û 1.2.2.4. de divê

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		1.2.2.5. Berbi kesê ku di nav odeyê de diaxive ve diçe. 1.2.2.6. Berbi kesê ku li derveyî odeyê diaxive ve diçe.	gotina kes bê hêvîkirin. Lêbelê di kesê ku ne xwedî jêhatîbûnên gotinê ye de divê tevgera nîşandanê bê xebitîn.
Beş 1.2. Cudakirina Dengî	1.2.3. Hestan ji tona dengî cuda dike.	1.2.3.1. Ji tona dengî cuda dike ku kesê diaxive xemgîn e. 1.2.3.2. Ji tona dengî cuda dike ku kesê diaxive hêrs e. 1.2.3.3. Ji tona dengî cuda dike ku kesê diaxive kêfxweş e.	Ji bo tevgera armanckirî 1.2.3.1. tê hêvîkirin ku kes bi hereket û mîmîkên xwe nîşan bide ku ji tona dengî cuda kiriye kesê diaxive xemgîn e.
Beş 1.2. Cudakirina Dengî	1.2.4. Ji tonên mûzîkî yên ku ji kesekî guhdarî dike re bertekeke guncaw dide.	1.2.4.1. Ji lîstikên tiliyan ên nas ên ku ji kesekî guhdarî dike re bertek dide. 1.2.4.2. Ji zûgotinokên nas ên ku ji kesekî guhdarî dike re bertek dide. 1.2.4.3. Stranên nas ên ku ji kesekî guhdarî dike cuda dike. 1.2.4.4. Melodiyên nas ên ku ji kesekî guhdarî dike cuda dike.	Ji bo tevgerên armanckirî yên armanca 1.2.4. tevgera bertekdana guncaw; bişîrîna pitik an kes dema melodiya nas dibihîze, nîşandana tevgerên ku diyar dikin xweşa wî çûye an neçûye ye. Eger besbûna laşî ya kes hebe, divê hevaltiya bi tevgeran ji stranê re jî bê hêvîkirin. Ji bo tevgera armanckirî 1.2.4.1. nimûneya çalakiyê: Bi bikaranîna tiliyan dikare strana “Baş Parmağım” bê gotin. Tê hêvîkirin ku kes bi tevger, deng an rîtm xwe hevaltiya strana guhdarî dike bike. Dikare bê temaşekirin ku kesên geşedana wan a devkî guncaw e bi gotina peyvên stranan cuda dikin. Ji bo tevgera armanckirî 1.2.4.4. dikare bê temaşekirin ku kes dema melodiya bêpeyv ji kesekî guhdarî dike (wek lallal lallal laaa, naaa na naaa naa) bi girtina rîtmeke guncaw ji melodiyê re (bi lêdana destan, bi lîngan û hwd.), bi mizmizandinê, bi reqsa li gorî rîtm/lezê cuda dike. Dikare bê temaşekirin ku kesên geşedana wan a devkî guncaw e bi gotina melodiyê jî cuda dikin.
Beş 1.2. Cudakirina Dengî	1.2.5. Ji tonên mûzîkî yên ku ji dengê tomarkirî guhdarî dike re bertek dide.	1.2.5.1. Ji lîstikên tiliyan ên ku ji dengê tomarkirî guhdarî dike û nas dike re bertek dide. 1.2.5.2. Ji zûgotinokên ku ji dengê tomarkirî guhdarî dike û nas dike re bertek dide. 1.2.5.3. Stranên ku ji dengê tomarkirî guhdarî dike û nas dike cuda dike. 1.2.5.4. Melodiyên ku ji dengê tomarkirî guhdarî dike û nas dike cuda dike.	Di hemû tevgerên armanckirî yên armanca 1.2.5. de dengê tomarkirî; deng, stran, melodî û hwd. ye ku ji amûreke elektronîk (kompîtûr, MP3, radyo, tv, telefona destan û hwd.) tê guhdarîkirin. Ji bo tevgera armanckirî 1.2.5.1. bi bikaranîna tiliyan peyvên lîstika tiliyan a “Hani Bana” ji tomarê (MP3 û hwd.) tên guhdarîkirin. Tê hêvîkirin ku kes bi tevger, deng an rîtm xwe hevaltiya lîstika tiliyan a “Hani Bana” ya guhdarî dike bike. Ji bo tevgera armanckirî 1.2.5.4. tê xwestin ku kes dema melodiya bêpeyv (wek lallal lallal laaa, naaa na naaa naa) ji ciyekî tomarkirî guhdarî dike, rîtmeke guncaw ji melodiyê re bigire, mizmizîne, reqsê bike. Tê temaşekirin ku kesên geşedana wan a devkî guncaw e bi gotina melodiyê cuda dikin.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.2. Cudakirina Dengî	1.2.6. Aliyê dengê tê dayîn di hawîrdoreke bédeng de cuda dike.	1.2.6.1. Aliyê dengê ji aliyê rast/çep tê dayîn dibêje. 1.2.6.2. Aliyê dengê ji jêr/jor tê dayîn dibêje. 1.2.6.3. Aliyê dengê ji pêş/paş tê dayîn dibêje.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên armanca 1.2.6. divê gotina kes bê hêvîkirin. Lêbelê di kesê ku ne xwedî jêhatîbûnên gotinê ye de divê tevgera nîşandanê bê xebitîn. Ji bo tevgerên armanckirî yên armanca 1.2.6. ji bo dengê tê dayîn di rêza pêşî

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			de dengên axaftinê, dengên ajalan, stran û paşê dengên dorhêlê tînan bikaranîn. Qerebalix: Di rêza pêşî de dengên ku tê de heneka axaftinê tune ne (melodî, dengên amûrên malê, dengên wesayîtan), paşê dengên ku tê de heneka axaftinê jî heye ne.
Beş 1.2. Cudakirina Dengî	1.2.7. Aliyê dengê tê dayîn di hawîrdoreke qerebalix de cuda dike.	1.2.7.1. Aliyê dengê ji aliyê rast/çep tê dayîn dibêje. 1.2.7.2. Aliyê dengê ji jêr/jor tê dayîn dibêje. 1.2.7.3. Aliyê dengê ji pêş/paş tê dayîn dibêje.	
Beş 1.2. Cudakirina Dengî	1.2.8. Peyvên bi dirêjahiyên kîteyan ên cuda cuda dike.	1.2.8.1. Peyvên yekkîteyî dibêje. 1.2.8.2. Peyvên dukîteyî dibêje. 1.2.8.3. Peyvên sêkîteyî dibêje.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yê armanca 1.2.8. divê gotina kes bê hêvîkirin. Lêbelê di kesê ku ne xwedî jêhatîbûnên gotinê ye de divê tevgera nîşandanê bê xebitîn. Ji bo tevgerên armanckirî yê armanca 1.2.8. tê xwestin ku kes ji nav navên tiştan ên yek, du, sê û zêdetir kîteyî yê li ber wî hatine danîn, tiştê li gorî rênîşanderê bibîne. Mînak li ber kes wêneyên top, elma, şemsiye, ip, kuzu, portakal, buzdolabî tînan danîn. Dema navê tiştê yekkîteyî "top" tê xwestin, tê hêvîkirin ku kes ji nav tiştên din top an ip nîşan bide. Li vir armanç ne naskirina peyvê ye, cudakirina dirêjahiya kîteyê ye.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.3. Naskirina Dengî	1.3.1. Cuda dike ka dengê guhdarî dike yê kê û yê çî ye.	1.3.1.1. Ji dengên nav malê yê tînan dayîn re bertekeke guncaw dide. 1.3.1.2. Ji dengên derveyî malê yê tînan dayîn re bertekeke guncaw dide. 1.3.1.3. Ji dengê lînêrê pêşîn re bertekeke guncaw dide. 1.3.1.4. Ji dengê endamên nav malbatê re bertekeke guncaw dide. 1.3.1.5. Ji dengê kesên nas ên ku pê re têkilî datîne re bertekeke guncaw dide.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yê armanca 1.3.1. dema armanç tînan diyarkirin, divê bal bê dayîn ku ji dorhêla nêzik a kes berbi dorhêla dûr ve be. Berteka guncaw ew e ku kes bi cudakirina çavkaniya dengên dibihîze wan nas bike û li gorî vê bertekê nîşan bide. Mînak dema diya wî diaxive berbi wê ve biçe, dema dengê bapîrê xwe ji odeya din dibihîze berbi wî ve bibeze û hwd.
Beş 1.3. Naskirina Dengî	1.3.2. Navên kesan cuda dike.	1.3.2.1. Dema navê xwe dibihîze bertekeke guncaw dide. 1.3.2.2. Dema navê lînêrê pêşîn dibihîze bertekeke guncaw dide. 1.3.2.3. Dema navê diya xwe dibihîze bertekeke guncaw dide. 1.3.2.4. Dema navê bavê xwe dibihîze bertekeke guncaw dide. 1.3.2.5. Dema navê xwişk/birayê xwe dibihîze bertekeke guncaw dide. 1.3.2.6. Dema navên kesan derdora xwe ya nêzik dibihîze bertekeke guncaw dide.	Ji bo tevgera armanckirî 1.3.2.1. tevgerên wek dema navê xwe dibihîze zivirîn û nêrîn, li kesê ku navê wî dibêje nêrîn, bi wateya "ez" xwe nîşandan û hwd. dikarin wek mînak bînan dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 1.3.2.2., 1.3.2.3. û 1.3.2.4. tevgerên wek dema navê kesê tê gotin dibihîze lê nêrîn, berbi wî ve zivirîn, wî nîşandan û hwd. dikarin wek mînak bînan dayîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.3. Naskirina Dengî	1.3.3. Navên tiştên ku di jiyana rojane de tên bikaranîn cuda dike.	1.3.3.1. Tiştê ku di jiyana rojane de pir caran tê bikaranîn ji nav bijarteyan nîşan dide. 1.3.3.2. Tiştê ku di jiyana rojane de kêmtir caran tê bikaranîn ji nav bijarteyan nîşan dide. 1.3.3.3. Tiştê ku di jiyana rojane de pir caran tê bikaranîn nîşan dide. 1.3.3.4. Tiştê ku di jiyana rojane de kêmtir caran tê bikaranîn nîşan dide.	Ji bo tevgera armanckirî 1.3.3.3. û 1.3.3.4. divê sepandina serî-vekirî bê bikaranîn. Sepandina serî-vekirî, naskirina peyvên ku bêyî pêşkêşkirina bijarteyan in an bi hawîrdorê ve girêdayî nînin digire nav xwe. Ji bo tevgera armanckirî 1.3.3.3. divê dema kes li pirtûkê dinêre tiştekî ku ne li ber wî ye bê pirsîn. Mînak “Qelex li ku ye?” û hwd.
Beş 1.3. Naskirina Dengî	1.3.4. Ji lêkera ku guhdarî dike re bertekek guncaw dide.	1.3.4.1. Lêkera ku di jiyana rojane de pir caran dibihîze ji nav bijarteyên hatine dayîn nîşan dide. 1.3.4.2. Lêkera ku di jiyana rojane de kêmtir caran dibihîze ji nav bijarteyên hatine dayîn nîşan dide. 1.3.4.3. Di rewşeke ku li çarçoveya lê ye ne guncaw e de, ji lêkera ku di jiyana rojane de pir caran dibihîze re bertekek guncaw dide. 1.3.4.4. Di rewşeke ku li çarçoveya lê ye ne guncaw e de, ji lêkera ku di jiyana rojane de kêmtir caran dibihîze re bertekek guncaw dide.	Ji bo tevgera armanckirî 1.3.4.1. û 1.3.4.2. divê sepandina serî-girtî bê bikaranîn. Sepandina serî-girtî, naskirina tiştê ku kes dibihîze ye dema bijarte li ber wî hene. Ji bo tevgera armanckirî 1.3.4.1. tê hêvîkirin ku kes ji nav wêneyên lêkeran ên li ber wî hatine danîn wêneyê lêkera hatiye gotin nîşan bide. Mînak, ji nav wêneyên “razan, xwarinxwarin, vexwarinxwarin” dema tê pirsîn “Kîjan xwarinê dixwe?” tê hêvîkirin ku kes wêneyê lêkera têkildar nîşan bide. Ji bo tevgera armanckirî 1.3.4.3. û 1.3.4.4. divê sepandina serî-vekirî bê bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 1.3.4.3. dema ji kes re “Rûne!” tê gotin tê hêvîkirin ku rûne an dema li pirtûkê dinêre dema “Bizivîrîne!” tê gotin rûpelê bizivîrîne. Ji bo tevgera armanckirî 1.3.4.4. hawîrdorek di nav têkiliyê de tê afirandin. Dema bi amûrên metbexê re lîstik tê lîstin, dema tê gotin bîrîkên xwe “vala bike!” tê hêvîkirin ku lêkerê bi cih bîne.
Beş 1.3. Naskirina Dengî	1.3.5. Peyvên ku bi peyva hatiye dayîn ve girêdayî ne cuda dike.	1.3.5.1. Du peyvên bi mijara hatiye diyarkirin ve girêdayî bi rêz dibêje. 1.3.5.2. Sê peyvên bi mijara hatiye diyarkirin ve girêdayî bi rêz dibêje. 1.3.5.3. Çar û zêdetir peyvên bi mijara hatiye diyarkirin ve girêdayî bi rêz dibêje.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên Armanca 1.3.5. divê ji kes bê hêvîkirin ku bibêje. Lêbelê di kesê ku nikare xwedî jêhatîbûnên gotinê be de divê tevgera nîşandanê bê xebitandin. Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 1.3.5. divê bal bê dayîn diyarkirina mijaran li gorî asta geşedana kesan, rêxistina hejmara bijarteyan û asta zehmetiyê. Di hîlbijartina mijarê de divê ji derdora nêzîk a kes bê destpêkirin û gav bi gav berbi derdora dûr ve bê derbasbûn. Mînak, wêneyên bi mijara baranê ve girêdayî û negirêdayî li ber kes tên danîn. “Sîwan, kevçî, bot, mase, ewr, krêma diranan” û hwd. Tê hêvîkirin ku kes wêneyên “sîwan, bot û ewr” ên bi baranê ve girêdayî bibêje. Lêbelê di kesê ku nikare xwedî jêhatîbûnên gotinê be de divê tevgera nîşandanê bê xebitandin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.3. Naskirina Dengî	1.3.6. Hevokên ku guhdarî dike cuda dike.	1.3.6.1. Hevokên du peyvî ji nav bijarteyan dibêje. 1.3.6.2. Hevokên sê peyvî ji nav bijarteyan dibêje.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên Armanca 1.3.6. divê sepandina serî-girtî bê bikaranîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		1.3.6.3. Hevokên çar û zêdetir peyvî ji nav bijarteyan dibêje.	Ji bo tevgera armanckirî 1.3.6.1. li ber kes, wêneyên bûyerdar ên wek “diya razayî, kûçikê bezok, birayê rûniştî” û hwd. tên danîn. Ji kes tê xwestin ku wêneyê ku li hevoka du peyvî ya hatiye gotin tê nîşan bide. Sepandineke din jî ew e ku li ber kes tiştên wek sêv, qedeh, şeh, betanî û hwd. tên danîn. Bi kes re lîstik tê lîstin. Di nav lîstikê de dema tê gotin “Sêvê bixwe.” tê hêvîkirin ku kes sêvê bigire û hewl bide bixwe an dema tê gotin “Ez birçî bûm.” sêvê dirêj bike.
Beş 1.3. Naskirina Dengî	1.3.7. Rêwerzên ku guhdarî dike û bi tiştên li ber wî ve girêdayî ne bi cih tîne.	1.3.7.1. Du rêwerzên girêdayî yên yek peyvî bi rêz dike. 1.3.7.2. Du rêwerzên girêdayî yên du peyvî bi rêz dike. 1.3.7.3. Du rêwerzên sê peyvî û girêdayî bi rêz dike. 1.3.7.4. Rêwerzên girêdayî yên çar û zêdetir peyvî bi rêz dike.	Ji bo tevgera armanckirî 1.3.7.2. divê li ber kes pitika lîstikê, lihêf, qedeh, biberon û hwd. hebin. divê tişt hebin. Dema ji kes re rêwerza “Raxîne.” tê dayîn tê hêvîkirin ku ser pitika lîstikê bigire, dema rêwerza “Bide xwarin.” tê dayîn biberonê bide.
Beş 1.3. Naskirina Dengî	1.4.1. Peyva kêma a di hevoka ku guhdarî dike de temam dike.	1.4.1.1. Peyva kêma a di hevokê de ji bijarteyên hatine dayîn li gorî wateya hevokê temam dike. 1.4.1.2. Peyva kêma a di hevokê de bêyî ku bijarte bên pêşkêşkirin li gorî wateya hevokê temam dike. 1.4.1.3. Dawiya hevokê li gorî wateya hevokê temam dike.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 1.4.1. divê bal bê dayîn ku kes hevokan tenê guhdarî bike û piştgiriya henekeneke dîtbarî neyê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.1.2. hevoka “..... têxe qedehê.” dikare wek mînak bê dayîn. Ji bo beşa vala hatiye hiştin peyvên “erebe, av, dêre” dikarin wek bijarte bên dayîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.4. Têgihiştina Bihîstinî	1.4.2. Peyva ku di hevoka guhdarîkirî de wateyê xera dike cuda dike.	1.4.2.1. Peyva ku di hevoka sê peyvî de wateyê xera dike dibêje. 1.4.2.2. Peyva ku di hevoka çar û zêdetir peyvî de wateyê xera dike dibêje.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 1.4.2. divê bal bê dayîn ku kes hevokan tenê guhdarî bike, herwiha piştgiriya henekeneke dîtbarî neyê dayîn. Mînak, ji kes re hevoka “Trên di deryayê de avjenî dike.” tê gotin û tê hêvîkirin ku peyva “trên” a ku di hevokê de wateyê xera dike bibêje.
Beş 1.4. Têgihiştina Bihîstinî	1.4.3. Peyva ku di hevoka guhdarîkirî de hevoksaziyê xera dike cuda dike.	1.4.3.1. Di hevoka sê peyvî ya guhdarîkirî de li şûna peyva ku hevoksaziyê xera dike peyva guncaw dibêje. 1.4.3.2. Di hevoka çar û zêdetir peyvî ya guhdarîkirî de li şûna peyva ku hevoksaziyê xera dike peyva guncaw dibêje.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 1.4.3. divê bal bê dayîn ku kes hevokan tenê guhdarî bike, herwiha piştgiriya henekeneke dîtbarî neyê dayîn. Mînak, dema hevoka “Bayrak kırmızı astım.” tê gotin tê hêvîkirin ku kes wê bi awayê “Kırmızı bayrak astım.” serrast bike.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.4. Têgihiştina Bihîstinî	1.4.4. Hebûna ku bi şopan tê pênasekirin cuda dike.	1.4.4.1. Ji nav bijarteyên hatine dayîn hebûna ku pênasekirina wê ya rasterast girêdayî tê kirin dibêje. 1.4.4.2. Bêyî bijarteyan hebûna ku pênasekirina wê ya rasterast girêdayî tê kirin dibêje. 1.4.4.3. Ji nav bijarteyên hatine dayîn hebûna ku pênasekirina wê ya ne rasterast girêdayî tê kirin dibêje. 1.4.4.4. Bêyî bijarteyan hebûna ku pênasekirina wê ya ne rasterast girêdayî tê kirin dibêje.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên Armanca 1.4.4. divê ji kes bê hêvîkirin ku bibêje. Lêbelê di kesê ku nikare xwedî jêhatîbûnên gotinê be de divê tevgera nîşandanê bê xebitandin. Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 1.4.4. şopên ravekar; ravekirin in ku taybetmendiya fîzîkî yên bi bûyer, rewş, tişt, kes û hwd. ve girêdayî digirin nav xwe.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Ji bo tevgera armanckirî 1.4.4.2. ji bo pênasekirina rasterast girêdayî, mînaka “Baskên wê hene, perên wê hene, nikula wê heye. Bibêje ka ev çi ye?” dikare bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.4.3. ji bo pênasekirina ne rasterast girêdayî, mînaka “Derveyê wê qalîkdar e, hundirê wê spî û nerm e.” dikare bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.4.2. û 1.4.4.4. divê sepanî bîyî pêşkêşkirina bijarteyan bê kirin.
Beş 1.4. Têgihiştina Bihîstinî	1.4.5. Pênasekirinên ku xwe dispêrin şopên pênasekar cuda dike.	1.4.5.1. Ji nav bijarteyên hatine dayîn pênaseyên rasterast girêdayî yên ku xwe dispêrin şopên pênasekar ên guhdarîkirî dibêje. 1.4.5.2. Bîyî bijarteyan pênaseyên rasterast girêdayî yên ku xwe dispêrin şopên pênasekar ên guhdarîkirî dibêje. 1.4.5.3. Ji nav bijarteyên hatine dayîn pênaseyên ne rasterast girêdayî yên ku xwe dispêrin şopên pênasekar ên guhdarîkirî dibêje. 1.4.5.4. Bîyî bijarteyan pênaseyên ne rasterast girêdayî yên ku xwe dispêrin şopên pênasekar ên guhdarîkirî dibêje.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên Armanca 1.4.5. divê ji kes bê hêvîkirin ku bibêje. Lêbelê di kesê ku nikare xwedî jêhatîbûnên gotinê be de divê tevgera nîşandanê bê xebitandin. Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 1.4.5. şopên pênasekar; ravekirin in ku taybetmendiyên fonksiyonel ên bi bûyer, rewş, tişt û kes û hwd. ve girêdayî digirin nav xwe. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.5.1. ji bo pênaseyên rasterast girêdayî, mînaka “Li ezmanan difire, çik çik dike, hûrikên nan dixwe.” dikare bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.5.3. ji bo pênaseyên ne rasterast girêdayî, mînaka “Bêhna wê xweş tê, dema em birçî dibin em dixwin. Bibêje ka ev çi ye?” dikare bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.5.2. û 1.4.5.4. divê sepanî bîyî pêşkêşkirina bijarteyan bê kirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.4. Têgihiştina Bihîstinî	1.4.6. Pêkhatiyên dengî yên tîn xwestin ji nav peyva guhdarîkirî cuda dike.	1.4.6.1. Peyva guhdarîkirî bi veqetandina kîtên wê dibêje. 1.4.6.2. Dengê kêr ê di peyva guhdarîkirî de dibêje. 1.4.6.3. Dengê çewtê di peyva guhdarîkirî de dibêje. 1.4.6.4. Yekîneyên dengî yên peyva guhdarîkirî bi rêz dibêje. 1.4.6.5. Rêza dengê çewtê di peyva guhdarîkirî de dibêje.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 1.4.6. di hemû mînakên jêrîn de peyvên yek an du kîtî tîn bikaranîn. Di sepanînan de materyalên hêsan ên ku şopên dîtbarî digirin nav xwe tîn bikaranîn, peyvên hêsan tîn gotin. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.6.1. “e,l,m,a” Ji bo tevgera armanckirî 1.4.6.2. “el,ma” Ji bo tevgera armanckirî 1.4.6.3. bi gotina “Dinle. Bu bir ela. Sence doğru mu?” ji kes tê hêvîkirin ku dengê “m” yê kêr ê di peyva elma de bibêje. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.6.4. bi gotina “Dinle. Bu bir elka. Sence doğru mu?” ji kes tê hêvîkirin ku dengê “k” yê bi çewtî hatiye bikaranîn di peyva elma de

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			bibêje. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.6.5. bi gotina “Dinle. Bu bir elka. Sence doğru mu?” ji kes tê hêvîkirin ku bibêje dengê bi çewtî hatiye bikaranîn ê di peyva elma de dengê sêyem e û ya rast bibêje.
Beş 1.4. Têgihiştina Bihîstinî	1.4.7. Dema bi çalakiyeke din ve mijûl e beşdarî axaftinan dibe.	1.4.7.1. Dema bi çalakiyeke din ve mijûl e ji hevokên jê re tîn gotin re bertekek li gorî çarçoveyê dide. 1.4.7.2. Dema bi çalakiyeke din ve mijûl e, dema çîroka guhdarî dike diqede wê vedibêje. 1.4.7.3. Dema bi çalakiyeke din ve mijûl e beşdarî axaftinên ku bêyî girêdana bi mijarekê ve tîn domandin dibe.	Ji bo tevgera armanckirî 1.4.7.3. Kes, dema bi çalakiyeke li gorî geşedana xwe (wênekêşan, boyaxkirin, hevîra lîstikê, birîn, zeliqandin) ve mijûl e, bi bersivdana hevokên jê re tîn gotin ên derveyî çalakiya dike (hevoka pirsê, hevoka rast) axaftinê didomîne.
Beş 1.4. Têgihiştina Bihîstinî	1.4.8. Bi kesên nas re li ser telefonê ragihandinê didomîne.	1.4.8.1. Li ser telefonê dengê jin û mîr cuda dike. 1.4.8.2. Li ser telefonê ji kesê hemberî xwe re bertekek guncaw dide. 1.4.8.3. Bi kesên nas re li ser telefonê silavan dide û distîne. 1.4.8.4. Bi kesên nas re li ser telefonê ragihandina ji mijarên rojane pêk tê didomîne. 1.4.8.5. Bi kesên nas re li ser telefonê bi guhertina mijarê ragihandinê didomîne.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 1.4.8. Kesên nas: Endamên malbatê, kesên din ên ku kes bi dengê wan re nas e. Silavdan: Peyvên silavdanê yên wek Silav, tu çawa yî? û hwd. digire nav xwe. Sohbata hêsan: Axaftina ku rûtin û ezmûnên der barê kesê hemberî digire nav xwe ye. Tê hêvîkirin ku li gorî rewşên wek zarok, ciwan pîr bûna kesê hemberî an fermî (nenas an ji aliyê pozîsyonê ve serokê wî û hwd. bûn) , samîmî (ji malbatê û hwd.) bûna kesekî bertekek guncaw bê dayîn.
Beş 1.4. Têgihiştina Bihîstinî	1.4.9. Bi kesên nenas re li ser telefonê ragihandinê didomîne.	1.4.9.1. Bi kesên nenas re li ser telefonê silavan dide û distîne. 1.4.9.2. Bi kesên nenas re li ser telefonê ragihandina ji mijarên rojane pêk tê didomîne. 1.4.9.3. Bi kesên nenas re li ser telefonê bi guhertina mijarê ragihandinê didomîne.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 1.4.9. kesên nenas, ew kes in ku berê di demeke sinorkirî de ezmûn bi wan re çêbûye an nebûye.

2. Navê Modulê	PERWERDEYA ZIMAN
2. Armanca Modulê	Pêşxistina jêhatîbûnên ragihandinê yê beriya peyvê, serdema peyvê û alternatîfên kesên xwedî kêmasiya bihîstinê tê armanckirin.
2. Beşên Modulê	Serdema Ragihandina Beriya Peyvê, Ziman û Ragihandin di Serdema Peyvê de, Ragihandina Alternatîf Armanc Ravekirin Tevgerên Armanckirî

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.4. Têgihiştina Bihîstinê	2.1.1. Têkiliya çavan datîne.	2.1.1.1. Di dema têtikiliyê de têtikiliya çavan a kurtedem datîne. 2.1.1.2. Di dema têtikiliyê de têtikiliya çavan a dirêjedem datîne.	Ji bo tevgera armanckirî 2.1.1.1. têtêhêvîkirin ku kes 3-5 çirke têtikiliya çavan deyne. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.1.2. têtêhêvîkirin ku kes ji 5 çirkeyan zêdetir têtikiliya çavan deyne.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.1. Serdema Ragihandina Beriya Peyvê	2.1.2. Dor digire.	2.1.2.1. Di dema têtikiliyê de dora vokal digire. 2.1.2.2. Di dema têtikiliyê de di tevgerên motor de dor digire.	Ji bo tevgera armanckirî 2.1.2.1. wek mînak ji bo dorgirtina vokal dikare bê dayîn ku mezin piştî derbirînên xwe yê devkî radiweste û li benda dengderxistina kes dimîne. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.2.2. wek mînak ji bo dorgirtina di tevgerên motor de dikare bê dayîn ku lêkerek a di nav çalakîyê de têtê kirin bi dorgirtinê were kirin.
Beş 2.1. Serdema Ragihandina Beriya Peyvê	2.1.3. Eleqeya hevpar datîne.	2.1.3.1. Li çalakî an materyala ku têtê kirin dinêre. 2.1.3.2. Bi jest û mîmîkên xwe beşdarî çalakî an materyala ku têtê kirin dibe. 2.1.3.3. Bi awayekî devkî beşdarî çalakî an materyala ku têtê kirin dibe.	Ji bo tevgera armanckirî 2.1.3.2. wek mînak dikare bê dayîn ku kes di nav lîstika “cee eee” de çalakîyê bişopîne, beşdariya lîstikê nîşan bide.
Beş 2.1. Serdema Ragihandina Beriya Peyvê	2.1.4. Ji awaz û derbirînên devkî yê hêsan re bertekek guncaw dide.	2.1.4.1. Ji her kesê ku diaxive re bertekek dide. 2.1.4.2. Ji navê xwe re bertekek dide. 2.1.4.3. Li gorî tona dengî bertekek guncaw dide. 2.1.4.4. Endamê malbatê yê ku navê wî têtê gotin di hawîrdorê de digere. 2.1.4.5. Ji derbirînên wek bay bay, çepik re bertekek guncaw dide. 2.1.4.6. Dema derbirîna “Na” dibihîze bertekek guncaw dide. 2.1.4.7. Dema navê tiştê ku nas dike têtê gotin berbi wî tiştî ve diçe.	Ji bo tevgera armanckirî 2.1.4.1. bertekên fîzîkî yê wek bi çavan gerîn, bişîrîn an rawestandina tevgera ku dike dikarin wek mînak bîn dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.4.2. dema navê xwe dibihîze zivirîn, nêrîn, bi çavan gerîn an bi dengderxistinê bertekdayîn dikare wek mînak bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.4.3. di tona dengî ya hêrsî de girîn, di tona dengî ya dilovan de bişîrîn dikare wek mînak bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.4.4. gerîna li kesê ku navê wî bihîstiye di hawîrdorê de dikare wek mînak bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.4.5. dema têtê gotin “bay bay” desthejandin, dema têtê gotin “çepik” bi çepikvedan bertek dayîn dikare wek mînak bê dayîn.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.1. Serdema Ragihandina Beriya Peyvê	2.1.5. Peyvên hêsan cuda dike.	2.1.5.1. Tiştê ku navê wî têtê gotin dide. 2.1.5.2. Kesê ku navê wî têtê gotin nîşan dide. 2.1.5.3. Ji rengdêr/hokerên hêsan ên têtê gotin re bertekek guncaw dide.	Ji bo tevgera armanckirî 2.1.5.1. têtêhêvîkirin ku kes tiştê ku navê wî têtê gotin bigire û dirêj bike. Mînak, têtêhêvîkirin ku ji nav tepsî, qedeh û kevçîka lîstikê ya li ber wî pêlîstoka têtê xwestin bide an nîşan bide. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.5.2. dikarin kesên rasteqîn an wêne bîn bikaranîn. Wek peyvên armanckirî çawa dikarin navên wek “dayik, bav, xaltî, bira” û hwd. bîn bikaranîn, navên taybet ên van kesan jî dikarin bîn bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Ji bo tevgera armanckirî 2.1.5.3. dema bi kûçikê lîstikê re tê lîstin tê gotin “Ka em kûçik xweş bikin, kûçikê şêrîn, kûçikê xweşik, ka tu jî xweş bike, şêrînî bike.” Ji kes tê hêvîkirin ku van derbirînan fêr bike û kûçik xweş bike.
Beş 2.1. Serdema Ragihandina Beriya Peyvê	2.1.6. Rêwerza hêsan a yek lêkerî bi cih tîne.	2.1.6.1. Rêwerza hêsan a yek lêkerî ya erênî bi cih tîne. 2.1.6.2. Rêwerza hêsan a yek lêkerî ya neyînî bi cih tîne.	Ji bo tevgera armanckirî 2.1.6.1. dema kes bi erebeyê lîstikê re dilîze bêt ku şopa dîtarî bê dayîn rêwerza “Erebeyê bide!” tê gotin. Ji kes tê hêvîkirin ku erebeyê bide. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.6.2. dema di lîstikê de pitika lîstikê radizê dema tê gotin “Pitiko raneze, rabe!” tê hêvîkirin ku kes pitikê rake. Bi awayekî hevşêwe di dema çalakiyê de lêkerên neyînî yên hêsan, “nexwe, nenêre, navêje, veneke û hwd.” dikarin bên bikaranîn.
Beş 2.1. Serdema Ragihandina Beriya Peyvê	2.1.7. Dengên axaftinê yên cuda derdixe.	2.1.7.1. Bi hevgirtinên dengên dengdêr-dengdar mîrmîrîne. 2.1.7.2. Hevgirtinên dengên dengdêr-dengdar derdixe. 2.1.7.3. Hevgirtinên dengên dengdar-dengdêr derdixe.	Di nirxandina Armanca 2.1.7. de, bi rêya hevpeyvîna bi dê û bavan re dikare çîroka geşedana dengî bê bidestxistin. Herwiha bikaranîna amûrên nirxandinê yên neformel ên wek analîza nimûneya dengî jî tê pêşniyarkirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.7.1., 2.1.7.2. û 2.1.7.3. di nirxandinê de wergirtina nimûneya dengî di hawîrdora lîstikê de di dema têkiliya kes bi zêdetir ji kesekî re (dê û bavanan pîspor) tê pêşniyarkirin. Di nirxandina tevgerên armanckirî 2.1.7.1., 2.1.7.2. û 2.1.7.3. de çawa dikare têkiliya lîstika azad a ku dê û bav û kes tê de cih bigirin bê sepanîn, divê hawîrdorên ku dengderxistinê armancê dikin û mamoste û kes tê de cih bigirin jî bên peyda kirin. Bi vê armancê divê rewşên têkiliyê yên ku materyal û çarçoveyên guncaw tê de hatine avakirin bên çêkirin. Di nirxandina tevgera armanckirî 2.1.7.1. de divê dengên ku kes derdixe û ew di kîjan rewşan de van dengên derdixe bên tomarkirin. Di fêrkirina vê tevgera armanckirî de avakirin û domandina têkiliya dualî, bikaranîna stratejiyên fêrkirina zimên ên ku xwe dispêrin afirandin û bersivdana hewcedariyên ragihandinê tê pêşniyarkirin. Di nirxandina vê tevgera armanckirî de divê rêza derketina holê ya dengên di geşedana tîpîk de bê berçavgirtin. Ji bo tevgera armanckirî, bi awayekî rasthatî hevgirtina dengên dengdêr û dengdar û derxistina dengên “ba” an bi serê xwe “b, a” dikare wek mînak bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.7.2. û 2.1.7.3. hevgirtin, derxistina du dengên bi awayekî li pey hev bi hev re ye “Ab, ba” û hwd.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.1. Serdema Ragihandina Beriya	2.1.8. Bilbilîne.	2.1.8.1. Di hawîrdora xwezayî de an di dema çalakiyê de hevgirtinên dengên dengdêr-dengdar li pey hev derdixe.	Ji bo tevgera armanckirî 2.1.8.1. wek mînak dikare bê dayîn ku bi gotina “Ma, ma, ma” jî pitika lîstikê an jî kes bi xwe re xwarin bê dayîn. Bi avêtina topê

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Peyvê		2.1.8.2. Di hawîrdora xwezayî de an di dema çalakiyê de tevgerên wek pîfkin, lêvşapandin dike. 2.1.8.3. Di hawîrdora xwezayî de an di dema çalakiyê de hevgerînin dengdêr-dengdar ên ku dengên lêvî û dengên frîkatîf tê de hene derdixe.	derxistina dengê “Pa, pa, pa” jî dikare wek mînakeke din bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.8.2. dikare lîstika bi pîfkinê tevgerandina parçeyên kaxizê yê biçûk ên li ser maseyê hatine danîn bê lîstin. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.8.3 dema ji pitika lîstikê re xwarin tê dayîn divê bi derxistina dengên dev/ lêvşapandinê bi derbirîninê “Mmmmm pir xweş bûye” bal bê kişandin ser dangan.
Beş 2.1. Serdema Ragihandina Beriya Peyvê	2.1.9. Mîrmîrîne.	2.1.9.1. Di hawîrdora xwezayî de an di dema çalakiyê de kîten dubarekirî bi awayê zincîreke dirêj derdixe. 2.1.9.2. Di hawîrdora xwezayî de an di dema çalakiyê de dengderxistinê dubarekirî yê ku kombînasyonên bi dengên nazal û dengên rawestanê yê wek p,b,t,d,k,g digirin nav xwe dike. 2.1.9.3. Di hawîrdora xwezayî de an di dema çalakiyê de hevgerîninê dengên dengdêr-dengdar bi kombînasyonên cuda derdixe. 2.1.9.4. Di hawîrdora xwezayî de an di dema çalakiyê de bi awazên dişibin hevokê dengên cuda hev digire û dangan derdixe.	Ji bo tevgera armanckirî 2.1.9.1. dema bi ambulans, wesayîta agirkujiyê an ya polîsan a lîstikê re tê lîstin divê bal bê kişandin ser dengên dubarekirî yê “Na ni na ni”, “Da di da di”. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.9.2. dema bi ajalên lîstikê re tê lîstin dengên wan tên bikaranîn. Bi nîşandana kûçikê lîstikê bi hevokên wek “Aa kûçikê me hatiye, guhdarî bike binêre çi dibêje? Hav hav ez hatim dibêje.” di nav çalakiya lîstikê de dengên teqlîdî tên bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.9.4. dema bi pitika lîstikê re tê lîstin bi gotina “Pitik birçî bûye ka em zikê wê têr bikin.” bi biberonê wek ku ji pitika lîstikê re şîr tê vexwarin tê kirin û dengê teqlîdî yê “Ikkir Ikkir Ikkir” tê gotin. Bi avakirina hawîrdorên tîkiliyê yê hevşêwe dengên teqlîdî yê cuda yê wek dengê baranê “şip şip şip”, dengê saetê “tik tak tik tak”, dengê trêne “çuf çuf çuf” tên bikaranîn.
Beş 2.1. Serdema Ragihandina Beriya Peyvê	2.2.1. Hebûnên ku jê re tên gotin cuda dike.	2.2.1.1. Hebûnên ku navê wan tê gotin bi xwe nîşan dide. 2.2.1.2. Wêneyê hebûnên ku navê wan tê gotin nîşan dide.	Ji bo tevgerên armanckirî yê Armanca 2.2.1. dikarin kesên rasteqîn an wêne bîr bikaranîn. Wek peyvên armanckirî çawa dikarin navên cinsî yê wek dayik, bav, xaltî, bira, pisik û hwd. bîr pirsîn, navên taybet ên van kesan dikarin bîr pirsîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.2. Ziman û Ragihandin di Serdema Peyvê de	2.2.2. Navê hebûnan dibêje.	2.2.2.1. Navê hebûna tê nîşandan dibêje. 2.2.2.2. Navê hebûna ku wêneyê wê tê nîşandan dibêje.	Ji bo tevgerên armanckirî yê Armanca 2.2.2. sernavên mijaran ên ku dikarin navên hebûnên zindî û nezindî jê bîr hilbijartin dikarin wiha bîr rêzêkin: Malbat û xizm, riwek û dar, kulîlk, fêkî û hişkefêkî, sebze, erdnigarî, dinya û derdora me, rewşa hewayê, alav û amûrên mal û baxçeyê, mal û avahî, cil, ajal, peyvên ku mirov diwesifînin, pîşe, amûrên mûzîkê, lîstik, pêlîstok, spor û şahî, reng, hejmar, şêwe, wesayît, laşê me, xwarin û vexwarin, dîlîmên demê, peyvên bi wateya dijber û hwd. Ji bo tevgera armanckirî 2.2.2.1. ji nav tepsî, qedeh, kevçîka lîstikê û hwd. yê di hawîrdorê de cih digirin yek tê hilbijartin û ji kesê tîr pirsîn “Ev çi ye?”, “Navê wê çi ye?” û tê hêvîkirin ku bersivê bide. Carinan bi materyalên cuda yê wek karta wênedar, pirtûk jî dikare xebat bê kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Di sepandinê de divê rêzbûna danîşînê bi awayekî bê peydakirin ku kes bikaribe mîmîk û jestên mamoste bibîne. Wek peyvên armanckirî çawa dikarin navên cinsî yê wek dayik, bav, xaltî, bira, pisîk û hwd. bîn pirsîn, navên taybet ên van kesan jî dikarin bîn pirsîn.
Beş 2.2. Ziman û Ragihandin di Serdema Peyvê de	2.2.3. Lêkeran bi cih tîne.	2.2.3.1. Lêkerên ku di jiyana rojane de pir caran rastî wan tê bi cih tîne. 2.2.3.2. Lêkerên ku di jiyana rojane de kêr caran rastî wan tê bi cih tîne.	Ji bo tevgerên armanckirî yê Armanca 2.2.3. divê bi pêşkêşkirina hawîrdorên têkilîdar lêker di nav hevokê de bîn bikaranîn. Lêker dikarin di rewşa rehê de an bi demeke hêsan bîn bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.2.3.1. bi berçavgirtina temen û taybetmendiyeş geşedana kes divê lêkerên "Dayîn, hatin, bazdan, nêrîn, şiyarbûn, cemidîn, meşîn, paqijkirin, xwendin, ketin û hwd." bîn dewlemendkirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.2.3.2. lêkerên "Çîrmisandin, qedexekirin, xwedîkirin, mijûlbûn, rûbirûbûn, bêrîkirin, şandin, pere dayîn, xişîn, gengeşîkirin, zêdekirin û hwd." dikarin wek mînak bîn dayîn.
Beş 2.2. Ziman û Ragihandin di Serdema Peyvê de	2.2.4. Lêkerên ku di jiyana rojane de tîn bikaranîn dibêje.	2.2.4.1. Lêkerên ku di jiyana rojane de pir caran rastî wan tê dibêje. 2.2.4.2. Lêkerên ku di jiyana rojane de kêr caran rastî wan tê dibêje.	Ji bo tevgerên armanckirî yê Armanca 2.2.4. divê bi pêşkêşkirina hawîrdorên têkilîdar lêker di nav hevokê de bîn bikaranîn. Lêker dikarin di rewşa rehê de an bi demeke hêsan bîn bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.2.4.1. bi berçavgirtina temen û taybetmendiyeş geşedana kes divê lêkerên "Dayîn, hatin, bazdan, nêrîn, şiyarbûn, cemidîn, meşîn, paqijkirin, xwendin, ketin û hwd." bîn dewlemendkirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.2.4.2. lêkerên "Çîrmisandin, xwedîkirin, rûbirûbûn, bêrîkirin, rasthatin, şandin, pere dayîn, xişîn, gengeşîkirin, zêdekirin û hwd." dikarin wek mînak bîn dayîn.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.2. Ziman û Ragihandin di Serdema Peyvê de	2.2.5. Rengdêran/hokeran bi kar tîne.	2.2.5.1. Rengdêr/hokerên ku di jiyana rojane de pir caran rastî wan tê dibêje. 2.2.5.2. Rengdêr/hokerên ku di jiyana rojane de kêr caran rastî wan tê dibêje.	Ji bo tevgerên armanckirî yê Armanca 2.2.5. divê bi pêşkêşkirina hawîrdorên têkilîdar rengdêr û hoker di nav hevokê de bîn bikaranîn. Bi pirsîna pirsên wek "Çawa?", "Çima?", "Çiqas?" û hwd." jî kes re dikare derfet bê afirandin. Ji bo tevgera armanckirî 2.2.5.1. dema bi pêlîstokan re lîstik tê lîstin, dema jî kes pîrsa "Em berdewam bikin?" tê pîrsîn tê hêvîkirin ku bi gotina "hê" bersivê bide. Herwiha lîstikeke ku kes pîr jê hez dike di navberê de tê rawestandî û li rûyê wî tê nêrîn. Tê hêvîkirin ku kes peyva "hê" bibêje. Ji bo tevgera armanckirî 2.2.5.2. di nav hawîrdoreke lîstikê ya têkilîdar de sohbet tê avakirin. Dema jî kes tê pîrsîn "Ev çawa zarokek e?" tê hêvîkirin ku

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			kes taybetmendiyeke wî diyar bike “Zarokê xebatkar û hwd.” An jî di nav hawîrdora lîstikê de dema ji kes tê pirsîn “Tu dinêrî, ev pitika di destê min de çawa pitikek e?” tê hêvîkirin ku bi bikaranîna rengdêr an hokerê bersivê bide.
Beş 2.2. Ziman û Ragihandin di Serdema Peyvê de	2.2.6. Cînavkan bi kar tîne.	2.2.6.1. Cînavên ku di jiyana xwe ya rojane de pir rastî wan tê dibêje. 2.2.6.2. Cînavên ku di jiyana rojane de kêr rastî wan tê dibêje.	Ji bo tevgerên armanckirî yê Armanca 2.2.6.yê divê hawîrdorên têkilîdar bîn pêşkêşkirin û cînav di nav hevokê de bîn bikaranîn. Mînak di dema vegotina pirtûka çîrokê, parvekirina bûyerên di kartên rêzkirî û wêneyê yekane de, pirs tîn kirin ji bo ku kes cureya peyvê ya behskirî bi kar bîne. Tê peydakirin ku kes ramanên xwe parve bike. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.6.1. Cînavên kesane: Ben, sen, o, biz, siz vb. Cînavên pirsê: Hangisîni?, Kaça?, Kaçîni?, Nereden?, Nereye vb. Cînavên nîşanê: Bu, şu, bunlar, öteki, orası vb. Cînavên nediyar: Birazı, birkaçı, bazıları, kimi, hepsi, birçoğu vb. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.6.2. Cînavên di rewşa paşgirê de: Defterim, çantalarımız, evlerine, benimki vb.
Beş 2.2. Ziman û Ragihandin di Serdema Peyvê de	2.2.7. Hevokên hêsan/aloz datîne.	2.2.7.1. Hevoka erênî datîne. 2.2.7.2. Hevoka neyînî datîne. 2.2.7.3. Hevoka navdêrî datîne. 2.2.7.4. Hevoka lêkerî datîne. 2.2.7.5. Hevoka pirsê datîne.	Ji bo tevgerên armanckirî yê Armanca 2.2.7.yê, di dema vegotina pirtûka çîrokê, parvekirina bûyerên di kartên rêzkirî û wêneyê yekane de, pirs tîn kirin ji bo ku kes hest û ramanên xwe û bûyeran bi danîna hevokan vebêje. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.7.1. hawîrdora sohbetê tê afirandin û bi pirsên wek “Dûn evde neler yaptın?” hawîrdor tê avakirin. Hevokên hêsan û erênî yê ku kes datîne tîn şopandin. “Yemek yedim, Gece erken uyuduk vb.” Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.7.2. hawîrdora sohbetê tê afirandin û ji kes re pirs tîn kirin. Hevokên neyînî yê ku kes li gorî pirsên berêkirî datîne tîn şopandin. “Babam eve gelmedi vb.” Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.7.3. hawîrdora têkilîdar tê afirandin û pirsên wek “Arkadaşların var mı? İsimleri ne?” tîn kirin. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.7.5. dema ku li wêneyekî bibûyer tê nêrîn, dikare xebata avakirina pirsên dualî yê der barê bûyeran de were kirin.
Beş 2.2. Ziman û Ragihandin di Serdema Peyvê de	2.2.8. Mecaz û biwêjan di nav hevokê de bi kar tîne.	2.2.8.1. Peyvan bi wateyên wan ên mecazî di nav hevokê de bi kar tîne. 2.2.8.2. Biwêjan di nav hevokê de bi kar tîne.	Ji bo tevgerên armanckirî yê Armanca 2.2.8.ê, di dema vegotina pirtûka çîrokê, parvekirina bûyerên di kartên rêzkirî û wêneyê yekane de, pirs tîn kirin ji bo ku kes cureya peyvê ya behskirî bi kar bîne. Tê peydakirin ku kes ramanên xwe parve bike. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.8.1. Wateya mecazî: “Bu pantolona bayıldım.”, “Aslan oğlum benim.” vb. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.8.2. Biwêj: “Karnım zil çalıyor.”, “Okula ucu ucuna yetiştik.” vb.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.2. Ziman û Ragihandin di Serdema Peyvê de	2.2.9. Paşgirên tewangê bi kar tîne.	2.2.9.1. Paşgira pirjimariyê bi kar tîne. 2.2.9.2. Paşgirên demê bi kar tîne. 2.2.9.3. Paşgira pirsê bi kar tîne.	Ji bo tevgerên armanckirî yê Armanca 2.2.9.ê, di dema vegotina pirtûka çîrokê, parvekirina bûyerên di kartên rêzkirî û wêneyê yekane de, pirs tîn kirin ji bo ku kes paşgirên tewangê di nav hevokê de bi kar bîne. Ji bo tevgera

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		2.2.9.4. Paşgira neyîniyê bi kar tîne. 2.2.9.5. Paşgirên kesên bi kar tîne. 2.2.9.6. Paşgira rewşê (halê) bi kar tîne.	armanckirî ya 2.2.9.1. Paşgira pirjimariyê: “Çocuklar bahçede oynuyorlar.”, “Kalemleri verir misin?” vb. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.9.2. Paşgirên demê yê hêsan: “Akşam parka gideceğiz.” Paşgirên demê yê hevedudanî: “Küçükken yaramazlık yapıyordum.” vb. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.9.3. Paşgira pirsê: “Bahçeye çıkacak mısın?”, “Eve geldi mi?” vb. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.9.4. Paşgira neyîniyê: “Sütünü bitirmedim.”, “Dün ilaçlarını almamış.” vb. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.9.5. bi berçavgirtina taybetmendiyên geşedanê yê kesê divê paşgirên kesên ên yekjimar û pirjimar di nav hevokê de li gorî wate û çarçoveya wê bînan bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.9.6. bi berçavgirtina taybetmendiyên geşedanê yê kesê divê paşgirên rewşê (halê) yê xwerû, diyarker, berêkirin, hebûn û weqetîna di nav hevokê de li gorî wate û çarçoveya wê bînan bikaranîn.
Beş 2.2. Ziman û Ragihandin di Serdema Peyvê de	2.2.10. Der barê wêneyê hatî dayîn de çîrokê ava dike.	2.2.10.1. Çîrokeke der barê wêneyê de bi hevoka destpêkê dide destpêkirin. 2.2.10.2. Çîrokeke der barê wêneyê de bi hevoka pêşketinê didomîne. 2.2.10.3. Çîrokeke der barê wêneyê de bi hevoka encamê temam dike.	Ji bo tevgerên armanckirî yê Armanca 2.2.10.ê ji kesê tê xwestin ku çîrokeke bi wêneyê nîşankirî ve girêdayî ya der barê bûyerên di jiyana wî de bifikire û vebêje. Heke kes di destpêkirina çîrokê de zehmetiyê bikişîne, dikare mînakê çîrokeke ku berê jê re hatiye vegotin û ew dizane were dayîn û were gotin “Tu dikarî wek vebêj”. Ji kesê re pîrsa der barê wêneyê de tê kirin û şopa devkî nayê dayîn.
Beş 2.2. Ziman û Ragihandin di Serdema Peyvê de	2.2.11. Zimên di rewşên cuda de bi kar tîne.	2.2.11.1. Hevokên agahdarkirinê datîne. 2.2.11.2. Hevokên texmînê datîne. 2.2.11.3. Hevokên sedem- encamê datîne. 2.2.11.4. Hevokên xwe-şûndanîna datîne. 2.2.11.5. Hevokên rêvebirinê datîne.	Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.11.1. Hevoka agahdarkirinê: Tê hêvîkirin ku tişt an bûyerê ku di wê de an li dora xwe dibîne bibêje. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.11.2. Hevoka texmînê: Tê hêvîkirin ku der barê tişt an bûyerê ku di wê de an li dora xwe dibîne de texmînê bike. Mînak di wêneyê ezmanê ewrayî yê ku di pirtûka çîrokê de dibîne, hevokekê datîne ku texmîn dike hewa dê di rûpela pêş de baranî be. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.11.3. Hevoka sedem-encamê: Tê hêvîkirin ku der barê tişt an bûyerê ku di wê de an li dora xwe dibîne de têkiliya sedem-encamê deyne. Mînak dema ku di kartên rêza bûyerê de zarokê ji duçerxeyê ketî dibîne, kes bibêje ku ji ber ku êşiyaye digirî. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.11.4. Hevoka xwe-şûndanîna: Tê hêvîkirin ku xwe li şûna kesê ku di wê de an li dora xwe dibîne deyne û ramana xwe bibêje. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.11.5. Hevoka rêvebirinê: Tê hêvîkirin ku kesê ku di wê de an li dora xwe dibîne bi bikaranîna zimanê xwe yê devkî rêve bibe.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.3. Ragihandina Anternatîf	2.2.12. Der barê mijara hatî dayîn de diaxive.	2.2.12.1. Der barê bûyerê ku di jiyana rojane de rastî wê de diaxive. 2.2.12.2. Bûyerê/çîrokê a ku nîvçe hatiye hiştin bi awayekî watedar temam dike. 2.2.12.3. Der barê mijareke hatî dayîn de çîrokê vedibêje. 2.2.12.4. Der barê bûyerê ku sernavê mijarê jê re hatiye dayîn de ramana xwe tîne ziman.	Ji bo tevgerên armanckirî yê Armanca 2.2.12.ê dikarin kartên rêzkirî û wêneyên kartên yekane, pirtûkên çîrokê, wêneyên pêlîstok û tiştên rasteqîn ên der barê bûyerê de bînan bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.12.4. tê xwestin ku ramanên xwe der barê “Trafik kazaları” de bînan ziman.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		2.2.12.5. Der barê mijara nîqaşê ya hatî dayîn de ramanên xwe dibêje. 2.2.12.6. Der barê ferzkirina hatî dayîn de ramanên xwe dibêje.	Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.12.5. tê xwestin ku ramanên xwe der barê mijara “Hayvanat bahçeleri olmalı mı, yoksa kaldırılmalı mı?” de bibêje. Ji bo tevgera armanckirî ya 2.2.12.6. tê xwestin ku ramanên xwe der barê ferzkirina “ Türkiye’de hiç yağmur yağmasaydı ne olurdu?” de bibêje.
Beş 2.3. Ragihandina Anternatîf	2.3.1. Bi bikaranîna amûrên ragihandina alternatîf ên li ser bingeha teknolojiyê ragihandinê datîne.	2.3.1.1. Bi bikaranîna amûrê ragihandina alternatîf tişt, kirdar û agahiyê dixwaze. 2.3.1.2. Bi bikaranîna amûrê ragihandina alternatîf bersiva pirsan dide. 2.3.1.3. Bi bikaranîna amûrê ragihandina alternatîf hest û ramanên xwe tîne ziman.	Di nirxandina tevgerên armanckirî yê Armanca 2.3.1.ê de divê pêşî armancên ziman û ragihandinê yê serdema beriya peyvê yê kes bîr xandin. Divê were şopandin ku tevgerên ragihandinê yê wek jêstê, her çend di astekê sîncard de jî be, li gorî armanca ragihandinê bi kar tîne. Tê pêşniyarkirin ku ev tevger wek alîkar di piştgirîkirina ragihandina alternatîf de bîr bikaranîn. Di nirxandina vê armancê de divê asta naskirina wêneyên der barê sembolên tiştan de û asta eleqeya kes a li hember amûrên teknolojik ên wek tabletê û hwd. bîr xandin. Di piştgirîkirina jêhatîbûnên ragihandina alternatîf de tê pêşniyarkirin ku teknolojiyên alîkar ên ku sembolên tiştên rasteqîn an sembolên destlêdanbar dihevinin bîr bikaranîn. Herwiha tê pêşniyarkirin ku amûrên ragihandina alternatîf ên li ser bingeha teknolojiya bilind ên ku bersivdayîn û şirovekirina di astên pirjimar de piştgirî dikin jî bîr bikaranîn.

3. Navê Modulê	RAGIHANDINA CIVAKÎ
3. Armanca Modulê	Tê armanckirin ku têkiliyên di navbera kesên de û jêhatîbûnên xwerêvebirinê yê kesên xwedî kêmasiya bihîstinê bên pêşxistin.
3. Beşên Modulê	Têkiliyên Di Navbera Kesên de, Jêhatîbûnên Xwerêvebirinê Armanckirî Ravekirin Tevgerên Armanckirî

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.1. Têkiliyên Di Navbera Kesan de	3.1.1. Bi kesan re ragihandinê datîne.	3.1.1.1. Dema ku rastî yekî tê peyvên silavdayînê bi kar tîne. 3.1.1.2. Xwe bi kesên ku cara pêşî nas dike dide nasîn. 3.1.1.3. Ji pirsên ku jê re tên kirin re bersivên guncaw dide. 3.1.1.4. Ji kesê pêşberî xwe pirsên der barê mijarê de dike. 3.1.1.5. Dema ku hewce dibîne bi awayekî guncaw navberê dide sohbetê. 3.1.1.6. Dema ku sohbet diqede peyvên xatirxwestinê bi kar tîne.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 3.1.1.ê, bi rêça tevgerên kes ên di dema ragihandina bi mamoste û kesên din re di maweya ku li saziyê ye de, dikare li ser warên ku hewce dibîne were sekinîn. Divê hawîrdora sohbetê ya hatî afirandin xwezayî be û tevgerên armanckirî bihewîne. Ji bo amadekirina hawîrdora sohbetê, destpêkirin, domandin û bidawîkirina axaftinê dikarin pirtûkên çîrokê, kartên rêzkirî û wêneyên yekane bînan bikaranînin.
Beş 3.1. Têkiliyên Di Navbera Kesan de	3.1.2. Hest û ramanên xwe tîne ziman.	3.1.2.1. Hest û ramana ku di îfadeyên rûyî yên hatî dayîn de heye tîne ziman. 3.1.2.2. Hest û ramana ku tê xwestin di bûyerên mînak û çîrokan de were dayîn tîne ziman. 3.1.2.3. Hest û ramanên xwe yên li hember bûyerên ku diji tîne ziman.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 3.1.2.yê bûyerên di çîrokan, wêneyên rêzkirî û wêneyên yekane de, bûkîlistok, vîdyo û hwd. tên bikaranîn. Di dema parvekirina bûyerên di pirtûka çîrokê, kartên rêzkirî û wêneyê yekane de, bi kirina pirsên ji bo tevgerên armanckirî beşdariya kes tê peyda kirin. Hest: Bextewarî, xemgîni, şaşmayîn, tirs, nefret, hêrs, şermkirin, serbilindî, guman, bêhtengî û hwd.
Beş 3.1. Têkiliyên Di Navbera Kesan de	3.1.3. Komên peyvan ên guncawî hin rewşan bi kar tîne.	3.1.3.1. Dema ku alîkariya wî tê kirin dibêje “Teşekkür ederim.” 3.1.3.2. Dema ku bi şaşî tevdigere dibêje “Özür dilerim.” 3.1.3.3. Ji kesekî nexweş re dibêje “Geçmiş olsun.” 3.1.3.4. Dema ku tiştêkî dixwaze dibêje “Lütfen.”	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 3.1.3.yê Koma peyvan a guncaw: “Teşekkür ederim, özür dilerim, geçmiş olsun, lütfen, günaydın, hoşça kal, iyi geceler, kolay gelsin, Allah’a ısmarladık, hayırlı işler, başınız sağ olsun, Allah korusun, tebrik ederim, çok yaşa vb.”
Beş 3.1. Têkiliyên Di Navbera Kesan de	3.1.4. Li hember hest û ramanên kesê pêşberî xwe bertekên guncaw dide.	3.1.4.1. Li hember hest û ramanên kesê pêşberî xwe bi jest û mîmîkên xwe berteka xwe dide. 3.1.4.2. Li hember hest û ramanên kesê pêşberî xwe bi devkî berteka xwe dide.	
Beş 3.1. Têkiliyên Di Navbera Kesan de	3.1.5. Di rewşên pêwîst de ji kesên din alîkariyê dixwaze.	3.1.5.1. Kesê ku dê jê alîkariyê bixwaze diyar dike. 3.1.5.2. Ji kesên guncawî rewşê alîkariyê dixwaze.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 3.1.5.ê tê hevî kirin ku ji malbata xwe, mamosteyê xwe, hevalên xwe û parêzgerên ewlehiyê alîkariyê bixwaze.
Beş 3.1. Têkiliyên Di Navbera Kesan de	3.1.6. Di rewşên pêwîst de alîkariyê dike.	3.1.6.1. Rewşên ku dê alîkariyê bike ferq dike. 3.1.6.2. Tîne ziman ka dê çawa alîkariyê bike.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 3.1.6.ê bi bikaranîna kartên rêzkirî, pirtûkên çîrokê, wêneyên yekane û fotografên ku rewşên hewcedarê alîkariyê vedibêjin hawîrdorên têkilîdar tên avakirin. Bi kes re der barê rewşên hewcedarê alîkariyê de tê axaftin.
Beş 3.1. Têkiliyên Di Navbera Kesan de	3.1.7. Ji bo beşdarbûna komêkê dilxwaz dibe.	3.1.7.1. Bi jest û mîmîkên xwe diyar dike ku ji bo beşdarbûna komê dilxwaz e. 3.1.7.2. Bi devkî tîne ziman ku ji bo beşdarbûna komê dilxwaz e.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 3.1.7.yê, di dema parvekirina bûyerên di pirtûka çîrokê, kartên rêzkirî û wêneyê yekane de, bi kirina pirsên ji bo tevgerên armanckirî beşdariya kes tê peyda kirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.1. Têkiliyên Di Navbera Kesan de	3.1.8. Di xebatên komê de berpirsiyariya xwe bi cih tîne.	3.1.8.1. Beşdarî xebatên komê dibe. 3.1.8.2. Xwe li rêzikên xebatên komê diguncîne.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 3.1.8.ê kartên rêzkirî, pirtûkên çîrokê, wêneyên yekane û fotografên ku bicihanîna berpirsiyariyê rave dikin tên

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		3.1.8.3. Kesên ku xwe li rêzikên xebatên komê naguncînin hişyar dike. 3.1.8.4. Berpirsiyariya xwe ya di nav komê de bi cih tîne.	bikaranîn. Bi avakirina hawîrdorên têkilîdar der barê bicihanîna berpirsiyariyan di xebatên komê de tê axaftin.
Beş 3.1. Têkiliyên Di Navbera Kesan de	3.2.1. Demê bi berhem bi kar tîne.	3.2.1.1. Erka ku jê re hatiye dayîn di dema xwestî de diqedîne. 3.2.1.2. Erkên ku jê re hatine dayîn bi rêzkirina pêşîniyê di dema xwe de temam dike. 3.2.1.3. Ji bo bicihanîna berpirsiyariyên xwe demê bi berhem bi kar tîne.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 3.2.1.ê kartên rêzkirî, pirtûkên çîrokê, wêneyên yekane û fotografên der barê bikaranîna demê ya bi berhem tîne bikaranîn. Bi parvekirina bûyerên der barê qedandina erkekê di dema xwe de û bikaranîna demê ya bi berhem, ji kes tê xwestin ku zimanê der barê vê de bi kar bîne.
Beş 3.1. Têkiliyên Di Navbera Kesan de	3.2.2. Dema ku rastî rewşên neyînî tê hest û ramanên xwe bi devkî tîne ziman.	3.2.2.1. Dema ku tişteki ku naxwaze bike jê tê xwestin bi awayekî guncaw red dike. 3.2.2.2. Tevgerên ku naxwaze li wî bîn kirin tîne ziman. 3.2.2.3. Dema ku rastî rewşeke neheq tê xwe diparêze.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanca 3.2.2.yê kartên rêzkirî, pirtûkên çîrokê, wêneyên yekane û fotografên ku rewşên neyînî vedibêjin tîne bikaranîn. Tê peyda kirin ku hest û ramanên di rewşan de bi devkî bîn anîn ziman.

4. Navê Modulê	PIŞTGIRIYA FÊRBÛNÊ
4. Armanca Modulê	Tê armanckirin ku kesên xwedî kêmasiya bihîstinê jêhatîbûnên bala bihîstinî û bîrê, bala dîtbarî û bîrê û têgehan bi dest bixin.
4. Beşên Modulê	Bala Bihîstinî û Bîr, Bala Dîtbarî û Bîr, Têgeh Armanc Ravekirin Tevgerên Armanckirî

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.1. Bala Bihîstinî û Bîr	4.1.1. Bala xwe ya bihîstinî di hawîrdora bêdeng de didomîne.	4.1.1.1. Bi guhdarîkirina henekeyên di nav çalakiyê de hatine dayîn bala xwe ya bihîstinî 5 deqîqeyan didomîne. 4.1.1.2. Bi guhdarîkirina henekeyên di nav çalakiyê de hatine dayîn bala xwe ya bihîstinî di navbera 5-10 deqîqeyan de didomîne. 4.1.1.3. Di dirêjahiya çalakiyê de bala xwe ya bihîstinî didomîne.	Ji bo Armanca 4.1.1. dê bikêrtir be ku çalakiyên ku dê bi armanca pêşxistina jêhatîbûnên bala bihîstinî bîn kirin di saetên sibehê de bîn kirin, lêbelê heke ev ne di derfetê de be divê hawîrdor ji henekeyên ku dê bandorê li balê bikin were paqijkirin. Ji bo Armanca 4.1.1. divê çalakî li gorî temen û warên geşedanê (hişmendî, motora qerase, motora hûrik, civakî û hwd.) yê kesa bîn hilbijartin. Ji bo Armanca 4.1.1. pêwîst e ku çalakî bi rêzê di hawîrdorên bê xapînerê dîtbarî û bi xapînerê dîtbarî de bîn sepandin. Ji bo tevgera armanckirî ya 4.1.1.1 tê hêvîkirin ku kesekî 3 salî bi bikaranîna pêûsê xelekê temam bike. Di vê navberê de ji kes re rêbernameyên wek “Büyük bir daire çiz, yanına küçük bir daire daha çiz.” û hwd. tên dayîn û tê hêvîkirin ku kes beşdarî çalakiyê 5 deqîqeyî bibe.
Beş 4.1. Bala Bihîstinî û Bîr	4.1.2. Bala xwe ya bihîstinî di hawîrdora qerebalix de didomîne.	4.1.2.1. Bi guhdarîkirina henekeyên di nav çalakiyê de hatine dayîn bala xwe ya bihîstinî 5 deqîqeyan didomîne. 4.1.2.2. Bi guhdarîkirina henekeyên di nav çalakiyê de hatine dayîn bala xwe ya bihîstinî di navbera 5-10 deqîqeyan de didomîne. 4.1.2.3. Di maweya (dirêjahiya) çalakiyê de bala xwe ya bihîstinî didomîne.	Ji bo tevgerên armanckirî yê Armanca 4.1.2. yê dê bikêrtir be ku çalakiyên ku dê bi armanca pêşxistina jêhatîbûnên bala bihîstinî bîn kirin di saetên sibehê de bîn kirin, lêbelê heke ev ne di derfetê de be divê hawîrdor ji henekeyên ku dê bandorê li balê bikin were paqijkirin. Ji bo tevgerên armanckirî yê Armanca 4.1.2. yê divê çalakî li gorî temen û warên geşedanê (hişmendî, motora qerase, motora hûrik, civakî û hwd.) yê kesa bîn hilbijartin. Ji bo Armanca 4.1.2. pêwîst e ku çalakî bi rêzê di hawîrdorên bê xapînerê dîtbarî û bi xapînerê dîtbarî de bîn sepandin. Qerebalix: Di serî de dengên ku heneka axaftinê tê de tune (melodî, dengên amûrên malê, dengên wesayîtan), piştî dengên ku heneka axaftinê jî tê de heye (stran, materyalên dengî yê tomarckirî).
Beş 4.1. Bala Bihîstinî û Bîr	4.1.3. Piştî ku li peyvê guhdarî dike bi awayekî hevşêwe dubare dike.	4.1.3.1. Piştî ku li dengê axaftinê guhdarî dike bi awayekî hevşêwe dibêje. 4.1.3.2. Piştî ku li kîteyê guhdarî dike bi awayekî hevşêwe dibêje. 4.1.3.3. Piştî ku li peyvê guhdarî dike bi awayekî hevşêwe dibêje.	Ji bo tevgera armanckirî ya 4.1.3.1. dengê axaftinê: Wek dengê bangewaziya şaşmayînê (aaa) an dengê (mmm) ku em di xwarinan de bi kar tînin.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.1. Bala Bihîstinî û Bîr	4.1.4. Reqem, rêzepeyv û hevoka hatî gotin dubare dike.	4.1.4.1. 3 û zêdetir reqemên hatine gotin bi rêza hatî gotin dubare dike. 4.1.4.2. 3 û zêdetir peyvên hatine gotin ên ji heman kategoriyê bi rêza hatî gotin dubare dike.	Ji bo tevgera armanckirî ya 4.1.4.1. stratejiya dubarekirinê ya di nav xwe de tê bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî ya 4.1.4.2. bi peyvên ji heman kategoriyê, mînak fêkî,

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		4.1.4.3. 3 û zêdetir peyvên hatine gotin ên ji kategoriyeke cuda bi rêza hatî gotin dubare dike. 4.1.4.4. Hevoka herî kêrmasî peyvî ya hatî gotin dubare dike. 4.1.4.5. Ji 10 peyvên ku jê re hatine gotin 6 peyvên dibêje. 4.1.4.6. Rêza rêqeman a ku guhdarî kiriye ji dawiyê ber bi destpêkê ve dibêje.	ajal, wesayî, tiştên dibistanê û hwd. tê xebitîn. Ji bo tevgerên armanckirî yên 4.1.4.2. û 4.1.4.3. divê bi peyvên yek-kîteyî were destpêkirin, hejmara kîteyên di peyvên de gav bi gav were zêdekirin û bi peyvên du-sê kîteyî were domandin. Ji bo tevgera armanckirî ya 4.1.4.3. bi peyvên ji heman kategoriye, mînak fêkî, ajal, wesayî, tiştên dibistanê û hwd. tê xebitîn. Ji bo tevgera armanckirî ya 4.1.4.5. dema ku kes 6 peyvên ku tîne bîra xwe dibêje rêz nayê berçavgirtin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.2.	4.2.1. Li ser materyala pêşkêşkirî bala xwe ya dîtbarî didomîne.	4.2.1.1. Li ser materyala pêşkêşkirî 5 deqîqeyan bala xwe ya dîtbarî didomîne. 4.2.1.2. Li ser materyala pêşkêşkirî di navbera 5-10 deqîqeyan de bala xwe ya dîtbarî didomîne. 4.2.1.3. Li ser materyala pêşkêşkirî di dirêjahiya çalakiyê de bala xwe ya dîtbarî didomîne.	Ji bo Armanca 4.2.1. divê bê şik materyalên ku li gorî temen û/an hemû warên geşedanê yên kes guncaw in bên bikaranîn. Maweya çalakiyê li gorî amadebûna geşedanî ya kes tê diyarkirin. Warên geşedanê: Warên motora hûrik, motora qerase, civakî, hişmendî û zimên tîne ziman.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.2. Bala Dîtbarî û Bîr	4.2.2. Tiştên bi heman taybetmendiyê tîne cem hev.	4.2.2.1. Du tiştên bi heman taybetmendiyê bi hev re dicote. 4.2.2.2. Du tiştên bi heman taybetmendiyê ji nav vebijarkên hatine dayîn dicote. 4.2.2.3. Sê tiştên bi heman taybetmendiyê tîne cem hev. 4.2.2.4. Sê tiştên bi heman taybetmendiyê ji nav vebijarkên hatine dayîn tîne cem hev.	Ji bo Armanca 4.2.2. tiştên bi heman taybetmendiyê tiştên ku ji aliyê şikl reng mezinahî û hwd. taybetmendiyan ve wek hev in dihevin. Ji bo tevgera armanckirî ya 4.2.2.2. hejmara vebijarkan û materyalên ku dê bên bikaranîn li gorî amadebûna geşedanî ya kes tê diyarkirin.
Beş 4.2. Bala Dîtbarî û Bîr	4.2.3. Di nav tiştên wek hev de tiştê cuda ji hev cuda dike.	4.2.3.1. Ji nav sê tiştan yê cuda nîşan dide. 4.2.3.2. Ji nav çar û zêdetir tiştan yê cuda nîşan dide.	
Beş 4.2. Bala Dîtbarî û Bîr	4.2.4. Di tiştên wek hev de cudahiyan ji hev cuda dike.	4.2.4.1. Cudahiya di navbera du tişt/ pêlîstokên bi cudahiyeke yekane de dibêje. 4.2.4.2. Cudahiya di navbera du tişt/pêlîstokên bi du û zêdetir cudahiyan de dibêje.	Ji bo Armanca 4.2.4. tiştên ku ji aliyê şikl reng mezinahî û hwd. taybetmendiyan ve wek hev in û tiştên ku bi taybetmendiyeke tenê ya bi hêsanî neyê ferqkirin ji yên din cuda dibin tîne bikaranîn. Mînak sêva ku sê pelên sor û kesk hene û sêva sor a bêpel tê bikaranîn. Ji kes tê hêvîkirin ku sêva sor a bêpel bibîne.
Beş 4.2. Bala Dîtbarî û Bîr	4.2.5. Nexş ava dike.	4.2.5.1. Nexşa ku bi du materyalên cuda hatiye avakirin didomîne. 4.2.5.2. Nexşa ku bi zêdetirî du materyalên cuda hatiye avakirin didomîne.	Ji bo Armanca 4.2.5. dikarin nexşên ku ji şikl, tîp, rêqem û peyvên bi cure/reng/mezinahî/cihên cuda hatine avakirin bên bikaranîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.2. Bala Dîtbarî û Bîr	4.2.6. Cudahiyên tiştên ku demeke diyar tîn nîşandan û paşê tîn girtin dibêje.	4.2.6.1. Cudahiya tiştên ku demeke diyar tîn nîşandan û paşê tîn girtin û di navbera wan de cudahiyeke tenê heye dibêje. 4.2.6.2. Cudahiyên di navbera tiştên ku demeke diyar tîn nîşandan û paşê tîn girtin û du û zêdetir cudahiyan dihevin dibêje.	
Beş 4.2. Bala Dîtbarî û Bîr	4.2.7. Cudahiyên di navbera wêneyan de dibîne.	4.2.7.1. Cudahiya di navbera du wêneyên bi cudahiyeke tenê de dibêje. 4.2.7.2. Cudahiya di navbera du wêneyên bi du û zêdetir cudahiyan de dibêje. 4.2.7.3. Cudahiya di navbera du wêneyên ku demeke diyar tîn nîşandan û paşê tîn girtin û di navbera wan de cudahiyeke tenê heye de dibêje. 4.2.7.4. Cudahiyên di navbera du wêneyên ku demeke diyar tîn nîşandan û paşê tîn girtin û di navbera wan de du an zêdetir cudahî hene de dibêje.	Ji bo Armanca 4.2.7. wêne ji aliyê taybetmendiyên wek xêzkirin mijar rengkirin û hwd. ve li gorî amadebûna geşedanî ya kes tîn diyarkirin. Ji bo tevgera armanckirî ya 4.7.7.3. maweya nîşandana wêneyan li gorî amadebûna geşedanî ya kes tîn diyarkirin.
Beş 4.2. Bala Dîtbarî û Bîr	4.2.8. Têkiliya parçe-tevahî ya wêne û şiklî datîne.	4.2.8.1. Parçeya kêr hiştî ya wêneyekî û şiklekî dibîne. 4.2.8.2. Dibêje ka tişt û şikla di wêneyê tişt û şiklê ku beşek jê tî nîşandan de çî ye. 4.2.8.3. Bi hev girtina parçeyên wêneyekî tişt û şiklî tevahiye ava dike. 4.2.8.4. Dema ku tî xwestin li parçe û tevahiya wêneyekî û şiklekî dinêre.	Ji bo tevgera armanckirî ya 4.2.8.1. bi pirsîna ku parçeya kêr hiştî ya di şiklekî an wêneyekî de çî ye tî pêkanîn. Mînak ji bo çargoşeyeke ku aliyek jê kêr e “Bu bir kare, bu karenin nesi eksik? An ji bo çûkekî ku nikula wî kêr e “Bu bir kuş, kuşun nesi eksik? bi vî awayî dikare nirxandin were kirin. Ji bo tevgera armanckirî ya 4.2.8.2. beşa ku wek şop tî pêşkêşkirin dikare gav bi gav were kêmkirin. Ji bo tevgera armanckirî ya 4.2.8.3. hejmara wêne û parçeyên pêşkêşkirî dikare li gorî temen û taybetmendiyên kesane yê kes cuda bibe. Ji bo tevgera armanckirî ya 4.2.8.4. dikare bi bikaranîna şikl û wêneyên cuda were pêkanîn. Mînak bi dayîna rêbernameyên wek “Karenin bütününe bak, karenin çizgilerine bak, sağ çizgisine bak, sol çizgisine bak, yukarıdaki çizgisine bak” dikare were nirxandin. Ji kes an dikare were xwestin ku warê xwestî yê di şikl an wêneyî de bi destê xwe nîşan bidin an xêzan reng bikin.
Beş 4.2. Bala Dîtbarî û Bîr	4.2.9. Wêneyê tiştê veşartî yê di wêneyî de ji hev cuda dike.	4.2.9.1. Tiştê tenê yê di wêneyî de veşartî dibêje. 4.2.9.2. Du an zêdetirî du tiştên ku ne guncawî mijara wêneyî ne dibêje. 4.2.9.3. Tiştê tenê yê guncawî mijara wêneyî dibêje. 4.2.9.4. Du an zêdetirî du tiştên guncawî mijara wêneyî dibêje.	Ji bo Armanca 4.2.9. tiştê veşartî dikare şikl, kes, karakter û hwd. yê bi xêzkirinê hatine avakirin be.
Beş 4.2. Bala Dîtbarî û Bîr	4.2.10. Tiştên/wêneyên ku piştî nîşandanê tî girtin/veşartin dibêje.	4.2.10.1. Du tiştên ku hatine nîşandan û paşê hatine girtin/veşartin bi rêz dibêje. 4.2.10.2. Sê û zêdetir tiştên ku hatine nîşandan û paşê hatine girtin/veşartin dibêje.	Ji bo Armanca 4.2.10. tiştên rasteqîn, wêne, pêlîstok, tîp, reqem, peyvên çapkirî û hwd. tîn bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.2. Bala Dîtbarî û Bîr	4.2.11. Şikl, tîp, reqem û peyvan ji hev cuda dike.	4.2.11.1. Şiklî ji hev cuda dike. 4.2.11.2. Tîpê ji hev cuda dike. 4.2.11.3. Reqemê ji hev cuda dike. 4.2.11.4. Peyvê ji hev cuda dike.	Di hemû tevgerên armanckirî yên Armanca 4.2.11.ê de pêşî bi şiklan, paşê bi tîp/reqeman û paşê jî bi peyvan tê xebitîn. Şikl dikarin şiklên tîpmanend (nm, θ, , ^) an şiklên ku bi hevgerîninê cuda yên xêzan hatine avakirin bin. Şiklên geometrîk ên wek xelek, çargoşe, sêgoşe nayên qestkirin. Di şikl, tîp, reqem û peyvên ku di hemû tevgerên armanckirî de tên bikaranîn de, ji bo bidestxistina xuyangên nêzî hev, hem dikarin guhertinên wek cihkirina cuda, serûbinkirin bîn kirin, hem jî bikaranîna şikl, tîp û peyvên din ên nêzî şikl/tîp/peyva armanckirî guncaw e. Ji bo tevgera armanckirî ya 4.2.11.4. bi berçavgirtina taybetmendiyên wek hejmara tîpên cotên peyvan, cihên tîpan, watedar an bêwate bûna peyvên bikaranîn û hwd. xebatê qonaxkirin. Mînak tîpên nêzî tîpa “b” dikarin “d, p, h” bin. Peyvên bi xuyanga nêzî peyva “köpek” jî dikarin “köpük, körük” bin.
Beş 4.2. Bala Dîtbarî û Bîr	TÊGEH geh bîn bikaranîn. Armanc	Bi berçavgirtina prensîbên fêrîkirinê, di rêça prensîbên ji nêzîk bo dûr, ji zanayî bo nezanayî, ji berbiçav bo razber, ji giştî bo taybet de divê têtevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.2. Bala Dîtbarî û Bîr	4.3.1. Rengan ji hev cuda dike.	4.3.1.1. Rengên sereke dibêje. 4.3.1.2. Rengên navîn dibêje.	Ji bo Armanca 4.3.1. ji nav rengên ku jê re hatine dayîn rengê sereke/ navîn ê xwestî dibêje an nîşan dide. Di sepandinan de; pêlîstok, tişt, kartên rengan, kartên tiştan dikarin bîn bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.3. Têgeh	4.3.2. Cilên ji hev vediqetîne.	4.3.2.1. Cilên ku di zivistanê de tên lixistin dibêje. 4.3.2.2. Cilên ku di havînê de tên lixistin dibêje. 4.3.2.3. Cilên ku di biharê de tên lixistin dibêje. 4.3.2.4. Cilên ku di payizê de tên lixistin dibêje.	Ji bo tevgera armanckirî 4.3.2. ev armanc li gorî cihê bikaranîna cilan, madeya wan, zayendê û hwd. taybetmendiyên dikare were dewlemendkirin.
Beş 4.3. Têgeh	4.3.3. Ajalan ji hev vediqetîne.	4.3.3.1. Ajalên ku dimeşin dibêje. 4.3.3.2. Ajalên ku difirin dibêje. 4.3.3.3. Ajalên ku avjenî dikin dibêje.	Ji bo armanc 4.3.3. ev armanc li gorî cihê jiyana ajalan, xwarina wan, cureyên wan û hwd. taybetmendiyên dikare were dewlemendkirin.
Beş 4.3. Têgeh	4.3.4. Xwarinan ji hev vediqetîne.	4.3.4.1. Fêkiyan dibêje. 4.3.4.2. Hêşînahiyên dibêje.	Ji bo armanc 4.3.4. ev armanc li gorî werzan, çandina wan, cureyên wan û hwd. taybetmendiyên xwarinan dikare were dewlemendkirin.

5. Navê Modulê	XWENDIN Û NIVÎSANDIN
5. Armanca Modulê	Tê armanckirin ku jêhatîbûnên kesên xwedî kêmasiya bihîstinê yên li ser guhdarîkirin, axaftin, xwendin û nivîsandinê di serdema beriya dibistanê, serdema dibistanê û piştî wê de bên pêşxistin.
5. Beşên Modulê	Xwendin-nivîsandina Zû, Xwendin û Nivîsandina Pêşî, Rêziman, Têgihiştina Xwendinê, Têgihiştina Guhdarîkirinê, Derbirîna Nivîskî Ravekirinên Giştî yên li ser Modulê

Ravekirinên Giştî yên li ser Modulê

- Divê di sepandinan de bi awayekî hevseng cih ji beşên têgihiştina xwendinê, têgihiştina guhdarîkirinê, derbirîna nivîskî û rêzimanê yên di modulê de re were dayîn. Divê bala mirov li ser wê be ku materyalên di modulê de tên bikaranîn li gorî temen, asta ziman û zanîna ya kesê guncaw bin. Beşa rêzimanê li gorî mijaran hatiye dabeşkirin. Mamoste dikare li gorî hewcedarî û performansa kesê armancan hîlbijêre.
- Rêbaza Fêrkinê Vegotin, pirs-bersiv, guhdarîkirin, xwendina dîtbarî, texmînkirina encamê, çîrokkirin, xwendina bêdeng û bideng, xwendina bi rêberî, nivîsandina bi nêrînê, nivîsandina bi hevkarî, nivîsandina serbest. Pîvan Şopandin, bersivdayîn, rênîşandan, vegotina guhdarîkirî, vegotina xwendî, bersivdana pirsan. Materyal Materyalên dijîtal, pirtûkên çîrokan, kartên rêzkarî, wêneyên tek-kart, foto, poster, kartên hevberkirinê, hevokên xwendina pêşî, metnên xwendinê.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Xwendin-nivîsandina Zû	5.1.1. Taybetmendiyên dengî yê peyvan ji hev vediqetîne.	5.1.1.1. Dibêje ka cotên peyvên hatine gotin wek hev in an cuda ne. 5.1.1.2. Dibêje ka peyvên hatine gotin qafiyedar in (bilêvkirina wan dişibe hev) an na. 5.1.1.3. Ji nav peyvên hatine gotin yê qafiyedar (bilêvkirina wan dişibe hev) dibêje. 5.1.1.4. Bi peyveke hatî gotin re peyveke qafiyedar (bilêvkirina wê dişibe hev) çêdike.	Ji bo armanc 5.1.1. • Wek ku ji bo hemû tevgerên armanckirî fêrkirina rasterast dikare were kirin, divê ev jêhatîbûn bi lîstik û çalakiyên şahiyê jî bi awayekî bibandor û mayînde bîn pêşxistin. • Herwiha bi fêrkirina derfetê divê armancên li ser jêhatîbûnên armanckirî di nav rûtinên rojane de (xwarin, dema serbest, xwendina pirtûkê û hwd.) bîn bicihkirin û dubare bîn kirin. • Ji bo pêşxistina hişyariya qafiyeyê divê ji helbest/zûgotinok/mamik/stranên ku peyvên qafiyedar di hewînînan were sûdwergerîtin, peyvên qafiyedar bîn tekezîkirin û dubarekirin. • Dema ku bi helbest/zûgotinok/stranan fêrkirina van tevgerên armanckirî tê kirin: 1. Divê helbest/zûgotinok/stran bi kesan re bi hev re bîn gotin. 2. Piştî ku hûn gotin divê ji kesê were xwestin ku dubare bike. 3. Divê ji kesê were xwestin ku serbixwe bibêje. 4. Divê ji kesê were xwestin ku peyvên qafiyedar bi rîtm bibêje. 5. Divê ji kesê were xwestin ku peyvên ku bilêvkirina wan dişibe peyvên qafiyedar çêbike. 6. Divê ji kesê were xwestin ku dengê tekezîkirî yê di peyvên qafiyedar de bibêje. Ev armanc bi çîrokên ku peyvên qafiyedar tê de hene jî dikare were sepandin. • Divê peyvên qafiyedar wek peyvên ku bilêvkirina wan dişibe hev bîn pênasêkirin. • Divê bala mirov li ser wê be ku peyvên qafiyedar bi kêmfî 2 dengên bişibin hev. Peyvên kurt ji bo xebata qafiyeyê guncawtir in. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.1.1. divê cotên peyvên ku bi hev re wek hev in (bing-bing) an dişibin hev lê cuda ne (bing-ding) ji kesê re bîn dayîn. Ev peyv dikarin peyvên bîmanî bin (çok-koç) û herwiha dikarin peyvên bêmanî jî bin (pit-nit). Ji bo tevgera armanckirî 5.1.1.2. divê bi du peyvan xebat were kirin. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.1.3. sê peyvên dayîn. Ji van du heb bi hev re qafiyedar in lê yek ne qafiyedar e. Divê were hêvîkirin ku kes ji hev veqetîne ka kîjan du heb qafiyedar in. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.1.4. divê peyvên guncawî çêkirina peyvên qafiyedar bîn bikaranîn û bala mirov li ser wê be ku peyvên kurt bin (Mînak, baş-taş-kaş-yaş û hwd.).
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Xwendin-nivîsandina Zû	5.1.2. Taybetmendiyên kîfî yê peyvan ji hev vediqetîne.	5.1.2.1. Peyvên hatine gotin li kîfî wan diqetîne. 5.1.2.2. Kîta pêşî ya peyveke hatî gotin dibêje. 5.1.2.3. Kîta dawî ya peyveke hatî gotin dibêje.	Ji bo armanc 5.1.2. • Wek ku ji bo hemû tevgerên armanckirî fêrkirina rasterast dikare were kirin, ev jêhatîbûn bi lîstik û çalakiyên şahiyê jî dikarin bi awayekî bibandor û mayînde bîn pêşxistin. • Herwiha bi fêrkirina derfetê divê armancên li ser jêhatîbûnên armanckirî di nav rûtinên rojane de (xwarin, dema serbest, xwendina pirtûkê û hwd.) bîn bicihkirin û dubare bîn kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Ji bo tevgera armanckirî 5.1.2.1. divê di destpêkê de bi peyvên kurt xebat bên kirin. Di dema xebatan de girîng e ku pêşî model were bûn.
Beş 5.1. Xwendin-nivîsandina Zû	5.1.3. Taybetmendiyên fonemî yê peyvan ji hev vediqetîne.	5.1.3.1. Dibêje ka du peyvên hatine gotin bi heman dengî dest pê dikin an na. 5.1.3.2. Dibêje ka du peyvên hatine gotin bi heman dengî diqedin an na. 5.1.3.3. Ji nav sê peyvên hatine gotin yê ku bi heman dengî dest pê dikin dibêje. 5.1.3.4. Ji nav sê peyvên hatine gotin yê ku bi heman dengî diqedin dibêje. 5.1.3.5. Peyveke ku bi heman dengê peyva hatî gotin dest pê dike dibêje. 5.1.3.6. Dengê pêşî yê peyva hatî gotin dibêje. 5.1.3.7. Dengê dawî yê peyva hatî gotin dibêje. 5.1.3.8. Dibêje ka peyveke kurt a ku li dengên wê hatiye qetandin û gotin çî ye. 5.1.3.9. Peyveke kurt a hatî gotin li dengên wê diqetîne.	Ji bo armanc 5.1.3. • Dema ku negihîştî yek ji tevgerên armanckirî, dikare were derbasî tevgera armanckirî ya paşê. Mînak dema ku kes 1.3.4'ê pêk neyîne dikare were derbasî 1.3.5'ê. Paşê dikare vegere 1.3.4'ê û xebat lê were kirin. • Wek ku ji bo hemû tevgerên armanckirî fêrkirina rasterast dikare were kirin, ev jêhatîbûn bi materyalên cuda (kartên rêzkirî, wêneyên tek-kart, foto, poster, pêlîstok), lîstik û çalakîyên şahiyê jî dikarin bi awayekî bibandor û mayînde bên pêşxistin. • Herwiha bi fêrkirina derfetê divê amancên li ser jêhatîbûnên armanckirî di nav rûtînên rojane de (xwarin, dema serbest, xwendina pirtûkê û hwd.) bên bicihkirin û dubare bên kirin. • Di fêrkirina hemû tevgerên armanckirî de divê ji bo ku kes naveroka erka ji wan tê xwestin fam bikin, di serî de bê guman model were bûn. Di nixandîne de jî divê li ser maddeyên mînak were ravekirin ka di maddeya têkildar de çî tê xwestin. • Di fêrkirin û nixandina hemû tevgerên armanckirî de pêwîst e bi peyvên ku kes pê nas in xebat were kirin. Peyvên ku maneya wan nizanin, rê li ber famkirina erkê û balkişandina li ser taybetmendiyên dengî yê peyvan digirin. • Di hemû tevgerên armanckirî de divê haya mirov ji cudahiya di navbera deng û tîpê de hebe. Di fêrkirin û nixandîne de ne tîp, deng tên tekezkirin. • Di hemû tevgerên armanckirî de divê pêşî bi peyvên yek-kîtfî paşê bi peyvên du-kîtfî xebat were kirin. Divê bi peyvên sê û zêdetir kîtfî xebat neyê kirin. Ji bo tevgerên armanckirî 5.1.3.3. û 5.1.3.4. sê peyv tên dayîn. Ji van du heb bi heman dengî dest pê dikin/diqedin lê yek bi dengêkî cuda dest pê dike/diqede. Divê were hêvîkirin ku kes ji hev veqetîne ka kîjan du heb bi heman dengî dest pê dikin/diqedin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Xwendin-nivîsandina	5.1.4. Peyva nivîskî/ komên peyvan nas dike.	5.1.4.1. Wêne-nivîsa hatî dayîn bi wêne-nivîsê re hevber dike.	Ji bo armanc 5.1.4.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Zû		5.1.4.2. Wêne-nivîsa hatî dayîn bi nivîsê re hevber dike. 5.1.4.3. Wêneya hatî dayîn bi nivîsê re hevber dike.	Divê di sepandinan de peyvên ku kes pir caran rastî wan tê bîn hilbijartin. Armanç ne xwendina peyvê ji aliyê kesê ve ye, lê naskirina peyvê bi rêya şêwe, dirêjahî, tîpa pêşî û ya dawî ya peyvê ye. Divê di sepandinan de materyalên li ser mijarekê (mînak fêkî, cil û hwd.) yê bi şop û bêşop hatine amadekirin bîn bikaranîn. Di materyala bi şop de wêne û peyva nivîskî ya di bin wê de heye. Di materyala bêşop de wêne û peyva nivîskî ji hev hatine veqetandin, li bin wêneyê peyv nayê nivîsandin. Divê di serî de bi kartên ku tê de tenê peyvek heye dest bi sepandinan were kirin. Dema ku kes tevgerên armanckirî bêyî zehmetî pêk tîne, dikare were derbasî komên peyvan. Mînak di mijara fêkiyan de, divê pêşî bi navên fêkiyan xebat were kirin. Paşê bi rengên fêkiyan komên peyvan dikarin bîn çêkirin. Wek “kîrmızı elma”, “yeşil erik”. Ji bo armanc 1.4.1. du setên li ser mijarê yê ku wêne-nivîs û wêne-nivîs tê de hene tên bikaranîn. Ji kesê tê xwestin ku wêne-nivîsê bi wêne-nivîsê re hevber bike. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.4.2. di setekê de wêne-nivîs, di seta din de tenê peyva nivîskî heye. Ji kesê tê xwestin ku wêne-nivîsê bi peyva nivîskî re hevber bike. Ji bo tevgera armanckirî 5.1.4.3. di seta pêşî de şopa ku peyva nivîskî tê de bû hatiye rakirin. Ji kesê tê xwestin ku wêneya sêwê bi peyva “elma” re hevber bike.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Xwendin-nivîsandina Zû	5.1.5. Taybetmendiyên nivîsê ji hev vediqetîne.	5.1.5.1. Aliyê nivîsê yê ji çepê ber bi rastê nîşan dide. 5.1.5.2. Aliyê herikîna rêzên nivîsê yê ber bi jêr nîşan dide. 5.1.5.3. Di nav nivîsê de tîpeke girdek nîşan dide. 5.1.5.4. Di nav nivîsê de tîpeke hûrdek nîşan dide.	Ji bo armanc 5.1.5. Wek ku ji bo hemû tevgerên armanckirî fêkirina rasterast dikare were kirin, ev jêhatîbûn bi lîstik û çalakîyên şahiyê jî dikarin bi awayekî bibandor û mayînde bîn pêşxistin. Herwiha bi fêkirina derfetê divê armancên li ser jêhatîbûnên armanckirî di nav rûtinên rojane de (xwarin, dema serbest, xwendina pirtûkê û hwd.) bîn bicihkirin û dubare bîn kirin. Ji bo hemû tevgerên armanckirî girîng e ku kes pir caran rastî materyalên nivîskî bîn û bikaribin bigihîjin wan. Divê di hemû çalakiyan de û bi taybetî di dema çalakîyên xwendina pirtûkê de bi tekezkirina li ser taybetmendiyên nivîsê hişyariya nivîsê were pêşxistin (Mînak bi nîşandana nivîsa li ser rûpelê û gotina

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			“Ez ji vir dest bi xwendinê dikim” nivîs demekê bi tiliyê tê şopandin. Aliyê nivîsê yê ji çepê ber bi rastê dikare were tekezîkirin. Herwiha bi gotina “Binêre, nîşaneke pirsê ya mezin li vir heye” şêweyên nîşanên xalbendiyê dikarin bîn tekezîkirin).
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî	5.2.1. Dengê hatî nasandin ji hev vediqetîne.	5.2.1.1. Dîmenên peyvên ku bi dengê hatî nasandin dest pê dikin nîşan dide. 5.2.1.2. Dîbêje ka peyvên ku bi dengê hatî nasandin dest pê dikin bi kîjan dengî dest pê dikin. 5.2.1.3. Dîmenên peyvên ku bi dengê hatî nasandin diqedin nîşan dide. 5.2.1.4. Dîbêje ka peyvên ku bi dengê hatî nasandin diqedin bi kîjan dengî diqedin.	Tevgerên armanckirî 5.2.1.1. û 5.2.1.3. bi jêhatîbûnên hevberkirin û ji hev veqetandina dengan dikarin bîn pêkanîn. Divê pêşî bi hevberkirinê were destpêkirin. Ji bo hevberkirinê divê bi nîşandana dîmenên peyvên ku bi du dengên hatine nasandin dest pê dikin/diqedin û peyvên ku bi dengekî cuda dest pê dikin/diqedin ji kesê re, jê were xwestin ku peyvan bibêje û paşê yên ku bi heman dengî dest pê dikin/ diqedin (bi dengê hatî nasandin) nîşan bide. Ji bo ji hev veqetandinê jî divê ji kesê re seta ku ji dîmena du peyvên bi heman dengî dest pê dikin/diqedin û dîmena peyveke bi dengê hatî nasandin dest pê dike/diqede pêk tê were pêşkêşîkirin. Ji bo her sepandinekê divê peyvên ku ji herî kêr çar setan pêk tên û dîmenên wan bîn bikaranîn. Ji bo tevgerên armanckirî 5.2.1.2. û 5.2.1.4. divê peyv bi dîmenên xwe re ji kesê re bîn pêşkêşîkirin û bîn gotin. Dema gotinê divê tekez li ser dengê ku dê were fêrîkirin were kirin.
Beş 5.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî	5.2.2. Dengê hatî nasandin dixwîne.	5.2.2.1. Tîpa hûrdek a dengê hatî nasandin dixwîne. 5.2.2.2. Tîpa girdek a dengê hatî nasandin dixwîne.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên armanc 5.2.2.yê, ligel xebatên tên kirin divê bala mirov li ser wê be ku kes dema dixwîne rast rûne û pirtûkê/defterê di dûrahiyeke guncawî mesafeya dîtina xwe de bigire. Ji bo hemû tevgerên armanckirî dema deng tê nasandin divê bê guman têkilî bi tiştên di qonaxa ji hev veqetandina dengê hatî nasandin de hatine kirin re were danîn.
Beş 5.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî	5.2.3. Dengê hatî nasandin ji nav tîpên din nîşan dide.	5.2.3.1. Tîpa hûrdek a dengê hatî nasandin ji nav dengên din nîşan dide. 5.2.3.2. Tîpa hûrdek a dengê hatî nasandin di nav peyvan de nîşan dide. 5.2.3.3. Tîpa girdek a dengê hatî nasandin ji nav dengên din nîşan dide. 5.2.3.4. Tîpa girdek a dengê hatî nasandin di nav peyvan de nîşan dide.	
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî	5.2.4. Dengê hatî nasandin bi tîpên bingehîn ên rast dinivîse.	5.2.4.1. Tîpa hûrdek a dengê hatî nasandin li modelê dinêre û bi tîpa bingehîn a rast dinivîse.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên armanc 5.2.4.ê divê bala mirov li ser wê be ku kes dema dinivîse bi awayekî ku ber bi defterê ve xwe bide xwarê û rehet

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.2.4.2. Tîpa girdek a dengê hatî nasandin li modelê dinêre û bi tîpa bingeîn a rast dinivîse. 5.2.4.3. Dema dengê hatî nasandin tê gotin dinivîse.	binivîse rûne û defterê di dûrahiyeke guncawî mesafeya dîtin û nivîsandina xwe de bigire. Ji bo tevgerên armanckirî 5.2.4.1. û 5.2.4.2. divê li gorî hewcedariya kesê bi qasî pêwîst model were bûn ka tîpa ku tê xwestin kes binivîse çawa tê nivîsandin. Bi qasî ku kes tîpê rêk di navbera rêzan de binivîse, ew jî girîng e ku li gorî aliyê nivîsandinê û rêzikên wê binivîse. Ji ber vê yekê dema model tê bûn divê her carê çêkirina tîpê were gotin. Paşê divê tîpa ku tê xwestin kes di deftera xwe de binivîse wek mînakê were nivîsandin. Divê ji kesê were xwestin ku li vê modelê binêre û binivîse. Heke kes piştî model bûnê tîpê nikaribe di navbera rêzan de bicih bike, bi aliyê şaş binivîse, cihên destpêk û dawiyê rast neke, divê şopên dîtbarî yên wek zelalkirina xêza rêzê ji bo nivîsandina tîpê, meşîna li ser xalan ji bo tîpê, diyarkirina xalên destpêk û dawiyê, diyarkirina alî bi tîrê bîn bikaranîn. Divê tîpên ku kes rast nivîsandine bîn nîşandan û bi gotina “te pir xweş nivîsandiye” bîn bihêzkin, li ser tîpên şaş nivîsandî neyê rawestîn. Ji bo tevgera armanckirî 5.2.4.3. heke kes dema deng tê gotin nikaribe binivîse, divê sembola dengê hatî gotin bo demeke kurt were nîşandan, paşê were girtin û bi dubare gotina dengî jê were xwestin ku binivîse. Piştî nivîsandinê, divê tîpa ku nivîsandiye bi modela hatî nîşandan re bi vekirina wê were berhevdan.
Beş 5.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî	5.2.5. Dengê hatî nasandin di nav kîr û peyvê de dixwîne.	5.2.5.1. Kîrên ji dengên hatine nasandin hatine çêkirin dixwîne. 5.2.5.2. Peyvên ku ji kîrên dengên hatine nasandin tê de ne pêk tên dixwîne. 5.2.5.3. Wêneyên peyvên ku dixwîne nîşan dide.	Ji bo tevgera armanckirî 5.2.5.1. dema kîr tên xwendin, xwendina dengê hatî nasandin bi dirêjkirinê û yekkirina wî bi dengê din re stratejiyek e ku analîzkirinê hêsan dike. Ji bo tevgera armanckirî 5.2.5.1. divê dengê hatî nasandin bi dengên berê hatine dayîn re were yekkirin û bi qasî pêkan kîr û peyvên bîmanê bîn çêkirin, bîn xwendin û bîn nivîsandin. Ji bo tevgera armanckirî 5.2.5.2. dema peyvên xwendin divê qonaxên li kîtan parvekirin-xwendin-yekkirin-xwendin bîn şopandin. Mînak divê jê were xwestin ku peyva ji kîrên nas hatiye çêkirin (la-le, e-la û hwd.) bixwîne. Ji bo tevgera armanckirî 5.2.5.3. hevberkirina peyvên hatine xwendin bi wêneyên wan re amadehiyek e ji bo jêhatîbûna têgihiştina xwendinê.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî	5.2.6. Dengê hatî nasandin di nav kîr û peyvê de bi tîpên bingeîn ên rast dinivîse.	5.2.6.1. Kîrên ji dengên hatine nasandin hatine çêkirin bi nêrînê dinivîse. 5.2.6.2. Kîrên ji dengên hatine nasandin hatine çêkirin dema tên gotin dinivîse.	Ji bo tevgerên armanckirî 5.2.6.2. û 5.2.6.4. nivîsandina dema tê gotin qonaxêke girîng e di analîzkirina dengan a kesê de.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.2.6.3. Peyvên ku ji kîtên dengên hatine nasandin tê de ne pêk tên bi nêrînê dinivîse. 5.2.6.4. Peyvên ku ji kîtên dengên hatine nasandin tê de ne pêk tên dema tên gotin dinivîse.	
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî	5.2.7. Dengî di nav hevok û metnê de dixwîne.	5.2.7.1. Hevokên ji dengên hatine nasandin hatine çêkirin dixwîne. 5.2.7.2. Metnên ji dengên hatine nasandin hatine çêkirin dixwîne	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên armanc 5.2.7.yê divê ji peyvên ku dengê hatî nasandin û dengên berê hatine dayîn tê de ne, hevok û metnên bîrînê çêkirin. Ji bo ku hevok û metn bîrînê bin, ji bo peyvên ku ji dengên kesê fêr nebûye pêk tên dikare wêne were bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 5.2.7.2. xwendina dubare ya metnan hem ji pêşxistina leza xwendinê re hem jî ji têgihiştina xwendinê re xizmetê dike.
Beş 3.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî	5.2.8. Dengî di nav hevokê de bi tîpên bîrînê yên rast dinivîse.	5.2.8.1. Hevokên ku dengên hatine nasandin tê de ne bi nêrînê dinivîse. 5.2.8.2. Hevokên ku dengên hatine nasandin tê de ne dema tên gotin dinivîse.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên armanc 5.2.8.ê, di dema fêrkirinê de di rewşên ku kes li ser rêzikên nivîsandinê şaşî dike de, divê bala wî li ser rêzika nivîsandinê were kişandin, rêzik were bîrîstin û jê were xwestin ku şaşiya xwe rast bike. Mînak dema kes bi tîpa hûrdek dest bi hevokê dike, tê pirsîn ka çawa dest bi hevokê tê kirin, tê bîrîstin ku divê bi tîpa girdek dest pê bike û ji kesê tê xwestin ku şaşiya xwe rast bike.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî	5.2.9. Rêk/xwendinbar dinivîse.	5.2.9.1. Bi şopandina rêzê dinivîse. 5.2.9.2. Bi hiştina valahiya guncaw di navbera tîpan de peyvê dinivîse. 5.2.9.3. Bi hiştina valahiya guncaw di navbera peyvan de hevokê dinivîse. 5.2.9.4. Bi hiştina valahiya guncaw di navbera hevokan de metnê dinivîse.	Ji bo hemû tevgerên armanckirî yên armanc 5.2.9.ê deftera nivîsa xweş dikare were bikaranîn an sazîkirinê defterê (diyarkirina rêzan bi sor, parvekirina rêzê bo duyan û rengkirin û hwd.) dikarin bîrîn. Dema ev tevgerên armanckirî tên fêrkirin divê pêşî mînakên nivîsa xweş ji kesê re bîrîn, kes were handan û model were bîrîn ka wê çawa bîrînê.
Beş 5.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî	5.2.10. Bersiva pirsên li ser hevok û metna ku dengê hatî nasandin tê de ye dide.	5.2.10.1. Piştî ku hevokên dengên hatine nasandin tê de ne dixwîne, bersiva pirseke hêsan a li ser hevokê dide. 5.2.10.2. Piştî ku metnên dengên hatine nasandin tê de ne dixwîne, bersiva pirsên hêsan ên li ser metnê dide.	Ji bo tevgera armanckirî 5.2.10.2. hebûna wêneyekê ku metnê vedibêje û axaftina li ser wêneyê berî xwendina metnê têgihiştinê hêsan dike. Divê pirs li ser kirdar, kes û tiştên ku di metnê de derbas dibin bîrîn û ber bi bûyer an agahiyên di metnê de bin. Ji bo ku hevok û metn bîrînê bin, ji bo peyvên ku ji dengên kesê fêr nebûye pêk tên dikare wêne were bikaranîn.
Beş 5.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşî	5.3.1. Taybetmendiyên kîtê ji hev vediqetîne.	5.3.1.1. Peyveke hatî dayîn li kîtên wê diqetîne û dinivîse. 5.3.1.2. Hejmara kîtên di peyveke hatî dayîn de dibêje. 5.3.1.3. Ji bo kîtên yek du sê çar tîpî mînakên dide.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.3. Rêziman	5.3.2. Cureyên peyvan ên di hevokê de ji hev vediqetîne.	5.3.2.1. Cureya peyva tê xwestin di nav hevokê de nîşan dide. 5.3.2.2. Cureya peyva tê xwestin di nav hevokê de bi kar tîne. 5.3.2.3. Valahiyên di hevokê de bi cureya peyvê ya guncaw dadigire. 5.3.2.4. Cureyên peyvan ên tî xwestin pê nase dike. 5.3.2.5. Cureyên peyvan pol dike.	Ji bo armanc 5.3.2. Cureyên peyvan: Nav, lêker, rengdêr, cînav, gihanek, hoker, daçek, baneşan in. Ji bo tevgera armanckirî 5.3.2.5. divê piştî ku herî kêm du cureyên peyvan hatin fêrkirin xebat were kirin. Dema fêrkirina hemû cureyên peyvan tê kirin divê cureyên peyvan li gorî asta zehmetiyê bîr rêzkerin û di fêrkirina wan de ev rêz were berçavgirtin.
Beş 5.3. Rêziman	5.3.3. Paşgirên di peyvan de ji hev vediqetîne.	5.3.3.1. Paşgirên tewangê di nav peyvê de nîşan dide. 5.3.3.2. Paşgirên çêkirinê di nav peyvê de nîşan dide. 5.3.3.3. Peyvên di hevokê de bi paşgirên tewangê yê guncaw temam dike. 5.3.3.4. Peyvên di hevokê de bi paşgirên çêkirinê yê guncaw temam dike. 5.3.3.5. Bi paşgira tewangê ya tê xwestin hevokê datîne. 5.3.3.6. Bi paşgira çêkirinê ya tê xwestin hevokê datîne. 5.3.3.7. Paşgirên tewang û çêkirinê pol dike.	Ji bo armanc 5.3.3. Paşgira tewangê: Paşgirên rewşê, paşgirên demê, paşgirên kesê, paşgira pirjimariyê, paşgira neyîniyê, paşgira pirsê, paşgira xwedîtîyê, paşgirên awayê daxwazê ne. Paşgira çêkirinê: Paşgirên ku ji navî navî çêdikin, paşgirên ku ji navî lêkerî çêdikin, paşgirên ku ji lêkerî navî çêdikin, paşgirên ku ji lêkerî lêkerî çêdikin in. Di xebatên hevokdanî de dikare ji kesê were xwestin ku hevokên devkî û/an nivîskî deyne.
Beş 5.3. Rêziman	5.3.4. Peyvan li gorî pêkhateya wan ji hev vediqetîne.	5.3.4.1. Peyva bi pêkhateya tê xwestin ji nav hevokê nîşan dide. 5.3.4.2. Dibe ka peyva hatî dayîn bi kîjan pêkhateyê ye. 5.3.4.3. Mînakên peyvan ên guncawî pêkhateya tê xwestin dide. 5.3.4.4. Pêkhateyên peyvan pê nase dike. 5.3.4.5. Peyvên di hevok/metnê de li gorî pêkhateya wan pol dike.	Hemû tevgerên armanckirî yê armanc 5.3.4.ê peyvên sade/çêkirî/hevedudanî digirin nav xwe.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.3. Rêziman	5.3.5. Peyvan ji aliyê maneyê ve ji hev vediqetîne.	5.3.5.1. Peyvên ku ji aliyê maneyê ve tî xwestin nîşan dide. 5.3.5.2. Peyvên ku ji aliyê tîkiliyên maneyî yê navbera peyvan ve tî xwestin nîşan dide. 5.3.5.3. Komikên gotinê yê tî xwestin nîşan dide. 5.3.5.4. Valahiyên di hevokê de bi peyva ji aliyê maneyê ve guncaw temam dike. 5.3.5.5. Valahiyên di hevokê de bi peyva ji aliyê tîkiliyên maneyî yê navbera peyvan ve guncaw temam dike. 5.3.5.6. Valahiyên di hevokê de bi komikên gotinê yê guncawî maneyê temam dike. 5.3.5.7. Bi peyva ku ji aliyê maneyê ve tê xwestin hevokê datîne. 5.3.5.8. Bi peyva ku ji aliyê tîkiliyên maneyî yê navbera peyvan ve tê xwestin hevokê datîne.	Ji bo armanc 5.3.5. Peyv ji aliyê maneyê ve: Maneya rasteqîn, maneya alî, maneya mecazî, maneya termî. Peyv ji aliyê tîkiliyên maneyî yê navbera peyvan ve: Peyvên hevuate, peyvên dijuate, peyvên hevdeng, peyvên şênber, peyvên razber. Komikên gotinê: Dubarekirin, biwêj, gotinên pêşyan, peyvên hikmetî. Di xebatên hevokdanî de dikare ji kesê were xwestin ku hevokên devkî û/an nivîskî deyne.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.3.5.9. Bi komikên gotinê yên tîn xwestin hevokê datîne. 5.3.5.10. Peyvan ji aliyê taybetmendiyan maneyî ve pol dike.	
Beş 5.3. Rêziman	5.3.6. Hêmanên hevokê ji hev vediqetîne.	5.3.6.1. Di hevokê de pêveberê nîşan dide. 5.3.6.2. Di hevokê de kirdeyê nîşan dide. 5.3.6.3. Di hevokê de bireserê nîşan dide. 5.3.6.4. Di hevokê de temamkerê nîşan dide. 5.3.6.5. Valahiyên di hevokê de bi pêvebera guncaw temam dike. 5.3.6.6. Valahiyên di hevokê de bi kirdeya guncaw temam dike. 5.3.6.7. Valahiyên di hevokê de bi bireserê guncaw temam dike. 5.3.6.8. Valahiyên di hevokê de bi temamkerê guncaw temam dike.	Ji bo armanc 5.3.6. Bi destpêkirina ji hewcedariyan kesane yên kesê, cureyan kirde, bireser û temamkerê dikarin bên bikaranîn. Di xebatên hevokdanîne de dikare ji kesê were xwestin ku hevokên devkî û/an nivîskî deyne.
Beş 5.3. Rêziman	5.3.7. Cureyan hevokan ji hev vediqetîne.	5.3.7.1. Cureya hevoka tîn xwestin nîşan dide. 5.3.7.2. Bi cureya hevoka tîn xwestin hevokê temam dike. 5.3.7.3. Cureyan hevokan pol dike. 5.3.7.4. Hevoka guncawî cureya hevoka tîn xwestin datîne.	Ji bo armanc 5.3.7 Hevok li gorî cureya pêveberê: Hevokên navî, hevokên lêkerî. Hevok li gorî cihê pêveberê: Hevokên rêzikî, hevokên serûbin. Hevok li gorî maneyên wan: Hevoka erênî, hevoka neyînî, hevoka pirsyarî, hevoka baneşanî. Hevok li gorî pêkhatayan wan: Hevoka sade, hevoka hevedudanî, hevoka rêzkerî, hevoka girêdayî. Di xebatên hevokdanîne de dikare ji kesê were xwestin ku hevokên devkî û/an nivîskî deyne.
Beş 5.3. Rêziman	5.3.8. Di nivîsên xwe de xwe li rêzikên nivîsandinê digire.	5.3.8.1. Bi tîpa girdek dest bi hevokê dike. 5.3.8.2. Tîpên pêşî yên navên taybet bi tîpa girdek dinivîse. 5.3.8.3. Hejmaran li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 5.3.8.4. Paşgira pirsê ya “mî” ji peyvê cuda dinivîse. 5.3.8.5. Kurtebêjeyan li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse.	Ji bo armanc 5.3.8. Rêzikên nivîsandinê; cihên ku tîpên girdek tîn de tîn bikaranîn, nivîsandina hejmaran, nivîsandina peyvên hevedudanî, nivîsandina kurtebêjeyan digirin nav xwe.
Beş 5.3. Rêziman	5.3.9. Di nivîsên xwe de nîşanên xalbendiyê yên guncaw bi kar tîne.	5.3.9.1. Li dawiya hevokê nîşanên xalbendiyê yên guncawî maneyê datîne. 5.3.9.2. Paşgîrên ku tîn navê taybet bi nîşana apostrofê vediqetîne. 5.3.9.3. Di nav hevokê de nîşanên xalbendiyê yên guncaw datîne. 5.3.9.4. Ji bo derbirînan ku axaftinê nîşan didin nîşanên xalbendiyê yên guncaw datîne.	Ji bo armanc 5.3.9. Nîşanên xalbendiyê yên li dawiya hevokê tîn bikaranîn: Xal, nîşana pirsê, nîşana baneşanê, du xal, sê xal. Nîşanên xalbendiyê yên di nav hevokê de tîn bikaranîn: Bêhnok, xalbêhnok, kevanek, xêza kurt. Nîşana xalbendiyê ya di derbirînan axaftinê de tîn bikaranîn: Xêza dirêj (xêza axaftinê), nîşana dunikan.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.4. Têgihiştina Xwendinê	5.4.1. Hêmanên di pêkhatayan metnê de diyar dike.	5.4.1.1. Di çîrokan de karakter/karakterên sereke diyar dike.	Ji bo Armanca 5.4.1. Çîrok; bîranîn, çîrok, roman û hwd. cureyan digire nav xwe.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.4.1.2. Di çîrokan de karakterên alîkar diyar dike. 5.4.1.3. Di çîrokan de cihê ku bûyer tê de diqewime diyar dike. 5.4.1.4. Di çîrokan de dema ku bûyer tê de diqewime diyar dike. 5.4.1.5. Bûyerên sereke yê çîrokan diyar dike. 5.4.1.6. Di metna agahîdayer de beşên ku tê de pênasekirin tê kirin diyar dike. 5.4.1.7. Di metna agahîdayer de beşên ku têkiliya sedem-encamê tê de heye diyar dike. 5.4.1.8. Beşên ku tê de berhevdan tê kirin di metna zanînder de diyar dike. 5.4.1.9. Beşên ku tê de rêzêkirin tê kirin di metna zanînder de diyar dike. 5.4.1.10. Beşên pirsgirêk-çareserî di metna zanînder de diyar dike.	Metna zanînder; metnên di pirtûkên dersê de (pênasekirin, sedem-encam, pirsgirêk-çareserî, berhevdan, rêzêkirin), gotar, nivîsên quncikê û hwd. cureyan digire nav xwe. Ji bo ku kes bikaribe hêmanên pêkhateya metnê diyar bike, divê fêrkirina pêkhateya metnê bê kirin. Divê pêkhateyên metna çîrok û metna zanînder di sepandinan de bi awayekî hevsewî bînin destgirtin. Di fêrkirina pêkhateya metnê de; a. Divê beşên metnê di tabloyek/şikilekî li gorî cureya metnê de bînin nasandin (Mînak, di çîrokan de tablo an şikilek bi awayê "karakter, cih, dem, bûyerên sereke" dikare bê amadekirin), b. Divê hêmanên metneke hatiye vekolîn di tabloyê de bînin tîjîkirin, c. Divê ev kiryar li ser çend metnên heman cureyê di danişînê cuda de bê dubarekirin, d. Piştî ku metneke heman cureyê tê vekolîn, divê ji bo tîjîkirina tabloyê ji aliyê kes ve rêberî bê kirin.
Beş 5.4. Têgihiştina Xwendinê	5.4.2. Stratejiyên têgihiştina xwendinê yê beriya xwendinê disepîne.	5.4.2.1. Ji sernavê metnê bi rê ve diçe û der barê naveroka metnê de texmînan dike. 5.4.2.2. Ji wêneyê di metnê de bi rê ve diçe û der barê naveroka metnê de texmînan dike.	Ji bo Armanca 5.4.2. Têgihiştina xwendinê pêvajoyeke dînamîk e. Divê stratejiyên beriya xwendinê, di dema xwendinê de û piştî xwendinê bi hev re bînin bikaranîn (bnr. Armanca 4.2., Armanca 4.3. û Armanca 4.4.). Divê ravekirinên ji bo van armancan hatine nivîsandin bînin xwendin û pêvajoyê bê sepandin. Ji bo tevgerên armanckirî 5.4.2.1. û 5.4.2.2. divê ji sernav û wêneyê metnê bi rê ve bê çûn û texmînên kes der barê metna ku dê bê xwendin bînin wergirtin. Bi vî awayî, hem bikaranîna şopên ku kes ji sernav û wêneyê wergirtiye hem jî amadebûna wî ya ji bo metna ku dê bixwîne tê peyda kirin.
Beş 5.4. Têgihiştina Xwendinê	5.4.3. Stratejiyên têgihiştina xwendinê di dema xwendinê de disepîne.	5.4.3.1. Dema metnê dixwîne der barê bûyerên paşê de texmînê dike. 5.4.3.2. Dema metnê dixwîne di navbera bûyeran de têkiliya sedem-encam datîne. 5.4.3.3. Dema metnê dixwîne bi armanca gihîştina wateyê ji xwe pirsan dipirse. 5.4.3.4. Dema metnê dixwîne wateyên peyvên nîzane texmîn dike.	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.4. Têgihiştina Xwendinê	5.4.4. Stratejiyên têgihiştina xwendinê yên piştî xwendinê disepîne.	5.4.4.1. Metnê bi devkî vedibêje. 5.4.4.2. Bersiva pirsên devkî yên bi metnê ve girêdayî dide. 5.4.4.3. Bersiva pirsên nivîskî yên bi metnê ve girêdayî dide.	Ji bo tevgera armanckirî 5.4.4.1. vegotina tiştê hatiye xwendin, di nirxandina wê de ka kes çiqas ji metna xwendî fêr kiriye û di fêrkirina stratejiyên têgihiştina xwendinê de xwedî cihekî girîng e. Piştî xwendina bi deng an bêdeng divê bê guman ji kes bê xwestin ku tiştê xwendiyê vebêje, di cihên ku dema vedibêje asê dimîne de divê bi pirsên wek “Paşê çi qewimî?” yên ku şopeke bi metnê ve girêdayî nagirin nav xwe vegotina wî bê teşwîqkirin. Di rewşa ku kes hin beşên metnê derbas bike û venebêje de, divê beşa negotî ji metnê bê nîşandan û bibîranîn û vegotina wî bê peydakirin. Dema kes bûyerên di metnê de bi rêzeke tevlihev vedibêje, divê rêza bûyeran a di metnê de bê nîşandan û jê bê xwestin ku bala xwe bide rêza bûyeran. Dema vegotina tiştê xwendiyê, dema kes li peyveke ku wateya wê nizane asê dimîne, divê bin peyvê bê xêzkirin, hevoka berê û hevoka paşê bîr nîşandan û jê bê xwestin ku wateya peyvê texmîn bike. Ji bo tevgera armanckirî 5.4.4.2. piştî kiriyara vegotina tiştê hatiye xwendin divê pirsên der barê beşên ku kes nikaribû vebêje bîr pirsîn û bersivên wan bîr parvekirin. Ji bo tevgera armanckirî 5.4.4.3. piştî kiriyarên vegotina tiştê hatiye xwendin û bersivdana pirsên devkî, divê pirsên nivîskî yên bi metnê ve girêdayî bîr xwendin û bersivên wan bi bikaranîna metnê bîr parvekirin. Divê pirsên nivîskî yên bi metnê ve girêdayî bi berçavgirtina 3 cureyên pirsan bîr amadekirin. Ev in; pirsên metnî yên vekirî, pirsên encamderxistinê, pirsên li ser bingeha zanîn û ezmûnê.
Beş 5.4. Têgihiştina Xwendinê	5.4.5. Mijar û fikra sereke ya metnê dibêje.	5.4.5.1. Mijara metnê dibêje. 5.4.5.2. Fikra sereke ya metnê dibêje. 5.4.5.3. Fikrên alîkar ên ku piştigiriyê didin fikra sereke dibêje.	
Beş 5.4. Têgihiştina Xwendinê	5.4.6. Peyv û komên peyvan ên nû di metnê de fêr bûye li gorî wateya wan bi kar tîne.	5.4.6.1. Wateyên peyvên/komên peyvan ên ku wateya wan nizane ji dîtbariyê bi rê ve diçe û texmîn dike. 5.4.6.2. Wateyên peyvên/komên peyvan ên ku wateya wan nizane ji paragrafa têkildar bi rê ve diçe û texmîn dike. 5.4.6.3. Bi peyvên/komên peyvan ên nû fêr bûye li gorî wateya wan hevokê ava dike.	Ji bo Armanca 5.4.6. Peyv û komên peyvan; cureyên peyvan ên wek nav, rengdêr, cînav, lêker, mecaz û hwd. ligel komên peyvan ên wek biwêj, teşbîh, girêdek, gotinên pêşyan û hwd. digire nav xwe. Ji bo tevgera armanckirî 5.4.6.2. xwendina hevoka ku peyveke nenas tê de ye û hevokên beriya vê hevokê û piştî wê, stratejiyeke girîng e di derxistina wateya peyvê de. Di vê stratejiyê de armanç ew e ku di hevokê de şopek bê dîtin ku hin zanînan der barê wateya peyvê dide, wek mînak, dijberiyek, berhevdanek an teşbîhek, pênasakirinek an ji nû ve derbirînek ku wateya peyvê pêk tîne. Divê ji bo dîtina van şopên ku di nav metnê de cih digirin ji kes re model bê bîr. Ji bo tevgera armanckirî 5.4.6.3. di xebatên avakirina hevokê bi peyvên/komên peyvan ên nû fêrbûyî de, ji kes tê xwestin ku hevokên devkî û/an nivîskî ava bike.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.4. Têgihiştina Xwendinê	5.5.1. Bûyerên ku wêneyên wan hatine parvekirin vedibêje.	5.5.1.1. Bûyerên di çîroka ku wêneyên wê hatine parvekirin de vedibêje. 5.5.1.2. Bûyerên zanînder ên ku wêneyên wan hatine parvekirin vedibêje.	Ji bo Armanca 5.5.1. pirtûkên çîrokê yên bi wêne, kartên rêzkirî, pirtûkên zanînder ên bi wêne dikarin wek materyal bînin bikaranîn. Kartên rêzkirî; ew kartên bi wêne ne ku bûyer bi rêz li pey hev tên û tîkiliya sedem-encam digirin nav xwe. Hejmara kartan a di komeke kartên rêzkirî de, bi girêdayî mijar û naverokê dikare ji 2-6 kartan pêk were. Di sepandinê de, pêşî bergê pirtûkê tê nîşandan û navê wê tê parvekirin. Ji kes tê xwestin ku ji navê pirtûkê û wêneyê bergê bi rê ve here û bûyerên di pirtûkê de texmîn bike. Piştê wêneyê rûpela yekem a pirtûkê tê nîşandan û kes tê teşwîqkirin ku bûyeran vebêje. Mamoste jî ji vegotina kes bi rê ve diçe û der barê bûyeran de vegotinê dike. Pirsên pirsîn ku kes bûyerên di rûpela paşê de texmîn bike û di navbera bûyeran de tîkiliyê deyne. Bûyera her rûpelê bi heman awayî bi rêz tê parvekirin. Ji bo nîşandana tîkiliya sedem-encam a di navbera bûyeran de derbas dibe bo rûpelên berê yên ku tîkilî tê de derbas dibe. Divê parvekirina bûyerên di pirtûkê de bi awayekî herikbar bê domandin, beşdariya çalak a kes bê peyda kirin. Bi vî awayî ligel jêhatîbûnên guhdarîkirinê, geşedana jêhatîbûnên zimanê devkî yên kes tê piştgirîkirin.
Beş 5.4. Têgihiştina Xwendinê	5.5.2. Bersiva pirsên der barê bûyerên ku wêneyên wan hatine parvekirin dide. .	5.5.2.1. Bersiva pirsên ku bersiva wan rasterast di wêneyan de xuya dike dide. 5.5.2.2. Bersiva pirsên ji bo texmînîkirina bûyeran dide. 5.5.2.3. Bersiva pirsên ji bo danîna tîkiliyê di navbera bûyeran de dide. 5.5.2.4. Bersiva pirsên der barê jiyana xwe ya tîkildarî bûyeran dide.	Tevgera armanckirî 5.5.2.1. pirsên der barê bûyerên ku di wêneyan de xuya dikin digire nav xwe. Mînak “Di baxçe de çi diqewime? Kî li derî dide? Ayşe çi dike?” û hwd. Ji bo tevgera armanckirî 5.5.2.2. pirsên texmînê, çawa dikarin dema ji rûpelekê derbasî ya din, ji karteke rêzkirî derbasî ya paşê tên pirsîn, bi giştî der barê bûyeran de jî dikarin bînin pirsîn. Mînak “Piştî wê wê çi bibe? Ayşe çawa dikare biçe dibistanê?” û hwd. Tevgera armanckirî 5.5.2.3. pirsên ji bo danîna tîkiliya sedem-encam di navbera bûyeran de digire nav xwe. Çawa dikarin pirsên der barê tîkiliya sedem-encam a bûyera di rûpela/karta ku lê tê nêrîn bînin pirsîn, pirsên ji bo tevahiya bûyerên di pirtûkê/kartên rêzkirî de jî dikarin bînin pirsîn. Mînak “Ayşe çima digirî? Ali çima careke din bi hevalên xwe re şer nekir?” û hwd. Ji bo tevgera armanckirî 5.5.2.4. ji bûyerên di wêneyan de bi rê ve tê çûn û pirsên der barê ezmûnên kes ên xwe tên pirsîn. Mînak “Ger tu di şûna Ayşe de bûyayî te dê çi bikira? Te dê çawa alîkariya çûçikê biçûk bikira?” û hwd.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.4. Têgihiştina Xwendinê	5.5.3. Stratejiyên tîgihiştina guhdarîkirinê yên beriya guhdarîkirinê disepîne.	5.5.3.1. Ji navê pirtûkê/sernavê bi rê ve diçe û der barê metna ku dê guhdarî bike de texmînê dike. 5.5.3.2. Ji wêneyê bergê pirtûkê/wêneyê metnê bi rê ve	Ji bo Armanca 5.5.3. pirtûkên çîrokê, metnên çîrokê, pirtûkên zanînder dikarin wek materyal bînin bikaranîn. Pirtûkên çîrokê, li gorî pirtûkên/metnên zanînder materyalên wisa ne ku tîgihiştina guhdarîkirinê û xwendinê hêsantir e. Ji asta

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		diçe û der barê metna ku dê guhdarî bike de texmînê dike.	ziman û zanîna kes bi rê ve tê çûn û li ser zimanê pirtûkên çîrokê dikarin adaptekirin bîn kirin. Divê stratejiyên beriya guhdarîkirinê, di dema guhdarîkirinê de û piştî guhdarîkirinê bi hev re bîn bikaranîn (bnr. Armanc 5.5.3., 5.5.4. û 5.5.5.). Divê ravekirinên ji bo van armancan hatine nivîsandin bîn xwendin û pêvajoyê bî sepandin. Beriya guhdarîkirinê, bergê pirtûkê tê nîşandan û navê wê tê parvekirin. Ji kes tê xwestin ku ji navê pirtûkê û wêneyê bergê bi rê ve here û bûyerên di pirtûkê de texmîn bike.
Beş 5.4. Têgihiştina Xwendinê	5.5.4. Stratejiyên têgihiştina guhdarîkirinê di dema guhdarîkirinê de disepîne.	5.5.4.1. Di dema guhdarîkirinê de der barê bûyerên paşê de texmînê dike. 5.5.4.2. Di dema guhdarîkirinê de di navbera bûyeran de têkiliya sedem-encam datîne. 5.5.4.3. Di dema guhdarîkirinê de wateyên peyvên nizane texmîn dike.	Ji bo Armanca 5.5.4. Piştî ku der barê bergê pirtûkê de tê axaftin, rûpela yekem tê vekirin. Di xwendin-nivîsandina zû de, eger kes tevgera guhdarîkirinê bi dest nexistibe û bêtî şopa dîtbarî nikaribe tiştê guhdarî kiriye vebêje, wêne û nivîsa di rûpelê de tîn nîşandan û tê xwendin. Bal tê kişandin ser nivîsê, tê peydakirin ku kes dema bûyeran vedibêje ji wêneyê şopê wergire. Eger kes bikaribe tiştê guhdarî kiriye her çend bi hevokên sade be jî vebêje û bersiva pirsan bide, piştî ku der barê bergê de tê axaftin, bêtî ku wêneyê di rûpelê de bî nîşandan metnê tê xwendin.
Beş 5.4. Têgihiştina Xwendinê	5.5.5. Stratejiyên têgihiştina guhdarîkirinê yê piştî guhdarîkirinê disepîne.	5.5.5.1. Metna guhdarî kiriye bi devkî vedibêje. 5.5.5.2. Bersiva pirsên devkî yê bi metna guhdarî kiriye ve girêdayî dide. 5.5.5.3. Wateyên peyvên ku cara yekem di metna guhdarî kiriye de rastî wan hatiye texmîn dike.	Ji bo tevgera armanckirî 5.5.5.1. vegotina tiştê guhdarî kiriye, di nîrxandina wê de ka kes çiqas ji metna guhdarî kiriye fêhm kiriye û di fêrkirina stratejiyên têgihiştina guhdarîkirinê de xwedî cihekî girîng e. Divê pirtûkê rûpel bi rûpel an eger rûpelek pir dirêj be bi dabêşkirina wê li paragrafan bî xwendin, piştî her rûpelê bî guman ji kes bî xwestin ku tiştê guhdarî kiriye vebêje. Di cihên ku kes dema vedibêje asê dimîne de divê bi pirsên wek “Paşê çi qewimî?” yê ku şopeke bi metna hatiye xwendin ve girêdayî nagirin nav xwe vegotina wî bî teşwîqkirin. Di rewşa ku kes hin beşên metnê derbas bike û venebêje de, divê beşa negotî ji nû ve bî xwendin û bibîranîn û vegotina wî bî peydakirin. Dema kes bûyerên guhdarî kirine bi rêzeke tevlihev vedibêje, divê bi pirsên wek “Pêşî çi qewimîbû? Paşê çi qewimî?” jê bî xwestin ku bala xwe bide rêza bûyeran. Ji bo tevgera armanckirî 5.5.5.2. piştî kiriyara vegotina tiştê guhdarî kiriye divê pirsên devkî yê der barê beşên ku kes nikaribû vebêje bîn pirsîn û bersivên wan bîn parvekirin. Ji bo tevgera armanckirî 5.5.5.3. dema vegotina tiştê guhdarî kiriye, dema kes li peyveke ku wateya wê nizane asê dimîne, divê jê bî xwestin ku ji metna guhdarî kiriye bi rê ve here û wateya peyvê texmîn bike. Piştî wêneyê di rûpelê de tê nîşandan û li ser bûyerên ku kes venegotine û peyvên nizane tê sekinîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.4. Têgihiştina Xwendinê	5.5.6. Mijar û fikra sereke ya pirtûka guhdarî kiriye dibêje.	5.5.6.1. Mijara pirtûka guhdarî kiriye dibêje. 5.5.6.2. Fikra sereke ya pirtûka guhdarî kiriye dibêje. 5.5.6.3. Fikrên alîkar ên ku piştgiriye didin fikra sereke dibêje.	
Beş 5.4. Têgihiştina Xwendinê	5.6.1. Ji çalakiya hatiye parvekirin bi rê ve diçe û bûyeran/hest û ramanên xwe dinivîse.	5.6.1.1. Bûyerên ku wêneyên wan hatine parvekirin dinivîse. 5.6.1.2. Bûyerên guhdarî kiriye dinivîse.	Ji bo Armanca 5.6.1. piştî çalakiyeke ku bi kes re hatiye parvekirin (mînak pirtûkên çîrokê yên bi wêne, kartên rêzkirî, pirtûkên zanînder ên bi wêne û hwd.) ji kes tê xwestin ku bûyeran binivîse. Di xwendina pêşî de di destpêkê de kes dikare ramanên xwe bi 1 an 2 hevokan binivîse. Divê kes dema dinivîse bê teşwîqkirin, li ser çewtiyan neyê sekinîn. Divê her nivîsa ku kes nivîsandiyê, paşê bi hev re bê vekolîn û bê serrastkirin (bnr. ravekirinên tevgera armanckirî 5.6.2.4.).
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.4. Têgihiştina Xwendinê	5.6.2. Pêvajoya nivîsandinê disepîne.	5.6.2.1. Beriya nivîsandinê mijarekê hildibijêre. 5.6.2.2. Ji nivîsa xwe re reşnivîsekê derdixe. 5.6.2.3. Metnê dinivîse. 5.6.2.4. Metna nivîsandiye vedikole û serrast dike. 5.6.2.5. Nivîsa xwe parve dike.	Pêvajoya nivîsandinê, di derbirîna nivîskî ya bûyer, hest û ramanên kes de xwedî cihekî girîng e. Ji bo tevgera armanckirî 5.6.2.1. ji kes tê xwestin ku beriya nivîsandinê mijarekê hilbijêre. Eger kes di hilbijartina mijarê de zehmetiyê dikişîne, divê mamoste model be, mijaran teng bike an fireh bike. Ji bo tevgera armanckirî 5.6.2.2. piştî hilbijartina mijarê ji kes tê xwestin ku reşnivîsa tiştên ku dê di nivîsa xwe de behs bike derxe. Di vê qonaxê de kes dikare karakteran diyar bike, biryara bûyerên sereke/alîkar bide. Ji bo tevgera armanckirî 5.6.2.3. kes nivîsa xwe dinivîse. Di vê qonaxê de divê li ser çewtiyên kes neyê sekinîn, ew di mijara nivîsandinê de bê teşwîqkirin. Ji bo tevgera armanckirî 5.6.2.4. yek ji qonaxên herî girîng ên pêvajoya nivîsandinê qonaxa vekolîn û serrastkirina nivîsan e. Di qonaxa vekolîn û serrastkirinê de kes çawa dikare ramanan li nivîsa xwe zêde bike/jê derxe, dikare di pêkhatiyên hevokan û peyvan de jî guhertinan bike. Divê qonaxa vekolîn û serrastkirinê bê guman bi mamoste û kes re bi hev re bê meşandin, divê mamoste li ser nivîsa kes tu serrastkirinê neke. Eger di nivîsê de ramanên ku kes dixwaze vebêje nayên fêmkirin, gelek çewtiyên hevoksazî û nivîsandina peyvan hene, bûyer/raman bi rêzeke tevlihev hatine rêzkirin, di dema serrastkirinê de; a. Nivîsa wî bi dengê bilind bi kes tê xwendin, b. Di dawiya her hevokê de tê pirsîn ka wî çi dixwest binivîse, c. Mamoste li ser kaxeza destê xwe hevokê serrast dike û dinivîse, d. Hevoka serrastkirî bi kes tê xwendin, e. Kes hevokê li bin nivîsa xwe dinivîse, f. Piştî ku tevahiya nivîsê an beşek jê tê serrastkirin, beşa serrastkirî bi kes tê xwendin, g. Peyvên ku kes şaş nivîsandine bi hev re di fihrista wî de tên nivîsandin. Eger di

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			nivîsê de ramanên ku kes dixwaze vebêje bi awayekî zelal tîn fêmkirin, çewtiyên hevoksazî û nivîsandina peyvan kêr in, bûyer/raman bi awayekî rast hatine rêzkirin, di dema serrastkirinê de; a. Nivîsa wî bi dengê bilind bi kes tê xwendin, b. Jê tê xwestin ku çewtiya xwe bibîne û li ser nivîsa xwe serrast bike, c. Eger kes nikaribe çewtiyê bibîne çewtî tê nîşandan û jê tê xwestin ku serrast bike, d. Eger kes nikaribe çewtiya xwe serrast bike mamoste peyva rast dibêje û ji kes dixwaze ku guhdarî bike û serrast bike, e. Eger kes nikaribe bi guhdarîkirinê çewtiya xwe serrast bike mamoste li ser kaxezê din peyvê dinivîse û ji kes dixwaze ku serrast bike, f. Piştî ku tevahiya nivîsê an beşek jê tê serrastkirin, beşa serrastkirî bi kes tê xwendin, g. Peyvên ku kes şaş nivîsandine di fihrista wî de tîn nivîsandin. Fihrist, ew defter e ku ji bo her tîpekê rûpelên wê yê cuda hene û peyv dê li gorî tîpên xwe yê yekem tê de bînin nivîsandin. Peyvên ku kes bi çewtî nivîsandine ligel rehên xwe û paşgirên xwe di fihristê de tîn tomarkirin. Kes dikare di nivîsê xwe yê paşê de, ji bo peyvên ku di nivîsandinê de zehmetiyê dikişîne vê fihristê bi kar bîne. Ji bo tevgera armanckirî 5.6.2.5. qonaxa weşandinê ku qonaxa dawî ya pêvajoya nivîsandinê ye, di ferqkirina kes de ku nivîs amûreke ragihandinê ye xwedî cihekî girîng e. Nivîsa hatiye vekolîn û serrastkirin, dikare ji aliyê kes ve ji malbata wî, hevalên wî, kesên din re bê xwendin û bê parvekirin, li panoyên polê û dibistanê bê daliqandin û bê weşandin.

6. Navê Modulê	MATEMATÎKA ZÛ Bi modula matematîka zû tê armanckirin ku kesên xwedî kêmasiya bihîstinê di serdema beriya dibistanê de jêhatîbûnên herî bingeîn ên matematîkê
6. Armanca Modulê	fêr bibin, asta amadebûna wan a ji bo perwerdeya seretayî bilind bibe û di jêhatîbûnên matematîkê yê pêşketî de serkeftî bibin.
6. Beşên Modulê	Taybetmendiyên Tiştan û Amadekariya Pîvanê, Têkiliyên Cihî, Hejmar, Têkiliya Parçe-Tevahî, Kombendî û Kêmkirina Zû, Geometrî, Pîvan, Dane

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Taybetmendiye Tîştan û Amadekariya Pîvanê	6.1.1. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî taybetmendiye wan ên pîvanbar hevber dike.	6.1.1.1. Pîrbûnên ku di heman mîqdare de ne hevber dike. 6.1.1.2. Tîştên/wêneyên tîştan ên ku di heman mezinahiyê de ne hevber dike. 6.1.1.3. Tîştên/wêneyên tîştan ên ku di heman dirêjahiyê de ne hevber dike. 6.1.1.4. Tîştên/wêneyên tîştan ên ku di heman stûrahiyê de ne hevber dike. 6.1.1.5. Tîştên/wêneyên tîştan ên ku di heman firehiyê de ne hevber dike. 6.1.1.6. Tîştên ku di heman giraniyê de ne hevber dike.	Di fêrkirina hemû tevgerên armanckirî yê Armanca 6.1.1. de divê pêşî bi tîştan paşê bi wêneyên tîştan bê xebitîn.
Beş 6.1. Taybetmendiye Tîştan û Amadekariya Pîvanê	6.1.2. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî taybetmendiye wan ên pîvanbar kom dike.	6.1.2.1. Pîrbûnan li gorî mîqdara wan kom dike. 6.1.2.2. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî mezinahiya wan kom dike. 6.1.2.3. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî dirêjahiyên wan kom dike. 6.1.2.4. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî stûrahiyên wan kom dike. 6.1.2.5. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî firehiyên wan kom dike. 6.1.2.6. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî giraniyên wan kom dike.	Di fêrkirina hemû tevgerên armanckirî yê Armanca 6.1.2. de divê pêşî bi tîştan paşê bi wêneyên tîştan bê xebitîn. Di xebatên rêzkirinê de divê peyvên ku taybetmendiyan derdibirin bên tekezirin. Divê bal bê dayîn ku kes bi bikaranîna peyvên ji bo peyva armanckirî yê wek dirêj-kurt, teng-fireh, vala-tijî, sivik-giran kiryarên komkirinê pêk bînin.
Beş 6.1. Taybetmendiye Tîştan û Amadekariya Pîvanê	6.1.3. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî taybetmendiye wan ên pîvanbar berhev dike.	6.1.3.1. Ji nav du pîrbûnan ya kêmbê. 6.1.3.2. Ji nav du pîrbûnan ya zêdebê. 6.1.3.3. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan yê mezin dibê. 6.1.3.4. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan yê biçûk dibê. 6.1.3.5. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan yê dirêj dibê. 6.1.3.6. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan yê kurt dibê. 6.1.3.7. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan yê stûr dibê. 6.1.3.8. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan yê zirav dibê. 6.1.3.9. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan yê fireh dibê. 6.1.3.10. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan yê teng dibê. 6.1.3.11. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan yê giran dibê. 6.1.3.12. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan yê sivik dibê. 6.1.3.13. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan yê hundir tijî dibê. 6.1.3.14. Ji nav du tîştan/wêneyên tîştan yê hundir vala dibê.	Di fêrkirina hemû tevgerên armanckirî yê Armanca 6.1.3. de divê pêşî bi tîştan paşê bi wêneyên tîştan bê xebitîn. Di xebatên rêzkirinê de divê peyvên ku taybetmendiyan derdibirin bên tekezirin. Divê bal bê dayîn ku kes bi bikaranîna peyvên wek dirêj-kurt, teng-fireh, vala-tijî, sivik-giran kiryarên berhevdanê pêk bînin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Taybetmendiye Tîştan û Amadekariya Pîvanê	6.1.4. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî taybetmendiye wan ên pîvanbar rêz dike.	6.1.4.1. Zêdetirî du pîrbûnan li gorî mîqdarên wan rêz dike. 6.1.4.2. Zêdetirî du tîşt/wêneyên tîştan li gorî mezinahiyên wan rêz dike.	Di fêrkirina hemû tevgerên armanckirî yê Armanca 6.1.4. de divê pêşî bi tîştan paşê bi wêneyên tîştan bê xebitîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		6.1.4.3. Zêdetirî du tişt/wêneyên tiştan li gorî dirêjahiyên wan rêz dike. 6.1.4.4. Zêdetirî du tişt/wêneyên tiştan li gorî stûrahiyên wan rêz dike. 6.1.4.5. Zêdetirî du tişt/wêneyên tiştan li gorî firehiyên wan rêz dike. 6.1.4.6. Zêdetirî du tişt/wêneyên tiştan li gorî giraniyên wan bi kar tîne û rêz dike.	Di fêrkirina hemû tevgerên armanckirî de divê derbirînen “daha, en, -e göre” bên bikaranîn. Divê ji kes jî bê xwestin ku bi bikaranîna van peyvan rêzkirinê bike. Di xebatên rêzkirinê de divê peyvên ku taybetmendiyan derdibirin bên tekezirin. Divê bal bê dayîn ku kes bi bikaranîna peyvên ji bo peyva armanckirî yên wek dirêj-kurt, teng-fireh, vala-tijî kiryarên rêzkirinê pêk bînin.
Beş 6.1. Taybetmendiyan Tiştan û Amadekariya Pîvanê	6.2.1. Cihê tiştî yê di mekan de dibêje.	6.2.1.1. Dibêje ku tişteke di nav tişteki din de ye. 6.2.1.2. Dibêje ku tişteke li derveyî tişteki din e. 6.2.1.3. Dibêje ku tişteke li ser tişteki din e. 6.2.1.4. Dibêje ku tişteke li bin tişteki din e. 6.2.1.5. Dibêje ku tişteke dûrî tişteki din e. 6.2.1.6. Dibêje ku tişteke nêzîkî tişteki din e. 6.2.1.7. Dibêje ku tişteke li pêşîya tişteki din e. 6.2.1.8. Dibêje ku tişteke li paş tişteki din e. 6.2.1.9. Dibêje ku tişteke li rastê tişteki din e. 6.2.1.10. Dibêje ku tişteke li çepê tişteki din e. 6.2.1.11. Dibêje ku tişteke li kêleka tişteki din e. 6.2.1.12. Dibêje ku tişteke di navbera du tiştên din de ye. 6.2.1.13. Dibêje ku tişteke ji tişteki din bilindtir e. 6.2.1.14. Dibêje ku tişteke ji tişteki din nizmtir e. 6.2.1.15. Dibêje ku tiştê tê nîşandan/gotin di rêzeke tiştan de li destpêkê ye. 6.2.1.16. Dibêje ku tiştê tê nîşandan/gotin di rêzeke tiştan de li navê ye. 6.2.1.17. Dibêje ku tiştê tê nîşandan/gotin di rêzeke tiştan de li dawiyê ye.	Di fêrkirina hemû tevgerên armanckirî yên Armanca 6.2.1. de divê pêşî bi tiştan paşê bi wêneyên tiştan bê xebitîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.2. Têkiliyan Cihî	6.2.2. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî cihên wan rêz dike.	6.2.2.1. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî dûrahiya wan rêz dike. 6.2.2.2. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî nêzîkahiya wan rêz dike. 6.2.2.3. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî bilindahiya wan rêz dike. 6.2.2.4. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî nizmahiya wan rêz dike.	Di fêrkirina hemû tevgerên armanckirî yên Armanca 6.2.2. de divê derbirînen “daha” û “en” bên bikaranîn. Divê ji kes jî bê xwestin ku bi bikaranîna van peyvan rêzkirinê bike.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.2. Têkiliyên Cihî	6.3.1. Bi rîtm dijmêre.	6.3.1.1. Ji 0î heta 10î ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 6.3.1.2. Ji 10î dest pê dike û ber bi paş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 6.3.1.3. Ji hejmareke di navbera 0-10 de hatiye dayîn dest pê dike û heta 10î ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 6.3.1.4 .Ji hejmareke di navbera 0-10 de hatiye dayîn dest pê dike û ber bi paş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre.	Ji bo Armanca 6.3.1. di xebatên jimartina bi rîtm de divê cih ji sepandinên fêrkirinê yên ku rîtmê digirin nav xwe re wek çepikdan, şeqandina tiliyan, hejandina marakasê û hwd. bê dayîn.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.3. Hejmar	6.3.2. Tiştan/wêneyên tiştan, deng û tevgeran dijmêre.	6.3.2.1. Tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-10 de yên ku li kêleka hev rêzkirî ne yek bi yek dijmêre. 6.3.2.2. Tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-10 de yên ku tevlihev in yek bi yek dijmêre. 6.3.2.3. Hejmara dengekî diyar ê ku di navbera 1-10 de dubare dibe (wek dengê dahol, lêdana zengil, çepik) dibêje. 6.3.2.4. Hejmara tevgerê diyar a ku di navbera 1-10 de dubare dibe (wek bazdan, gav) dibêje.	Ji bo Armanca 6.3.2. divê stratejiyên jimartinê yên wek destlêdana yek bi yek li tişt an wêneyan di jimartina tiştan/wêneyên tiştan de, veguhastina tiştan ji cihekî bo cihekî din,- xêzkirina ser wêneyên tiştan ku tên jimartin, şopandina rêza tîkane an berwarî û hwd. ji kesan re bîn fêrkirin.
Beş 6.3. Hejmar	6.3.3. Pîrbûna ku heta 10î li hember hejmarekê tê wek heb derdibirre.	6.3.3.1. Bêyî ku 1-4 heb tişt/wêneyê tiştî bijmêre*dibêje ka çend heb tişt hene. 6.3.3.2. Komeke tiştan dijmêre û dibêje ka çend heb tişt hene. 6.3.3.3. Tiştên di wêneyê de dijmêre û dibêje ka çend heb tişt hene. 6.3.3.4. Ji nav komeke tiştan hejmara tiştên tê xwestin dijmêre û vediqetîne. 6.3.3.5. Dema 1-5 heb tişt/wêneyê tiştî bi awayekî cuda tên bicihkirin dibêje ku hejmara tişt/wêneyê tiştî neguheriye. 6.3.3.6. Dema tu tişt tune be dibêje ku hejmara tiştan sifir e.	Ji bo Armanca 6.3.3. Derbirîna “bêyî jimartinê”, tê wateya wê ku kes bêyî ku serî li jêhatîbûna jimartinê bide di cî de dibêje ka hejmara tiştan çend heb e. Piştî ku ev jêhatîbûn tê bidestxistin, divê bêyî ku 5-10 heb tişt/wêneyê tiştî bijmêre*gotina wê ka çend heb tişt hene bê xebitîn. Kevirên domînoyê yên ku xal tê de di rêzeke diyar de ne, zar û kubên hejmaran ên şibî zarên, materyalên dîtarî yên guncaw in ku dê ji bo pêşxistina têgihiştina hejmara tiştan bi yek nêrînê bêyî jimartinê (şiyana subîtizasyonê) bîn bikaranîn. Tevgera armanckirî 6.3.3.5. ji bo prensîba parastina hejmarê ye. Dema tişt û wêneyên tiştan tên jimartin tê tekezkirin ku hejmara dawî ya tê gotin mîqdara tiştan derdibirre.
Beş 6.3. Hejmar	6.3.4. Reqeman dixwîne û dinivîse.	6.3.4.1. Reqeman dixwîne. 6.3.4.2. Reqemê tê xwestin ji nav reqemên din nîşan dide. 6.3.4.3. Reqeman bi lînerîna modelê dinivîse. 6.3.4.4. Reqemeke di navbera 0-9 de tê gotin dinivîse.	Ji bo Armanca 6.3.4. divê di fêrkirina reqeman de ji 1ê dest pê bê kirin, di dawiyê de reqemê sifir bê fêrkirin. Divê bal bê dayîn aliyê nivîsandina reqeman.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.3. Hejmar	6.3.5. Hejmaran bi semboljan derdibirre.	6.3.5.1. Hejmara komeke tiştan a heta 10an bi reqem dinivîse. 6.3.5.2. Ji bo derbirîna hejmareke di navbera 1-10 de, bi qasî wê hejmarê şikil/wêne dixêze.	
Beş 6.3. Hejmar	6.3.6. Hejmaran ji 1ê heta 10an rêz dike.	6.3.6.1. Hejmaran ji 1ê heta 10an bi awayekî rêzkirî dinivîse. 6.3.6.2. Hejmara ku piştî hejmareke di navbera 1-10 de hatiye dayîn tê dinivîse. 6.3.6.3. Hejmara ku berî hejmareke di navbera 1-10 de hatiye dayîn tê dinivîse. 6.3.6.4. Hejmara kêma ji hejmarên rêzkirî yê ji 1ê heta 10an hatine dayîn dinivîse. 6.3.6.5. Hejmarên ji 1ê heta 10an ên bi rêzeke tevlihev hatine dayîn rêz dike. 6.3.6.6. Di rêzeya hejmaran a ji 1ê heta 10an hatiye dayîn de hejmara/hejmarên kêma hatine hiştin bi hejmarên hatine dayîn temam dike. 6.3.6.7. Di rêzeya hejmaran a ji 1ê heta 10an hatiye dayîn de hejmara/hejmarên kêma hatine hiştin dinivîse.	
Beş 6.3. Hejmar	6.3.7. Bi cotkirina yek bi yek a du komên tiştan, di navbera hejmarên tiştan ên koman de berhevdanê dike.	6.3.7.1. Bi cotkirina yek bi yek a du komên tiştan ên di navbera 1-10 de bi heman hejmarê, dibêje ku wekhev in. 6.3.7.2. Bi alîkariya cotkirina yek bi yek a du komên tiştan ên di navbera 1-10 de bi hejmarên cuda, dibêje ku komeke tiştan ji ya din kêmtir e. 6.3.7.3. Bi alîkariya cotkirina yek bi yek a du komên tiştan ên di navbera 1-10 de bi hejmarên cuda, dibêje ku komeke tiştan ji ya din bêtir e.	Di hemû tevgerên armanckirî yê Armanc 6.3.7.ya de du komên tiştan (mî. serpoşên gazozê û fasûlye) yek bi yek tên cotkirin. Bi kirina xebatên cotkirinê bi du komên tiştan divê têgehên “bêtir, kêmtir û wekhev” bên xebitandin. Di dema xebatên cotkirinê de divê bê peyda kirin ku kes encama berhevdana du komên tiştan û wêneyên tiştan wek “4 qelem, ji 2 qeleman bêtir e an 1 kulîlk ji 3 kulîlkan kêmtir e” derbibirrin. Di xebatên cotkirinê de divê bi awayekî ku cudahiya di navbera du komên tiştan de yek an du bin, li ser derbirînê yek bêtir/du bêtir, yek kêmtir/du kêmtir bê xebitîn.
Beş 6.3. Hejmar	6.3.8. Du hejmarên di navbera 0-10 de berhev dike.	6.3.8.1. Bi berhevdana du hejmarên di navbera 0-10 de dibêje ku her du hejmar wekhev in. 6.3.8.2. Bi berhevdana du hejmarên di navbera 0-10 de dibêje ka kîjan mezin e. 6.3.8.3. Bi berhevdana du hejmarên di navbera 0-10 de dibêje ka kîjan biçûk e.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.4. Têkiliya Parçe-Tevahî	6.4.1. Têkiliya parçe-tevahî datîne.	6.4.1.1. Tiştê/wêneyê ku tevahî ye nîşan dide. 6.4.1.2. Tiştê/wêneyê ku nîv e nîşan dide. 6.4.1.3. Tiştê/wêneyê ku çarêk e nîşan dide. 6.4.1.4. Tevahiyeke li du parçeyên wekhev vediqetîne. 6.4.1.5. Bi yekkirina du nîvan tevahiyeke ava dike. 6.4.1.6. Dibêje ku yek ji du parçeyên wekhev ên tevahiyeke nîv e. 6.4.1.7. Dibêje ku du nîv tevahiyeke ava dikin. 6.4.1.8. Dibêje ku tevahiyeke ji du nîvan pêk tê. 6.4.1.9. Tevahiyeke li çar parçeyên wekhev vediqetîne. 6.4.1.10. Bi yekkirina 4. çarêke tevahiyeke ava dike. 6.4.1.11. Dibêje ku yek ji 4 parçeyên wekhev ên tevahiyeke çarêk e. 6.4.1.12. Dibêje ku tevahiyeke ji 4 çarêkan pêk tê. 6.4.1.13. Ji du çarêkan nîveke ava dike. 6.4.1.14. Dibêje ku du çarêk nîveke ava dikin.	Divê hemû tevgerên armanckirî yê Armanç 6.4.1.ê bi têkilîdanîna bi armanc û tevgerên armanckirî yê der barê têkiliya parçe-tevahî yê di modula piştgiriya fêrbûnê de bîn xebitandin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.5. Kombendî û Kêmkirina Zû	6.5.1. Bi hejmarên ku berhevkirina wan ji 10an derbas nabe kirya berhevkinê dike.	6.5.1.1. Li koma tiştan bi qasî hejmara diyarkirî tişt zêde dike. 6.5.1.2. Dibêje ku hejmara koma ku tişt lê zêde kiriye zêde bûye/pir bûye. 6.5.1.3. Kiryarên berhevkinê yê ku berhevkirina wan ji 10an derbas nabe bi tiştên rasteqîn modelkirinê dike. 6.5.1.4. Kiryarên berhevkinê yê ku berhevkirina wan ji 10an derbas nabe bi hiş dike. 6.5.1.5. Pirsgirêkên devkî yê ku kirya berhevkinê ya ji 10an derbas nabe hewce dikin, bi tiştan/wêneyên tiştan modelkirinê çareser dike. 6.5.1.6. Pirsgirêkên devkî yê ku kirya berhevkinê ya ji 10an derbas nabe hewce dikin, bi berhevkirina bi hiş çareser dike.	Ji bo Armanç 6.5.1. divê kirya berhevkinê bi xebatên modelkirinê yê wateyên gihandina tiştên heman cureyê bo hev, zêdekirin, pîrbûn, zêdebûn bê ferqkirin. Ji bo tevgera armanckirî 6.5.1.4. divê xwendina kiryarê ji kes re bê dayîn. Mînak divê derbirînen bi awayê “2, 3 din çi dike, eger em 2 û 3an kom bikin çi dike, Mînak “2, 3 din çi dike?, eger em 2 û 3an kom bikin çi dike?, eger em 3an li 2yê zêde bikin çi dike?” bîn bikaranîn. Di dayîna van tevgerên armanckirî de divê dema berhevkinê tê kirin û pirsgirêkên çareserkirinê nimûne ji jiyana rojane bîn dayîn. Di dema çareserkirina pirsgirêkê de divê peyvên mifteyî yê der barê kirya berhevkinê wek zêde bû, pir bû, zêdekirin, berhevkin û hwd. bîn bikaranîn. Divê stratejiyên berhevkinê yê wek temamkirina bo 3an, temamkirina bo 5an, temamkirina bo 10an û hwd. bîn fêrkin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.5. Kombendî û Kêmkirina Zû	6.5.2. Kirya jêkirinê dike.	6.5.2.1. Navê tiştêkî ku ji koma tiştan a ji herî kêr sê tiştên cuda pêk tê hatiye derxistin dibêje. 6.5.2.2. Ji komeke ku tiştên heman cureyê tê de hene bi qasî hejmara diyarkirî tiştan vediqetîne. 6.5.2.3. Dibêje ku hejmara koma ku tişt jê derxistine kêr bûye/kêmtir bûye. 6.5.2.4. Bi modelkirina bi tiştên rasteqîn ên ku li hember	Ji bo Armanç 6.5.2. Di dema çareserkirina pirsgirêkê de divê peyvên mifteyî yê der barê kirya jêkirinê wek kêr bû, derket, ya paşê mayî, mayî, ma û hwd. bîn bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 6.5.2.3. divê rewşên ku bi zêdekirinê û derxistina bi qasî hejmara diyarkirî tiştan ji heman koma tiştan hejmara tiştan naguhere jî bîn

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		hejmarên di navbera 0-10 de ne, kiryarda jêkirinê dike. 6.5.2.5. Bi hejmarên di navbera 0-10 de kiryarda jêkirinê ya bi hiş dike. 6.5.2.6. Pirsgerêkên devkî yê ku bi hejmarên di navbera 0-10 de kiryarda jêkirinê hewce dikin, bi tiştan/wêneyên tiştan modelkirinê çareser dike. 6.5.2.7. Pirsgerêkên devkî yê ku bi hejmarên di navbera 0-10 de jêkirinê hewce dikin, bi jêkirina bi hiş çareser dike.	xebitandin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.6. Geometrî	6.6.1. Şiklên geometrîk nas dike.	6.6.1.1. Şiklên geometrîk cot dike. 6.6.1.2. Ji nav şiklên geometrîk şiklê geometrîk ê tê xwestin nîşan dide. 6.6.1.3. Navê şiklê geometrîk ê tê nîşandan dibêje. 6.6.1.4. Bi yekkirina du an bêtir şiklên geometrîk şikleke geometrîk ava dike. 6.6.1.5. Navê şiklê geometrîk ê bi yekkirina du an bêtir şiklên geometrîk hatiye avakirin dibêje.	Ji bo Armanc 6.6.1. şiklên geometrîk ên çargoşe, xelek, sêgoşe, çargoşeya dirêj di pêşiyê de ne. Divê çalakîyên ji bo danîna têkiliyê di navbera tiştên rasteqîn/wêneyên tiştan û şiklên geometrîk de bên kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.7. Pîvan	6.7.1. Bi amûrên pîvanê yê ne standart pîvandinê dike.	6.7.1.1. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê amûra pîvanê ya ne standart a guncaw hildibijêre. 6.7.1.2. Ji bo pîvandina giraniyekê amûra pîvanê ya ne standart a guncaw hildibijêre. 6.7.1.3. Ji bo pîvandina mîqdara şileyekê amûra pîvanê ya ne standart a guncaw hildibijêre. 6.7.1.4. Bi amûrên pîvanê yê ne standart dirêjahiya diyarkirî dipîve. 6.7.1.5. Bi amûrên pîvanê yê ne standart giraniya diyarkirî dipîve. 6.7.1.6. Bi amûrên pîvanê yê ne standart mîqdara şileyê ya diyarkirî dipîve. 6.7.1.7. Dirêjahiyekê ji cureyê yekîneyên ne standart texmîn dike. 6.7.1.8. Giraniyekê ji cureyê yekîneyên ne standart texmîn dike. 6.7.1.9. Mîqdara şileyekê ji cureyê yekîneyên ne standart texmîn dike. 6.7.1.10. Encamên pîvandinê bi encamên texmîn kiriyê berhev dike.	Ji bo Armanc 6.7.1. divê dema pîvanê tê kirin bal bê dayîn wergirtina xaleke destpêkê, bicihkirina yekîneyan di heman rêçikê de, bi awayekî ku di navbera wan de valahî nemîne û li ser hev nekevin. Wek amûrên pîvanê yê ne standart divê malzemeyên wek şerît, qelem, lego, pirtûk, kevir, îskan, kevçî û amûrên pîvanê yê xwezayî yê wek gav, pê, bask, bost, tilî, kefa dest bên bikaranîn. Divê di dema fêrkirinê de bê tekezkirin ku dirêjahî, giranî û qeplê van amûran bingeşê girtin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.7. Pîvan	6.7.2. Ferq dike ku dem taybetmendiyeke pîvanbar e.	6.7.2.1. Bûyerên kurt dem û dirêj dem ên di nav rojê de dibêje. 6.7.2.2. Bûyerên/wêneyên bûyeran ên xwedî demên cuda kom dike. 6.7.2.3. Du bûyerên/wêneyên bûyeran ên cuda li gorî kurt dem an dirêj dem bûna wan berhev dike. 6.7.2.4. Bûyerên/wêneyên bûyeran ên xwedî demên cuda rêz dike.	Ji bo Armanc 6.7.2. divê bê peyda kirin ku kes dema wêsfandina dema di bûyeran de derbas dibe têgehên kurt û dirêj bi kar bîne. Ji bo bûyerên/wêneyên bûyeran ên xwedî demên cuda divê nimûneyên wek çûna dibistanê bi bîsîkletê, xwarina şîva êvarê, firçekirina diranan bên dayîn. “Xwarina şîva êvarê, ji firçekirina diranan dirêjtir dajo” divê berhevdan bi vî awayî bê kirin.
Beş 6.7. Pîvan	6.7.3. Têgehên ku demê radigihînin di nav axaftinê de li gorî çarçoveyê bi kar tîne.	6.7.3.1. Têgehên ku beşên rojekê derdibirin (sibeh, nîvro, êvar, şev, roj û hwd.) di nav axaftinê de li gorî çarçoveyê* bi kar tîne. 6.7.3.2. Têgehên duh, îro û sibê di nav axaftinê de li gorî çarçoveyê bi kar tîne. 6.7.3.3. Derbirînen ku demê radigihînin (berê, niha, paşê, piştî demekê, û hwd.) di nav axaftinê de li gorî çarçoveyê bi kar tîne.	Ji bo Armanc 6.7.3. Bi derbirîna “li gorî çarçoveyê” tê gotin ku divê peyvên demê radigihînin bi hemberê xwe yê di jiyana rasteqîn de bên bikaranîn. Mînak bikaranîna “Bi şev ez diçim dibistanê an duh ez ê biçim dibistanê” ne li gorî çarçoveyê ye.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.8. Dane	6.8.1. Tabloyên sade yên ku herî zêde du komên daneyan hene dixwîne.	6.8.1.1. Tabloyên sade yên bi bikaranîna sembolê hatine avakirin dixwîne. 6.8.1.2. Tabloyên sade yên bi bikaranîna reqemê hatine avakirin dixwîne. 6.8.1.3. Bersiva pirsên der barê tabloyên sade yên ku herî zêde du komên daneyan hene dide.	Ji bo Armanc 6.8.1. divê di xebatên xwendina tabloyê de tabloyên wek tabloya xwarina rojane, tevger, rêzik, çalakiyê yên ku kes gelek caran rastî wan tên bên bikaranîn. Divê sembol (stêrk, rûyê bikenî û hwd.) bê bikaranîn. Divê dane bi hejmarên 1-10 bên sîno-darkirin.
Beş 6.8. Dane	6.8.2. Tabloyên sade yên ku herî zêde du komên daneyan hene ava dike.	6.8.2.1. Tabloyên tevger/çalakiyê yên bi wêne bi bikaranîna sembolê dagirtî dike. 6.8.2.2. Tabloyên tevger/çalakiyê yên bi wêne bi bikaranîna reqemê dagirtî dike. 6.8.2.3. Bersiva pirsên tên pirsîn ên der barê tabloyên sade yên ku ava kiriye û herî zêde du komên daneyan hene dide.	Ji bo Armanc 6.8.2. divê di xebatên avakirina tabloyê de tabloyên wek tabloya xwarina rojane, tevger, rêzik, çalakiyê yên ku kes gelek caran rastî wan tên bên bikaranîn. Wek sembol divê wêneyên stêrk, rûyê bikenî û hwd. bên bikaranîn. Divê dane bi hejmarên 1-10 bên sîno-darkirin.

7. Navê Modulê	MATEMATÎK
7. Armanca Modulê	Bi modula matematîkê tê armanckirin ku kesên xwedî kêmasiya bihîstinê di serdema dibistanê de jêhatîbûnên herî bingeîn ên matematîkê fêr bibin û di jêhatîbûnên matematîkê yê pêşketî de serkeftî bibin.
7. Beşên Modulê	Hejmar û Kîryar, Geometrî, Pîvan, Pêvajokirina Daneyan Ravekirinên Giştî yê Der barê Modulê

Ravekirinên Giştî yê Der barê Modulê

- Ev modul li ser bingeha Bernameya Fêrkirinê ya Dersa Matematîkê ya Wezareta Perwerdeya Neteweyî hatiye avakirin. Di modulê de çar beş hene wek “Hejmar û Kîryar, Geometrî, Pîvan û Pêvajokirina Daneyan” û armancên van beşan hene. Tevgerên armanckirî jî di çar astên cuda de wek Ast 1, Ast 2, Ast 3, Ast 4 hatine avakirin. Tabloya rêzkirina stûnî ya astan di nav xwe de û rêzkirina berwarî ya di navbera astan de di dawîya modulê de cih digire. Divê bi berçavgirtina performansên kesên ên der barê jêhatîbûnên matematîkê û astên di modulê de, armancên fêrkirinê ji bo kesên bîstî diyarînin. Divê bê peyda kirin ku kes piştî ku armanc û tevgerên armanckirî yê di astekê de pêk anîn, derbasî asta paşê bibin.
- Armanc Ravekirin Tevgerên Armanckirî

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.1. Bi rîtm dijmêre.	Ast 1 7.1.1.1. Ji 1ê heta 100î ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 7.1.1.2. Ji hejmareke di navbera 1-20 de hatiye dayîn dest pê dike û ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 7.1.1.3. Ji 1ê heta 100î ber bi pêş ve deh bi deh bi rîtm dijmêre. 7.1.1.4. Ji 1ê heta 100î ber bi pêş ve pênc bi pênc bi rîtm dijmêre. 7.1.1.5. Heta 20an ber bi pêş ve du bi du bi rîtm dijmêre. 7.1.1.6. Ji 20an dest pê dike û ber bi paş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 7.1.1.7. Ji 20an dest pê dike û ber bi paş ve du bi du bi rîtm dijmêre. Ast 2 7.1.1.8. Heta 100î ber bi paş ve du bi du bi rîtm dijmêre. 7.1.1.9. Ji 1ê heta 30î ber bi pêş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 7.1.1.10. Ji 1ê heta 30î ber bi paş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 7.1.1.11. Ji 1ê heta 40î ber bi pêş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 7.1.1.12. Ji 1ê heta 40î ber bi paş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 7.1.1.13. Ji hejmareke di navbera 1-30 de hatiye dayîn dest pê dike û ber bi pêş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 7.1.1.14. Ji hejmareke di navbera 1-30 de hatiye dayîn dest pê dike û ber bi paş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 7.1.1.15. Ji hejmareke di navbera 1-40 de hatiye dayîn dest pê dike û ber bi pêş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 7.1.1.16. Ji hejmareke di navbera 1-40 de hatiye dayîn dest pê dike û ber bi paş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. Ast 3 7.1.1.17. Ji 1ê heta 60î ber bi pêş ve şeş bi şeş bi rîtm dijmêre. 7.1.1.18. Ji 1ê heta 70î ber bi pêş ve heft bi heft bi rîtm dijmêre. 7.1.1.19. Ji 1ê heta 80î ber bi pêş ve heşt bi heşt bi rîtm dijmêre. 7.1.1.20. Ji 1ê heta 90î ber bi pêş ve neh bi neh bi rîtm dijmêre. 7.1.1.21. Ji 100î heta 1000î ber bi pêş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanc 7.1.1.ê divê di hemû xebatên jimartina bi rîtm de cih ji sepandinên fêrkirinê yên ku rîtm û tevgera fizîkî digirin nav xwe wek çepikdan, tilîşiqandin, hejandina marakasê û hwd. re bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.1.5. divê jimartina bi rîtm a du bi du ya ber bi pêş ve heta 100î bê berfirehkirin. Divê di xebatên jimartinê de rêzika hejmaran, şerîtên hejmaran, tabloyên sedî bîr bîrê bîrê.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.1.1.22. Ji 1000î ber bi paş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre. 7.1.1.23. Ji hejmareke di navbera 1-1000 de hatiye dayîn dest pê dike û ber bi pêş ve deh bi deh bi rîtm dijmêre. 7.1.1.24. Ji hejmareke di navbera 1-1000 de hatiye dayîn dest pê dike û ber bi pêş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre. Ast 4 7.1.1.25. Heta 10.000î hezar bi hezar bi rîtm dijmêre.	
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.2. Tiştan/wêneyên tiştan dijmêre.	Ast 1 7.1.2.1. Tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-20 de yên li kêleka hev rêzkirî yek bi yek dijmêre. 7.1.2.2. Tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-20 de yên bi awayekî tevlihev hatine rêzkerin yek bi yek dijmêre. Ast 2 7.1.2.3. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştan heta 100î ye de yek bi yek dijmêre. 7.1.2.4. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştan heta 100î ye de deh bi deh dijmêre. 7.1.2.5. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştan heta 100î ye de pênc bi pênc dijmêre. 7.1.2.6. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştan heta 100î ye de du bi du dijmêre. 7.1.2.7. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştan heta 30î ye de sê bi sê dijmêre. 7.1.2.8. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştan heta 40î ye de çar bi çar dijmêre.	Ji bo Armanc 7.1.2. divê fêrkirina armancên jimartina tiştan/wêneyên tiştan û 1.3. derbirîna pîrbûna ku li hember hejmarekê heta 100î tê wek heb bi hev re bê kirin. Bi taybetî di ast 1ê de divê bê peyda kirin ku kes dema tiştên di komên tiştan ên bi hejmareke diyar de dijmêrin, têbigihîjin ku hejmara dawî ya gotine hejmara tiştan a di koma tiştan de ye. Ji bo tevgerên armanckirî 7.1.2.1. û 7.1.2.2. divê stratejiyên jimartinê yên wek destlêdana yek bi yek li tişt an wêneyan, veguhastina tiştan ji cihekî bo cihekî din, xêzkirina ser wêneyên tiştan her ku tene jimartin, şopandina rêza stûnî an berwarî dema tê jimartin ji kesan re bî fêrkirin. Ji bo tevgerên armanckirî 7.1.2.4, 7.1.2.5, 7.1.2.6, 7.1.2.7. û 7.1.2.8. divê pêşî kes bi xwe tiştan/wêneyên tiştan kom bike, paşê bi tiştên/wêneyên tiştan ên ku bi awayekî komkirî hatine dayîn bê xebitîn.
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.3. Pîrbûna ku li hember hejmarekê heta 100î tê wek heb derdibirre.	Ast 1 7.1.3.1. Bi jimartina komeke tiştan a di navbera 1-20 de dibêje ka çend heb tişt hene. 7.1.3.2. Bi jimartina komeke tiştan a di navbera 1-20 de ya di wêneyê de dibêje ka çend heb tişt hene. 7.1.3.3. Ji nav komeke tiştan a di navbera 1-20 de bi jimartinê bi qasî hejmara tê xwestin tiştan vediqetîne. Ast 2 7.1.3.4. Bi jimartina komeke tiştan a di navbera 20-100 de ya di wêneyê de dibêje ka çend heb tişt hene.	Ji bo Armanc 7.1.3. a. Divê cudahiya di navbera reqem û hejmarê de bê tekezkerin. b. Divê di jimartina tişt û wêneyên tiştan de bê tekezkerin ku hejmara dawî tê gotin mîqdara tiştan derdibirre.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.4. Hejmarên xwezayî dixwîne û dinivîse.	Ast 1 7.1.4.1. Dibêje ku pîrbûna ku ji 10 hebûnên heman cureyê pêk tê desteyek e. 7.1.4.2. Dibêje ku pîrbûna ku ji 12 hebûnên heman cureyê	Ji bo Armanc 7.1.4. reqem di modula matematîka zû de wek armanc cih digirin. Ji ber vê yekê di vê modulê de hejmarên xwezayî wek 10 û jor hatine armanckirin. Eger hewcedariya kes a der barê reqeman hebe, divê pêşî xebatên xwendin-nivîsandina reqeman bî kirin. Di fêrkirina reqeman de divê

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		pêk tê duzîneyek e. 7.1.4.3. Komeke tiştan/wêneyê tiştan a di navbera 10-20 de (10 û 20 tê de) li dehî û yekiyên wê vediqetîne. 7.1.4.4. Dibêje ku komeke tiştan/wêneyê tiştan a di navbera 10-20 de ji çend dehî û çend yekiyan pêk tê. 7.1.4.5. Hejmara ku li hember koma tiştan a di navbera 10-20 de ya ku li dehî û yekiyên wê veqetandiye tê dinivîse. 7.1.4.6. Hejmara ku li hember koma tiştan a di navbera 10-20 de ya ku li dehî û yekiyên wê veqetandiye tê dixwîne. 7.1.4.7. Hejmarên di navbera 1-20 de dixwîne. 7.1.4.8. Hejmareke di navbera 1-20 de ya tê gotin bi reqem dinivîse. Ast 2 7.1.4.9. Pirbûneke ku hejmara tiştan jê 100î kêmtir e bi bikaranîna modelê li dehî û yekiyên wê vediqetîne. 7.1.4.10. Dibêje ku pirbûna ku li komên dehî û yekiyan veqetandiye ji çend dehî û çend yekiyan pêk tê. 7.1.4.11. Hejmara ku li hember pirbûneke di navbera 20-100 de ya ku li dehî û yekiyên wê veqetandiye tê dinivîse. 7.1.4.12. Hejmara ku li hember pirbûneke di navbera 20-100 de ya ku li dehî û yekiyên wê veqetandiye tê dixwîne. 7.1.4.13. Hejmarên xwezayî yên du pêpelûkî dixwîne. 7.1.4.14. Hejmarên xwezayî yên du pêpelûkî yên tî gotin bi reqem dinivîse. Ast 3 7.1.4.15. Pirbûneke ku hejmara tiştan jê 100-1000 e bi bikaranîna modelê li sedî, dehî û yekiyên wê vediqetîne. 7.1.4.16. Dibêje ku pirbûna ku li sedî, dehî û yekiyên wê veqetandiye ji çend sedî, çend dehî û çend yekiyan pêk tê. 7.1.4.17. Hejmara ku li hember pirbûneke di navbera 100-1000 de ya ku li sedî, dehî û yekiyên wê veqetandiye tê dinivîse. 7.1.4.18. Hejmara ku li hember pirbûneke di navbera 100-1000 de ya ku li sedî, dehî û yekiyên wê veqetandiye tê dixwîne. 7.1.4.19. Hejmarên xwezayî yên sê pêpelûkî dixwîne. 7.1.4.20. Hejmarên xwezayî yên sê pêpelûkî yên tî gotin bi reqem dinivîse. Ast 4 7.1.4.21. Hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 pêpelûkî dixwîne.	reqem bi têkilîdanîna bi hejmarê bî xebitandin. Ji bo Armanç 7.1.4. wek model divê blokên bingeha dehî û dîtbarên blokên bingeha dehî bî bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.1.4.22. Hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 pêpelûkî yên tîn gotin bi reqem dinivîse.	
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.5. Pêpelûk û nîrxên pêpelûkan ên hejmarên xwezayî dibêje û dinivîse.	Ast 2 7.1.5.1. Navên pêpelûkan ên hejmarên xwezayî yên ji 100î biçûktir li ser modelan dinivîse. 7.1.5.2. Nîrxên pêpelûkan ên hejmarên xwezayî yên ji 100î biçûktir dinivîse. Ast 3 7.1.5.3. Navên pêpelûkan ên hejmarên sê pêpelûkî li ser modelan dinivîse. 7.1.5.4. Nîrxên pêpelûkan ên hejmarên sê pêpelûkî li ser modelan dinivîse. Ast 4 7.1.5.5. Navên pêpelûkan ên hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 pêpelûkî dinivîse. 7.1.5.6. Nîrxên pêpelûkan ên hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 pêpelûkî dinivîse. 7.1.5.7. Hejmarên 4, 5 û 6 pêpelûkî li beşikên wan vedîqetîne. 7.1.5.8. Hejmarên 4, 5 û 6 pêpelûkî tehlîl dike.	Ji bo Armanc 7.1.5. wek model divê blokên bingeha dehî û dîtbarên blokên bingeha dehî bîn bikaranîn.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.6. Hejmarên xwezayî rêz dike.	Ast 1 7.1.6.1. Hejmaran ji 1ê heta 20an bi awayekî rêz kirî dinivîse. 7.1.6.2. Hejmara ku piştî hejmareke di navbera 1-20 de hatiye dayîn tê dinivîse. 7.1.6.3. Hejmara ku berî hejmareke di navbera 1-20 de hatiye dayîn tê dinivîse. 7.1.6.4. Hejmarên ji 1ê heta 20an ên bi rêzeke tevlihev hatine dayîn li gorî rêza jimartinê rêz dike. 7.1.6.5. Di rêzeya hejmaran a ji 1ê heta 20an hatiye dayîn de hejmara/hejmarên kêr hatine hiştin dinivîse. Ast 2 7.1.6.6. Hejmara ku piştî hejmareke di navbera 1-100 de hatiye dayîn tê dinivîse. 7.1.6.7. Hejmara ku berî hejmareke di navbera 1-100 de hatiye dayîn tê dinivîse. 7.1.6.8. Herî zêde 4 hejmarên xwezayî yên di navbera 1-100 de bi rêzeke tevlihev hatine dayîn li gorî rêza jimartinê rêz dike.	Ji bo Armanc 7.1.6. divê bi bikaranîna derbirînan "berê", "paşê" û "di navbera" têgihiştina têkiliya li pey hev bûnê ya di navbera hejmaran de bê peydakirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.1.6.9. Di rêzeke hejmaran a bi hejmarên xwezayî yên ji 100î biçûktir hatiye avakirin de hejmarên kêr hatine hiştin dinivîse.	
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.7. Bi cotkirina yek bi yek a du komên tiştan, di navbera hejmarên tiştan ên koman de berhevdanê dike.	Ast 1 7.1.7.1. Bi cotkirina yek bi yek a du komên tiştan ên di navbera 1-20 de bi heman hejmarê, dibêje ku wekhev in. 7.1.7.2. Bi cotkirina yek bi yek a du komên tiştan ên di navbera 1-20 de bi hejmarên cuda, dibêje ku komeke tiştan ji ya din kêmtir e. 7.1.7.3. Bi cotkirina du komên tiştan ên di navbera 1-20 de bi hejmarên cuda, dibêje ku komeke tiştan ji ya din bêtir e.	Di fêrkirina hemû tevgerên armanckirî yên Armanc 7.1.7. ya de divê du komên tiştan (mînak: serpoşên gazozê û fasûlye) yek bi yek bîn cotkirin. Bi kirina xebatên cotkirinê bi du komên tiştan divê têgehên "bêtir, kêmtir" û wekhevî bîn xebitandin. Di dema xebatên cotkirinê de divê bê peyda kirin ku kes encama berhevdana du komên tiştan û wêneyên tiştan wek "12 qelem, ji 5 qeleman bêtir e an 8 kulîlk ji 11 kulîlkan kêmtir e" derbibirrin.
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.8. Hejmarên xwezayî berhev dike.	Ast 1 7.1.8.1. Bi berhevdana du hejmarên di navbera 10-20 de dibêje ku her du hejmar wekhev in. 7.1.8.2. Bi berhevdana du hejmarên di navbera 10-20 de dibêje ka kîjan mezin e. 7.1.8.3. Bi berhevdana du hejmarên di navbera 10-20 de dibêje ka kîjan biçûk e. Ast 2 7.1.8.4. Bi berhevdana herî zêde çar hejmarên xwezayî yên ji 100î biçûktir dibêje ka kîjan mezin/ya herî mezin e. 7.1.8.5. Bi berhevdana herî zêde çar hejmarên xwezayî yên ji 100î biçûktir dibêje ka kîjan biçûk/ya herî biçûk e. 7.1.8.6. Herî zêde çar hejmarên xwezayî yên ji 100î biçûktir ji mezin bo biçûk/ji biçûk bo mezin rêz dike. Ast 3 7.1.8.7. Bi berhevdana herî zêde pênc hejmarên xwezayî yên ji 1000î biçûktir dibêje ka kîjan mezin/ya herî mezin e. 7.1.8.8. Bi berhevdana herî zêde pênc hejmarên xwezayî yên ji 1000î biçûktir dibêje ka kîjan biçûk/ya herî biçûk e. 7.1.8.9. Herî zêde pênc hejmarên xwezayî yên ji 1000î biçûktir bi bikaranîna sembolen '>' û '<' ji mezin bo biçûk/ji biçûk bo mezin rêz dike. Ast 4 7.1.8.10. Hejmarên xwezayî yên herî zêde şeş pêpelûkî bi bikaranîna sembola mezin/biçûk rêz dike.	Ji bo tevgerên armanckirî 7.1.8.1, 7.1.8.2. û 7.1.8.3. dikare cih ji berhevdana hejmarên di navbera 1-20 de jî bê dayîn. Dema tevgera armanckirî 7.1.8.6. tê xebitandin divê di rêzkirina hejmaran de sembolên mezinahî-biçûkahiyê neyên bikaranîn, bi bikaranîna bêhnokê di navbera hejmaran de rêzkirin bê kirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.8.10. divê pêşî bi hejmarên xwezayî yên çar pêpelûkî, paşê bi hejmarên xwezayî yên pênc pêpelûkî û şeş pêpelûkî bi bikaranîna sembolê xebatên rêzkirinê bîn kirin. Di dawiyê de divê hejmarên çar, pênc û şeş pêpelûkî bi awayekî tevlihev bîn dayîn û xebatên rêzkirinê bîn kirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.9. Hejmaran bi armanca ragihandina rêzê bi kar tîne.	Ast 1 7.1.9.1. Rêza tiştan/wêneyên tiştan ên di nav rêzeke rêzê de dibêje.	Ji bo Armanc 7.1.9. a. Divê rêzeke rêzê ji tişt/wêneyên tiştan ên di navbera 1-20 de pêk were. b. Wek rêzeke hejmaran divê dîtarên ku di çarçoveke naverokî de hatine rêzkirin (pêşbaziya erebeyan, pêşbaziya bezê û hwd.) bîn

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.1.9.2. Tiştê/wêneyê tiştî yê ku rêza wî tê gotin di nav rêzeyeke rêzê de nîşan dide. 7.1.9.3. Hejmara ku rêzê radigihîne dixwîne. 7.1.9.4. Hejmara ku rêzê radigihîne dinivîse.	bikaranîn.
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.10. Li gorî rêzikeke diyar nexşê hejmaran ê zêdebûyî/kêmbûyî ava dike.	Ast 2 7.1.10.1. Rêzika nexşê hejmaran a ku cudahiya di navbera wan de sabit e dibêje. 7.1.10.2. Hêmana kêman hatiye hiştin a nexşê hejmaran ê ku cudahiya di navbera wan de sabit e dinivîse. Ast 3 7.1.10.3. Nexşê hejmaran ê ku cudahiya di navbera wan de sabit e herî zêde 4 gavan didomîne. 7.1.10.4. Li gorî rêzikeke diyar nexşê hejmaran ê yek-rêzikî yê zêdebûyî an kêmbûyî ava dike. Ast 4 7.1.10.5. Li gorî rêzikeke diyar nexşê hejmaran ê du-rêzikî yê zêdebûyî an kêmbûyî ava dike. 7.1.10.6. Rêzikên nexşê hejmaran ê ku li gorî du rêzikan ava kiriye dibêje.	Ji bo tevgerên armanckirî yên Armanç 7.1.10.ê divê berî ku nexşên hejmaran bên xebitandin, armancên nexşê yên di beşa Têgihîştina Dîtbarî û Bîr a Modula Piştgiriya Fêrbûnê de û armancên der barê nexşên geometrîk ên di beşa Geometrî ya Modula Matematîkê de (Ast 1. û 2.) bên xebitandin. Dema xebatên der barê patronên hejmaran tên kirin, divê bê peyda kirin ku kes di patroneke ku ferqa di navbera wan de bi awayekî sabit zêde an kêman dibe de her terîmekê (hêmanekê) bi hejmara gavê re têkildar bike. Mînak di patrona 2, 5, 8, 11 ... de terîma yekem 2, terîma duyem 5. Ji bo tevgerên armanckirî 7.1.10.1. û 7.1.10.2., ji bo ku rêzik di patronan de bê dîtin divê ji destpêkê herî kêman 3 hêman bên dayîn. Mînak 5, 10, 15, ..., 25, ..., 35. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.10.2. divê patronên hejmaran ên ku herî zêde du hêmanên wan nayên dayîn bên bikaranîn.
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.11. Hejmarên xwezayî li dehiya/sediya/hezariya herî nêzîk gilover dike.	Ast 2 7.1.11.1. Dibêje ka hejmareke xwezayî ya ji 100 biçûktir nêzîkî kîjan dehiyê ye. 7.1.11.2. Hejmareke xwezayî ya ji 100 biçûktir li dehiya nêzîk gilover dike. Ast 3 7.1.11.3. Dibêje ka hejmareke xwezayî ya sê pileyî nêzîkî kîjan dehiyê/sediyê ye. 7.1.11.4. Hejmareke xwezayî ya sê pileyî li dehiya/sediya nêzîk gilover dike. Ast 4 7.1.11.5. Dibêje ka hejmareke xwezayî ya çar pileyî nêzîkî kîjan dehiyê/sediyê/hezariyê ye. 7.1.11.6. Hejmareke xwezayî ya çar pileyî li dehiya/sediya/hezariya nêzîk gilover dike.	Ji bo tevgerên armanckirî yên armanca 7.1.11.in divê tabloya sedî û xêza hejmaran bên bikaranîn.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.12. Hejmarên xwezayî li gorî kit an cot bûna wan ji hev cuda dike.	Ast 3 7.1.12.1. Bi berhev kirina tişt/wêneyên tiştan dibêje ka hejmara tiştan kit an cot e. 7.1.12.2. Dibêje ka hejmarên hatine dayîn kit an cot in.	Ji bo tevgera armanckirî 7.1.12.3, 7.1.12.4. û 7.1.12.5. divê kiryarda berhev kirinê ya di çarçoveyê de tê kirin bi modelan (tişt, blokên dehî û hwd.) bê vekolîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.1.12.3. Dibêje ku berhevkirina du hejmarên xwezayî yên kit cot e. 7.1.12.4. Dibêje ku berhevkirina du hejmarên xwezayî yên cot cot e. 7.1.12.5. Dibêje ku berhevkirina du hejmarên xwezayî yên kit û cot kit e.	
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.13. Hejmaran bi reqemên Romî derdibirre.	Ast 3 7.1.13.1. Reqemên Romî yên heta 20 dixwîne. 7.1.13.2. Hejmarên heta 20 bi reqemên Romî dinivîse.	
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.14. Bi hejmarên xwezayî kiryarda berhevkinê dike.	Ast 1 7.1.14.1. Bi zêdekirina tiştan bi qasî hejmara diyarkirî li koma tiştan dibêje ku hejmara komê zêde bûye/pirtir bûye. 7.1.14.2. Kiryarda berhevkinê yên ku berhevkirina wan ji 20 derbas nabe bi tiştên rasteqîn/wêneyên tiştan modelkirin dike. 7.1.14.3. Kiryarda berhevkinê ya ku bi tişt/wêneyên tiştan hatiye nîşandan û berhevkirina wê ji 20 derbas nabe bi veguhastina bo hejmaran dike. 7.1.14.4. Sembola wekheviyê bi kar tîne. 7.1.14.5. Sembola kiryarda berhevkinê (+) bi kar tîne. 7.1.14.6. Bi hejmarên ku berhevkirina wan ji 20 derbas nabe kiryarda berhevkinê dike. 7.1.14.7. Bi sê hejmarên yek pileyî yên ku berhevkirina wan ji 20 derbas nabe kiryarda berhevkinê dike. 7.1.14.8. Dibêje ku dema cihên berhevkirî diguherin berhevkin naguhere. 7.1.14.9. Di kiryarda berhevkinê ya bi hejmarên ku berhevkirina wan ji 20 derbas nabe de berhevkiya nehatiye dayîn dinivîse. 7.1.14.10. Bi hejmarên ku berhevkirina wan ji 20 derbas nabe bi hiş kiryarda berhevkinê dike. Ast 2 7.1.14.11. Bi du hejmarên ku berhevkirina wan ji 100 derbas nabe kiryarda berhevkinê ya bê hilgirtin dike. 7.1.14.12. Bi du hejmarên ku berhevkirina wan ji 100 derbas nabe kiryarda berhevkinê ya bi hilgirtin dike. 7.1.14.13. Di berhevkirina du hejmarên ku berhevkirina wan ji 100 derbas nabe de berhevkiya nehatiye dayîn dibîne.	Ji bo armanca 7.1.14. a. Di asta yekem de divê kiryarda berhevkinê pêşî li teniştê hev, paşê li binê hev bên kirin. Di kiryarda berhevkinê ya li binê hev de divê bê tekezkirin ku xêza kiryarda wateyeke hevşêwe bi nîşana wekheviyê re hildigire. b. Piştî ku li ser kiryarda berhevkinê yên ku berhevkin ji 10 derbas nabe bi têrî tê xebitîn, divê li ser kiryarda berhevkinê yên ku berhevkin ji 20 derbas nabe bê xebitîn. c. Bi peydakirina wê ku kes bi xwe kiryarda berhevkinê ava bike (bi sembolan) divê xebatên berhevkinê yên bi hilgirtin/bê hilgirtin bên kirin. Ji bo armanca 7.1.14. divê wateyên kiryarda berhevkinê yên anîna cem hev a tiştên ji heman cureyê (yên berhevkinbar), zêdekirin, pirkirin û zêdebûnê bi xebatên modelkirinê bên ferqkirin û bi rewşên jiyana rojane tekez li têgihîştina têgehî bê kirin. Divê tevgerên armanckirî 7.1.14.4, 7.1.14.5. û 7.1.14.6. di fêrkirinê de bi hev re bên destgirtin. Di vê qonaxê de divê bê peydakirin ku kes kiryarda berhevkinê ya ku dike bi dengê bilind bixwîne (ji bo $2+3=5$ wek “berhevkirina 2 û 3 bi 5 re wekhev e”, “dema em 3 li 2 zêde bikin bi 5 re wekhev e”). Divê wateyên terîmên berhevkirî, berhevkin û kiryarda berhevkinê bên tekezkirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.14.4. û 7.1.14.5. divê xebat di aliyên nîşandan, gotin û nivîsandina sembola têkildar de bên kirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.14.6. divê cih ji kiryarda berhevkinê bi 0 re bê dayîn. Divê bê peydakirin ku kes ferqa berhevkinê bi 0 re ji berhevkinê bi hejmarên din fêr bike û sedema wê bide.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.1.14.14. Berhevkirina du hejmarên ku berhevkirina wan ji 100 derbas nabe texmîn dike û texmîna xwe bi encama kiryarê re berhev dike. 7.1.14.15. Bi du hejmarên ku berhevkirina wan ji 100 derbas nabe bi hiş kiryarda berhevkerinê dike. Ast 3 7.1.14.16. Bi du hejmarên ku berhevkirina wan ji 1000 derbas nabe kiryarda berhevkerinê ya bê hilgirtin dike. 7.1.14.17. Bi du hejmarên ku berhevkirina wan ji 1000 derbas nabe kiryarda berhevkerinê ya bi hilgirtin dike. 7.1.14.18. Di berhevkirina du hejmarên ku berhevkirina wan ji 1000 derbas nabe de berhevkeriya nehatiye dayîn dibîne. 7.1.14.19. Berhevkirina du hejmarên ku berhevkirina wan ji 1000 derbas nabe texmîn dike û texmîna xwe bi encama kiryarê re berhev dike. 7.1.14.20. Du hejmarên ku berhevkirina wan ji 1000 derbas nabe bi hiş berhev dike. Ast 4 7.1.14.21. Bi hejmarên herî zêde çar pileyî kiryarda berhevkerinê ya bi hilgirtin/bê hilgirtin dike. 7.1.14.22. Berhevkirina du hejmarên ku berhevkirina wan herî zêde çar pileyî ye texmîn dike û texmîna xwe bi encama kiryarê re berhev dike. 7.1.14.23. Hejmarên herî zêde çar pileyî bi qatên 100 re bi hiş berhev dike.	Ji bo tevgera armanckirî 7.1.14.9. divê kiryarda jêkirinê neyê kirin, bi zêdekirina li ser bê gihîştin encamê. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.14.10. divê stratejiyên berhevkerinê yên wek temamkirina bo dehê, cotên hejmaran (wek 4+4), zêdekirina li ser, yek zêdetir du zêdetir û hwd. bîn fêrkin. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.14.12. divê wateya hilgirtinê di kiryarda berhevkerinê de bi tiştên rasteqîn, blokên binyada 10î û wêneyên blokên binyada dehî û hwd. bi modelkirinê bê ravekirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.14.13. dema berhevkeriya nehatiye dayîn tê dîtin divê jimartina li ser, stratejiya jimartina paşve an kiryarda jêkirinê bê bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.14.18. û 1.14.20. divê bê peyda kirin ku kes stratejiyên texmînê (giloverkirin, cotên hejmaran, nixrên reqeman, zêdekirina li ser, parçekirina hejmaran û hwd.) bi kar bîne. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.14.20. divê kiryarda berhevkerinê yên bi hiş ên du hejmarên du pileyî yên ku berhevkirina wan ji 100 derbas nabe, du hejmarên sê pileyî û yek pileyî, û du hejmarên ku qatê 100 û 10 in bîn kirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.15. Pirsgirêkên ku kiryarda berhevkerinê hewce dikin çareser dike.	Ast 1 7.1.15.1. Bi hejmarên ku berhevkerin ji 20 derbas nabe pirsgirêkên ku kiryarda berhevkerinê hewce dikin çareser dike. 7.1.15.2. Li gorî hatiyên dayîn bi hejmarên ku berhevkerin ji 20 derbas nabe pirsgirêka ku kiryarda berhevkerinê hewce dike ava dike. Ast 2 7.1.15.3. Bi hejmarên ku berhevkerin wan ji 100 derbas nabe pirsgirêkên ku herî zêde du kiryarda hewce dikin çareser dike. 7.1.15.4. Li gorî hatiyên dayîn bi hejmarên ku berhevkerin ji 100 derbas nabe pirsgirêka ku du kiryarda hewce dike ava dike.	Ji bo armanca 7.1.15. a. Di pêvajoya çareser kirina pirsgirêkê de, divê pirsgirêk bi şema an bi xêzkirinê kesan bixwe dîtbarî bê kirin. b. Di pêvajoya çareser kirina pirsgirêkê de divê di qonaxên xwendina pirsgirêkê bi dengê bilind, ravekirina wê bi hevokên xwe, veguhastina wê bo dîtbariyekê, texmînkirin, kirina kiryarê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesan re model bê bûn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		Ast 3 7.1.15.5. Bi hejmarên sê pileyî yên ku berhevkirina wan ji 1000 derbas nabe pirsgrêkên ku herî zêde sê kiryanan hewce dikin çareser dike. 7.1.15.6. Li gorî hatiyên dayîn pirsgrêka ku herî zêde du kiryanan hewce dike ava dike. Ast 4 7.1.15.7. Bi hejmarên herî zêde çar pileyî pirsgrêka ku herî zêde çar kiryanan hewce dike çareser dike. 7.1.15.8. Li gorî hatiyên dayîn pirsgrêka ku sê kiryanan hewce dike ava dike.	
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.16. Bi hejmarên xwezayî kiryarê jêkirinê dike.	Ast 1 7.1.16.1. Bi derxistina tiştan bi qasî hejmara diyarkirî ji koma tiştan dibêje ku hejmara komê kêmtir bûye/hindik bûye. 7.1.16.2. Kiryarên jêkirinê yên bi hejmarên heta 20 bi tiştên rasteqîn/wêneyên tiştan modelkirin dike. 7.1.16.3. Kiryarê jêkirinê ya ku bi tişt/wêneyên tiştan ên di navbera 0-20 de hatiye nîşandan bi veguhastina bo hejmaran dike. 7.1.16.4. Sembola kiryarê jêkirinê (-) bi kar tîne. 7.1.16.5. Bi hejmarên heta 20 kiryarê jêkirinê dike. 7.1.16.6. Bi hejmarên heta 20 bi hiş kiryarê jêkirinê dike. Ast 2 7.1.16.7. Bi hejmarên heta 100 bêtir şikandina dehiyê kiryarê jêkirinê dike. 7.1.16.8. Bi hejmarên heta 100 bi şikandina dehiyê kiryarê jêkirinê dike. 7.1.16.9. Di kiryarê jêkirinê ya bi hejmarên heta 20 de kêmbûyî nehatiye dayîn dibîne. 7.1.16.10. Di kiryarê jêkirinê ya bi hejmarên heta 20 de jêkera nehatiye dayîn dibîne. 7.1.16.11. Encama kiryarê jêkirinê ya bi du hejmarên heta 100 texmîn dike û texmîna xwe bi encama kiryarê re berhev dike. 7.1.16.12. Di nav 100 de du hejmarên ku qatê 10 in bi hiş jê dike. Ast 3 7.1.16.13. Bi hejmarên herî zêde sê pileyî bêtir şikandina dehiyê kiryarê jêkirinê dike.	Ji bo armanca 7.1.16. a. Di asta yekem de divê kiryarên jêkirinê pêşî li teniştê hev, paşê li binê hev bên kirin. Di kiryarê jêkirinê ya li binê hev de divê bê tekezkirin ku xêza kiryarê wateyeke hevşêwe bi nîşana wekheviyê re hildigire. b. Piştî ku li ser kiryarên jêkirinê yên heta 10 bi tîrî tê xebitîn, divê li ser kiryarên jêkirinê yên heta 20 bê xebitîn. c. Bi peyda kirina wê ku kes bi xwe kiryarê jêkirinê ava bike (bi sembolan) divê xebatên jêkirinê yên bêtir şikandina dehiyê û bi şikandina dehiyê bên kirin. d. Divê bê tekezkirin ku kiryarê jêkirinê "dîtina hêmana zêdekirî ya nenas" e. Divê tevgerên armanckirî 7.1.16.3. û 7.1.16.4. di fêrkirinê de bi hev re bên destgirtin. Di vê qonaxê de divê bê peyda kirin ku kes kiryarê jêkirinê ya ku dike bi dengekî bilind bixwîne (ji bo 5-3=2 "5 kêmtir 3, bi 2 re wekhev e"). Herwiha divê wateyên terîmên jêbûyî, jêker û ferqê bên tekezkirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.16.5. divê cih ji kiryarên jêkirinê yên ku 0 jêker û ferq e û ji wateya sifirê ya di kiryarê de re bê dayîn. Dema li ser kiryarên jêkirinê yên bi hiş tê xebitîn, divê stratejiyên wek zêdekirina li ser, parçekirina hejmaran, yek kêmtir du kêmtir, jimartina paşve berbi hejmarekê, cotên hejmaran, temamkirina bo dehê û hwd. bên fêrkirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.1.16.14. Bi hejmarên herî zêde sê pileyî bi şikandina dehiyê kiryara jêkirinê dike. 7.1.16.15. Di kiryara jêkirinê ya bi hejmarên heta 100 de kêmbûyiya nehatiye dayîn dibîne. 7.1.16.16. Di kiryara jêkirinê ya bi hejmarên heta 100 de jêkera nehatiye dayîn dibîne. 7.1.16.17. Encama kiryara jêkirinê ya bi hejmarên sê pileyî texmîn dike û texmîna xwe bi encama kiryarê re berhev dike. 7.1.16.18. Ji hejmareke du pileyî hejmareke du pileyî ya qatê 10 bi hiş jê dike. 7.1.16.19. Ji hejmareke sê pileyî ya qatê 100 hejmareke du pileyî ya qatê 10 bi hiş jê dike. Ast 4 7.1.16.20. Bi du hejmarên herî zêde çar pileyî bêtî şikandina dehiyê kiryara jêkirinê dike. 7.1.16.21. Bi du hejmarên herî zêde çar pileyî bi şikandina dehiyê kiryara jêkirinê dike. 7.1.16.22. Di kiryara jêkirinê ya bi hejmarên herî zêde çar pileyî de kêmbûyiya nehatiye dayîn dibîne. 7.1.16.23. Di kiryara jêkirinê ya bi hejmarên heta 100 de jêkera nehatiye dayîn dibîne. 7.1.16.24. Encama kiryara jêkirinê ya bi hejmarên herî zêde çar pileyî texmîn dike û texmîna xwe bi encama kiryarê re berhev dike. 7.1.16.25. Ji hejmareke sê pileyî hejmareke du pileyî ya qatê 10 bi hiş jê dike. 7.1.16.26. Hejmarên sê pileyî yên qatê 100 bi hiş jê dike.	
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.17. Pirsgirêka ku kiryara jêkirinê hewce dike çareser dike.	Ast 1 7.1.17.1. Bi hejmarên navbera 1-20 pirsgirêkên ku kiryareke jêkirinê hewce dikin çareser dike. 7.1.17.2. Li gorî hatiyên dayîn bi hejmarên navbera 1-20 pirsgirêka ku kiryareke jêkirinê hewce dike ava dike. Ast 2 7.1.17.3. Bi hejmarên navbera 0-100 pirsgirêkên herî zêde du kiryarî yên ku kiryara berhevkin û jêkirinê hewce dikin çareser dike. 7.1.17.4. Li gorî hatiyên dayîn bi hejmarên navbera 0-100 pirsgirêka herî zêde du kiryarî ya ku kiryara berhevkin û jêkirinê hewce dike ava dike. Ast 3	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.1.17.5. Bi hejmarên navbera 0-1000 pirsgirêkên herî zêde sê kiryarî yên ku kiryara berhevkin û jêkirinê hewce dikin çareser dike. 7.1.17.6. Li gorî hatiyên dayîn bi hejmarên navbera 0-1000 pirsgirêka herî zêde du kiryarî ya ku kiryara berhevkin û jêkirinê hewce dike ava dike. Ast 4 7.1.17.7. Bi hejmarên herî zêde çar pileyî pirsgirêkên herî zêde çar kiryarî yên ku kiryara berhevkin û jêkirinê hewce dikin çareser dike. 7.1.17.8. Li gorî hatiyên dayîn bi hejmarên herî zêde çar pileyî pirsgirêka herî zêde sê kiryarî ya ku kiryara berhevkin û jêkirinê hewce dike ava dike.	
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.18. Bi hejmarên xwezayî kiryara lêkdanê dike.	Ast 2 7.1.18.1. Kiryara lêkdanê ya bi hejmarên heta 20 bi tişt/wêneyên tiştan ên rasteqîn wek kiryara berhevkinê ya dubarekirî model dike. 7.1.18.2. Dibêje ku kiryara lêkdanê kiryara berhevkinê ya dubarekirî ye. 7.1.18.3. Kiryara lêkdanê ya ku bi tişt/wêneyên tiştan hatiye nîşandan diguhezîne hejmaran. 7.1.18.4. Sembola kiryara lêkdanê (x) bi kar tîne. 7.1.18.5. Hejmarên heta 10 bi 1, 2, 3, 4, 5 û 10 re lêk dide. 7.1.18.6. Tabloya lêkdanê ya heta 5 (5 tê de) ava dike. Ast 3 7.1.18.7. Hejmarên heta 10 bi 6, 7, 8, 9 re lêk dide. 7.1.18.8. Tabloya lêkdanê ava dike. 7.1.18.9. Hejmarên heta 100 bi hejmarên heta 10 re bê hilgirtin lêk dide. 7.1.18.10. Hejmarên heta 100 bi hejmarên heta 10 re bi hilgirtin lêk dide. 7.1.18.11. Hejmareke du pileyî bi hejmareke du pileyî re lêk dide. 7.1.18.12. Hejmareke sê pileyî bi hejmareke yek pileyî re lêk dide. 7.1.18.13. Bi hejmarên 10 û 100 heta 1000 bi rêya kurt kiryara lêkdanê dike. 7.1.18.14. Dibêje ku dema yek ji lêkderan zêde an kêmbibe encam çawa diguhere. Ast 4	Ji bo armanca 7.1.18. divê bê tekezkin ku dema cihê lêkderan diguhere encama lêkdanê naguhere. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.18.1. divê kom bi awayê duduyan, sisiyan, çarçaran, pêncpêncan û dehdehan bîn avakirin. Dema bi duduyan tê xebitîn divê hejmara giştî ya tiştan 20, dema bi sisiyan tê xebitîn 30, dema bi çarçaran tê xebitîn 40, dema bi pêncpêncan tê xebitîn 50 û dema bi dehdehan tê xebitîn 100 be. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.18.2. divê cih ji tiştên rasteqîn re bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.18.1. û 7.1.18.2. divê pêşî cih ji xebatên kiryara lêkdanê yên li teniştê hev paşê yên li binê hev re bê dayîn. Dema kiryara lêkdanê tê dayîn divê bê peydakirin ku kes wateya qatê ya kiryara lêkdanê derbibirrin. Dema li ser wateya qatê tê xebitîn mînak di kiryara $4 \times 2 = 8$ de dikare wek 2 qatê 4ê bi 8 re wekhev e, 4 qatê 2yê bi 8 re wekhev e bê derbirîn. Herwiha divê berhevkirina dubarekirî bi wateya qatê re bê têkildarkirin. Divê tevgera armanckirî 7.1.18.3. û 7.1.18.4. bi hev re bîn xebitîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.18.3. divê bê peydakirin ku kes kiryara lêkdanê ya ku dike bi dengê bilind bixwîne (ji bo $2 \times 2 = 4$ “2 caran 2, bi 4 re wekhev e”) û divê bê tekezkin ku her hejmara tê lêkdan lêkder e û encam jî lêkdan e. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.18.5. divê bê peydakirin ku kes ferqa kiryara lêkdanê bi 1 re ji lêkdanê bi hejmarên din fêm bike û bi wateya berhevkirina dubarekirî

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.1.18.15. Hejmarên sê pileyî bi hejmarên du pileyî re lêk dide. 7.1.18.16. Dibêje ku di kiryara lêkdanê ya bi sê hejmarên xwezayî de guherîna cihê lêkderan encamê naguherîne. 7.1.18.17. Hejmarên xwezayî yên herî zêde sê pileyî; bi hejmarên ku herî zêde neh qatê 10, 100 û 1000 in re bi rêya kurt lêk dide. 7.1.18.18. Hejmarên xwezayî yên herî zêde du pileyî bi 5, 25 û 50 re bi rêya kurt lêk dide. 7.1.18.19. Hejmarên herî zêde sê pileyî bi 10,100 û 1000 re bi hiş lêk dide. 7.1.18.20. Lêkdana hejmareke xwezayî ya herî zêde du pileyî bi hejmareke xwezayî ya yek pileyî re texmîn dike û texmîna xwe bi encama kiryarê re berhev dike.	ya lêkdanê sedema wê bide. Bi heman awayî divê ferqa lêkdanê bi 0 re ji lêkdanê bi hejmarên din bi sûdwergirtina ji têkiliya berhevkirin-lêkdanê (mînak, $0+0+0=0$, $3x0=0$) bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.18.14. divê hejmarên di tabloya lêkdanê ya heta 5 (5 tê de) bên bikaranîn. Divê bi mînakên bê nîşandan ku her ku yek ji lêkderan 1 zêde dibe encama lêkdanê bi qasî nirxa lêkderê din zêde dibe an her ku yek ji lêkderan 1 kêmtir dibe encama lêkdanê bi qasî nirxa lêkderê din kêmtir dibe.
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.19. Pirsgirêkên der barê lêkdanê çareser dike.	Ast 2 7.1.19.1. Bi hejmarên navbera 1-100 pirsgirêkên ku kiryareke lêkdanê hewce dikin çareser dike. Ast 3 7.1.19.2. Bi hejmarên navbera 1-100 pirsgirêkên ku du kiryaran hewce dikin, ku yek ji wan kiryara lêkdanê ye, çareser dike. 7.1.19.3. Pirsgirêka ku kiryara lêkdanê hewce dike ava dike. Ast 4 7.1.19.4. Bi hejmarên herî zêde sê pileyî pirsgirêkên ku herî zêde sê kiryaran hewce dikin, ku yek ji wan kiryara lêkdanê ye, çareser dike. 7.1.19.5. Bi hejmarên herî zêde sê pileyî pirsgirêka ku herî zêde du kiryaran hewce dike, ku yek ji wan kiryara lêkdanê ye, ava dike.	Ji bo armanca 7.1.19. a. Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de, divê pirsgirêk bi şema an bi xêzkirinên kesane bixwe dîtbarî bê kirin. b. Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê di qonaxên xwendina pirsgirêkê bi dengê bilind, ravekirina wê bi hevokên xwe, veguhastina wê bo dîtbariyekê, texmînkirin, kirina kiryarê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesane re model bê bûn.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.20. Bi hejmarên xwezayî kiryara dabeşkirinê dike.	Ast 2 7.1.20.1. Kiryara dabeşkirinê ya bi hejmarên heta 20 bi berhevkirin/parvekirina tişt/wêneyên tiştan ên rasteqîn model dike. 7.1.20.2. Kiryara dabeşkirinê ya bi hejmarên heta 20 bi berhevkirin/parvekirina tişt/wêneyên tiştan ên rasteqîn wek kiryara jêkirinê ya li pey hev model dike. 7.1.20.3. Kiryara dabeşkirinê ya bê mayî ya ku bi tişt/wêneyên tiştan ên di navbera 0-20 de hatiye nîşandan	Ji bo tevgera armanckirî 7.1.20.1. divê xebatên têkildarkirina kiryara dabeşkirinê bi kiryarên veqetandina bo komên wekhev an parvekirinê bên kirin. Divê hejmarên tişt û wêneyên tiştan herî zêde bi 20 bên sîno-darkirin. Divê kiryar bi awayê ku herî zêde li 5 bê mayî dabeş bibin bên plansazkirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.20.2. divê cihê jî ji modelkirina kiryara dabeşkirinê ya bi hejmarên heta 20 wek kiryara jêkirinê ya li pey hev bi berhevkirin/parvekirina tişt/wêneyên tiştan ên rasteqîn re bê dayîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		diguhezîne hejmaran. 7.1.20.4. Sembola kiryarda dabeşkirinê (+) bi kar tîne. 7.1.20.5. Rola 1ê di kiryarda dabeşkirinê de dibêje. Ast 3 7.1.20.6. Hejmarên heta 100 li hejmarên heta 10 bê mayî dabeş dike. 7.1.20.7. Hejmarên heta 100 li hejmarên heta 10 bi mayî dabeş dike. 7.1.20.8. Bi hejmarên heta 100 hejmareke xwezayî ya ku reqemê yekan sifir e li 10 bi rêya kurt dabeş dike. Ast 4 7.1.20.9. Hejmarên xwezayî yên sê pileyî li hejmarên xwezayî yên herî zêde du pileyî dabeş dike. 7.1.20.10. Hejmareke herî zêde çar pileyî li hejmareke yek pileyî dabeş dike. 7.1.20.11. Hejmarên xwezayî yên herî zêde pênc pileyî yên ku sê reqemên dawî sifir in li 10, 100 û 1000 bi hiş dabeş dike. 7.1.20.12. Encama kiryardeke dabeşkirinê texmîn dike û texmînê bi encama kiryarê re berhev dike. 7.1.20.13. Têkiliya di navbera lêkdan û dabeşkirinê de dibêje. 7.1.20.14. Di yek ji du derbirînên matematîkî yên ku di navbera wan de têkiliya wekheviyê heye de nîrxa nehatiye dayîn diyar dike û dibêje ku wekhevî tê peydakirin. 7.1.20.15. Kiryarên ku divê bên kirin da ku du derbirînên matematîkî yên ku di navbera wan de têkiliya wekheviyê nîne wekhev bibin rave dike.	Divê tevgera armanckirî 7.1.20.3. û 7.1.20.4. di fêrkirinê de bi hev re bên destgirtin. Di vê qonaxê de divê bê peydakirin ku kes kiryarda dabeşkirinê ya ku dike bi dengekî bilind bixwîne. (Mînak ji bo $20 \div 5 = 4$, 20 dabeşî 5, bi 4 re wekhev e). Divê wateyên dabeşbûyî, dabeşker, para û xêza dabeşkirinê yên di kiryardeke dabeşkirinê ya hatiye dayîn de bên tekezkirin. Ji bo armanca 7.1.20. divê di ast 3 de bê peydakirin ku kes dabeşbûyî, dabeşker, para û mayiyê di kiryarda dabeşkirinê de bi rewşên pîrsgirêkê yên guncaw re bi awayekî têgehî têkildar bike. Ligel vê divê bi modelkirin û kiryanan bê nîşandan ku dabeşbûyî bi koma lêkdana dabeşker û parayê bi mayî re wekhev e. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.20.6. û 7.1.20.7. ligel modelkirinên bi tiştên şênber tên kirin, divê modelên wek xêza hejmaran, binyada dehî û hwd. ji bên bikaranîn. Di fêrkirina tevgera armanckirî 7.1.20.7. de divê bê diyarkirin ku dema mayî ji dabeşker biçûktir be dê kiryar neyê domandin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.21. Pîrsgirêkên ku kiryarda dabeşkirinê hewce dikin çareser dike.	Ast 2 7.1.21.1. Bi bikaranîna hejmarên navbera 1-20, bi dabeşkirina li 2, li 3, li 4, herî zêde li 5, pîrsgirêkên ku kiryarda dabeşkirinê hewce dikin çareser dike. Ast 3 7.1.21.2. Bi hejmarên heta 100 pîrsgirêkên ku du kiryanan hewce dikin, bi awayê ku yek ji wan dabeşkirin be, çareser dike. 7.1.21.3. Bi hejmarên heta 100 pîrsgirêka ku kiryarda dabeşkirinê hewce dike ava dike. Ast 4 7.1.21.4. Bi hejmarên herî zêde çar pileyî pîrsgirêkên ku herî zêde sê kiryanan hewce dikin, bi awayê ku yek ji wan	Ji bo armanca 7.1.21. a. Di pêvajoya çareserkirina pîrsgirêkê de, divê pîrsgirêk bi şema an bi xêzkirinên kesên bixwe dîtbarî bên kirin. b. Di pêvajoya çareserkirina pîrsgirêkê de divê di qonaxên xwendina pîrsgirêkê bi dengê bilind, ravekirina wê bi hevokên xwe, veguhastina wê bo dîtbariyekê, texmînkirin, kirina kiryarê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesên re model bê bûn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		dabeşkirin be, çareser dike. 7.1.21.5. Bi hejmarên herî zêde çar pileyî pirsgirêka ku du kiryanan hewce dike, bi awayê ku yek ji wan dabeşkirin be, ava dike.	
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.22. Bi têkildarkirina modelên tevahî, nîv û çarêkê nîşandana kesrê bi kar tîne.	Ast 1 7.1.22.1. Tişt/wêneyê tiştê ku tevahî ye nîşan dide. 7.1.22.2. Tişt/wêneyê tiştê ku nîv e nîşan dide. 7.1.22.3. Dibêje ku yek ji du parçeyên wekhev ên tevahiyekê nîv e. 7.1.22.4. Tevahiyê bi nîvê re têkildar dike. Ast 2 7.1.22.5. Tişt/wêneyê tiştê ku çarêk e nîşan dide. 7.1.22.6. Dibêje ku yek ji çar parçeyên wekhev ên tevahiyekê çarêk e. 7.1.22.7. Dibêje ku yek ji du parçeyên wekhev ên nîvekê çarêk e. 7.1.22.8. Çarêkê bi nîvê re têkildar dike. 7.1.22.9. Dibêje ku tevahiyek ji nîvek û du çarêkan pêk tê. Ast 3 7.1.22.10. Modelên tevahî, nîv û çarêkê bi awayê kesrê nîşan dide. 7.1.22.11. Kesra ku nîv, çarêk û tevahiyê derdibirre dibêje. 7.1.22.12. Wateya parçe-tevahî ya kesrê dibêje. Ast 4 7.1.22.13. Kesrekê dixwîne.	Ji bo tevgerên armanckirî yên armanca 7.1.22.nê Dema tevgerên armanckirî yên di Ast 1 de tên xebitîn, divê têkiliya di navbera nîv û tevahiyê de ji kesane re li ser modelan bê vekolîn (mînak, avakirina tevahiyekê ji du nîvan, pêkhatina tevahiyekê ji du nîvan). Ji bo tevgera armanckirî 7.1.22.1, 1.22.2. û 1.22.3. divê neyê ketin nîşandana kesrê. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.22.3. divê xebatên veqetandina tevahiyekê bo du parçeyên wekhev bên kirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.22.5. divê xebatên veqetandina tevahiyekê bo çar parçeyên wekhev bên kirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.22.8. divê xebatên têkildarkirina çarêkê bi nîvê re bi bikaranîna modelan bên kirin (mînak, pêkhatina nîvekê ji du çarêkan). Herwiha ji bo vê tevgera armanckirî divê veqetandina nîvekê bo du parçeyên wekhev bê xebitîn. Di tevgera armanckirî 7.1.22.10.da ji bo kesra 1/4 divê bê derbirîn ku tevahiyek li 4 tî dabeşkirin û parçeyek jê tê girtin. Divê jimarker, binjimar û xêza kesrê li ser mînakên tên bikaranîn bên ravekirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.22.12. divê têkiliya parçe-tevahî ya di navbera jimarker û binjimar de bê danîn. Di xwendina nîşandanên kesrê de divê derbirînen ku tekezê li têkiliya parçe-tevahî bikin bên bikaranîn (Mînak, divê kesra 1/4 bi awayê “yek ji çaran” bê xwendin).
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.23. Kesrên yekeyî nîşan dide, berhev dike û rêz dike.	Ast 3 7.1.23.1. Her yekê ji parçeyên wekhev ên tevahiyekê bi awayê kesrê nîşan dide. 7.1.23.2. Dibêje ku her yek ji parçeyên wekhev ên tevahiyekê kesra yekeyî ye. 7.1.23.3. Kesrên yekeyî yên kesrên ku binjimara wan 10, 100 e dibêje.	Ji bo armanca 7.1.23. divê cih ji xebatên veqetandina tevahiyekê bo parçeyên wekhev re bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.23.5. û 7.1.23.6. divê li ser kesrên ku binjimara wan herî zêde 20 e xebat bê kirin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.1.23.4. Bi qasî kesra yekeyî ya diyarkirî ji komekê bi modelkirinê dibêje. Ast 4 7.1.23.5. Kesrên yekeyî li gorî têkiliya mezinahî-biçûkahiye berhev dike. 7.1.23.6. Kesrên yekeyî li gorî têkiliya mezinahî-biçûkahiye rêz dike.	
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.24. Kesra hevedudanî û ya bi hejmara temam ji hev cuda dike û model dike.	Ast 3 7.1.24.1. Kesrên ku jimarkera wan ji binjimara wan mezintir e nîşan dide. Ast 4 7.1.24.2. Kesra sade, hevedudanî û ya bi hejmara temam bi modelkirinê dibêje.	Ji bo tevgera armanckirî 7.1.24.1. divê li ser kaxez, blokên kesrê, blokên patronê û xêza hejmaran bê xebitîn.
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.25. Bi qasî kesra sade ya diyarkirî ji komekê model dike û dibêje.	Ast 3 7.1.25.1. Kesrên ku jimarkera wan ji binjimara wan biçûktir e bi modelkirinê dibêje. Ast 4 7.1.25.2. Bi qasî kesra sade ya diyarkirî ji komekê bi modelkirinê dibêje.	Ji bo tevgera armanckirî 7.1.25.1. divê bi bikaranîna modelên cuda yên wek kaxez, blokên kesran, blokên nexşan û xêza hejmaran, bi kesrên ku jimarkerê wan ji binjimarê wan biçûktir e bê xebitîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.1.25.2. divê xêza hejmaran, modela rûberê û hwd. bê bikaranîn. Herwiha di modelkirina bi qasî kesra sade ya diyarkirî ya pirrayiyekê de divê hejmara pirrayiyê herî zêde sê pileyî be. Divê neyê ketin nav kiryara lêkdana hejmareke xwezayî bi kesrê re.
Beş 7.1. Hejmar û Kiryar	7.1.26. Kesran berhev dike.	Ast 3 7.1.26.1. Kesreke hatiye dayîn li ser xêza hejmaran nîşan dide. Ast 4 7.1.26.2. Herî zêde sê kesrên ku binjimarên wan wekhev in li gorî têkiliya mezinahî-biçûkahiye berhev dike.	Ji bo armanca 7.1.26 divê di asta 4an de ligel modelên dirêjahî û rûberê, li ser xêza hejmaran jî xebat bînin kirin. Ji bo armanca 7.1.26 divê kesr li gorî mezinahiyên ku temsîl dikin ji aliyê mezinahî-biçûkahiye ve bînin berhevkirin. Divê xebatên gotina wê ka kîjan mezin e, kîjan biçûk e, gotina hejmara herî mezin, ya herî biçûk bînin kirin. Di berhevkirinê de divê sembolên mezin/biçûk bînin bikaranîn. Divê cih ji xebatên berhevkirina kesreke hatiye dayîn li ser xêza hejmaran bi sifir, nîv û tevahiye re bê dayîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1.	7.1.27. Bi kesrên ku binjimarên wan wekhev in kiryarên berhevkin û jêkirinê dike.	Ast 4 7.1.27.1. Bi kesrên ku binjimarên wan wekhev in kiryara berhevkin û jêkirinê dike. 7.1.27.2. Pirsgerêkên ku bi kesrên binjimarwekhev kiryara berhevkin û jêkirinê hewce dikin çareser dike.	Ji bo armanca 7.1.27. divê di kiryara berhevkin û jêkirinê de, dema binjimar sabit e, kirina berhevkirina jimarkeran di navbera xwe de bê sedemdarkerin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.2. Geometrî	7.2.1. Teşe û laşên geometrîk ji hev cuda dike.	Ast 1 7.2.1.1. Teşeyên geometrîk li gorî hejmara quncik û kêlekên polîn dike û bi nav dike. 7.2.1.2. Sêgoşe, çargoşe, rastegoşe, dorge û bazineyê model dike. 7.2.1.3. Laşên sade yên di jiyana rojane de tên bikaranîn li gorî taybetmendiyan wan polîn dike û bi teşeyên geometrîk re girê dide. Ast 2 7.2.1.4. Wekhevî û cudahiyan sêgoşe, çargoşe, rastegoşe, dorge û bazineyê dibêje. 7.2.1.5. Laşên geometrîk li ser modelan nîşan dide û ji hev cuda dike. 7.2.1.6. Navê laşê geometrîk ê hatiye nîşandan dibêje. Ast 3 7.2.1.7. Rû, quncik û keviyan laşên geometrîk nîşan dide/dibêje. 7.2.1.8. Wekhevî û cudahiyan kûp, prîzmaya çargoşeyî û prîzmaya rastegoşeyî dibêje. 7.2.1.9. Bi bikaranîna xêzkêşê çargoşe, rastegoşe û sêgoşe dixêze. 7.2.1.10. Li ser çargoşe û rastegoşeyê dîagonalan nîşan dide. 7.2.1.11. Dibêje ku teşe li gorî hejmara kêlekên xwe tên binavkirin. Ast 4 7.2.1.12. Kêlek û quncikên sêgoşe, çargoşe û rastegoşeyê bi nav dike. 7.2.1.13. Taybetmendiyan kêlekên çargoşe û rastegoşeyê dibêje. 7.2.1.14. Sêgoşeyan li gorî dirêjahiya kêlekên wan polîn dike. 7.2.1.15. Kûpê ku vebûna wî hatiye dayîn ava dike.	Ji bo tevgera armanckirî 7.2.1.1. divê berî her tiştî têgehên kêlek û quncikê bîn pênasekirin. Divê taybetmendiyan kêlek û quncikan ên bazine, çargoşe, rastegoşe û sêgoşeyê bîn vekolîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.2.1.1. divê bi modelkirinê li ser teşeyên herî zêde çarkêlekî û bazineyê bê xebitîn. Divê pêşî xebata polînkirina teşeyan, paşê pênasekirin, paşê jî binavkirin bê kirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.2.1.2. divê bi bikaranîna amûrên wek textikê geometriyê, ben, lastîk, dar û hwd. xebatên modelkirinê bîn kirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.2.1.3. divê tiştên ku dê bîn bikaranîn ji laşên geometrîk (prîzma, gog û hwd.) bîn hîlbijartin. Bêyî ku laşên geometrîk bîn binavkirin, divê taybetmendiyan polînkirinê yên tiştên wek qutî, kûpa yekîneyê, şûşeya petê, konika kampê, gogên pinponê (gilover, quncikdar, ya ku li ser wê rastegoşe heye û hwd.) bîn rêzkirin û li gorî vê polînkirin bîn kirin. Divê bi vekolandina rûyan tiştên bi teşeya laşê geometrîk ên ji jiyana rojane, xebatên girêdana bi teşeyên geometrîk re bîn kirin. Ji bo tevgerên armanckirî 7.2.1.5. û 7.2.1.6. divê wek laşên geometrîk li ser prîzmaya çargoşeyî, prîzmaya rastegoşeyî, prîzmaya sêgoşeyî, silindir, gog û kûpê bê xebitîn. Divê di fêrkirinê de bê tekezîkirin ku dema alî, cih an mezinahiya laş û teşeyên geometrîk diguhere, taybetmendiyan wan ên şiklî naguherin. Ligel laşên geometrîk ên ku di asta 2an de hatine destgirtin, divê di asta 3an de li ser konî jî bê xebitîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.2.1.7. divê berî her tiştî têgehên rû, quncik û keviyê bi nîşandana li ser modelan ji kes re bîn ravekirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.2.1.8. divê teşeyên geometrîk ji aliyê taybetmendiyan quncik, rû û keviyê ve bîn berhevîkirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.2.1.10. divê bê tekezîkirin ku dîagonala sêgoşeyê tune ye. Ji bo tevgera armanckirî 7.2.1.12. divê çargoşe, pêncgoşe, şeşgoşe û heştgoşe bîn nasandin. Ji bo tevgera armanckirî 7.2.1.13. divê xebatên binavkirina kêlek û quncikên sêgoşeyekê bi şeweya kêleka A, quncika A bîn kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.2. Geometrî	7.2.2. Têkiliyên cihî derdibirre.	Ast 1 7.2.2.1. Têkiliyên cihî (rewş, cih, alî) dibêje. Ast 2 7.2.2.2. Ji bo diyarkirina cih, alî û tevgerê zimanê matematîkî bi kar tîne. 7.2.2.3. Teşeyên sîmetrîk ên li dora xwe ji hev cuda dike. 7.2.2.4. Bi awayekî ku teşeya sîmetrîk a hatiye dayîn li du parçeyên wekhev veqetîne xêza sîmetriyê dixêze. Ast 3 7.2.2.5. Li ser teşeyên ku zêdetir ji xêzeke sîmetriyê hene xêzên sîmetriyê dixêze. 7.2.2.6. Teşeya sîmetrîk a ku parçeyek jê hatiye dayîn li gorî xêza sîmetriyê ya berwarî an tîkane bi xêzkinê temam dike. Ast 4 7.2.2.7. Li ser teşeyên ku sîmetriya neynikê hatiye dayîn xêza sîmetriyê dixêze. 7.2.2.8. Sîmetriya teşeya hatiye dayîn li gorî rastexêzê dixêze.	Ji bo tevgera armanckirî 7.2.2.1. divê cih an aliyê tiştekî li gorî tiştekî din (di bin de-li ser, li dora wê-li çepê-li rastê-di navberê de-li pêş-li paş, bilind-nizm, dûr-nêzîk, hundir-derve) bê xebitîn. Divê xebatên ji bo bikaranîna wan di rewşên jiyana rojane de bên kirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.2.2.2. divê li ser planên cihî yê wek krokiyeke sade, nexşe an plana dibistanê bê xebitîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.2.2.4. xêza sîmetriyê ya ku li gorî teşeya hatiye dayîn tê xêzkin dikare berwarî an tîkane be. Her çend teşeya hatiye dayîn zêdetir ji xêzeke sîmetriyê hebe jî, bes e ku kes xêzeke sîmetriyê bixêze. Divê ew ku dikare zêdetir ji xêzeke sîmetriyê hebe di asteke jortir de bê xebitîn.
Beş 7.2. Geometrî	7.2.3. Nexşên geometrîk ava dike.	Ast 1 7.2.3.1. Nexşê ku herî zêde sê hêmanên wî hene bi laş an teşeyên geometrîk ava dike. 7.2.3.2. Rêzika nexşekî ku ji teşeyên geometrîk an tiştên dişibin laşê geometrîk pêk tê dibêje. 7.2.3.3. Bi diyarkirina hêmanên di nexş de kêm hatine hiştin nexş temam dike. Ast 2 7.2.3.4. Bi diyarkirina hêmanên kêr hatine hiştin di nexşekî geometrîk ê dubarebûyî de nexş temam dike. 7.2.3.5. Bi bikaranîna tîkiliya di nexşekî geometrîk de, bi materyalên cuda nexşên nû yê xwedî heman tîkiliyê ava dike. Ast 3 7.2.3.6. Bi bikaranîna modelên teşeyan li ser kaxeza xalî an çargoşeyî desenê xwedî nexşekî diyar dixêze.	Ji bo tevgera armanckirî 7.2.3.4. divê li ser nexşên herî zêde çarhêmanî bê xebitîn.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.2. Geometrî	7.2.4. Têgehên bingehîn ên di geometriyê de ji hev cuda dike.	Ast 3 7.2.4.1. Bi nîşandana xalê bi sembolê wê bi nav dike. 7.2.4.2. Rastexêz, tîrêj û goşeyê nîşan dide/dibêje. 7.2.4.3. Bi modelên xêzan parçeyên rastexêzê yê bi cihê tîkane û çewt ava dike. Ast 4	Ji bo tevgera armanckirî 7.2.4.2. divê ji dorhêlê nimûne bên dayîn. Ji bo tevgerên armanckirî 7.2.4.6. û 7.2.4.7. divê bi alîkariya amûrên ku ji bo pîvana goşeyê kêrî mirov tên (goşepîv, gonye û hwd.) bê ferqkirin ku goşe bi zivirandina tîrêjekê li dora xala destpêkê ya wê çêdibe.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.2.4.4. Sathê nîşan dide/dibêje. 7.2.4.5. Bi binavkirina goşeyê bi sembolan nîşan dide. 7.2.4.6. Goşeyan bi amûrên standard ên pîvana goşeyê dipîve û wek goşeya teng, rast, fireh û rastexêz diyar dike/nîşan dike. 7.2.4.7. Bi bikaranîna amûrên standard ên pîvana goşeyê goşeya ku pîvana wê hatiye dayîn ava dike.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.3. Pîvan	7.3.1. Dirêjahiyê dipîve.	Ast 1 7.3.1.1. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve berhev dike. 7.3.1.2. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve rêz dike. 7.3.1.3. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê amûra pîvanê ya ne-standard a guncaw hildibijêre. 7.3.1.4. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê bi amûra pîvanê ya ne-standard a guncaw pîvanê dike. 7.3.1.5. Pirsgirêkên ku tê de yekîneyên dirêjahiyê yên ne-standard tên bikaranîn çareser dike. Ast 2 7.3.1.6. Bi parçeyên yekîneya ne-standard ên li du û çaran hatine dabeşkirin (mînak bi qelemek paşê bi nîvê wê) pîvanên dubarekirî dike. 7.3.1.7. Yekîneyên standard ên pîvana dirêjahiyê dibêje. 7.3.1.8. Cihên bikaranîna yekîneyên standard ên pîvana dirêjahiyê dibêje. 7.3.1.9. Bi yekîneyên standard ên pîvana dirêjahiyê pîvanê dike û encama wê dibêje. 7.3.1.10. Dirêjahiyên bi yekîneyên standard ên pîvanê texmîn dike û encama pîvanê bi texmîna xwe re berhev dike. 7.3.1.11. Bi yekîneyên pîvana dirêjahiyê yên standard an ne-standard modelên dirêjahiyê tên avakirin. 7.3.1.12. Pirsgirêkên ku tê de yekîneyên standard ên dirêjahiyê tên bikaranîn çareser dike. Ast 3 7.3.1.13. Ji bo metrekê, nîv metreyê, 10 cm û 5 cm pîvana ne-standard ava dike. 7.3.1.14. Bi bikaranîna amûrên pîvanê yên ne-standard ên ku ji bo metrekê, nîv metreyê, 10 cm û 5 cm ava kirine pîvanê dike. 7.3.1.15. Yekîneyên standard ên pîvana dirêjahiyê bi hev	Ji bo armanca 7.3.1. divê di beşa pîvanê de di çar kiryarên têkildar û çareseriyên pirsgirêkan de, li gorî astê di nav sînordariyên ku di beşa hejmar û kiryan de hatine berçavgirtin de bê mayîn. Dema xebata berhevkirinê tê kirin divê derbirînên wek “dirêjtir û kurtir” bîr bikaranîn. Divê tişt û wêneyên tiştan ên ku ji pênc tiştan derbas nabin bîr rêzkin. Ji bo tevgera armanckirî 7.3.1.7. bi metre û santîmetreyê tê sînordarkirin. Dema ji bo pîvandina dirêjahiyên amûrên standard tên bikaranîn, divê pîvan bi cureya metre û santîmetreyê bîr kirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.3.1.11. divê bi bikaranîna şerîten rengîn modelên ku tê de dubarebûna yekîneyê ji tê dîtin bîr avakirin. Divê xêza hejmaran bi taybetmendiyên xwe yên bîgehîn bê nasandin û di çalakiyan de bê bikaranîn û bi xêzkêşê re bê girêdan.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		re girê dide û bi cureya hev dinivîse. 7.3.1.16. Pirsgirêkên ku der barê metre û santîmetreyê yên ji yekîneyên standard ên pîvanê ne û herî zêde du kiryanan hewce dikin çareser dike. Ast 4 7.3.1.17. Dibêje ku yekîneya herî biçûk a pîvana standard a dirêjahiyê mîlîmetre ye. 7.3.1.18. Cihên bikaranîna mîlîmetreyê, yekîneya herî biçûk a pîvana standard a dirêjahiyê, dibêje. 7.3.1.19. Yekîneyên standard ên pîvana dirêjahiyê bi hev re girê dide. 7.3.1.20. Ji bo dirêjahiyên ku dikare rasterast bipîve li gorî yekîneyeke guncaw texmînan dike û texmîna xwe bi pîvankirinê kontrol dike. 7.3.1.21. Pirsgirêkên ku tê de yekîneyên standard ên pîvanê tên bikaranîn çareser dike.	
Beş 7.3. Pîvan	7.3.2. Dirêjahiya dorê dipîve.	Ast 3 7.3.2.1. Dora tiştan nîşan dide. 7.3.2.2. Dirêjahiya dora teşeyan bi bikaranîna yekîneyên ne-standard û standard dipîve. 7.3.2.3. Dirêjahiya dora teşeyan hesab dike. 7.3.2.4. Pirsgirêkên der barê dirêjahiya dora teşeyan çareser dike. Ast 4 7.3.2.5. Dirêjahiya dora çargoşe û rastegoşeyê bi dirêjahiya kêlekên wan re girê dide. 7.3.2.6. Teşeyên geometrîk ên cuda yên xwedî heman dirêjahiya dorê ava dike. 7.3.2.7. Pirsgirêkên der barê hesabkirina dirêjahiya dora teşeyan çareser dike. 7.3.2.8. Pirsgirêka der barê hesabkirina dirêjahiya dora teşeyan ava dike.	Ji bo armanca 7.3.2. divê di hesabkirinê dorê de textikê geometriyê, kaxeza xalî an çargoşeyî bê dayîn bikaranîn. Ji bo armanca 7.3.2. divê dirêjahiya dora çargoşe, rastegoşe an teşeyên ji hev girtina van hatine avakirin ên ku li ser textikê geometriyê, kaxeza xalî an çargoşeyî hatine dayîn bê dayîn hesabkirin. Divê cih ji dora bazineyê re neyê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.3.2.1. divê pêşî bi yekîneyên ne-standard bê xebitîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.3.2.5. a. Divê bi çalakîyên dîtina dirêjahiya kêlekekê ya rastegoşeya ku dor û dirêjahiya kêlekekê hatiye dayîn an ya çargoşeya ku dirêjahiya dorê hatiye dayîn, têkiliyên dor û dirêjahiya kêlekan bîr vekolîn. b. Divê bê dayîn dîtina ku dirêjahiya dora çargoşeyekê, çar qatê dirêjahiya kêlekekê wê ye. c. Divê di vî cure xebatan de cih ji xebatên ku dê kaxeza çargoşeyî an xalî bê dayîn bikaranîn (bi girêdana bi hejmara yekîneyê re) bê dayîn.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.3. Pîvan	7.3.3. Dirêjahiyên rûberê dipîve.	Ast 3 7.3.3.1. Rûberê teşeyan bi daxuyandina bi materyala ne-standard a guncaw dipîve.	Ji bo tevgera armanckirî 7.3.3.1. a. Wek materyala daxuyandinê dikare kaxeza rengîn a bi mezinahiya wekhev, plastîk û materyalên hwd. bîr bikaranîn. Divê bi taybetî bal bê dayîn ku rûyê dê bê daxuyandin yek parçe be. b. Divê di

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.3.3.2. Rûbereke diyar bi yekîneyên ne-standard ên pîvana rûberê texmîn dike û bi jimartina yekîneyan texmîna xwe kontrol dike. Ast 4 7.3.3.3. Dibêje ku rûberê teşeyan, hejmara çargoşeyên yekîneyê ne yên ku vî rûberî dixin bin xwe. 7.3.3.4. Rûberê çargoşe û rastegoşeyê bi kiryarên berhevkirin û lêkdanê re girê dide.	pîvana rûberê de girîngiya hejmara yekîneyê û dubarebûna yekîneyê bê tekezîrîn. c. Divê cih ji xebatên ji bo gotîna kesan bi jimartina hejmara yekîneyê bê dayîn. d. Divê xebatên ji bo pîvandina du teşeyên cuda bi daxuyandina bi yekîneyên ne-standard ên ji heman cureyî û berhevkirina rûberên wan bîr dayîn kirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.3.3.4. a. Divê rûberê çargoşe û rastegoşeyê bi jimartina çargoşeyên yekîneyê bê hesabkirin. b. Divê bi kirina kiryarên jimartin, berhevkirina dubarekirî û lêkdanê xebatên hesabkirina rûberê bîr kirin. c. Divê dema ev xebat tên kirin ji têkiliya rêz-stûnê sûd bê wergirtin.
Beş 7.3. Pîvan	7.3.4. Têgehên der barê pere ji hev cuda dike.	Ast 1 7.3.4.1. Pereyên bi nîrxê 1, 5, 10, 25, 50 kuruş û 1, 5, 10, 20, 50 TL ji hev cuda dike. Ast 2 7.3.4.2. Kuruş û lîreyê bi hev re girê dide. 7.3.4.3. Pereyên bi mîqdaran cuda bi awayê ku nîrxê wan ji 100 lîreyan derbas nebe ji aliyê mezinahî-bîçûkahiye ve berhev dike. 7.3.4.4. Pîrsgirêkên der barê pereyan çareser dike. Ast 3 7.3.4.5. Kuruş û lîreyê bi hev re girê dide. 7.3.4.6. Pîrsgirêkên der barê pereyan çareser dike. 7.3.4.7. Pîrsgirêka der barê pereyan ava dike.	Ji bo tevgera armanckirî 7.3.4.2. bi awayê ku nîrx ji 100 lîreyan derbas nebe kiryar tê kirin. Ji bo tevgera armanckirî 7.3.4.2. a. Divê bê ravekirin ku deh heb 10 kuruş 1 lîreyê dike, çar heb 25 kuruş 1 lîreyê dike, du heb 50 kuruş 1 lîreyê dike. b. Divê cih ji nîşandanên dehyekî re neyê dayîn. c. Divê 100 û 200 TL bîr nasandin. Ji bo tevgera armanckirî 7.3.4.5. divê cih ji nimûneyên bi şeweya 325 kuruş, 3 lîre 25 kuruş re bê dayîn. Divê cih ji nîşandana dehyekî re neyê dayîn.
Beş 7.3. Pîvan	7.3.5. Têgehên der barê demê ji hev cuda dike.	Ast 1 7.3.5.1. Saetên tam dixwîne. 7.3.5.2. Nîv saetan dixwîne. 7.3.5.3. Li ser salnameyê rojê, hefteyê û mehê diyar dike. 7.3.5.4. Bi referansgirtina bûyer û rewşên diyar rêzîkirinê demî dike. Ast 2 7.3.5.5. Çarêkên saetê dixwîne. 7.3.5.6. Yekîneyên pîvana demê bi hev re girê dide. 7.3.5.7. Pîrsgirêkên der barê yekîneyên pîvana demê çareser dike. Ast 3 7.3.5.8. Demê bi cureya deqe û saetê dibêje. 7.3.5.9. Yekîneyên pîvana demê bi hev re girê dide. 7.3.5.10. Demên çêbûna bûyeran berhev dike. 7.3.5.11. Pîrsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvana demê tên bikaranîn çareser dike. Ast 4 7.3.5.12. Yekîneyên pîvana demê bi hev re girê dide. 7.3.5.13. Pîrsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvana demê tên bikaranîn çareser dike. 7.3.5.14. Pîrsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvana demê tên bikaranîn ava dike.	Ji bo tevgera armanckirî 7.3.5.4. divê peyvên "berê-paşê, ya pêşî-ya dawî, îro-duh-sibe, sibeh-nîvro-êvar, şev-roj" bîr bikaranîn. Ji bo asta 2an yekîneyên pîvana demê deqe-saet, saet-roj, roj-hefte, roj-hefte-meh, meh-werz, werz-sal in. Ji bo asta 3an yekîneyên pîvana demê sal-hefte, sal-roj, deqe-çirke ne. Ji bo asta 4an yekîneyên pîvana demê saet-deqe, deqe-çirke, sal-meh-hefte, meh-hefte-roj in. Ji bo tevgerên armanckirî 7.3.5.6. û 7.3.5.9. divê neyê ketin nav kiryarên veguhastinê di navbera yekîneyên pîvana demê de. Ji bo tevgera armanckirî 7.3.5.12. a. Divê veguhastinê di navbera saet-deqe, deqe-çirkeyê de bîr dayîn kirin. b. Divê veguhastinê di navbera sal-meh-hefte, meh-hefte-rojê de bîr dayîn kirin. c. Divê dema veguhastinê tên kirin mijara sala bazdanê jî bê behskirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.3. Pîvan	7.3.6. Têgehên der barê kişandinê ji hev cuda dike.	Ast 1 7.3.6.1. Tiştan ji aliyê girseya wan ve berhev dike. 7.3.6.2. Tiştan ji aliyê girseya wan ve rêz dike. Ast 2 7.3.6.3. Tiştan bi bikaranîna amûrên standard bi cureya kilogramê dikişîne û berhev dike. 7.3.6.4. Pirsgirêkên der barê yekîneya pîvana girseyê çareser dike. Ast 3 7.3.6.5. Tiştan bi cureya gram/kilogramê dipîve. 7.3.6.6. Girseya tişteki texmîn dike û bi pîvankirinê rastiya texmîna xwe kontrol dike. 7.3.6.7. Pirsgirêkên der barê kilogram/gramê çareser dike. Ast 4 7.3.6.8. Niv û çarêka kilogramê bi cureya gramê derdibirre. 7.3.6.9. Dema girseyê dipîve kilogram û gramê bi hev re bi kar tîne. 7.3.6.10. Cihên ku ton û mîlîgram tê de tên bikaranîn dibêje. 7.3.6.11. Yekîneyên ton-kilogram, kilogram-gram, gram-mîlîgramê bi hev re girê dide. 7.3.6.12. Ton-kilogram, kilogram-gram, gram-mîlîgramê li hev diguherîne. 7.3.6.13. Pirsgirêkên der barê ton, kilogram, gram û mîlîgramê çareser dike. 7.3.6.14. Pirsgirêka der barê ton, kilogram, gram û mîlîgramê ava dike.	Ji bo tevgera armanckirî 7.3.6.1. pêşî du tiştên berhevkin. Bi bikaranîna derbirînen wek "girantir", "sivtir", "ya herî giran", "ya herî sivik" tê peyda kirin ku encamên berhevkinê bînin derbirin. Bi dayîna rêz kirina herî kêmtir sê tiştan li gorî girseya wan, têkiliya di navbera wan de tê dayîn şirovekin. Derbirînen wek "ya herî giran", "ya herî sivik" tên bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.3.6.1. divê derbirînen wek girantir, sivtir, ya herî giran, ya herî sivik bînin bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.3.6.7. divê cih ji pirsgirêkên ku veguhastinê hewce dikin re neyê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.3.6.10. divê cih ji nîşandana ton û mîlîgramê bi bikaranîna kurtênavê re bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 7.3.6.11. divê veguhastinên ku nîşandana dehyekî hewce nakin bînin kirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.3. Pîvan	7.3.7. Şilavê dipîve.	Ast 1 7.3.7.1. Bi bikaranîna yekîneyên ne-standard şilavan dipîve. 7.3.7.2. Mîqdara şilavê ya di herî kêmtir sê firaqên wekhev de berhev dike. 7.3.7.3. Mîqdara şilavê ya di herî kêmtir sê firaqên wekhev de rêz dike. Ast 2 7.3.7.4. Bi bikaranîna yekîneyên ne-standard ên pîvana şilavê mîqdara şilavan dipîve û berhev dike. 7.3.7.5. Pirsgirêkên der barê yekîneyên ne-standard ên pîvana şilavê çareser dike. Ast 3 7.3.7.6. Bi ravekirina pêwîstiya amûr û yekîneyên standard	Ji bo tevgera armanckirî 7.3.7.2. dema xebatên berhevkinê tên kirin divê derbirînen wek "Tijî-vala", "zêdetir-kêmtir", "nîvê wê tijî" bînin bikaranîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		ên pîvana şilavê bi yekîneyên lître an nîv lîtreyê pîvanan dike. 7.3.7.7. Mîqdara şilava di firaqekê de bi yekîneyên lître û nîv lîtreyê texmîn dike û bi pîvankirinê rastiya texmîna xwe kontrol dike. 7.3.7.8. Pirsgirêkên der barê lîtreyê çareser dike. Ast 4 7.3.7.9. Warên bikaranîna mîlîlîtreyê dibêje. 7.3.7.10. Lître û mîlîlîtreyê bi hev re girê dide û li hev diguherîne. 7.3.7.11. Ji bo diyarkirina mîqdarê lître û mîlîlîtreyê bi hev re bi kar tîne. 7.3.7.12. Mîqdara şilava di firaqekê de bi yekîneyên lître/mîlîlîtreyê texmîn dike û bi pîvankirinê texmîna xwe kontrol dike. 7.3.7.13. Pirsgirêka der barê lître û mîlîlîtreyê çareser dike. 7.3.7.14. Pirsgirêka der barê lître û mîlîlîtreyê ava dike.	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.4. Pêvajokirina Daneyan	7.4.1. Bi vekolandina tablo û grafîkên sade şirove û texmînan dike.	Ast 1 7.4.1.1. Tabloyên sade yên ku bi bikaranîna sembola reqeman hatine avakirin dixwîne. 7.4.1.2. Tabloyên sade yên xwedî herî zêde du komên daneyan dixwîne. Ast 2 7.4.1.3. Bersivê dide pirsên ku der barê tabloyên sade yên xwedî herî zêde du komên daneyan ên ku ava kirine tînin pirsîn. Ast 3 7.4.1.4. Bi ravekirina agahiyên di grafîka teşe û tiştan de hatine nîşandan, ji grafîkê bo xêzik/tabloya dubarebûnê veguhastinan dike. 7.4.1.5. Tabloyên sade yên xwedî herî zêde sê komên daneyan dixwîne. Ast 4 7.4.1.6. Bi vekolandina grafîka stûnî şirove û texmînan dike.	Ji bo armanca 7.4.1. divê di xwendina tabloyan de berhevokirina beşên cuda yê daneyan bê peyda kirin. Divê xwendina tabloyê şirovekirina tabloyê jî bigire nav xwe. Ji bo tevgerên armanckirî 7.4.1.1. û 7.4.1.2. divê di xebatên xwendina tabloyê de tabloyên wek tabloya xwarina rojane, tevgerê, rêzikê, çalakiyê yên ku kes gelek caran rastî wan tînin bînin bikaranîn. Divê berî her tiştî tişt û wêneyên tiştan bînin bikaranîn. *Divê sembola (stêrk, rûyê bişirî û hwd.) bê tercîh kirin. Ji bo tevgerên armanckirî 7.4.1.1. û 7.4.1.2. divê dane bi hejmarên 1-20 bînin sînoordarkirin.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.4. Pêvajokirina Daneyan	7.4.2. Xêzik, tabloya dubarebûnê, grafîka tiştan, teşeyan û stûnî ava dike.	Ast 1 7.4.2.1. Tabloyên tevger/çalakiyê yên bi wêneya bikaranîna sembola dagirtî dike.	Ji bo armanca 7.4.2. asta 1ê a. Divê di xebatên avakirina tabloyê de tabloyên wek tabloya xwarina rojane,

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.4.2.2. Tabloyên tevger/çalakiyê yên bi wêne bi bikaranîna reqemê dagirtî dike. Ast 2 7.4.2.3. Bi pirsîna pirsan der barê pirsgirêkekê an mijarekê dane berhev dike, polîn dike, bi şeweya şemaya darê, xêzik an tabloya dubarebûnê birêk dixe. 7.4.2.4. Bersivê dide pirsên ku der barê şemaya darê, xêzik, tabloya dubarebûnê ya xwedî herî zêde du komên daneyan a ku ava kirine tîna pirsîn. 7.4.2.5. Bi pirsîna pirsan der barê pirsgirêkekê an mijarekê dane berhev dike, polîn dike, grafîka tiştan û teşeyan ava dike. 7.4.2.6. Bersivê dide pirsên ku der barê grafîka tiştan û teşeyan a xwedî herî zêde du komên daneyan a ku ava kirine tîna pirsîn. Ast 4 7.4.2.7. Bi pirsîna pirsan der barê pirsgirêkekê an mijarekê, grafîka stûnî ya guncaw ji bo daneyên berhev kirine ava dike. 7.4.2.8. Bi armanca pêşkêşkirina daneya bi dest xistiye nîşandanê cuda bi kar tîne. 7.4.2.9. Li gorî grafîka stûnî, tablo û grafîkên din texmînan dike.	tevgerê, rêzikê, çalakiyê yên ku kes gelek caran rastî wan tîna bîkaranîna. b. Divê berî her tiştî tişt û wêneyên tiştan bîkaranîna. *Divê sembol (stêrk, rûyê bişirî û hwd.) bîkaranîna. c. Divê dane bi hejmarên 1-20 bîna sîno-darkirin. d. Divê tablo ya herî zêde du komên daneyan be. Ji bo tevgerên armanckirî 7.4.2.1. û 7.4.2.2. divê du an zêdetir taybetmendî bîkaranîna. Ji bo tevgera armanckirî 7.4.2.6. dema grafîkê avakirin divê bal bî dayîn ku dane herî zêde di çar kategoriyan de birêxistinbar be, ji bo her daneyekê tiştêk bîkaranîna, tişt li kêleka hev an li ser hev werin. Ji bo tevgera armanckirî 7.4.2.9. divê ji grafîka tiştan an teşeyan sîd bî wergirtin. Xêzik û tabloyên dubarebûnê jî dikarin bîkaranîna.
Beş 7.4. Pêvajokirina Daneyan	7.4.3. Bi bikaranîna agahiyên ku bi grafîka stûnî, tablo û grafîkên din hatine nîşandan pirsgirêkên der barê jiyana rojane çareser dike.	Ast 3 7.4.3.1. Bi bikaranîna grafîkên hatine dayîn pirsgirêkên ku kiriyara berhevkirin/jêkirinê hewce dikin çareser dike. 7.4.3.2. Bi bikaranîna agahiyên di pirsgirêkê de hatine dayîn grafîkê ava dike. 7.4.3.3. Bi bikaranîna grafîkên ku ava kirine pirsgirêkên ku kiriyara berhevkirin/jêkirinê hewce dikin çareser dike. 7.4.3.4. Bi sîd-wergirtina ji grafîkan pirsgirêkên ku kiriyarên berhevkirin/jêkirinê hewce dikin çareser dike. Ast 4 7.4.3.5. Grafîka stûnî, tablo û grafîkên din di çareserkirina pirsgirêkê de bi kar tîna.	Ji bo armanca 7.4.3. divê kes di pirsgirêkan de bersiva pirsên wek “Çi qas zêdetir?”, “Çi qas kêmtir?” bidin. Divê grafîkê yên herî zêde çar komên daneyan bin.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Hejmar û Kiryar	7.1.1. Bi rîtm dijmêre.	7.1.1.1. Ji 0ê heta 100ê ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 7.1.1.2. Ji hejmareke hatiye dayîn a di navbera 1-20 de dest pê dike û	7.1.1.8. Ji 100ê ber bi paş ve du bi du bi rîtm dijmêre. 7.1.1.9. Ji 0ê heta 30ê ber bi pêş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre.	7.1.1.17. Ji 0ê heta 60ê ber bi pêş ve şeş bi şeş bi rîtm dijmêre. 7.1.1.18. Ji 0ê heta 70ê ber bi pêş ve heft bi heft bi rîtm dijmêre.	7.1.1.25. Heta 10.000î hezar bi hezar bi rîtmîk dijmêre.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 7.1.1.3. Ji 0ê heta 100ê ber bi pêş ve deh bi deh bi rîtm dijmêre. 7.1.1.4. Ji 0ê heta 100ê ber bi pêş ve pênc bi pênc bi rîtm dijmêre. 7.1.1.5. Heta 20ê ber bi pêş ve du bi du bi rîtm dijmêre. 7.1.1.6. Ji 20ê dest pê dike û ber bi paş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 7.1.1.7. Ji 20ê dest pê dike û ber bi paş ve du bi du bi rîtm dijmêre.	7.1.1.10. Ji 30ê heta 0ê ber bi paş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 7.1.1.11. Ji 0ê heta 40ê ber bi pêş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 7.1.1.12. Ji 40ê heta 0ê ber bi paş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 7.1.1.13. Ji hejmareke hatiye dayîn a di navbera 1-30 de dest pê dike û ber bi pêş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 7.1.1.14. Ji hejmareke hatiye dayîn a di navbera 1-30 de dest pê dike û ber bi paş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 7.1.1.15. Ji hejmareke hatiye dayîn a di navbera 1-40 de dest pê dike û ber bi pêş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 7.1.1.16. Ji hejmareke hatiye dayîn a di navbera 1-40 de dest pê dike û ber bi paş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre.	7.1.1.19. Ji 0ê heta 80ê ber bi pêş ve heşt bi heşt bi rîtm dijmêre. 7.1.1.20. Ji 0ê heta 90ê ber bi pêş ve neh bi neh bi rîtm dijmêre. 7.1.1.21. Ji 100ê heta 1000ê ber bi pêş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre. 7.1.1.22. Ji 1000î ber bi paş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre. 7.1.1.23. Ji hejmareke hatî dayîn a di navbera 1-1000 de dest pê dike û ber bi pêş ve deh bi deh bi rîtm dijmêre. 7.1.1.24. Ji hejmareke hatî dayîn a di navbera 1-1000 de dest pê dike û ber bi pêş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre.	

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Hejmar û Kiryar	7.1.2. Tiştan/wêneyên tiştan dijmêre.	7.1.2.1. Tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-20 de yên li teniştê hev rêzkiyê yek bi yek dijmêre. 7.1.2.2. Tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-20 de yên tevlihev rêzkiyê yek bi yek dijmêre.	7.1.2.3. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komekê de ku hejmara tiştan heta 100î ye yek bi yek dijmêre. 7.1.2.4. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komekê de ku hejmara tiştan heta 100î ye deh bi deh dijmêre. 7.1.2.5. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komekê de ku hejmara tiştan heta 100î ye pênc bi pênc dijmêre. 7.1.2.6. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komekê de ku hejmara tiştan heta 10î ye du bi du dijmêre. 7.1.2.7. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komekê de ku hejmara tiştan heta 30î ye sê bi sê dijmêre. 7.1.2.8. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komekê de ku hejmara tiştan heta		

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
			40î ye çar bi çar dijmêre.		
	7.1.3. Pîrbûna ku li hember hejmarekê heta 100î tê wek heb tîne ziman.	7.1.3.1. Komeke tiştan a di navbera 1-20 de dijmêre û dibêje çend heb tişt hene. 7.1.3.2. Komeke tiştan a di navbera 1-20 de ya di wêneyê de dijmêre û dibêje çend heb tişt hene.	7.1.3.4. Komeke tiştan a di navbera 20100 de ya di wêneyê de dijmêre û dibêje çend heb tişt hene.		

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		7.1.3.3. Ji nav komeke tiştan a di navbera 1-20 de bi hejmartinê hejmara xwestî ya tiştan vediqetîne.			
Beş 1. Hejmar û Kiryar	7.1.4. Hejmarên xwezayî dixwîne û dinivîse.	7.1.4.1. Dibêje ku pîrbûna ji 10 hebên heman cinsî destyek e. 7.1.4.2. Dibêje ku pîrbûna ji 12 hebên heman cinsî dûzîneyek e. 7.1.4.3. Komeke tiştan/wêneyê tiştî ya di navbera 10-20 de (10 û 20 tê de) li dehî û yekiyên wê vediqetîne. 7.1.4.4. Dibêje ku komeke tiştan/wêneyê tiştî ya di navbera 10-20 de ji çend dehî û çend yekiyên pêk tê. 7.1.4.5. Hejmara ku li hember koma tiştan a di navbera 10-20 de ya li dehî û yekiyên wê veqetandî tê dinivîse. 7.1.4.6. Hejmara ku li hember koma tiştan a di navbera 10-20 de ya li dehî û yekiyên wê veqetandî tê dixwîne. 7.1.4.7. Hejmarên di navbera 1-20 de dixwîne. 7.1.4.8. Hejmareke di navbera 1-20 de ya tê gotin bi reqeman dinivîse.	7.1.4.9. Pîrbûneke ku hejmara tiştan ji 100î kêmtir e bi bikaranîna modelê li dehî û yekiyên wê vediqetîne. 7.1.4.10. Dibêje ku pîrbûna ku li komên dehî û yekiyên veqetandî ye ji çend dehî û çend yekiyên pêk tê. 7.1.4.11. Hejmara ku li hember pîrbûneke di navbera 20-100 de ya li dehî û yekiyên wê veqetandî tê dinivîse. 7.1.4.12. Hejmara ku li hember pîrbûneke di navbera 20-100 de ya li dehî û yekiyên wê veqetandî tê dixwîne. 7.1.4.13. Hejmarên xwezayî yên du pileyî dixwîne. 7.1.4.14. Hejmarên xwezayî yên du pileyî yên tîn gotin bi reqeman dinivîse.	7.1.4.15. Pîrbûneke ku hejmara tiştan 100-1000 e bi bikaranîna modelê li sedî, dehî û yekiyên wê vediqetîne. 7.1.4.16. Dibêje ku pîrbûna ku li sedî, dehî û yekiyên wê veqetandî ye ji çend sedî, çend dehî û çend yekiyên pêk tê. 7.1.4.17. Hejmara ku li hember pîrbûneke di navbera 100-1000 de ya li sedî, dehî û yekiyên wê veqetandî tê dinivîse. 7.1.4.18. Hejmara ku li hember pîrbûneke di navbera 100-1000 de ya li sedî, dehî û yekiyên wê veqetandî tê dixwîne. 7.1.4.19. Hejmarên xwezayî yên sê pileyî dixwîne. 7.1.4.20. Hejmarên xwezayî yên sê pileyî yên tîn gotin bi reqeman dinivîse.	7.1.4.21. Hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 pileyî dixwîne. 7.1.4.22. Hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 pileyî yên tîn gotin bi reqeman dinivîse.

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	7.1.5. Navên pileyan û nîrxên pileyan ên hejmarên xwezayî		7.1.5.1. Navên pileyan ên hejmarên xwezayî yên ji 100î biçûktir li ser	7.1.5.3. Navên pileyan ên hejmarên sê pileyî li ser modelan dinivîse.	7.1.5.5. Navên pileyan ên hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 pileyî dinivîse.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	dibêje û dinivîse.		modelan dinivîse. 7.1.5.2. Nîrxên pileyan ên hejmarên xwezayî yê ji 100î biçûktir dinivîse.	7.1.5.4. Nîrxên pileyan ên hejmarên sê pileyî li ser modelan dinivîse.	7.1.5.6. Nîrxên pileyan ên hejmarên xwezayî yê 4, 5 û 6 pileyî dinivîse. 7.1.5.7. Hejmarên 4, 5 û 6 pileyî li komên wan vediqetîne. 7.1.5.8. Hejmarên 4, 5 û 6 pileyî analîz dike.
Beş 1. Hejmar û Kiryar	7.1.6. Hejmarên xwezayî rêz dike.	7.1.6.1. Hejmarên ji 1ê heta 20î bi awayekî rêzkirî dinivîse. 7.1.6.2. Hejmara ku piştî hejmareke hatî dayîn a di navbera 1-20 de tê dinivîse. 7.1.6.3. Hejmara ku berî hejmareke hatî dayîn a di navbera 1-20 de tê dinivîse. 7.1.6.4. Hejmarên ji 1ê heta 20î yê bi rêzeke tevlihev hatine dayîn li gorî rêza hejmartinê rêz dike. 7.1.6.5. Hejmara/hejmarên ku di rêzeya hejmaran a ji 1ê heta 20î ya hatî dayîn de kêman hatine hiştin dinivîse.	7.1.6.6. Hejmara ku piştî hejmareke hatî dayîn a di navbera 1-100 de tê dinivîse. 7.1.6.7. Hejmara ku berî hejmareke hatî dayîn a di navbera 1-100 de tê dinivîse. 7.1.6.8. Herî zêde 4 hejmarên xwezayî yê di navbera 1-100 de yê bi rêzeke tevlihev hatine dayîn li gorî rêza hejmartinê rêz dike. 7.1.6.9. Hejmarên ku di rêzeyeke hejmaran a bi hejmarên xwezayî yê ji 100î biçûktir hatiye avakirin de kêman hatine hiştin dinivîse.		

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Hejmar û Kiryar	7.1.7. Du komên tiştan yek bi yek li hev tîne û di navbera hejmarên tiştan ên koman de berawirdî dike.	7.1.7.1. Du komên tiştan ên bi heman hejmarê di navbera 1-20 de yek bi yek li hev tîne û dibêje ku wekhev in. 7.1.7.2. Du komên tiştan ên bi hejmarên cuda di navbera 1-20 de yek bi yek li hev tîne û dibêje ku komeke tiştan ji ya din kêmtir e. 7.1.7.3. Du komên tiştan ên bi hejmarên cuda di navbera 1-20 de li hev tîne û dibêje ku komeke tiştan ji ya din zêdetir e.			
Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	7.1.8. Hejmarên xwezayî berawird dike.	7.1.8.1. Du hejmarên di navbera 10-20 de berawird dike û dibêje ku her du hejmar wekhev in.	7.1.8.4. Herî zêde çar hejmarên xwezayî yê ji 100î biçûktir berawird dike û dibêje kîjan	7.1.8.7. Herî zêde pênc hejmarên xwezayî yê ji 1000î biçûktir berawird dike û dibêje kîjan	7.1.8.10. Hejmarên xwezayî yê herî zêde şeş pileyî bi bikaranîna sembola mezin/biçûk rêz dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		7.1.8.2. Du hejmarên di navbera 10-20 de berawird dike û dibêje kîjan mezin e. 7.1.8.3. Du hejmarên di navbera 10-20 de berawird dike û dibêje kîjan biçûk e.	mezin/herî mezin e. 7.1.8.5. Herî zêde çar hejmarên xwezayî yên ji 100î biçûktir berawird dike û dibêje kîjan biçûk/herî biçûk e. 7.1.8.6. Herî zêde çar hejmarên xwezayî yên ji 100î biçûktir ji mezin ber bi biçûk/ji biçûk ber bi mezin rêz dike.	mezin/herî mezin e. 7.1.8.8. Herî zêde pênc hejmarên xwezayî yên ji 1000î biçûktir berawird dike û dibêje kîjan biçûk/herî biçûk e. 7.1.8.9. Herî zêde pênc hejmarên xwezayî yên ji 1000î biçûktir bi bikaranîna sembolên ">" û "<" ji mezin ber bi biçûk/ji biçûk ber bi mezin rêz dike.	

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	7.1.9. Hejmaran bi armanca diyarkirina rêzê bi kar tîne.	7.1.9.1. Rêza tiştan/wêneyên tiştan ên di rêzeyekê de dibêje. 7.1.9.2. Tiştê/wêneyê tiştî yê ku rêza wî tê gotin di rêzeyekê de nîşan dide. 7.1.9.3. Hejmara ku rêzê diyar dike dixwîne. 7.1.9.4. Hejmara ku rêzê diyar dike dinivîse.			
Beş 1. Hejmar û Kiryar	7.1.10. Li gorî qaîdeyê diyar nexşa hejmaran a zêdebûyî/kêmbûyî ava dike.		7.1.10.1. Qaîdeya nexşa hejmaran a ku cudahiya di navbera wan de sabit e dibêje. 7.1.10.2. Hêmana kêr hatî hiştin a nexşa hejmaran a ku cudahiya di navbera wan de sabit e dinivîse.	7.1.10.3. Nexşa hejmaran a ku cudahiya di navbera wan de sabit e herî zêde 4 gavan didomîne. 7.1.10.4. Li gorî qaîdeyê diyar nexşa hejmaran a yek qaîdeyî ya zêdebûyî an kêmbûyî ava dike.	7.1.10.5. Li gorî qaîdeyê diyar nexşa hejmaran a du qaîdeyî ya zêdebûyî an kêmbûyî ava dike. 7.1.10.6. Qaîdeyên nexşa hejmaran a ku li gorî du qaîdeyan ava kiriye dibêje.
	7.1.11. Hejmarên xwezayî li dehi/sedi/hezariya herî nêzik gilover dike.		7.1.11.1. Dibêje ku hejmareke xwezayî ya ji 100î biçûktir li kîjan dehiyê nêzik e. 7.1.11.2. Hejmareke xwezayî ya ji 100î biçûktir li dehiya ku nêzikî wê ye gilover dike.	7.1.11.3. Dibêje ku hejmareke xwezayî ya sê pileyî li kîjan dehi/sediye nêzik e. 7.1.11.4. Hejmareke xwezayî ya sê pileyî li dehi/sediya ku nêzikî wê ye gilover dike.	7.1.11.5. Dibêje ku hejmareke xwezayî ya çar pileyî li kîjan dehi/sedi/hezariyê nêzik e. 7.1.11.6. Hejmareke xwezayî ya çar pileyî li dehi/sedi/hezariya ku nêzikî wê ye gilover dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Hejmar û Kiryar	7.1.12. Hejmarên xwezayî li gorî fer an cot bûna wan ji hev derdixe.			7.1.12.1. Tiştan/wêneyên tiştan kom dike û dibêje ku hejmara tiştan fer an cot e. 7.1.12.2. Dibêje ku hejmarên hatine dayîn fer an cot in.	

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
				7.1.12.3. Dibêje ku berhevkirina du hejmarên xwezayî yên fer cot e. 7.1.12.4. Dibêje ku berhevkirina du hejmarên xwezayî yên cot cot e. 7.1.12.5. Dibêje ku berhevkirina du hejmarên xwezayî yên fer û cot fer e.	
	7.1.13. Hejmaran bi reqemên Romî tîne ziman.			7.1.13.1. Reqemên Romî yên heta 20î dixwîne. 7.1.13.2. Hejmarên heta 20î bi reqemên Romî dinivîse.	
	7.1.14. Bi hejmarên xwezayî kiryarda berhevkirinê dike.	7.1.14.1. Li koma tiştan bi qasî hejmara diyarkirî tişt zêde dike û dibêje ku hejmara komê zêde bûye/pir bûye.	7.1.14.11. Bi du hejmarên ku berhevkirina wan ji 100î derbas nabe kiryarda berhevkirinê ya bê hilgirtin dike.	7.1.14.16. Bi du hejmarên ku berhevkirina wan ji 1000î derbas nabe kiryarda berhevkirinê ya bê hilgirtin dike.	7.1.14.21. Bi hejmarên herî zêde çar pileyî kiryarda berhevkirinê ya bi hilgirtin/bê hilgirtin dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Hejmar û Kiryar		7.1.14.2. Kiryarda berhevkirinê yên ku berhevkirin ji 20î derbas nabe bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike û pêk tîne. 7.1.14.3. Kiryarda berhevkirinê ya ku bi tiştên/wêneyên tiştan ên ku berhevkirin ji 20î derbas nabe hatiye nîşandan vediguherîne hejmaran û pêk tîne. 7.1.14.4. Sembola wekhevîyê bi kar tîne. 7.1.14.5. Sembola kiryarda berhevkirinê (+) bi kar tîne. 7.1.14.6. Bi hejmarên ku berhevkirin ji 20î derbas nabe kiryarda berhevkirinê dike. 7.1.14.7. Bi sê hejmarên yek pileyî yên ku berhevkirin ji 20î derbas nabe kiryarda berhevkirinê dike. 7.1.14.8. Dibêje ku di kiryarda berhevkirinê de dema cihên berhevkiriyên diguherin berhevkirin naguhere.	7.1.14.12. Bi du hejmarên ku berhevkirina wan ji 100î derbas nabe kiryarda berhevkirinê ya bi hilgirtin dike. 7.1.14.13. Di berhevkirina du hejmarên ku ji 100î derbas nabe de berhevkiriyê nehatî dayîn dibîne. 7.1.14.14. Berhevkirina du hejmarên ku ji 100î derbas nabe texmîn dike û texmîna xwe bi encama kiryardê re berawird dike. 7.1.14.15. Bi du hejmarên ku berhevkirina wan ji 100î derbas nabe bi hiş kiryarda berhevkirinê dike.	7.1.14.17. Bi du hejmarên ku berhevkirina wan ji 1000î derbas nabe kiryarda berhevkirinê ya bi hilgirtin dike. 7.1.14.18. Di berhevkirina du hejmarên ku ji 1000î derbas nabe de berhevkiriyê nehatî dayîn dibîne. 7.1.14.19. Berhevkirina du hejmarên ku ji 1000î derbas nabe texmîn dike û texmîna xwe bi encama kiryardê re berawird dike. 7.1.14.20. Du hejmarên ku berhevkirina wan ji 1000î derbas nabe bi hiş berhev dike.	7.1.14.22. Berhevkirina du hejmarên ku berhevkirina wan herî zêde çar pileyî ye texmîn dike û texmîna xwe bi encama kiryardê re berawird dike. 7.1.14.23. Hejmarên herî zêde çar pileyî bi qatên 100î re bi hiş berhev dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		7.1.14.9. Di kiryara berhevkirinê ya bi hejmarên ku berhevkin ji 20î derbas nabe de berhevkiyê nehatî dayîn dinivîse.			

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		7.1.14.10. Bi hejmarên ku berhevkin ji 20î derbas nabe bi hiş kiryara berhevkinê dike.			
	7.1.15. Pirsgirêkên ku pêdiviya wan bi kiryara berhevkinê heye çareser dike.	7.1.15.1. Bi hejmarên ku berhevkin ji 20î derbas nabe pirsgirêkên ku pêdiviya wan bi kiryareke berhevkinê heye çareser dike. 7.1.15.2. Li gorî yên hatine dayîn, bi hejmarên ku berhevkin ji 20î derbas nabe pirsgirêkên ku pêdiviya wan bi kiryareke berhevkinê heye ava dike.	7.1.15.3. Bi hejmarên ku berhevkirina wan ji 100î derbas nabe pirsgirêkên ku pêdiviya wan herî zêde bi du kiryaran heye çareser dike. 7.1.15.4. Li gorî yên hatine dayîn, bi hejmarên ku berhevkin ji 100î derbas nabe pirsgirêkên ku pêdiviya wan bi du kiryaran heye ava dike.	7.1.15.5. Bi hejmarên sê pileyî yên ku berhevkirina wan ji 1000î derbas nabe pirsgirêkên ku pêdiviya wan herî zêde bi sê kiryaran heye çareser dike. 7.1.15.6. Li gorî yên hatine dayîn, pirsgirêkên ku pêdiviya wan herî zêde bi du kiryaran heye ava dike.	7.1.15.7. Bi hejmarên herî zêde çar pileyî pirsgirêkên ku pêdiviya wan herî zêde bi çar kiryaran heye çareser dike. 7.1.15.8. Li gorî yên hatine dayîn, pirsgirêkên ku pêdiviya wan bi sê kiryaran heye ava dike.
Beş 1. Hejmar û Kiryar	7.1.16. Bi hejmarên xwezayî kiryara jêkirinê dike.	7.1.16.1. Ji koma tiştan bi qasî hejmara diyarkirî tişt derdixe û dibêje ku hejmara komê kêmbûye/hindik bûye. 7.1.16.2. Kiryarên jêkirinê yên bi hejmarên heta 20î bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike û pêk tîne. 7.1.16.3. Kiryara jêkirinê ya ku bi tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 0-20 de hatiye nîşandan vediguherîne hejmaran û pêk tîne. 7.1.16.4. Sembola kiryara jêkirinê (-) bi kar tîne.	7.1.16.7. Bi hejmarên heta 100î kiryara jêkirinê ya bê şikandina dehiyê dike. 7.1.16.8. Bi hejmarên heta 100î kiryara jêkirinê ya bi şikandina dehiyê dike. 7.1.16.9. Di kiryara jêkirinê ya bi hejmarên heta 20î de kêmbûyiyê nehatî dayîn dibîne. 7.1.16.10. Di kiryara jêkirinê ya bi hejmarên heta 20î de jêkiryê nehatî dayîn dibîne.	7.1.16.13. Bi hejmarên herî zêde sê pileyî kiryara jêkirinê ya bê şikandina dehiyê dike. 7.1.16.14. Bi hejmarên herî zêde sê pileyî kiryara jêkirinê ya bi şikandina dehiyê dike. 7.1.16.15. Di kiryara jêkirinê ya bi hejmarên heta 100î de kêmbûyiyê nehatî dayîn dibîne. 7.1.16.16. Di kiryara jêkirinê ya bi hejmarên heta 100î de jêkiryê nehatî dayîn dibîne.	7.1.16.20. Bi du hejmarên herî zêde çar pileyî kiryara jêkirinê ya bê şikandina dehiyê dike. 7.1.16.21. Bi du hejmarên herî zêde çar pileyî kiryara jêkirinê ya bi şikandina dehiyê dike. 7.1.16.22. Di kiryara jêkirinê ya bi hejmarên herî zêde çar pileyî de kêmbûyiyê nehatî dayîn dibîne. 7.1.16.23. Di kiryara jêkirinê ya bi hejmarên heta 100î de jêkiryê nehatî dayîn dibîne.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		7.1.16.5. Bi hejmarên heta 20î kiryara jêkirinê dike. 7.1.16.6. Bi hejmarên heta 20î bi hiş kiryara jêkirinê dike.	7.1.16.11. Encama kiryara jêkirinê ya bi du hejmarên heta 100î texmîn dike û texmîna xwe bi encama kiryarê re berawird dike.	7.1.16.17. Encama kiryara jêkirinê ya bi hejmarên sê pileyî texmîn dike û texmîna xwe bi encama kiryarê re berawird dike.	7.1.16.24. Encama kiryara jêkirinê ya bi hejmarên herî zêde çar pileyî texmîn dike û texmîna xwe bi encama kiryarê re berawird dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
			7.1.16.12. Du hejmarên ku di nav 100î de qatên 10î ne bi hiş jê dike.	7.1.16.18. Ji hejmareke du pileyî hejmareke du pileyî ya ku qata 10î ye bi hiş jê dike. 7.1.16.19. Ji hejmareke sê pileyî ya ku qata 100î ye hejmareke du pileyî ya ku qata 10î ye bi hiş jê dike.	7.1.16.25. Ji hejmareke sê pileyî hejmareke du pileyî ya ku qata 10î ye bi hiş jê dike. 7.1.16.26. Hejmarên sê pileyî yên ku qata 100î ne bi hiş jê dike.
Beş 1. Hejmar û Kiryar	7.1.17. Pirsgirêkên ku pêdiviya wan bi kiryara jêkirinê heye çareser dike.	7.1.17.1. Bi hejmarên di navbera 1-20 de pirsgirêkên ku pêdiviya wan bi kiryareke jêkirinê heye çareser dike. 7.1.17.2. Li gorî yên hatine dayîn, bi hejmarên di navbera 1-20 de pirsgirêkên ku pêdiviya wan bi kiryareke jêkirinê heye ava dike.	7.1.17.3. Bi hejmarên di navbera 0-100 de pirsgirêkên herî zêde du kiryarî yên ku pêdiviya wan bi kiryara berhevkirin û jêkirinê heye çareser dike. 7.1.17.4. Li gorî yên hatine dayîn, bi hejmarên di navbera 0-100 de pirsgirêkên herî zêde du kiryarî yên ku pêdiviya wan bi kiryara berhevkirin û jêkirinê heye ava dike.	7.1.17.5. Bi hejmarên di navbera 0-1000 de pirsgirêkên herî zêde sê kiryarî yên ku pêdiviya wan bi kiryara berhevkirin û jêkirinê heye çareser dike. 7.1.17.6. Li gorî yên hatine dayîn, bi hejmarên di navbera 0-1000 de pirsgirêkên herî zêde du kiryarî yên ku pêdiviya wan bi kiryara berhevkirin û jêkirinê heye ava dike.	7.1.17.7. Bi hejmarên herî zêde çar pileyî pirsgirêkên herî zêde çar kiryarî yên ku pêdiviya wan bi kiryara berhevkirin û jêkirinê heye çareser dike. 7.1.17.8. Li gorî yên hatine dayîn, bi hejmarên herî zêde çar pileyî pirsgirêkên herî zêde sê kiryarî yên ku pêdiviya wan bi kiryara berhevkirin û jêkirinê heye ava dike.
	7.1.18. Bi hejmarên xwezayî kiryara lêkdanê dike.		7.1.18.1. Kiryara lêkdanê ya bi hejmarên heta 20î bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan wek kiryara berhevkirina dubarekirî model dike.	7.1.18.7. Hejmarên heta 10î bi 6, 7, 8, 9an re lêk dide. 7.1.18.8. Tabloya lêkdanê ava dike.	7.1.18.15. Hejmarên sê pileyî bi hejmarên du pileyî re lêk dide.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Hejmar û Kiryar			7.1.18.2. Dibêje ku kiryara lêkdanê kiryara berhevkirina dubarekirî ye. 7.1.18.3. Kiryara lêkdanê ya ku bi tiştan/wêneyên tiştan hatiye nîşandan vediguherîne hejmaran. 7.1.18.4. Sembola kiryara lêkdanê (x) bi kar tîne. 7.1.18.5. Hejmarên heta 10î bi 1, 2, 3, 4, 5 û 10î re lêk dide. 7.1.18.6. Heta 5ê (5 tê de) tabloya lêkdanê ava dike.	7.1.18.9. Hejmarên heta 100î bi hejmarên heta 10î re bê hilgirtin lêk dide. 7.1.18.10. Hejmarên heta 100î bi hejmarên heta 10î re bi hilgirtin lêk dide. 7.1.18.11. Hejmareke du pileyî bi hejmareke du pileyî re lêk dide. 7.1.18.12. Hejmareke sê pileyî bi hejmareke yek pileyî re lêk dide. 7.1.18.13. Bi hejmarên 10 û 100î re heta 1000î bi rêya kurt kiryara lêkdanê dike. 7.1.18.14. Dibêje ku dema yek ji lêkderan zêde an kêm bibe encam çawa diguhere.	7.1.18.16. Dibêje ku di kiryara lêkdanê ya bi sê hejmarên xwezayî de guherîna cihê lêkderan encamê naguherîne. 7.1.18.17. Hejmarên xwezayî yên herî zêde sê pileyî; bi hejmarên ku herî zêde neh qatên 10, 100 û 1000î ne bi rêya kurt lêk dide. 7.1.18.18. Hejmarên xwezayî yên herî zêde du pileyî bi 5, 25 û 50î re bi rêya kurt lêk dide. 7.1.18.19. Hejmarên herî zêde sê pileyî bi 10, 100 û 1000î re bi hiş lêk dide. 7.1.18.20. Lêkdana hejmareke xwezayî ya herî zêde du pileyî bi hejmareke xwezayî ya yek pileyî re

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
					texmîn dike û texmîna xwe bi encama kiryarê re berawird dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	7.1.19. Pirsgirêkên têkildarî lêkdanê çareser dike.		7.1.19.1. Bi hejmarên di navbera 1-100 de pirsgirêkên ku pêdiviya wan bi kiryareke lêkdanê heye çareser dike.	7.1.19.2. Bi hejmarên di navbera 1-100 de pirsgirêkên ku pêdiviya wan bi du kiryanan heye û yek ji wan lêkdan e çareser dike. 7.1.19.3. Pirsgirêkên ku pêdiviya wan bi kiryara lêkdanê heye ava dike.	7.1.19.4. Bi hejmarên herî zêde sê pileyî pirsgirêkên ku pêdiviya wan herî zêde bi sê kiryanan heye û yek ji wan lêkdan e çareser dike. 7.1.19.5. Bi hejmarên herî zêde sê pileyî pirsgirêkên ku pêdiviya wan herî zêde bi du kiryanan heye û yek ji wan lêkdan e ava dike.
Beş 1. Hejmar û Kiryar	7.1.20. Bi hejmarên xwezayî kiryara dabeşkirinê dike.		7.1.20.1. Kiryara dabeşkirinê ya bi hejmarên heta 20î bi komkirin/parvekirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike. 7.1.20.2. Kiryara dabeşkirinê ya bi hejmarên heta 20î bi komkirin/parvekirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan wek kiryara jêkirina li pey hev model dike. 7.1.20.3. Kiryara dabeşkirinê ya bê mayî ya ku bi tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 0-20 de hatiye nîşandan vediguherîne hejmaran. 7.1.20.4. Sembola kiryara dabeşkirinê (+) bi kar tîne.	7.1.20.6. Hejmarên heta 100î li hejmarên heta 10î bê mayî dabeş dike. 7.1.20.7. Hejmarên heta 100î li hejmarên heta 10î bi mayî dabeş dike. 7.1.20.8. Bi hejmarên heta 100î hejmareke xwezayî ya ku pileya yekîyan sifir e li 10î bi rêya kurt dabeş dike.	7.1.20.9. Hejmarên xwezayî yên sê pileyî li hejmarên xwezayî yên herî zêde du pileyî dabeş dike. 7.1.20.10. Hejmareke herî zêde çar pileyî li hejmareke yek pileyî dabeş dike. 7.1.20.11. Hejmarên xwezayî yên herî zêde pênc pileyî yên ku sê pileyên dawî sifir in li 10, 100 û 1000î bi hiş dabeş dike. 7.1.20.12. Encama kiryareke dabeşkirinê texmîn dike û texmîna xwe bi encama kiryarê re berawird dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Hejmar û Kiryar			7.1.20.5. Rola 1ê di kiryara dabeşkirinê de dibêje.		7.1.20.13. Têkiliya di navbera lêkdan û dabeşkirinê de dibêje. 7.1.20.14. Di yekê ji du derbirînan matematîkî yên ku têkiliya wekheviyê di navbera wan de heye de nirxa nehatî dayîn diyar dike û dibêje ku wekhevî pêk tê. 7.1.20.15. Kiryarên ku divê bên kirin da ku du derbirînan matematîkî yên ku têkiliya wekheviyê di navbera wan de tune wekhev bibin rave dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	7.1.21. Pirsgrîrêkên ku pêdiviya wan bi kiryara dabeşkirinê heye çareser dike.		7.1.21.1. Bi bikaranîna hejmarên di navbera 1-20 de bi dabeşkirina li 2yê, 3yê, 4ê, herî zêde 5ê pirsgrîrêkên ku pêdiviya wan bi kiryara dabeşkirinê heye çareser dike.	7.1.21.2. Bi hejmarên heta 100î pirsgrîrêkên ku pêdiviya wan bi du kiryanan heye û yek ji wan dabeşkirin e çareser dike. 7.1.21.3. Bi hejmarên heta 100î pirsgrîrêkên ku pêdiviya wan bi kiryara dabeşkirinê heye ava dike.	7.1.21.4. Bi hejmarên herî zêde çar pileyî pirsgrîrêkên ku pêdiviya wan herî zêde bi sê kiryanan heye û yek ji wan dabeşkirin e çareser dike. 7.1.21.5. Bi hejmarên herî zêde çar pileyî pirsgrîrêkên ku pêdiviya wan bi du kiryanan heye û yek ji wan dabeşkirin e ava dike.
	7.1.22. Bi têkilîdanîna modelên tevahî, nîv û çarêkê nîşandana kesrê bi kar tîne.	7.1.22.1. Tiştê/wêneyê tiştî yê ku tevahî ye nîşan dide. 7.1.22.2. Tiştê/wêneyê tiştî yê ku nîv e nîşan dide.	7.1.22.5. Tiştê/wêneyê tiştî yê ku çarêk e nîşan dide. 7.1.22.6. Dîbêje ku yek ji çar parçeyên wekhev ên tevahiyeke çarêk e.	7.1.22.10. Modelên tevahî, nîv û çarêkê bi awayê kesrê nîşan dide. 7.1.22.11. Kesra ku nîv, çarêk û tevahiyeke tîne ziman dîbêje.	7.1.22.13. Kesrekê dixwîne.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		7.1.22.3. Dîbêje ku yek ji du parçeyên wekhev ên tevahiyeke nîv e. 7.1.22.4. Tevahî û nîvê bi hev re girê dide.	7.1.22.7. Dîbêje ku yek ji du parçeyên wekhev ên nîvekê çarêk e. 7.1.22.8. Çarêk û nîvê bi hev re girê dide. 7.1.22.9. Dîbêje ku tevahiyeke ji nîvek û du çarêkan pêk tê.	7.1.22.12. Wateya parçe-tevahî ya kesrê dîbêje.	
Beş 1. Hejmar û Kiryar	7.1.23. Kesrên yekeyê nîşan dide, berawird dike û rêz dike.			7.1.23.1. Her yekê ji parçeyên wekhev ên tevahiyeke bi awayê kesrê nîşan dide. 7.1.23.2. Dîbêje ku her yek ji parçeyên wekhev ên tevahiyeke kesra yekeyê ye. 7.1.23.3. Kesrên yekeyê yên kesrên ku binjimara wan 10, 100 e dîbêje. 7.1.23.4. Bi qasî kesra yekeyê ya diyarkirî ya pîrbûnekê model dike û dîbêje.	7.1.23.5. Kesrên yekeyê li gorî têkiliya mezinahî-biçûkahiye berawird dike. 7.1.23.6. Kesrên yekeyê li gorî têkiliya mezinahî-biçûkahiye rêz dike.
	7.1.24. Kesra hevedudanî û ya bi hejmara temam ji hev derdixe û model dike.			7.1.24.1. Kesrên ku jimara wan ji binjimara wan mezintir e nîşan dide.	7.1.24.2. Kesra sade, hevedudanî û ya bi hejmara temam model dike û dîbêje.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	7.1.25. Bi qasî kesra sade ya diyarkirî ya pîrbûnekê model dike û dibêje.			7.1.25.1. Kesrên ku jimara wan ji binjimara wan biçûktir e model dike û dibêje.	7.15.25.2. Bi qasî kesra sade ya diyarkirî ya pîrbûnekê model dike û dibêje.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	7.1.26. Kesran berawird dike.			7.1.26.1. Kesreke hatî dayîn li ser xeta hejmaran nîşan dide.	7.1.26.2. Herî zêde sê kesrên ku binjimarên wan wekhev in li gorî têkiliya mezinahî-biçûkahiyê berawird dike.
Beş 1. Hejmar û Kiryar	7.1.27. Bi kesrên ku binjimarên wan wekhev in kiryarên berhevkin û jêkirinê dike.				7.1.27.1. Bi kesrên ku binjimarên wan wekhev in kiryara berhevkin û jêkirinê dike. 7.1.27.2. Pîrsgirêkên ku pêdiviya wan bi kiryara berhevkin û jêkirinê ya bi kesrên binjimarwekhev heye çareser dike.
Beş 2. Geometrî	7.2.1. Şikl û cismên geometrîk ji hev derdixe.	7.2.1.1. Şiklên geometrîk li gorî hejmara goşe û aliyan senifandin dike û nav lê dike. 7.2.1.2. Sêgoşe, çargoşe, rastegoşe, bazine û çemberê model dike. 7.2.1.3. Cismên sade yên ku di jiyana rojane de tên bikaranîn li gorî taybetmendiyên wan senifandin dike û bi şiklên geometrîk re girê dide.	7.2.1.4. Wekhevî û cudahiya sêgoşe, çargoşe, rastegoşe, bazine û çemberê dibêje. 7.2.1.5. Cismên geometrîk li ser modelan nîşan dide û ji hev derdixe. 7.2.1.6. Navê cismê geometrîk ê hatî nîşandan dibêje.	7.2.1.7. Rû, goşe û kêlekên cismên geometrîk nîşan dide/dibêje. 7.2.1.8. Wekhevî û cudahiya kûp, prîzmaya çargoşe û prîzmaya rastegoşe dibêje. 7.2.1.9. Bi bikaranîna xêzikê çargoşe, rastegoşe û sêgoşe dixêze. 7.2.1.10. Li ser çargoşe û rastegoşeyê diyagonalan nîşan dide. 7.2.1.11. Dibêje ku şikl li gorî hejmara aliyên xwe nav digirin.	7.2.1.12. Alî û goşeyên sêgoşe, çargoşe û rastegoşeyê nav dike. 7.2.1.13. Taybetmendiyên aliyên çargoşe û rastegoşeyê dibêje. 7.2.1.14. Sêgoşeyan li gorî dirêjahiya aliyan senifandin dike. 7.2.1.15. Kûpê ku vebûna wî hatiye dayîn ava dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	7.2.2. Têkiliyên cihî tîne ziman.	7.2.2.1. Têkiliyên cihî (rewş, cih, alî) dibêje.	7.2.2.2. Ji bo diyarkirina cih, alî û tevgerê zimanê matematîkî bi kar tîne. 7.2.2.3. Şiklên sîmetrîk ên li dora xwe ji hev derdixe. 7.2.2.4. Ji bo ku şiklê sîmetrîk ê hatî dayîn li du parçeyên wekhev veqetîne xeta sîmetriyê dixêze.	7.2.2.5. Li ser şiklên ku ji yekê zêdetir xetên sîmetriyê hene xetên sîmetriyê dixêze. 7.2.2.6. Şiklê sîmetrîk ê ku parçeyek jê hatiye dayîn li gorî xeta sîmetriyê ya berwar an stûnî dixêze û temam dike.	7.2.2.7. Li ser şiklên ku sîmetriya neynîkê ya wan hatiye dayîn rastera sîmetriyê dikişîne. 7.2.2.8. Sîmetriya şiklê hatiye dayîn li gorî rasterê dikişîne.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 2. Geometrî	7.2.3. Nexşên geometrîk ava dike.	7.2.3.1. Nexşa ku herî zêde sê hêmanên wê hene bi cismên geometrîk an bi şiklan ava dike. 7.2.3.2. Rêzika di nexşeyeke ji şiklên geometrîk an ji tiştên dişibin cismekî geometrîk pêk tê de dibêje. 7.2.3.3. Bi diyarkirina hêmanên di nexşê de kêma hatine hiştin nexşê temam dike.	7.2.3.4. Bi diyarkirina hêmanên di nexşeyeke geometrîk a dubarebûyî de kêma hatine hiştin nexşê temam dike. 7.2.3.5. Bi bikaranîna têkiliya di nexşeyeke geometrîk de, bi materyalên cuda nexşên nû yên xwedî heman têkiliyê ava dike.	7.2.3.6. Bi bikaranîna modelên şiklan li ser kaxeza xaldar an çargoşedar desenê xwedî nexşeye diyar dikişîne.	
	7.2.4. Têgehên bingehîn ên di geometriyê de ji hev cuda dike.			7.2.4.1. Xalê bi sembolê nîşan dide û nav lê dike. 7.2.4.2. Rasterê, tîrêjê û goşeyê nîşan dide/dibêje. 7.2.4.3. Bi modelên xêzan perçeyên rasterê yên di rewşa stûnî û çemayî de ava dike.	7.2.4.4. Planê nîşan dide/dibêje. 7.2.4.5. Bi navlêkirina goşeyê wê bi sembolan nîşan dide.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 2. Geometrî					7.2.4.6. Bi pîvandina goşeyan bi amûrên standart ên pîvana goşeyê wan wek goşeya teng, rast, fireh û raste diyar dike/ nîşan dike. 7.2.4.7. Bi bikaranîna amûrên standart ên pîvana goşeyê goşeya ku pîvana wê hatiye dayîn ava dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 3. Pîvan	7.3.1. Dirêjahiyê dipîve.	7.3.1.1. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve berhev dike. 7.3.1.2. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve rêz dike. 7.3.1.3. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê amûra pîvanê ya ne standart a guncaw hildibijêre. 7.3.1.4. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê bi amûra pîvanê ya ne standart a guncaw pîvanê dike. 7.3.1.5. Pirsgirêkên ku tê de yekîneyên dirêjahiyê yên ne standart tên bikaranîn çareser dike.	7.3.1.6. Bi perçeyên yekîneya ne standart ên li du û çaran hatine dabêşkirin (mînak bi qelemekê, paşê bi nivê wê) pîvanên dubarekirî dike. 7.3.1.7. Yekîneyên standart ên pîvana dirêjahiyê dibêje. 7.3.1.8. Cihên bikaranîna yekîneyên standart ên pîvana dirêjahiyê dibêje. 7.3.1.9. Bi yekîneyên standart ên pîvana dirêjahiyê pîvanê dike û encama wê dibêje. 7.3.1.10. Dirêjahiyên bi yekîneyên	7.3.1.13. Ji bo metretek, niv metre, 10 cm û 5 cm pîvana ne standart ava dike. 7.3.1.14. Bi bikaranîna amûrên pîvanê yên ne standart ên ku ji bo metretek, niv metre, 10 cm û 5 cm ava kirine pîvanê dike. 7.3.1.15. Yekîneyên standart ên pîvana dirêjahiyê bi hev ve girê dide û ji cureyê hev dinivîse. 7.3.1.16. Pirsgirêkên ku herî zêde du kiryan hewce dikin ên der barê metre û santîmetreyê ji yekîneyên pîvanê yên standart çareser dike.	7.3.1.17. Dibêje ku yekîneya herî biçûk a pîvana dirêjahiyê ya standart mîlîmetre ye. 7.3.1.18. Cihên bikaranîna mîlîmetreyê, yekîneya herî biçûk a pîvana dirêjahiyê ya standart, dibêje. 7.3.1.19. Yekîneyên standart ên pîvana dirêjahiyê bi hev ve girê dide. 7.3.1.20. Ji bo dirêjahiyên ku dikare rasterast bipîve li gorî yekîneyeke guncaw texmînan dike û texmîna xwe bi pîvandinê kontrol dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
			pîvanê yên standart texmîn dike û encama pîvanê bi texmîna xwe re berhev dike. 7.3.1.11. Bi yekîneyên pîvana dirêjahiyê yên standart an ne standart modelên dirêjahiyê ava dike.		7.3.1.21. Pirsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvanê yên standart tîn bikaranîn çareser dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
			7.3.1.12. Pirsgirêkên ku tê de yekîneyên standart ên dirêjahiyê tîn bikaranîn çareser dike.		
Beş 3. Pîvan	7.3.2. Dirêjahiyên dorê dipîve.			7.3.2.1. Dora tiştan nîşan dide. 7.3.2.2. Dirêjahiya dora şiklan bi sîdwergirtina ji yekîneyên ne standart û standart dipîve. 7.3.2.3. Dirêjahiya dora şiklan dihesibîne. 7.3.2.4. Pirsgirêkên der barê dirêjahiya dora şiklan çareser dike.	7.3.2.5. Dirêjahiya dora çargoşe û rastgoşeyê bi dirêjahiya kêlekên wan ve girê dide. 7.3.2.6. Şiklên geometrîk ên cuda yên xwedî heman dirêjahiya dorê ava dike. 7.3.2.7. Pirsgirêkên der barê hesibandina dirêjahiya dora şiklan çareser dike. 7.3.2.8. Pirsgirêkên der barê hesibandina dirêjahiya dora şiklan datîne.
	7.3.3. Dirêjahiyên rûerdê dipîve.			7.3.3.1. Rûerdê şiklan bi materyala guncaw a ne standart bi nixumandinê dipîve. 7.3.3.2. Rûerdeke diyar bi yekîneyên pîvana rûerdê yên ne standart texmîn dike û bi jimartina yekîneyan texmîna xwe kontrol dike.	7.3.3.3. Dibêje ku rûerdê şiklan hejmara çargoşeyên yekîneyê yên ku vî rûerdî dinixumînin e. 7.3.3.4. Rûerdê çargoşe û rastgoşeyê bi kiryarên berhevkirin û lêkdanê ve girê dide.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	7.3.4. Têgehên der barê pereyan ji hev cuda dike.	7.3.4.1. Pereyên bi nirxê 1, 5, 10, 25, 50 qûrîş û 1, 5, 10, 20, 50 TL ji hev cuda dike.	7.3.4.2. Qûrîş û lîreyê bi hev ve girê dide. 7.3.4.3. Pereyên bi mîqdarên cuda bi awayekî ku nirxê wan ji 100 lîreyan derbas nebe ji aliyê mezinahî-biçûkahiyê ve berhev	7.3.4.5. Qûrîş û lîreyê bi hev ve girê dide. 7.3.4.6. Pirsgirêkên der barê pereyan çareser dike. 7.3.4.7. Pirsgirêkên der barê pereyan datîne.	

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
			dike. 7.3.4.4. Pirsgirêkên der barê pereyan çareser dike.		
Beş 3. Pîvan	7.3.5. Têgehên der barê demê ji hev cuda dike.	7.3.5.1. Saetên tam dixwîne. 7.3.5.2. Nîv saetan dixwîne. 7.3.5.3. Li ser salnameyê roj, hefte û mehê diyar dike. 7.3.5.4. Bi referansgirtina bûyer û rewşên diyar rêzkerinê demî dike.	7.3.5.5. Çarîkên saetê dixwîne. 7.3.5.6. Yekîneyên pîvana demê bi hev ve girê dide. 7.3.5.7. Pirsgirêkên der barê yekîneyên pîvana demê çareser dike.	7.3.5.8. Demê ji cureyê xulek û saetê dibêje. 7.3.5.9. Yekîneyên pîvana demê bi hev ve girê dide. 7.3.5.10. Demên çêbûna bûyeran berhev dike. 7.3.5.11. Pirsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvana demê tên bikaranîn çareser dike.	7.3.5.12. Yekîneyên pîvana demê bi hev ve girê dide. 7.3.5.13. Pirsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvana demê tên bikaranîn çareser dike. 7.3.5.14. Pirsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvana demê tên bikaranîn datîne.
	7.3.6. Têgehên der barê kişandinê ji hev cuda dike.	7.3.6.1. Tiştan ji aliyê girseya wan ve berhev dike. 7.3.6.2. Tiştan ji aliyê girseya wan ve rêz dike.	7.3.6.3. Tiştan bi bikaranîna amûrên standart ji cureyê kilogramê dikişîne û berhev dike. 7.3.6.4. Pirsgirêkên der barê yekîneya pîvana girseyê çareser dike.	7.3.6.5. Tiştan ji cureyê gram/kilogramê dipîve. 7.3.6.6. Girseya tiştêkî texmîn dike û bi pîvandinê rastiya texmîna xwe kontrol dike.	7.3.6.8. Nîv û çarîka kilogramê ji cureyê gramê derdibirre. 7.3.6.9. Kilogram û gramê dema girseyê dipîve bi hev re bi kar tîne. 7.3.6.10. Cihên ku ton û milîgram tê de tên bikaranîn dibêje.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 3. Pîvan				7.3.6.7. Pirsgirêkên der barê kilogram/ gramê çareser dike.	7.3.6.11. Yekîneyên ton-kilogram, kilogram-gram, gram-milîgram bi hev ve girê dide. 7.3.6.12. Ton-kilogram, kilogram-gram, gram-milîgramê li hev vediguherîne. 7.3.6.13. Pirsgirêkên der barê ton, kilogram, gram û milîgramê çareser dike. 7.3.6.14. Pirsgirêkên der barê ton, kilogram, gram û milîgramê datîne.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	7.3.7. Şileyên dipîve.	7.3.7.1. Bi bikaranîna yekîneyên ne standart şileyên dipîve. 7.3.7.2. Mîqdara şileyê di herî kêrî sê firaqên wek hev de berhev dike. 7.3.7.3. Mîqdara şileyê di herî kêrî sê firaqên wek hev de rêz dike.	7.3.7.4. Bi bikaranîna yekîneyên pîvana şileyê yên ne standart mîqdara şileyên dipîve û berhev dike. 7.3.7.5. Pirsgirêkên der barê yekîneyên pîvana şileyê yên ne standart çareser dike.	7.3.7.6. Bi ravekirina pêwîstiya amûr û yekîneyên standart ên pîvana şileyê bi yekîneyên lître an nîv lître pîvanan dike. 7.3.7.7. Mîqdara şileyê di firaqêkê de bi yekîneyên lître û nîv lître texmîn dike û bi pîvandinê rastiya texmîna xwe kontrol dike.	7.3.7.9. Warên bikaranîna milîlîtreyê dibêje. 7.3.7.10. Lître û milîlîtreyê bi hev ve girê dide û li hev vediguherîne. 7.3.7.11. Lître û milîlîtreyê ji bo diyarkirina mîqdarê bi hev re bi kar tîne. 7.3.7.12. Mîqdara şileyê di firaqêkê

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
				7.3.7.8. Pirsgirêkên der barê lître yê çareser dike.	de bi yekîneyên lître/mîlîlître texmîn dike û bi pîvandîna texmîna xwe kontrol dike. 7.3.7.13. Pirsgirêkên der barê lître û mîlîlître yê çareser dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 3. Pîvan					7.3.7.14. Pirsgirêkên der barê lître û mîlîlître yê datîne.
	7.4.1. Bi vekolîna tablo û grafîkên hêsan şîrove û texmînan dike.	7.4.1.1. Tabloyên hêsan ên bi bikaranîna sembol û reqeman hatine avakirin dixwîne. 7.4.1.2. Tabloyên hêsan ên xwedî herî zêde du komên daneyan dixwîne.	7.4.1.3. Bersivê dide pirsên ku der barê tabloyên hêsan ên xwedî herî zêde du komên daneyan ên ku ava kirine tîna pirsîn.	7.4.1.4. Bi ravekirina agahiyên di grafîka şîkl û tiştan de hatine nîşandan ji grafîkê bo tabloya nîşanan/tabloya frekansê veguhastinan dike. 7.4.1.5. Tabloyên hêsan ên xwedî herî zêde sê komên daneyan dixwîne.	7.4.1.6. Bi vekolîna grafîka stûnî şîrove û texmînan dike.
Beş 4. Pêvajokirina Daneyan	7.4.2. Tabloya nîşanan, tabloya frekansê, grafîka tişt, şîkl û stûnî ava dike.	7.4.2.1. Tabloyên tevger/çalakiyê yê wênedar bi bikaranîna sembolê tije dike. 7.4.2.2. Tabloyên tevger/çalakiyê yê wênedar bi bikaranîna reqeman tije dike.	7.4.2.3. Bi pirsîna pirsan der barê pirsgirêkek an mijarekê daneyan berhev dike, polîn dike, wek şemaya darê, tabloya nîşanan an tabloya frekansê birêk dixê. 7.4.2.4. Bersivê dide pirsên ku der barê şemaya darê, tabloya nîşanan, tabloya frekansê ya xwedî herî zêde du komên daneyan a ku ava kirine tîna pirsîn.		7.4.2.7. Bi pirsîna pirsan der barê pirsgirêkek an mijarekê grafîka stûnî ya guncaw a daneyên berhev kirine ava dike. 7.4.2.8. Bi armanca pêşkêşkirina daneya bi dest xistiye nîşandanên cuda bi kar tîne. 7.4.2.9. Li gorî grafîka stûnî, tablo û grafîkên din texmînan dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
			7.4.2.5. Bi pirsîna pirsan der barê pirsgirêkek an mijarekê daneyan berhev dike, polîn dike, grafîka tişt û şiklan ava dike. 7.4.2.6. Bersivê dide pirsên ku der barê grafîka tişt û şiklan a xwedî herî zêde du komên daneyan a ku ava kirine tîna pirsîn.		

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 4. Pêvajokirina Daneyan	7.4.3. Bi bikaranîna agahiyên bi grafîka stûnî, tablo û grafîkên din hatine nîşandan pirsgerêkên der barê jiyana rojane çareser dike.			7.4.3.1. Bi bikaranîna grafîkên hatine dayîn pirsgerêkên ku kiryarda berhevkirin/jêkirinê hewce dikin çareser dike. 7.4.3.2. Bi bikaranîna agahiyên di pirsgerêkê de hatine dayîn grafîkê ava dike. 7.4.3.3. Bi bikaranîna grafîkên ava kirine pirsgerêkên ku kiryarda berhevkirin/jêkirinê hewce dikin çareser dike. 7.4.3.4. Bi sîdwergirtina ji grafîkan pirsgerêkên ku kiryarda berhevkirin/jêkirinê hewce dikin çareser dike.	7.4.3.5. Grafîka stûnî, tablo û grafîkên din di çareserkirina pirsgerêkê de bi kar tîne.

pêvek pêvek

PÊVEK-1 TESTA LI GORÎ PÎVANÊ (ÖBT)

Nav û Paşnavê Kes Navê Mamoste : _____ : _____ Sala Perwerde-Fêrkirinê Dîrok : _____/_____/_____ : Navê Modulê Nirx. pêşî : _____ Hejmara Beşê: _____ : _____/_____/_____ Nirx. navber : _____/_____/_____ Nirx. dawî : _____/_____/_____ Erê/Na Tevgerên Armanckirî Materyal/Pirs Rênimû Pîvan Nirx. navber Nirx. dawî Nirx. pêşî

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

nirx.: Nirxandin

LÎSTEYA KONTROLÊ PÊVEK-2 Nav û Paşnavê Kes Navê Mamoste : _____ : _____ Sala Perwerde-Fêrkirinê Dîrok : _____/_____/_____ : Navê Modulê Nirx. pêşî : _____ Hejmara Beşê: _____ : _____

Nirx. dawî Nirx. pêşî Nirx. navber Tevgerên Armanckirî Materyal/Pirs Ravekirin Erê (+)/Na (-) Erê (+)/Na (-) Erê (+)/Na (-) 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. nirx.: Nirxandin

Nav û Paşnavê Kes : _____ Dîroka Destpêk û Dawiya Perwerdeyê : ____/____/____ Dîroka Nirxandinê : ____/____/____ Navê
Modul - Beş : ____/____/____ Armanç/Tevgera Armanckirî :

Nîşe: Li gorî jêhatîbûna ku em ê bipîvin dikare 3, 4, 5'î bê amadekirin.

+ : Tevgera armanckirî ya bi dest ketî

FORMA KURTE YA ŞOPANDINA GEŞEDANA BPK PÊVEK-5

Nav û Paşnavê Kes Navê Mamoste : _____ :

Sala Perwerde-Fêrkirinê : _____ / _____

Dîroka Nirxandina Dawîn Nirxandina Pêşîn : ____/____/____ : ____/____/____

Dîroka

Di Modulê de Di BPK de Yên Pêk Anîne Yên Hewl Hatiye Fêrkirin Yên Nehatine Gihîştin

Negihîştinê

Modulên Cih Digirin Yên cih digirin Armanc Armanc Pêşniyar Armanc Yên Armanckirî Armanc

Sedemên

Tevger Tevger Tevger Tevger Beş Armanc

Nîşe: Forma Kurte ya Şopandina Geşedana BPK; di pêvajoya sepandina BPK de, ji daneyên ku ji nirxandinên di dema fêrkirinê û di dawiya fêrkirinê de hatine kirin bi dest ketine

bi tevgerîn tê tijekirin. Ji bo nirxandinên qerase yê ku dê di sala perwerde-fêrkirinê ya paşê de bên kirin daneyên di vê formê de tên berçavgirtin.

		Armanc 1.1.1						
		Armanc 1.1.2						
	Beş 1.1 (Navê							
	Beşê)	Armanc 1.1.3						
(Navê Modulê) Modul 1								
		Armanc 1.1.4						
		Armanc 1.2.1						
	Beş 1.2 (Navê							
	Beşê)	Armanc 1.2.2						
		Armanc 2.1.1						
(Navê Modulê) Modul 2	Beş 2.1 (Navê							
	Beşê)	Armanc 2.1.2						

LÎSTEYA KONTROLA PORTFOLYOYÊ Saziya Fêkirina Taybet Navenda Rêberî û Lêkolînê (RAM)
Ravekirin Ravekirin Xebat/Berhem Nav û Paşnavê Kes : _____
Dîroka wê : ____/____/____ Sala Perwerde-Fêkirinê : ____/____ Navê
Modulê : _____ Ev form hatiye amadekirin da ku naveroka portfolyoyê
were kontrolkirin berî ku portfolyoyên ku kes piştî tamamkirina modulekê an di dawiya sala perwerde
û fêkirinê de amade kirine ji RAMê re bên şandin. Herwiha di destpêka pêvajoya perwerde-fêkirinê
de, ji bo naveroka portfolyoyên ku dê bên amadekirin, dema Port- folyo tê radestkirin berhem/xebatên
jêrîn dê di rêza pêşî de ji aliyê saziya fêkirina taybet ve bên kontrolkirin, dema dosya digihîje RAMê jî
dê ji aliyê RAMê ve bê kontrolkirin û stûnên têkildar bên tijekirin. Nîşe: Ev form dê du heb bê tijekirin.
Yek li saziya fêkirina taybet a têkildar û ya din jî li RAMê dê di bin tomarê de bê hiştin. PÊVEK-6

Ev form hatiye amadekirin da ku naveroka portfolyoyê were kontrolkirin berî ku portfolyoyên ku kes piştî temamkirina modulekê an di dawiya sala perwerde û fêrkirinê de amade kirine ji RAMê re bîn şandin. Herwiha di destpêka pêvajoya perwerde-fêrkirinê de, ji bo naveroka portfolyoyên ku dê bîn amadekirin, dema Portfolyo tê radestkirin berhem/xebatên jêrîn dê di rêza pêşî de ji aliyê saziya fêrkirina taybet ve bîn kontrolkirin, dema dosya digihîje RAMê jî dê ji aliyê RAMê ve bê kontrolkirin û stûnên têkildar bîn tijekirin.

LÎSTEYA KONTROLA PORTFOLYOYÊ PÊVEK-6

Nav û Paşnavê Kes Dîroka wê : _____ : ____/____/____

Sala Perwerde-Fêrkirinê Navê Modulê : _____/_____: _____

Saziya Fêrkirina Taybet Navenda Rêberî û Lêkolînê (RAM) Xebat/Berhem Ravekirin Ravekirin

Nîşe: Ev form dê du heb bê tijekirin. Yek li saziya fêrkirina taybet a têkildar û ya din jî li RAMê dê di bin tomarê de bê hiştin.

	BPK ya Kes		
	BFK (Bernameya Fêrkirina Kesane)		
	Forma Kurte ya Şopandina Geşedana BPK (2 Heb)		
	Formên Tomara Performansê		
	Nimûneya BFK		
	Nimûneya Forma Tomara Şopandina Geşedanê		
	Nimûneya Grafîka Şopandina Geşedanê		
	Nimûneya Amûrên Pîvanê (Ezmûn)		
	Nimûneyên Erkên Di Pêvajoya Fêrkirinê de Hatine Kirin		
	Nimûneyên Pelên Xebatê yên Di Pêvajoya Fêrkirinê de Ji Aliyê Kes ve Hatine Kirin		
	Nimûneyên Tomara Deng û Vîdyo yên Xebatên Kes (Heke Destûr Ji Malbatê Hat Wergirtin Dikare Bê Danîn)		

MIFTEYA XALDANA BI DEREC A PORTFOLYOYÊ PÊVEK-7

Nav û Paşnavê Kes Dîroka Nirxandinê : _____ : ____/____/____

Dîroka Destpêka Perwerdeyê Navê Modulê : _____/_____: _____

RAVEKIRIN: Ev amûr hatiye amadekirin da ku portfoliyoyên ku tê de berhemên cuda yên kesên me li gorî modul an modulên têkildar di nav sala fêrkirinê de amade kirine û amûrên pîvanê yên cuda yên ku ji aliyê mamosteyan ve ji bo fêrkirin û geşedana wan hatine sepandin bi hev re cih digirin bîr nîrxandin. Di xaldana portfoliyoyên kesên ên hatine amadekirin de her pîvanekê ji yên jêrîn ji hev cuda vekolin û xal bidin.

Navîn (2) Divê Bê Pêşxistin (1) Baş (3) Gelek Baş (4)

Naverok	Ji xebatên ku divê di çarçoveya Beş 1, Beş 2 û Beş 3 de di nav portfoliyoyê de hebin hema hema yek ji tune ye. Tenê BPK ya kes heye. Forma tomarê ya ku geşedana kes nîşan dide û/an grafîkên geşedanê ji cih nagirin.	BPK û Forma Tomara Performansê ya kes a di çarçoveya Beş 1 de di nav portfoliyoyê de heye. Xebatên ku divê di çarçoveya Beş 2 û Beş 3 de hebin cih nagirin. Forma tomarê ya ku geşedana kes nîşan dide û/an grafîkên geşedanê bi qismî hene lê agahiyeke gelek rûberî didin.	Beşeke girîng a xebatên ku divê di çarçoveya Beş 1, Beş 2 û Beş 3 de di nav portfoliyoyê de hebin heye. Berhemên nimûne bi agahiyên di forma tomara performansê de li hev tên û forma tomarê ya ku geşedana kes nîşan dide û/an grafîkên geşedanê cih digirin.	Hemû xebatên ku divê di çarçoveya Beş 1, Beş 2 û Beş 3 de di nav portfoliyoyê de hebin hene. Berhemên nimûne bi agahiyên di forma tomara performansê de li hev tên û forma tomarê ya ku geşedana kes nîşan dide û/an grafîkên geşedanê cih digirin.
Rewşa Pêkhatinê ya Armancan	Dema li berhem, form û forma tomara performansê ya di nav portfoliyoyê de tê nêrîn, tê dîtin ku ji armancên beriya fêrkirinê hatine diyarkirin bi tu yekê nehatiye gihîştin an tenê bi yek an duyan hatiye gihîştin.	Dema li berhem, form, forma tomara performansê û hwd. yên di nav portfoliyoyê de tê nêrîn, tê dîtin ku bi qasî nivê armancên beriya fêrkirinê hatine diyarkirin hatiye gihîştin.	Dema li berhem, form, forma tomara performansê û hwd. yên di nav portfoliyoyê de tê nêrîn, tê dîtin ku bi beşeke girîng a armancên beriya fêrkirinê hatine diyarkirin hatiye gihîştin.	Dema li berhem, formên tomara performansê û hwd. yên di nav portfoliyoyê de tê nêrîn, tê dîtin ku bi armancên beriya fêrkirinê hatine diyarkirin bi temamî hatiye gihîştin.

Navîn (2) Divê Bê Pêşxistin (1) Baş (3) Gelek Baş (4)

Amûrên Pîvanê	Amûrên pîvanê yên ku wek nimûne di nav portfoliyoyê de hatine danîn bi giştî bi armancên kes û bi tevgerên armanckirî yên di modulan de li hev nayên. Herwiha pêwîst e ji aliyê teknîkî (taybetmendiyên ku divê hebin û cure) û ji aliyê qalîteyê (naverok) ve bîr pêşxistin.	Amûrên pîvanê yên ku wek nimûne di nav portfoliyoyê de hatine danîn bi giştî bi armancên kes û bi tevgerên armanckirî yên di modulan de li hev tên.	Amûrên pîvanê yên ku wek nimûne di nav portfoliyoyê de hatine danîn bi armancên kes û bi tevgerên armanckirî yên di modulan de li hev tên, lêbelê pêwîst e ji aliyê teknîkî (taybetmendiyên ku divê hebin û cure) ve hinekî din bîr pêşxistin.	Amûrên pîvanê yên ku wek nimûne di nav portfoliyoyê de hatine danîn bi awayekî ku armancên kes û tevgerên armanckirî yên di modulan de bîr pîvan, ji aliyê berfirehiya naverokê, hejmara pîvan, teknîkê û hwd. ve guncaw hatine amadekirin.
Raporkirin Geşedanê	Di nav portfoliyoyê de tu amûrek ku pêvajoya geşedana kes nîşan bide tune ye.	Çarçoveyên tomarê/grafîkên nimûne yên di nav portfoliyoyê de hatine pêşkêşkirin pêvajoya geşedana kes nîşan nadin. An jî bi armancan re bi temamî ne têkildar in.	Çarçoveyên tomarê/grafîkên nimûne yên di nav portfoliyoyê de hatine pêşkêşkirin pêvajoya geşedana kes bi giştî nîşan didin lê agahiyeke berfireh nadin.	Çarçoveyên tomarê/grafîkên nimûne yên di nav portfoliyoyê de hatine pêşkêşkirin der barê performansê kes agahiyên berfireh didin.
Cûrbecûriya Berheman	Di nav portfoliyoyê de ji xebatên ku ji bo armancên kes hatine kirin tenê ji cureyekê nimûne hatine dayîn.	Di nav portfoliyoyê de ji xebatên ku ji bo armancên kes hatine kirin ji du-sê cureyan jî nimûne hene.	Di nav portfoliyoyê de ji xebatên ku ji bo armancên kes hatine kirin ji du-sê cureyan jî nimûne hene. Hejmara nimûneyên xas ji cureyê re jî di asta têrker de ye.	Di nav portfoliyoyê de ji xebatên ku ji bo armancên kes hatine kirin (nimûneyên ezmûnan, pelên xebatê, vîdyo, tomarên deng, erk, çalakî) nimûneyên cuda hatine pêşkêşkirin. Nimûneyên hatine pêşkêşkirin hem ji aliyê hejmarê ve

				têrker in hem jî ji aliyê qalîteyê ve taybetmendiyan cuda yên kes nîşan didin.
Rêkûpêkî	Belge û berhemên di nav portfoliyoyê de; bêtir ku li gorî Beş 1, Beş 2, Beş 3 bin bi tesadûfî hatine dosyakirin. Dosya gelek bêrêk xuya dike.	Belge û berhemên di nav portfoliyoyê de; li gorî Beş 1 guncaw in lê beşên din bi tevlihevî hatine dosyakirin.	Belge û berhemên di nav portfoliyoyê de; li gorî Beş 1 û Beş 2 guncaw hatine dosyakirin û bi giştî bi rêk in.	Belge û berhemên di nav portfoliyoyê de; li gorî Beş 1, Beş 2, Beş 3 guncaw hatine dosyakirin. Dosya ji aliyê rêkûpêkiyê ve gelek baş e.

Divê Bê Pêşxistin (1) Navîn (2) Baş (3) Gelek Baş (4)

Ravekirin	Aliyên Bihêz ên Dosyayê:			
	Aliyên Dosyayê yên Ku Divê Bê Pêşxistin:			

BERNAMEYA PERWERDEYA PIŞTGIRÎ JI BO KESÊN XWEDÎ KÊMASIYA BIHÎSTINÊ